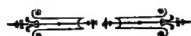

2447

A GUIDE

TO THE

STUDY OF SHAN

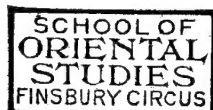

BY MAJOR F. BIGG-WITHER, I.A.

BURMA COMMISSION

AUTHOR OF

“A GUIDE TO THE STUDY OF BRAHUI.”

RANGOON

AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS

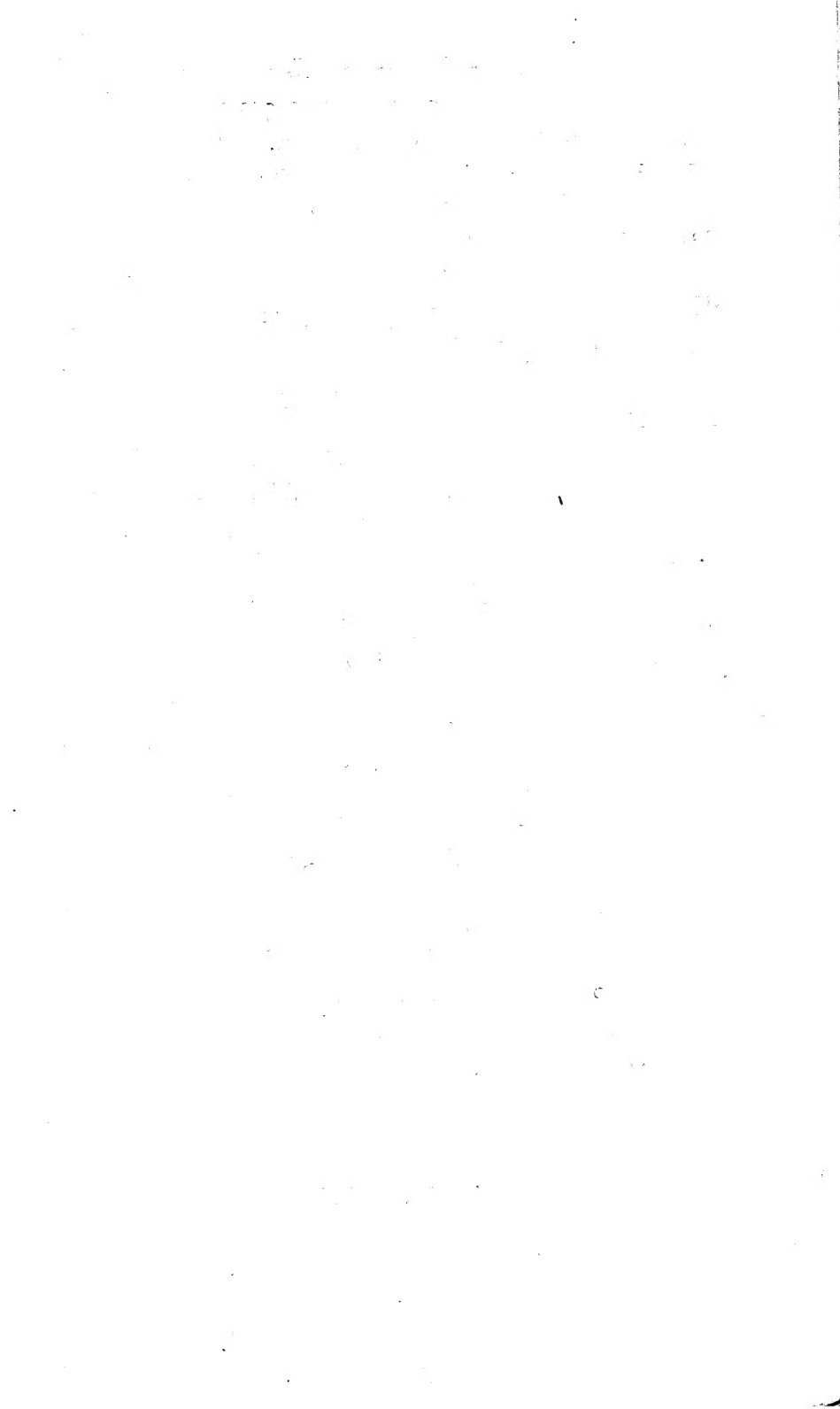
F. D. PHINNEY, SUPT.

1911.

DEDICATED TO

SIR HUGH BARNEŒ, K.C.S.I., K.C.V.O.

**in remembrance of his many acts of kindness
to the author.**

CONTENTS.

Preface	Pages	ix to xi		
Part I	Grammar		Page	1
Part II	Sentences	I Miscellaneous	"	19
		II Age	"	52
		III Time	"	53
		IV School	"	56
		V Tattooing	"	58
		VI Water	"	59
		VII Forests	"	61
		VIII Road and Travel	"	62
		IX Village Matters and Headmen	"	66
		X Agricultural and Cattle	"	70
		XI Attack, Fight, Wounds	"	82
		XII Promotion	"	85
		XIII Gambling	"	86
		XIV Marriage and Divorce	"	87
		XV Law and Police	"	88
Part III	Exercises-English-Shan		"	102
Part IV	Shan Petitions		"	129

ERRATA.

- Page 5 line 3 for *is* read *in*-line 4 for မော်ခံ read ခံမော်။
- page 8 last line for သိဝတ် read ဂျဝတ် or သွင်ကျပ်စွာ။
- page 9 line 1 for ဖွဲ့ငိုခင် read ဖွဲ့ဖျ-line 30 omit ဝခင်။
- page 12 line 19-မခင်ဂေါအခင်မှိတ်လိပ်ခေင် is better Shan.
- page 15 — 33 remove ကခင်ယပ် to end of sentence.
- 16 — 9 the Shan should be ဂှပ်တက်ကံလံသိုခင်ကုခင်လံ။
sentence 362 သွင်သွင်ပွက်တိမိခင်သိ is better Shan.
- 371 the Shan should be မခင်မိခင်ကချုပ်ကခင်လိတ်။
- 389 insert ဝ' after ငွဲ-391 insert လေ after ထုပ်။
- 392 the Shan should read ဝပ်မွတ်ယံ'တိခင်သေ-412 the Shan should
be မိခင်လိပ်ခေ'တုလေ-418 the Shan should be ကခင်ခေ'
မိခင်ကခင်ကသုင်ကျ။
- 433 the Shan should be ဂှပ်ကင်လွတ်တင်ကခင်မ'ထွဲ-434 should be
ဂှပ်ချကံဒီးတိကုင်သင်။
- 435 should read တင်ကခ'မိခင်ကခင်ခေ'သီယူ-(Nos. 433 to 435 the
Shan given though not incorrect is uncommon.)
- 497 omit ကခင်-512 for လုပ် read ထုပ်။
- 671 should read ခေကံခခင်မခင်မခင်ကခင်ချဝ'။
- 691 should read ဂေါခေ'မိခင်ကုခင်ယွခင်ခွဲထိုင်။
- 705 for ဝ' read ခခိုင်-page 54 sentence 41 a better alternative
is မိခင်ကခင်ပုခင်မုးယပ်ခခင်။
- 43 for ကခင် read ခခင်-page 57 No. 39 insert မှိတ် before မှိပ်။
- Petition 67 line 2 for တပ် read ငပ်။ 72 line 3 for ခေကျင် read ကကျင်း။
- 74 line 1 for လိပ် read လိပ်။
- 78 line 1 for ကတိ read ကလိ။ line 5 for ခတု read တေု။
line 16 for တပ် read ငပ်။
- 79 line 4 for လိ read လိ။ line 7 for ခခင် read ခခင်။
- 80 line 25 and 81 line 18 for ခလင် read ခလင်။ 82 line 5
for တင်လပ် read တင်လပ်။
- 122 heading for ပုံပုတ်ထု read ပုံပုတ်ထု။

PREFACE.

This book lays no claim to be other than an 'aid' or as its title implies a "guide"—and a rough one at that—to the study of practical Shan. It does not pretend to teach Shan which can only be acquired orally. It owes its origin to the fact that when I went to the Shan States and was desirous of speedily learning the language of the country I found the utmost difficulty in getting hold of any practical work on Shan as spoken in the villages or in the courts as a basis on which to start work : and it is with the view of saving others the labour, no small one, of collecting the material, herein set forth, from a variety of scattered sources that I have ventured on the publication of this little work.

Dr. Cushing's Handbook and Grammar to which I am greatly indebted were of course a help and I should have been badly off without his Dictionary which I believe is about to be greatly enlarged: but it will be no disparagement of the Handbook to say that, excellent as it is as far as it goes, it was of little practical use to a district or political officer, or to an officer desirous of passing the Lower and Higher Standard examinations.

What was wanted was something in the nature of a compendium of Shan "as she is spoke": and I have aimed at supplying in one cover sufficient material to assist a traveller or an official primarily to enter into intercourse with the people of the country on all ordinary topics such as themselves, their crops and methods of cultivation, their cattle, their law-suits, their village matters &c &c; and secondarily to read up for the examinations if he be that way inclined.

I have endeavoured to do this by means of some brief notes on Grammar, by many sentences (1650) English into Shan classified under certain headings, by a few exercises (20) English into Shan containing examples of those set in examinations, and by a large number (200) of Shan petitions on divers subjects among which are

included some Shan stories. An English Shan Vocabulary is beyond the scope of this work though later I hope to bring out an English Shan Dictionary towards which about 10,000 words have been already collected.

Much of the matter has been gathered from other works. The first 50 petitions for instance are translations of the petitions in Wedderspoon and Yeo Wun Sin's 3 volumes of Burmese Petitions, and many of the sentences are from the same source—and I take this opportunity of again thanking Mr. Wedderspoon and the publishers for their kindly permission to me to make use of their valuable work. Petitions 131 to 136 are those that have been actually set in examinations—Numbers 138 to 178 are original petitions submitted to officials in the Shan States, and most of the remainder were specially written for me. The full honorific beginnings and endings of some of the later petitions have been abbreviated. Of the sentences some are translations of those I made use of when studying other languages, and I am thus under a double obligation to Messrs. Sandys, McKertich, Ranking and other well known authors. To Dr. Cushing too I am under obligation. Much of the matter is however original in that it was got by me directly from the people of the country.

To compile and collate the material and to make it useful as far as it goes no pains have been spared. The writer has had but "the equipment of an amateur" and scant leisure and would be the last to claim that the work accomplishes all that has been attempted. A cursory examination will show that the book purports to be only a rough guide: but, remembering that teachers of Shan are either not to be had, or if forth-coming are often imperfectly acquainted with English idiom, and that there has hitherto been no single book from which a student could acquire the material and technical terms herein set forth as a basis on which to start work, if this book gives any of its readers a clearer insight into the Shan mode and manner of expression, or renders the task easier for those who wish to pass the Government examinations, I shall look upon its publication as fortunate and consider myself amply repaid for whatever trouble it has cost me.

That some such work was wanted I have this authority of a late Lieutenant-Governor of Burma who writes to me that "something of this kind was much needed in Burma."

Finally I must express my gratitude to the present Lieutenant Governor of the Province but for whose kindly assistance I could not have afforded the cost of publication.

F. BIGG-WITHER, MAJOR, I.A.

Burma Commission.

GRAMMAR.

A few simple notes for the traveller and the official.

---

1. PRELIMINARY.

Shan is a tonal language like Burmese and Chinese and other languages which belong to the Mongolian family: and like the Burmese it was doubtless originally monosyllabic.

The generally accepted hypothesis as to the whence of the Shans is that they came originally from Southern China.

The tones are of the utmost importance and their mastery is absolutely essential for the understanding of and being understood in the language. It is scarcely an exaggeration to state that the simple sentence "saddle my pony" spoken incorrectly might be heard and understood by the Shan attendant to mean "cut off my dog's tail". "Hang" in one tone is "to saddle," in another it is "tail." "Ma" in one tone is "pony," and in another "dog," and so on.

In fact a very large proportion of Shan words spelt exactly alike are distinguished only by tones and the worst of it is the tones are in no way indicated in writing.

There are two main classes of tones, the closed ဟ်သ်, uttered with the lips partly closed, and the open ခ်သ်, uttered with the mouth wide open, and Dr. Cushing, a learned Shan scholar, distinguishes a third class, the mediate, uttered in a way intermediate to the other two classes. Each of these classes admits of five tones.

(1) The natural tone, which is spoken in the natural pitch of the voice with a slightly rising inflection at the end of the syllable.

(2) The heavy tone, a deep bass.

(3) The ordinary tone, which is the natural without any rising inflection.

(4) The high tone, uttered with a markedly high pitch of the voice.

(5) The emphatic tone, abruptly strangled in utterance.

They can only be acquired from a Shan and they constitute the main difficulty in learning the language.

2. THE ALPHABET.

Shan is written from left to right.

a. The vowels and diphthongs are

ာ a short as in *fat*.

ာၤ a long as in *rather*.

ိ i short as in *sip* and also as *e* in *set*.

ိၤ i long as in *police*.

ု u short as *oo* in } when followed by ဝ် this *o* short
hook, also as *o* in *coke* } is pronounced *we* or *way*.

ဝ် o long as in *go*.

ူ u long as in *flute*.

ေ e as *ay* in *hay*.

ေၤ ai as in *aisle*.

ေၤၤ aw as in *awful*.

ဝ် ow as in *how*.

ိဝ် eu as *ü* in the German *Münster* and *o* in the German *höch* (ာဝ် and ခိဝ် are really words and not distinct letters.)

့ oi as in *boil*.

့ၤ as *ug* in *dug* with the *g* very much strangled in pronunciation.

When combined with consonants the vowels except ဓ have an abbreviated or symbolic form.

ာၤ	becomes	ၵ	placed after the consonant as	မၤ	ma.
ိ	„	ဝ်	above	တိ	ti.
ိၤ	„	ဝ်	above	တိ	ti.
ု	„	ၵ	below	ဟု	hu.
ုၤ	„	ၵ်	below and after	ဟုၤ	ho.
ူ	„	ၵ	below	ဟု	hu.
ေ	„	ေ	before	ပေ	pe.

အ'	becomes	'	above the consonant as	ဆ'	sai.
အ	"	အ-၁	before and after	အ	haw.
အ	"	၁	after	အ	kao.
အ	"	၁	above, below and after		
			the consonant as	အ	meu.
အ'	"	၁'	above and below the		
			consonant as	အ'	hoi.
အ	"	၁	above and below the		
			consonant as	အ	kwag.

b. *The Consonants are as follows:—*

က ka, ခ hka, င nga, ဝ sa, ဖ hsa, ဖ န ya, ဝ ta, ဝ hta,
 ခ na, ဝ pa, ဝ hpa, ဖ ma, ဝ ya, ဖ ya, ဝ la, ဝ wa, ဖ ha,
 အ a.

They call for no special comment; it will be noticed that the English consonants *b, d, f, g, j* and *z*, have no exact equivalents.

က and ဝ (ya and la) are interchangeable, and အ (a) is both a consonant and a vowel.

There are a few compound consonants which are represented by symbols as:—

- (1) ဝ and က forming ခ and pronounced cha.
- (2) ဖ and က forming ခ and pronounced cha.
- (3) ဝ and က forming ခ and pronounced kaw and kwa.
- (4) ဝ and ဝ forming ခ and pronounced chaw.

The way vowels combine with consonants has already been shown.

A final consonant is indicated by the mark း placed over it as ခ in ခ to do or make.

There are only nine final consonants *e. g.* က င ဖ ဝ ခ ဝ but long အ is frequently written with the final mark over it as in အ but this is doubtless incorrect.

The mark “.” and “.” are really final consonants. The first “.” placed over a consonant is a final ခ or *am*, as ခ “kwam,” a word; the second “.” placed over a consonant is a final “im” or “em” as in ခ to write.

The doubling of the final sign over a word means that word is repeated *i.e.* instead of writing လီလီခံ *very good*, and မိမိမိ *frequently*, လီလီ and မိမိ are written.

Other abbreviations which are in common use are:—

မခဲ' for မခဲခဲ', ခခဲ' for ခခဲခဲ', မိမိ for မိမိမိ and ဂ့' for ဂ့'ဂ့'

There are practically no stops and divisions between written words and sentences.

3. ARTICLES.

There are no exact equivalents for our indefinite and definite articles *a* and *the*.

If it is required to use the indefinite article the Shan equivalent is "one"; e. g. ဂ့ခဲ ဂေါ်း may be frequently and correctly translated *a man* though ဂ့ is literally *one*.

The context would always determine whether ဂ့ခဲဂေါ်း was a man, a certain man, or one man in contradistinction to two or more men.

The nearest equivalent to the definite particle *the* is the Shan ခခဲ' or ခခဲ *this* or *that*.

4. PARTS OF SPEECH.

A large number of Shan words, as in Burmese, are derived from original roots, radicals, which by means of particles in the form of prefixes and affixes are converted into different parts of speech.

Shan words generally are not inflexional or declinable and Shan grammar therefore is proportionately simple.

The parts of speech are eight—noun, adjective, pronoun, verb, adverb, preposition, conjunction and interjection.

5. NOUN.

(1) Proper Nouns, the names of particular persons or places, etc., call for no comment.

(2) Common Nouns, which are simple or compound, examples of simple common nouns are *man* *bird*. Compound Nouns are formed in many ways *e. g.* by joining: —

- i two nouns, as *well*
- ii noun and verb, as *a cheat* *a goldsmith*
- iii noun, verb and noun, as *a tanner*
- iv the substantive prefix *တင်* and verb, as *work*
shame
- v the particle *တိ* place and verb, as *a bed*
- vi the particle *အဘ်* or *တင်အဘ်* with verb, etc., as *အဘ်*

လှိပ် excess တင်အဘ်ငြိမိတိတု fidelity.

Number. The plural is formed by affixing *ခ်* as *man*, *တင်* *လှိပ်* as *man*, *ခ်* as *man* (not so common) *လှိပ်* *ခ်* or *လှိပ်* *ခ်* as *men* and sometimes *လှိပ်* as *oxen*.

Gender. This is formed either by affixes as *man* *a male* *မိမိ* *a female*, or by different words as *father* *မိမိ*.

Case. Shan nouns are not inflected. Sometimes particles are prefixed to distinguish the cases, but these are frequently omitted.

The word *ခ်* or *ခ်* is generally affixed to the subject of a sentence to give the necessary prominence.

The genitive and accusative have as a rule no particles added. *တိ* is the proper particle to use with the dative, as *to him* and *တု* or *တု* with the ablative as *from the city*. The vocative is distinguished by the affix *ဟိ* as *oh man*.

6. ADJECTIVES.

There are many kinds as in other languages but it is only necessary to distinguish (1) all ordinary adjectives from (2) numeral adjectives.

(1) Adjectives generally follow the noun they qualify. Examples of the many kinds are *a good man* *အဘ်* or *a bad man* *အဘ်* *this man*.

Some of the pronominal adjectives precede the noun *e.g.* ၵူ
ရှိုခ် *every house* ငယ်တၢ် *each person* တၢ်တၢ် *another person*, but
not always *e.g.* ၵူခၢ်တၢ် *another man*.

တၢ် meaning *all* is placed before a noun in the sense of the
whole as တၢ်ပိၣ် *the whole city*. N.B. This တၢ် 4c is different from
တၢ် 2a meaning *other*.

The Comparative Degree is formed by using the word ငယ် which
is equivalent to our *than*: *this is good than that* is the Shan
equivalent of this is better than that *i.e.* the adjective itself is
indeclinable ၵူခၢ်လိငယ်တၢ်ခၢ်တၢ်

The Superlative is formed by using the words *than others*:
this is the best is ၵူခၢ်လိငယ်ပိၣ် *literally this is good than*
(*all*) *others*.

(2) *Numeral Adjectives*. Not only are the Shan digits the
same as the Burmese digits, but the same complicated rule applies
to the compounding of a cardinal number and a noun.

This rule is that the cardinals cannot be simply joined to the
nouns they qualify, but must be accompanied by certain descriptive
words which are called numeral generic affixes, and as there is a
large number of these affixes their correct use forms somewhat of a
pons asinorum to idiomatic speaking.

For example, the terms *one man*, *one dog*, *one chair* are ex-
pressed in Shan by *man one rational being*, *dog one animal*, *chair*
one thing. *i.e.* ၵူခၢ်တၢ်, မၤတၢ်, တီၢ်ခၢ်

These three affixes တၢ်, တၢ်, တၢ် are the most important and
in common use as they are applied respectively to rational beings,
all brute animals and inanimate things.

Other fairly common numeral affixes are ၵူ ၵူ မိၣ် ခွၢ် ဝိၣ်
ဝိၣ် သူ ဝါး တိၣ် ထီၣ် မၤ ခၢ် လၢ် လၢ် ထီၣ် ထီၣ် ၵူ ခုၣ် မိၣ် တိၣ်
ရှၢ် as in မိၣ်တိၣ်ရှၢ် ၵူ five pairs of sandals ၵူသိၣ်တၢ် four bunches
of plantains ငယ်မိၣ် one sheet of paper မၤတၢ်ခွၢ် one eye ခၢ်
လၢ်တၢ် a ladder of nine steps မိၣ်ရှၢ်တၢ် five teeth တၢ်သိၣ်တၢ် four
roads ဩးသိၣ် three gods. ငယ်တၢ်ဝါး two priests ခုၣ်ရှၢ်ခွၢ်
five kings ထီၣ်တိၣ် one load of fire wood သတ်သိၣ်တၢ် three mats

စိၵ်းမၢ် five needles လၢ်သံမၢ် three swords ခံၵ်းလၢ်ခါ how many rivers
 နှိခါသံလၢ် three houses နှိခါလၢ် nine boats လွၢ်သံလၢ် or လွၢ်
 သံၵ်း three mountains ဝိၵ်းသံၵ်း three bracelets ဟုၵ်းသံမိၵ်း three
 skeins of cotton နှိခါသံလၢ် three rows of houses နှိခါသွၵ်းခါ a
 two-storeyed house.

In Shan, as in Burmese, the noun itself not infrequently becomes its own generic affix as in ဝိၵ်းမိၵ်း *five cities*.

As to the places of the numerals, affixes and nouns, *i. e.* as to the sequence of these words, the general rules are:—

1. If the numeral is one, first comes the noun, then the affix, and lastly the numeral, as ဝုၵ်းတုၵ်း *one ox*.

2. Should the numeral be ten or an exact multiple of it, the affix is generally omitted as ဝုၵ်းသၢ် *20 oxen* ဝုၵ်းသီသီ *40 oxen* for ဝုၵ်းသၢ်တုၵ်း ဝုၵ်းသီသီတုၵ်း

3. Should the numeral be other than one, or ten, or an exact multiple of ten, then the numeral comes between the noun and the affix, as ဝုၵ်းသံတုၵ်း *3 oxen* ဝုၵ်းသၢ်သွၵ်းတုၵ်း *22 oxen*.

The cardinal numbers are as follows:—

1.	၁	ခိုင် or မု	21	၂၁	သၢ်ခါတ်
2.	၂	သွၵ်း	25	၂၅	သၢ်ၵျ
3.	၃	သံ	30	၃၀	သံသီဝိ
4.	၄	သီ	40	၄၀	သီသီဝိ
5.	၅	ၵျ	90	၉၀	ခါတ်သီဝိ
6.	၆	ၵျ	100	၁၀၀	ပၢ်မု
7.	၇	လိတ်	101	၁၀၁	ပၢ်ပမု
8.	၈	ဝိတ်	102	၁၀၂	ပၢ်ပမုသွၵ်း
9.	၉	ခါတ်	200	၂၀၀	သွၵ်းပၢ်
10.	၁၀	သံဝိမု	500	၅၀၀	ၵျပၢ်
11.	၁၁	သီဝိခါတ်	1000	၁၀၀၀	ၵျိမု
12.	၁၂	သီဝိသွၵ်း	1001	၁၀၀၁	ၵျိပမု
19.	၁၉	သီဝိခါတ်	2000	၂၀၀၀	သွၵ်းၵျိမု
20.	၂၀	သၢ်မု	5000	၅၀၀၀	ၵျိၵျိမု

10,000	၁၀၀၀၀	မိုးခါး
20,000	၂၀၀၀၀	သွင်မိုးခါး
50,000	၅၀၀၀၀	၅၂မိုးခါး
1,00,000	၁၀၀၀၀၀	သိင်္ဂါး
4,00,000	၄၀၀၀၀၀	သီသိင်္ဂါး
10,00,000	၁၀၀၀၀၀၀	လခါး
10 Million	၁၀၀၀၀၀၀၀	ဂျက်တော်

$\frac{1}{4}$ လိတ် or သိပုခင်ပုခင်
 $\frac{1}{2}$ မိုးခါး

Fractions can always be and are generally expressed as indicated by သိပုခင်ပုခင် *one part of four* or *one quarter*, one sixth would be six parts, one part, and so on.

Ordinals. Shan ordinals can be made by prefixing ထုခင်ထိုင် to the cardinals but this is uncommon, in practice the Pali numerals are used as in Burmese, *e. g.* first ဝထမ second တုတိဝ third ဝတိဝ &c., &c., and ထုခင်ထိုင်, ထုခင်ထိုင်သွင် are rarely seen.

(a) **Money.** The numeral adjectives cannot always be applied in accordance with the above general rules to money: different terms are often employed as is illustrated in the following: —

1 pie	မိခါး
1 pice	မိခါး
half-anna	သွင်မိခါး
1 anna	တော်
4 annas	မတ်
8 annas	ငါးမူ or ဝတ်
14 annas	မိခါးယွံမူ literally one rupee less two annas.
1/—	one rupee တိင်ဂါးခါး or ခိုင်ပျာ
1/2	one rupee 2 annas ခိုင်ပျာပုံမူ
1/4	one rupee 4 annas ငါးမတ်
1/8	ကျပ်ခွဲ
1/12	ခိုင်ပျာပုံရှက်မူ
2/—	သွင်ကျပ်
2/8	သိဝတ်

8/-	၈'ပိုင်
10/-	ခပ်
12/-	သံတွင်
15/-	ပိုင်ခပ်၅၂၂
20/-	၅၂တွင်
22/8	၅၂တွင်ပ'သွင်၂၂
25/-	ပိုင်လိတ်၊
30/-	သံခပ်
40/-	သီခပ်
50/-	၅၂ခပ် and so on with 60/- and 70/- ၅၂ခပ်, လိတ်ခပ်
80/-	ပခပ် or ပိတ်ခပ်
92/-	၈၂ခပ်ပ'သွင်၂၂
100/-	ပိုင်လွ'၊
150/-	လွ'၅၂ခပ်
200/-	ပုံ၊
250/-	ပုံ၅၂ခပ် or သွ'၊
262/8	ပုံ၅၂ခပ်ပ'သွင်၂၂
300/-	သံလွ'
980/-	၈၂လွ'ပ'ပိတ်ခပ်

The signs °—\—\ placed over numbers stand for rupees, annas and pies respectively, as ၈၉°\ Rs. 1/9/2.

(b.) *Date.* This, as in Burmese, is expressed by putting the year first then the month and part of the month, *i.e.* the waxing or waning of the moon, and then the day.

Thus the 10th day of the waxing moon of the 11th month of the year 1238 is in Shan: ၁၂၃၈ တုင်လိုခပ်သိပ်
ဆိတ်ခပ် and the 18th July, 1900, is ၁၉၀၀ ခြေလိုခပ်
လူလိပ် ၁၀ ဝခပ် The 2nd waxing of Taboung 1250 is
၁၂၅၀ တီလိုခပ်သိပ်ခပ်သွင်ခပ်.

If the year ends in 10 or an exact multiple of ten the affix used is တီ which is Shan, or ခြေ which is Burmese, otherwise the affix is တုင်.

The waxing of the moon is လိုခင်ခွဲ, the waning is လိုခင်လွင်

The word သက်တမ်း (thagarit) meaning *era* sometimes precedes the year.

The Shan months, with the approximately corresponding English months, are: —

January	လိုခင်ခွဲ
February	လိုခင်သံ
March	လိုခင်သီ
April	လိုခင်ရှု
May	လိုခင်ရှုဂ်
June	လိုခင်လိတ်
July	လိုခင်ပိတ်
August	လိုခင်ဂင်
September	လိုခင်သိပ်
October	လိုခင်သိပ်အိတ်
November	လိုခင်သိပ်သွင် or လိုခင်မလိင်
December	လိုခင်လိင်

The days of the weeks have been adopted from and practically are Burmese: —

Sunday	တနင်္ဂနွေ	Thursday	ဤသပ်ပင်
Monday	တနင်္လာ	Friday	သွက်ဤ
Tuesday	အင်္ဂါ	Saturday	လခင်
Wednesday	ပုဂံတနင်္လာ		

7. PRONOUNS.

Pronouns are not inflectional. The principal classes are (1) Personal (2) Reflexive (3) Demonstrative (4) Interrogative (5) Indefinite and (6) an equivalent for the relative.

- (1) There are many forms of the first and second persons of the personal pronouns and their use depends, as in Burmese, on the relative rank of the speaker and the addressee. There is as a rule no distinction of gender.

I, used by a superior is ၎် or ၎် or ၎်. I, used in polite conversation by equals and also by a superior is ၎်.

I, used by inferiors is ၎် or ၎်

We, used by superiors and by equals is ၎် or ၎်

We, used by inferiors is ၎် or ၎်

You, used by a superior or equal is ၎် (singular) and ၎် (plural). You, used by inferiors is ၎် or ၎် or ၎် (singular) and ၎် (plural) and in both cases the inferior would add ၎် or ၎် or ၎် to the end of his sentence.

The third person singular, *he, she, or it*, is ၎် and the third person plural *they* is ၎်. In speaking of superiors and persons of rank ၎် and ၎် are used.

The plural affixes of nouns namely ၎် and ၎် are also used with the pronouns, the use of the plural affix ၎် being common.

There being no sign of the genitive case, possessive pronouns are personal pronouns affixed to nouns as ၎် *my horse*.

(2) *Reflexive Pronouns.*

In common use for either gender and person the word for *self* or *selves* is ၎် or ၎်. ၎် which has the same meaning as ၎်, *body*, is occasionally used for *self*.

The equivalent of *each other, one another* is ၎်.

(3) *Demonstrative Pronouns.*

These are *this* and *that* ၎် and ၎် and are as often adjectives as pronouns and should perhaps be called "Pronominal Demonstrative Adjectives" but to go into such nice distinctions is certainly outside the scope of these rough practical notes.

၎် and ၎် follow the noun they qualify as ၎် *this man* ၎် *that person*.

၎် and ၎် cannot be used alone. When the noun is not used ၎် and ၎် become ၎် and ၎်

When *this* is used in the sense of *so* or *thus* it becomes for practical purposes an adverb, or adverbial phrase as ခင်ခင်-လိပ် ခင်ခင်.

(4) *Interrogative Pronouns.*

These are for both numbers and for all cases

Who? ငါ့ and ဟူလိပ်

Which? လိပ် and အခင်လိပ်

What? သင်, ဝါသင် and အိသင် and sometimes ဝါသင်ဝါသင်

(5) *Indefinite Pronouns.*

In certain senses the words *any*, *whatever*, *none*, etc., are perhaps pronouns but they are often adjectives and should, I think be called pronominal indefinite adjectives.

There is nothing peculiar about their use *e. g.* *I did not find any one အံထုပ်ဂုခင်သေခေါ်.* *Take whatever you want ခ' ထ'အခင်လိပ်သေအံဝါအင်တ*

(6) *Relative Pronouns.*

The only equivalent of *who* and *which* is အခင် and it cannot be used apart from its antecedent—

The person who did thus ခေါ်အခင်မခင်ဂိတ်လိပ်ခင်ခင်

8. VERBS.

Verbs have no personal inflections and no passive voice.

They have strictly speaking only two moods, the indicative and the imperative, but practically they have also an infinitive mood: that is that while strictly speaking the verb itself does not answer to, nor has it any exact equivalent to our infinitive proper and the verbal noun or gerund formed by prefixing တင် or တင်အခင် to the verb as well as the making the verb substantive by prefixing to it the particle အခင်, take its place; nevertheless in practice and in conversation the root form of the verb, *i. e.* the verb itself without any particles, is used just as we in English use the infinitive.

The correct Shan equivalent of "to buy
   "buying" } of a bullock is not
   "the buying" } difficult"

is, I think, တင် (အင်) သိုက်အင်ဝှင်တုင်၊ အံသဝ်: And of it is well for him to go, အင်မင်ဝှင်၊ အင်လိုင်လိအိုဝ် But it is also correct to say လိဝ်တံ၊ အင်အင်ဝှင်၊ အင်ဝှင် for it is well to do as I say.

(a) *Tenses.* There are five tenses commonly used.

- (1) The present tense formed by adding the assertive affix အိုဝ် (in formal speech အော့) to the verb as မင်ဝှင်အိုဝ် *he goes* or *he is going*. If the continuance of the action is implied then the verb ဟူ *to remain* is added to the verb just as နေ is in Burmese *e.g. he is still writing* မင်ဟင် တီလိဝ်ဟူအိုဝ်

They come and go daily မင်ခေ'ဝှင်၊ မးဟူဝှင်အိုဝ်.

- (2) The past tense by adding the word ယဝ် meaning *done* to the verb. He went မင်ဝှင်ယဝ်

- (3) The perfect tense (not common) is formed by adding ယဝ် ယဝ် to the verb. *He has gone* မင်ဝှင်ယဝ်ယဝ်.

- (4) The future tense. This is formed by prefixing တင် and affixing အိုဝ် to the verb မင်တင်ဝှင်အိုဝ် *he will go*. နေ the colloquial form of တင် is exceedingly common even in writing.

- (5) The future perfect tense. This is formed by prefixing တင် or နေ and affixing ယဝ် to the verb. *He will have gone* မင်တင်ဝှင်ယဝ်.

To express incompleteness of action ဟူ is used. *I was eating* would be မင်ခါးအိုဝ်ဟူ

- (b) *The Subjunctive* is formed by prefixing conjunctions such as ပေ၍ *if*, ယဝ်း *if*, ပေ၍ . . . လိုဝ်း *if* to the verb proper
- If he comes ပေ၍မခါးလိုဝ်း
 If he were coming ပေ၍မပါးလိုဝ်း
 If he had gone ပေ၍သွါယဝ်းလိုဝ်း
- (c) Whether the subject be singular or plural, masculine or feminine, the form of the verb, and of course that of the particles *အိုဝ်* and *ယဝ်*, never changes *I, thou, we, they go* is *ခါး*, *ခါး*, *ခါး*, *ခါး* *အိုဝ်*.

The particle *ခါး* is however comonly used as a plural affix.

- (d) *The negative* is expressed by inserting the particle *ခါး* or *မ* before the verb
- မခါးခါးအိုဝ် he does not go မခါးခါးသွါယဝ် he did not go
 မခါးယဝ်ခါးအိုဝ် he will not go
 ပေ၍ခါးခါးလိုဝ်း if you do not go
- (e) *Interrogation* is expressed by the particle *ခါး*. It takes the place of *အိုဝ်* in the present future tenses and is added to *ယဝ်* in the past tenses *e. g.* Is he guarding the house မခါးခါးခါးခါးခါးခါး,

Will he go မခါးခါးခါးခါးခါးခါး did he go သွါယဝ်ခါးခါး

Has he not gone ခါးခါးခါးခါးခါးခါး

When interrogative pronouns or adverbs are used then the verbal particle is omitted.

Who is guarding the house? ခါးခါးခါးခါးခါးခါး

What do you want? ခါးခါးခါးခါးခါးခါး

- (f) *The Imperative Mood.*

This is formed by affixing the particle *ဝ* or *ခါး* in ordinary affirmative command and *ခါး* in the polite affirmation.

The negative imperative or prohibition is expressed by prefixing the particle *ယဝ်* to the verb. Occasionally *ယဝ်* is prefixed and *ဝ* also affixed. *ဝ* is frequently omitted even with the affirmative.

Let us have a race လိုက်ခေါ်တော့ let us go ခုတ်တော့

When the word *must* is used as *you must go* the Shan equivalent is တာဝ် or တေဝ် *e. g.* တေဝ်သ့ၤ *you must go*. In the negative form တာ် or တေ် is omitted, as အံသ့ၤ *you must not go*.

- (g) There are a great many auxiliary particles in use to express the different tenses and moods, etc., of verbs. Some of the most common are ငါ *ought*, ထိုက် *fit*, or *proper*, လိုက် *exceed*, ဝှင် *to exceed*, ကို *to begin*, ကင် *to be skilled in*, ကံ *to be in the habit of*, ဟူ *to remain*, ကံ' *to be able*, ကံတင် *about to*, သေသင် implying completed action, တီချ or တီချခေန် implying great respect and always used by inferiors, မိုခင် *again*, သံ *again*, သိင် *finished*, ခ' *to wish*. Many of these are themselves verbs and their use can be learnt best by reading petitions and talking to the people.
- (h) The passive voice proper does not exist. If a Shan cannot paraphrase a passive voice into an active one by saying for example *they killed him* for *he was killed*, he commonly uses the verb မံ, meaning to suffer, with the verbal noun, e.g. *he suffered death* for *he was killed* မံတင်တံ'ယင်, or the verb *arrive*, as *he arrived at safety* for *he was saved*.
- (i) Causal Verbs.

These are formed by the use of the affixes နှ်-နှ်လှ်-ခေရှ်-
လှ်ခေရှ် etc.

Make him go နှိမ့်ခွါတ

They have gone to cut trees ခပ်ခပ်၊ ဂွဉ်ဂွဉ်လှည့်လှည့် ယာဉ်ကပ်
တုန်းမ၊

In order to acquire merit လွှဲခွင့်ရှိတတ်သောမီးဂုဿ

9. ADVERBS.

There are the usual adverbs of time, place, manner, emphasis, etc., etc. When qualifying a verb or adjective they usually follow the word qualified but not always. Interrogative adverbs generally follow the verb.

He did well မော့ခေ်မှိတ်လီလီယပ်

He is very handsome မခေ်ရှင်လီခေ်

Now I am much afraid တေ်လိပ်မင်ခါ့ဟပ်ခေ်

Whither goest thou ခွဲဂ့ၤတီၤ

We must not lose our goods for nothing ရှပ်မံလံသိုခပ်လိပ်လံလံ

I never said so မံတွမ်လတ်ခေ်ခေ်

Why are you waiting here မှိတ်သင်လေ်ဗွဲဟူတီခေ်ခေ်

How do you know မှိတ်လိပ်ရှိပ်ခွဲ

10 PREPOSITIONS.

These call for no special comment. They immediately precede the word they qualify, that is there are no postpositions in Shan, whereas exactly the opposite, obtains in Burmese.

In this city ခွဲခိုင်ခေ်-ဟုခွဲခိုင်ခေ်-ဟုတီခွဲခိုင်ခေ်

Behind the house ဟုတီဟံလင်ရှိခေ်

In stalls outside the town ဟုခွဲသိုဟုတီခွဲခိုင်

11 CONJUNCTIONS.

Their place in a sentence is the natural one *i. e.* between the words or sentences they join.

Some common conjunctions are:—

တင် *and* used between nouns တင် . . . . တင် *both . . . . and*
ဟူင်ခေ်ခေ်-လိပ်ခေ်ခေ် *moreover*.

ခွဲဝါ-ခွဲဝါခေ်ခေ်-ခွဲဝါခေ်ခေ်သေ်မော့ *nevertheless*

ပေ် *if* ပေ် . . . . လိပ် *if*, သင် *if*

မှိပ်ခေ်ခေ် *therefore*

မံခေ်ခေ်မော့-ပေ်မံခေ်ခေ် *or, otherwise*

လေ်သင် . . . . လေ်သင် *either . . . . or*

12 INTERJECTIONS.

They are rarely met with, with the exception of the vocative *oi* *အိုဝ်* *O*; *fortunately, luckily*, *ဝတ်ဝါ-ချီခင်တော်-ဝတ်လေပိခင်သေ* *လေ* and one or two others.

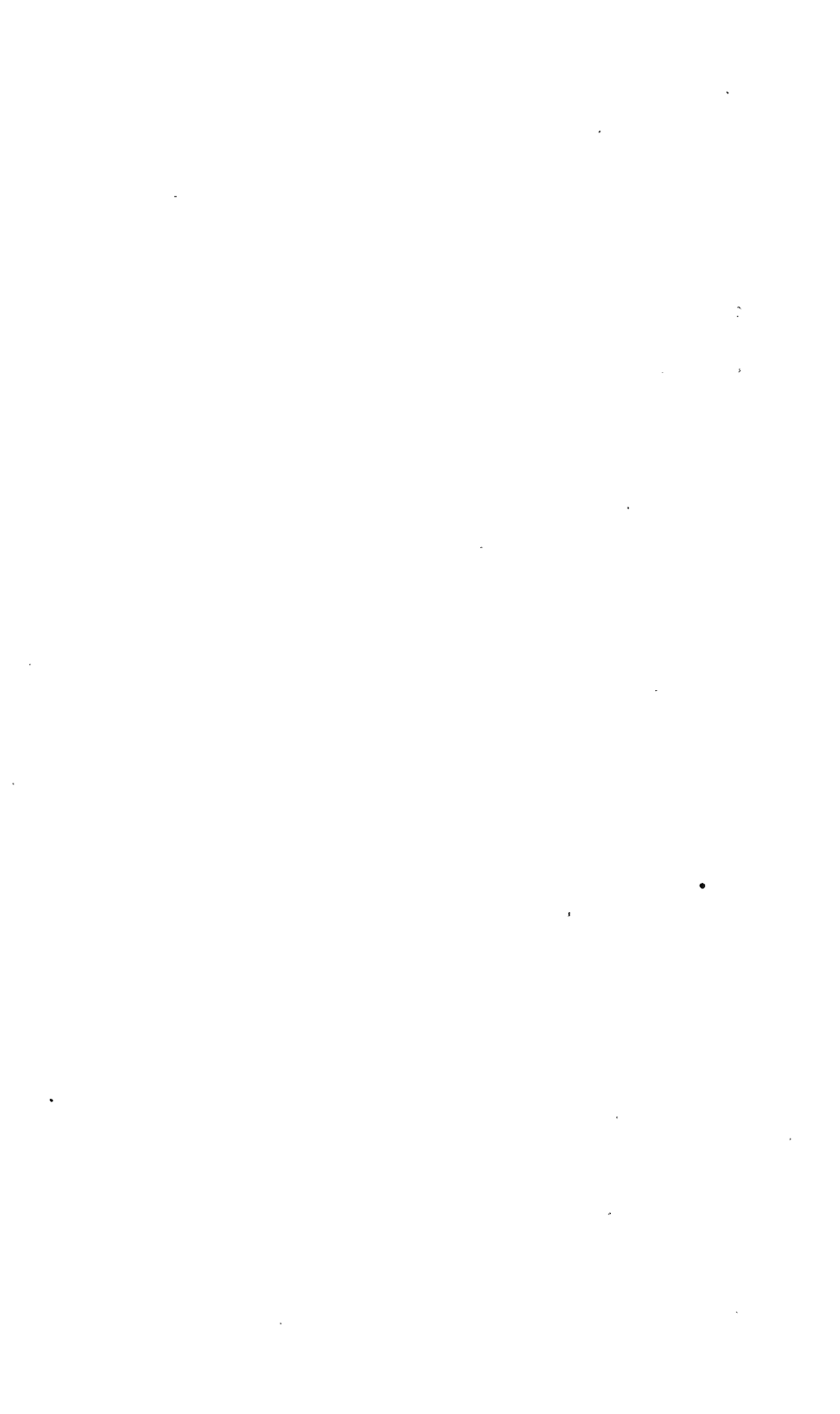
13. SYNTAX.

The construction of sentences and the arrangement of the words therein differs markedly from English usage, in that Shan sentences, like Burmese, are much longer than in English; and not only is there in Shan this absence of short sentences but the use of the word *and* so much used in English to connect sentences rarely obtains in Shan. *He looked and went away* would be in Shan *having looked he went away*. Shan sentences like the Burmese are joined together in proper subordination by such words as *because, when, having, etc., etc.*

Shan differs from Burmese in that the verb is not commonly put at the end of the sentence but comes in its natural place, though its affix usually ends the sentence.

There is fortunately no literature of modern Shan; there is a mass of archaic literature certainly but its style is such, of so flowery a nature and it is so crammed with meaningless words, that Shans themselves, unless specially trained, cannot understand it.

Not only will the student find that a knowledge of Burmese is the best preparation he can have for the study of Shan and that practically every letter in the Shan alphabet is but a slightly modified form of the Burmese character, but that Burmese words and phrases are being with ever increasing frequency imported into Shan and the dominant language Burmese is slowly but surely ousting Shan.

PART II.

SENTENCES.

*English.**Shan.**I. Miscellaneous.*

1. Where do you live?	ဗွဲယူတီလုံ။
2. Where were you born?	ဗွဲဟိုတ်တၢ်လုံ။
3. What is your occupation?	ဗွဲဟိုတ်ကိၤခိၤကိၤသၢင်။
4. How long has he been here?	မၤခိၤယူတၢ်ခိၤပိုင်ထၢခိၤလုံ။
5. I have lived here since childhood.	ကိၤခါ ထီၣ်ခိၤပိုင်ထၢလိာ် ထၢလိာ်ယူ မၤခိၤတီၤခိၤ။
6. How many children has he?	မၤခိၤမိးလုာ်လၢတၢ်မၤ။
7. I have eight children.	ခါလၢမိးလုာ်ကွၢ်ခိၤပိတ်တၢ်တီၤခါ။
8. What is your name?	လိာ်ဗွဲလၢသၢင်—လိာ်ဗွဲလိာ်သၢင်လေ။
9. My name is Maung Sayee.	လိာ်ခါလၢပွၢ်လၢခါတီၤခါ။
10. What is your village called?	ဝၢခိၤဗွဲလိာ်လၢသၢင်။
11. Come here.	မၤခိၤတၢ်ခိၤ။
12. Go away.	ကွၢ်သေ။
13. Come quickly—be quick.	မၤခိၤဟီၣ်ဟီၣ်သေ—ဟီၣ်ခါခိၤဟီၣ်ဝံသေ။
14. Speak slowly.	လတ်လွၢ်လွၢ်။
15. Speak softly.	လတ်ကွၢ်ကွၢ်သေ—လတ်တိတိသေ။
16. Speak up—speak loud.	လတ်ဟီၣ်သေ။
17. Whence do you come?	လုာ်တၢ်လုံမၤခိၤ။
18. Whither are you going?	တေၢ်ကွၢ်တီၤလုံ။
19. Do you understand?	ဂူယူဟီၣ်။
20. I do not understand.	ကံၤဂူ။
21. Whither does this road lead?	တၢ်ခိၤပွၢ်လုံ။
22. Do you like this country?	ဗွဲကွၢ်ကိၤခိၤခိၤခိၤ—ဗွဲပျၢ်ခိၤခိၤခိၤ
23. Do you like mangoes?	မၤခိၤခိၤမၤခိၤ။
24. Do you like ngapee?	ဗွဲမၤပၤခိၤခိၤ။
25. Are you enjoying your food?	ကိၤခိၤခိၤခိၤခိၤ။
26. How many days journey is it? How far is it?	တေၢ်လၢခိၤခိၤခိၤလၢခိၤခိၤ။
	ကိၤထၢခိၤလုံ—ကိၤတၢ်ခိၤ။
27. How far away is that village? It is a days journey.	ဝၢခိၤပုၤခိၤကိၤခိၤ—ဝၢခိၤပုၤခိၤကိၤ ထၢခိၤလုံ—ကိၤခိၤတၢ်ခိၤခိၤ။

28. How far is it from here to your house? လှိုက်ဂါတိခေ'ရွာလူဂါတိဂြိုခင်ဌ်ဂါ
ဂါဂြိုခင်။
29. It is about a mile. မီးသေလက်၊အိုဝ်။
30. It is as far as Linke. ဂါ'ထခင်ခေ'လင်ဂိုဝ်။
31. I have lost my way. ဂဝ်ခါယိတ်တင်-ဂဝ်ခါဂွင်တင်။
32. I don't know where I am. ဂဝ်ခါဂွတ်တိသွံအံ့ဂွ။
33. He has forgotten the way. မခင်'လွင်တၢလွင်တင်ယဝ်။
34. I will not forget. ခါလင်တေအံ့လွင်အံ့လိုခ်။
35. Who owns that house? ဂြိုခင်ခေခင်ခင်ခင်ဂြိုခင်ယူလွံ။
36. Has the road been repaired? ခေတင်ယဝ်ဂြိုဝ်။
37. It is nearly finished. လံတေယဝ်ယဝ်။
38. Why did you go there? တီပုခင်ဂွါဂြိုတ်ယွင်သင်။
39. What is the matter? ဝိခင်သင်။
40. What is the matter with your eyes? တၢပိခင်သင်။
41. Nothing is the matter. မဝ်မီးသင်။
42. Never mind. အံ့မီး၊ဂိဂ်လသင်။
43. What is the other side of the hill? ပါပုခင်ယွံ'ခေ'မီးဂါသင်။
44. There is nothing. မဝ်မီးသင်။
45. Can you read and write? ဌ်မေဂ်တီလိဂ်ဟတ်လိဂ်ဂြိုဝ်။
46. Wait a little. ဌ်သေဟံ-တၢသေဟံ။
ဌ်ထၢလူဂွခင်။
47. Don't wait for me. ဌ်ယၢလေဌ်ဂဝ်ယူတ။
48. Stay here until I return. ယူတိခေ'တေဂ်ဂဝ်ခါခိုခင်မး။
49. We waited on. ဂှ်ခါဌ်ထၢသိင်ယူ။
50. He waited on for news. မခင်ဌ်ထွံသတင်ယဝ်။
51. I had to suffer delay. ခါလင်လင်လံ'ဃုခင်ဃု။
52. I again had to wait 3 days. ဂဝ်သံလံ'ဌ်ထၢယူထိင်သံဝခင်။
53. Wait patiently for 3 months. ယိုခင်ခံထိင်သံလိုခင်တ။
54. It is the same thing. ဝိခင်ဝိခင်ဂခင်အိုဝ်။
55. He is fined 10 rupees. တီမခင်ဝ'တံပိုခင်ခခင်၊ယဝ်။
56. Light the fire. တ'ဟံ'သေ။
57. Put out the fire. ဝတ်ဟံ'သေ။
58. The fire is out. ဟံ'မွတ်ဂွါယဝ်။
59. He is asleep. မခင်ခွခင်ယူ။

60. Awake him. ပူၤမခင်သေ။
 61. Give the pony paddy. အူ'ခပ်ပိုက်တိမတ။
 62. Get out of the way. ဝေသေ-ဝေတင်သေ-ပ'သေ။
 63. Make him go. ဂ်မခင်ဂွၤတ။
 64. What is your monthly pay? ယေထိုခင်ထထၤလ'ထခင်လွံ။
 ယေထိုခင်လ'ၤၤထခင်လွံ။
 65. Put the bullocks to. ထိုဝုင်သေ။
 66. Unyoke the bullock. ပွ'ဝုင်သေ။
 67. How does he earn his living? မခင်ဂိုတ်ဂိခင်ၤခင်သင်။
 68. What goods do you sell? ခ'ခင်သင်။
 69. What do you trade in? ဗွဲၤတၢ်သင်။
 70. Do you make much profit? အမြတ်လ'ခင်ရှိၤ။
 71. Can you ride? ဗွဲမေၤခိမရှိၤ။
 72. The boat upset. ရှိၤခွဲၤတၢ်ယၢ်။
 73. He was drowned. မခင်ခေ'ထိုခင်တ'ယၢ်။
 74. Say it again. ခိုခင်လတ်သေ။
 75. The boat sunk. ရှိၤထိုယၢ်။
 76. They swam ashore. ခပ်လုၤခင်ခွဲၤလူတိတ်ဝံင်ယၢ်။
 77. What can you do? ဗွဲမေၤဂိုတ်တၢ်သင်။
 78. Can you make clothes? ထင်ထိပ်ခင်ရှိၤ။
 79. Saddle the pony. ဂွၤတၢ်မခေ'သေ။
 80. Are you of this village? ဗွဲခင်တၢ်ခင်ခင်ခေ'ရှိၤ။
 81. I am not of this village. ဘၢ်ခၢ်မခင်လွံတၢ်ခင်ခင်ခေ'။
 82. I am of another village. ခၢ်လၢ်ခင်တၢ်ခင်ခင်ခေ'။
 83. I am only putting up here for a few days. တီခေ'ဘၢ် ယၢ်လျိုင် ဝခင်တခင်
 ယၢ်အိတ်အိတ်။
 84. Is beef and fish cheap? ခခိုင်ဝုင်တင်ပၤတၢ်မခင်ခေ'ရှိၤ။
 ခခိုင်ဝုင်တင်ပၤတၢ်မခင်ပေၤရှိၤ။
 85. How many cigars will you sell for one anna? အတၢ်ပေၤၤထိလိၤတေ'ခ'ထခင်လွံ။
 86. How much are cigars per 100? ထိလိၤယေပၤတၢ်ရှိၤ။
 87. What is the price of paddy per 100 baskets? ခပ်တင်မခင်ယေပၤထခင်လွံ။
 88. How much do you get a day for cutting down trees? ဟံခင်မ့'ထိခင်ထ'ထခင်လွံ။
 89. Are you married? တုၤဂိရှိၤခင်တုၤယေပၤရှိၤ။

90. The box is full. တိုက်တုတီယင်း။
91. The box is empty. တိုက်တုပင်း။
92. The house is empty. ဂြိုင်းပင်းအိုင်း—ဂြိုင်းလံ့အိုင်း။
ဂြိုင်းဂံအိုင်း။
93. The gun is loaded. ဂွင်းမီးမင်း။
94. Unload the gun. အပ်အွက်မင်းဂွင်းသေ။
95. He aimed a loaded gun at me. အပ်ဂွင်းအာင်းမီးမင်းမင်းငါ့ဘုရား။
96. A stick about ten feet long. ခွင်းအာင်းယပ်သေသိပ်ပေ။
97. Don't go there again. ပွက်လိုင်းယပ်ပေ့တိုပုခင်း။
98. I kicked against a stone. တိမ်းဂပ်ငါ့ထိပ်မိဂ်မင်းဂြိုင်း။
99. Two carts collided. လေးသွင်းထံထိုင်ဂင်း။
လေးသွင်းထံခိုက်ခိုက်ဂင်း။
100. Two carts tried to pass each other. လေးသွင်းထံယပ်ခင်းဂင်း ဂွါဂြိုပုခင်း
ဂင်း။
101. Their wheels got locked. မင်းလေးမင်းခိုက်ဂုတ်ဂင်းယပ်။
102. He leant against a tree. မင်းအိပ်ယပ်တိုတုခင်းမင်း။
103. He was leaning (resting) on his elbow. မင်းအိပ်ခိုက်ယူ။
104. I sat with my head on my hand at the table. ဂပ်အပ်တပ်သွက်ခိုက်ခင်းတပ်ဂင်း
105. Do not go before we return. ခိုက်အာင်းဂွပ်ပ'ခိုင်းခိုင်းမင်းယပ်ပေ
ဂွါ။
106. His wife died before he did. မေမင်းတ'အွင်းတပ်မင်းမင်းပ'
ထင်းတ'မေမင်းတ'အွင်းတပ်။
107. Go ahead. အွင်းဂွါသေ။
108. You go first. ခွဲဂွါယပ်အွင်းတပ်။
109. He was the first to do it. မင်းအွင်းဂွပ်ယပ်။
110. I will follow. ဂပ်တေထွံမင်းမင်း။
111. As for him, he is homeless. မင်းထိုင် ပိခင်းအာင်း အံမီးဂြိုင်းမီး
သေ။
112. He hid the ring behind the door. မင်းခေ'သိုင်မိပ်မွင်းဂုတ်တိမ်းဟပ်
တူ။
113. He hid behind the door. မင်းခေ'သိုင်မိပ်ဟပ်ဟပ်တူ။
114. No one now comes from the Shan country. တေဂ်ထိမ်းခေ' ဟုံလွှ်အံလုက် ဂါတိ
ခိုင်းတ'မင်းသေဂေါ်။

115. What is the difference between this and that?
တင်အခင်ခေ'တင်အခင်ခေခင်ပိုင်
တၢ်သင်ဂခင်။
116. Did you see them do it?
ခပ်ဂြိတ်ခေ'လိုင်ဂြခင်ယပ်ပိုင်။
117. I saw it after it was done.
ခပ်ဂြိတ်ယပ်လင်ဂြခင်ယပ်။
118. Tighten this rope, it has become loose.
ရှုတ်ထိုင်ခေ'ဂြမခင်မိင်-မခင်ယခင်
ယပ်။
119. Let me work for nothing to support life.
ဂြခၢ်လပ်လဲ'ဂြိတ်ဂါခင်ရွၢ်လဲ'ထံ'။
ဂြလဲ'ဂြိတ်ဂါခင်လိင်လိုင်ခေ'ခေ'။
120. He held his breath as if he were dead.
လိုင်ခေင်တံ'ယပ်အံ'ထုတ်ထွဲ။
121. Do not stay in one place.
ယၢ်ပေ'ထူတီလိပ်ဂခင်။
122. It is entangled in weeds.
မခင်ယိုင်ခါခင်တုပ်။
123. The Sawbwa had many attendants.
လပ်ယပ်။ ခၢ်မခင်ဂုခင်မခင်ခင်။
124. It is certainly so.
တိတ်ခင်တိတ်မီးခေင်ခေ'ယပ်။
ဂါလိုင်လတ်မီးခေင်ခေ'လင်။
ပိုင်ခံ'သုင်အံ'ထံ'။
125. They do not use gold or silver.
ခပ်လိင်အခင်သုံရွၢ်ခေ' ခေ'ထုတ်
ထိုင်တခင်ပိုင်ပိုင်ပိုင်။
126. The loss of property is estimated at 8000/-
ဝံ'သေပေ'ပေ'မခင်တံ'ယပ်ဂံ'လိပ်။
ပေ'ပေ'မခင်တံ'ခံ'တံ'။
127. As soon as his parents died.
ပေ'မခင်ရှုတ်သေယပ်ဂံ'လိပ်။
ပေ'မခင်ရှုတ်ခံ'ရှုတ်။
128. As soon as he arrived.
ဂံ'လိုင်သုတ်ခွဲထုတ်မခင်မိုင်လွဲ။
ဂံ'လိုင်ပေ'ခွဲထုတ်မခင်သတ်မးတီ
ခင်ခၢ်သေ။
129. When did you see him last?
ခပ်ခေခင်သံမဂါဂခင်ယပ်ပိုင်။
130. The next time you see him tell him to come to me.
ရှုတ်မးဂံ'လိုင်သုတ် မိုင်ခေ'ထုတ်
ဝါခင်ယိုင်သေမိုင်ခေခင်။
131. Have they been vaccinated?
မခင်ထွတ်လၢ်ဂြယူ။
132. Since my last visit I found the town much enlarged.
ဂြဝခင်ပိုင်ခင်ထိုင်ပွက်။
133. He waits with a drawn sword.
တေ'သံ'ပဂါခေ'မုင်ဂါတီဂိုင်တီရှင်။
134. Bazar day is every fifth day.
မုင်ဂါခေ'ဂြိတ်ပခင်ပုဂါခင်ပုဂါထံ'။
135. You must pitch the tents on dry ground.
ရှင်။
136. Does this tent take to pieces?

137. In how many days can you finish the job? လံလံဝခင်ထင်ဟင်။
138. I will bring the money and pay it in to the treasury officer. အခင်ပိုင်ခေ' ဂှ်ခဲတက်ပးမး သွင်သွင်တီထင် ငုတ်တိဂ်ခခ် ထွက်။
139. He walked by the river bank. မခင်ခွါလေ်တၢခခ်။
140. Do not touch the boat—leave it alone. ဂှ်ခေ'ယၢပေ်တိုက်ထုက်ယၢမခင်တ
" " " ဂၢယၢမခင်တ။
141. Let him alone. ယၢမခင်တ။
142. Let him eat. ဂိခင်ယၢမခင်တ။
143. He thought it was true. မခင်ခခင်ထင်ထိုင်ထင်ထိုင်။
144. In water up to his neck. ခခ်ခခ်ထိုင်မိခင်ခေ'မခင်။
145. From the day I was born. ထလီမိုင်တေ်ထဂိုတ်လိခ်မခင်ဂုခင်။
146. The pongyi died. ထင်မုခင်ထွခင်ယင်။
147. It smelt of kerosene oil. မခင်မိခင်အ'ယေ်ခခင်သီဝ'ယင်။
148. They collected subscriptions. ခခ်မိခ်ပိုင်ယင်။
149. What do you want to sell? ခွဲခခ်ခ'ဂၢထင်။
150. I am very tired. ဂခ်ခဲဂှ်ခခ်ခေ'။
151. He is tired out from running. မခင်လီခခင်လေ်ဂှ်ခခ်ခေ'ယင်။
152. Having to walk all day don't you feel tired? ထ'ပ'တင်မးတင်ဝခင် အံ့ဂှ်ခခ်တင် ဂှ်ခင်။
153. Drink when rested. ဂှ်ခင်ဂှ်'ယင်ထင်ဂိခင်ခခ်။
154. These villagers are poor. ဂုခင်ဝခင်ခခ်'ယခင်ဂိခင်။
155. He has a chronic cough. မခင်ထ'အ'ယူခိဂ်ခိဂ်။
156. I will send for him as soon as I want him. ဂခ်ခဲပေ်မီးအထိုင်တီမခင်တေ်ခွင် ထိုင်လိဂ်။
157. He appears to have come on important business. မိုင်ခခ်ခခ်မးတင်ဂိဂ်ထင်ယွဲခခ်။
158. Who sold him this house? ထုံထုံခခ်ဂှ်ခခ်ခခ်'ပခင်ဂေ'ခခင်ခခ်။
159. My humble petition is. လိဂ်အထီရင်ခဲခဲယင်ထံ။
160. To-day will be fine. ခဲယင်မီးလိဂ်အထီရင်ခဲတီခဲ။
161. He ran through the house. မိုင်ခခ်ခခ်'ယထေ်ပင်လီ။
162. Order the thugyi to have boats ready. မခင်ပ'ထခင်ပွင်အွက်ခွါဂှ်ခခ်။
မခင်ပ'ပွင်ခွါဂှ်ခခ်ခခ်လိဂ်။
ဂှ်ခခ်ခခ်မီးဝ'ခခ်ခခ်ထင်ထင်ထင်ထင်
ဝ'လေ်။

163. Do they employ spies? ခပ်အေ'ပွ'ထွဲသွ့'ဂုဏ်ယံ'ခဏ်။
164. He hawks cloth through the whole village. မခပ်အေ'လေ် ခပ်'ခပ်အာလေ်လွံလိလ်
ဝခပ်လွတ်ဂူဂိုဏ်း။
165. The railway will come through the Shan states. ခုထု၊ယံ'တေ်ယွက်ခပ်မး မိုင်တံး။
166. I will arrange to.... ကပ်ခါတေ်ဂြိတ်ပခပ်ဂြိ . . . .
167. I was distant a stones-throw from the accused. တင်တြါးခံ ကပ်ခါသေ်မက်ဂြိခပ်
တီ ဧ။
168. I was a gun shot from him. တင်မခပ်ယခပ် (or ကပ်) ကပ်ခါသေ်
ထုပ်ယိုပ်ဂွင်ဧ။
169. This boat won by a length. ဂြိပ်အေ'ပုခပ်ဂြိပ်လင်းဧ။
170. When returning home. မိုင်မးလူဂိုဏ်း။
171. You ought not to petition. ဂြိအံလိလ် တင်လိက်လပ်။
172. They came stealthily. ခပ်အေခပ်လက်လွံမး။
173. They followed secretly. ခပ်လွဲလွဲဂျါတိတီ။
174. This is money privately advanced. အခပ်အေ'မိခပ်ဗိုခပ်လိက်။
175. He is an extra assistant commissioner. ကျေခပ်မိခပ်လိက်ခပ်။
176. After his transfer. ဝ'လ်ခပ်သေ်အေ'။
177. You must do as you please. ကံထွဲခွဲတေ်လ်ဂြိတ်။
178. He did just as he pleased. မခပ်ဂြိတ်ဂျါကျအထုပ်မခပ်ခွဲ'။
179. As you please. အပ်ထွဲဝါ—ကံထွဲ။
180. Do exactly as you like. ဂြိတ်လိပ်ခပ်ခွဲမီးအထုပ်အေခပ်။
181. There is none to say you nay. မပ်မီးကျေဝါကျေခေပ်။
182. A man called Maung Pe. အခပ်ဝါမွင်တေ်။
183. As now—as at present. ဂြိခပ်ခပ်လိပ်အေ'။
184. They packed salt in bundles. ခပ်အေ'ထုပ်ရှေ့'ဂြိပ်ယပ်။
185. They cut the meat in slices. ခပ်အေ'ယထိုပ်အပ်ခပ်ဂြိပ်။
186. While master was in camp. မိုင်အထုင်လပ်ချါယပ်ယူအေခပ်။
187. He is a novitiate. မွဲ'ဂြိပ်သေ်ယမခေပ်။
အပ်မိခပ်လပ်သပ်။
188. He stretched out his hand. မခပ်အပ်ခပ်ယိုခပ်အပ်။
189. He broke it into small pieces. မခပ်အပ်ယယွဲ'။
190. To do one's best. ဂြိတ်ခေပ်ကျေတခပ်ဂြိပ်။

191. He acted according to his ability—He did his best.	၁၇၁၆ အခင် မခင်တတ် ခိုင်လံ ခင်ခင်ခိုင်တတ်ယင်။
192. He has great ability.	အလှခင်ခင်လီခေ။
193. He fell into the water.	မခင်တုက်ခင်ယင်။
194. He fell from off the house.	မခင်တုက်သေ၁၇ ခိုင်ဂျီခင်ယင်။
195. Let me ask a question.	ဂျီလံထံစုံခေ။လူ။
196. How is this?	မီးလွင်လိုဝ်ခင်ဂျီဝ်။
197. How will he pay his debts?	မခင်ခေတိတ်ပခင်ခေ လိုဝ်ခင်ဂျီဝ်။
198. I cannot bear it.	ယိုခင်အံလံ'၁ခင်အံလံ'။
199. He will not stand it.	မခင်ခေတလူမခင်လုံ။
200. His shoulder is swollen.	ဂျီဝ်၁၇မခင်ဂျီ။
201. His elbow is stiff.	ခွက်သွက်မခင်မိင်။
202. He is saving up money for the future.	၁၇၁၆'သီခိုင်ဝံ'ပုခင်ခိုင်ခေအိုင်။
203. There is no occasion to fear.	တိတက်ဂုင်အံမီး — အံမီးလွင်တင် အခင်တက်လံ'ဂုင်။
204. There is nothing to fear.	မခင်မီးတိဂုင်၁၇သင်—ထင်ရှင်။
205. Fear nothing.	ယ၇လံ'ဂုင်သင်။
206. You can go without fear.	ခွီလံ'သွ၇ထင်ရှင်။
207. They are waiting round the house.	ခင်ခေ'ခွီယူဂျီဂျီခင်အိုင်။
208. He is surrounded by retainers.	ခ၇မခင်ဂုင်မခင် မီး၁၇တိဂျီမခင် အိုင်။
209. His faithful retainers are around him.	ခ၇ဂုင်အခင်ယိုခင်ခေဝံ'ဂျီဝ်တုင် မခင်။
210. The house is surrounded by fruit trees.	တုခင်မခင်မီးလိပ်ဂျီဝ်ခိုင်။
211. The chief's house is in the middle.	ဂျီခင်အခင်ခုခင်လုင်ယူမီးခေ၁ခင်။
212. In the middle of the house.	ခိုင်ခိုင်ခိုင်။
213. They were completely surrounded.	မိင်ဂျီဝ်ခင်ဝံ'အံလံ'ထပ်။
214. He threatened me and went away.	မခင်လွက်၁ခင်ခ၇သွ၇။
215. They acted without authority.	ခင်ခေခိုင်တိတ်အခိုင်အခိုင်။
216. They did it by force.	ခင်လုံတိတ်ခေတိတ်ခိုင်။

217. They thwarted him.	ခပ်ခပ်ငြိတ်တတ်မခင်။
218. Did they get enough to eat?	ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်အိတ်ခပ်တီယပ်ရှင်။
219. How many years have you served Government?	ခွဲမေးထံမှိတ် တင်မှိတ် ထပ်ခုခင် အလုပ်ရခပ်ခပ်ထံ' ခပ်' ပီယပ်။
220. I have been in Government Service for over 20 years.	ခါလပ်မေးထံမှိတ်တင်မှိတ်ထပ်ခုခင် အလုပ်ရလုပ်ခပ်ထံ' ၂၀ ပီယိုဝ် ယပ်ခါ။
221. What pay do you get per mensem?	လခမ္ပာလိုခင် ယေလိုခင် လ'ဗိုခင် ထခင်လုံလေ။
222. I get Rs. 75/- a month.	လခမ္ပာလိုခင် ယေလိုခင် လ'ဗိုခင် ထိတ်ခခင်ရှာရှာ(၇၅) ခါခေခါ။
223. Of your eight children how many are sons and how many are daughters?	အခင်လုဂ် ပိတ်မော့ခခင် ပိခင်ဟူ ထံ'ထံ'လ'ရှင် အခခင် လုဂ် လုဂ်ထိင်မော့ မီးရှင်။
224. Three of them are boys and five are girls.	အခင်လုဂ်အခခင်ပိတ်မော့ခခင်ပိခင် ဟူထံ'သံမော့ ဟူထိင် အခခင်ရှာ မော့ခါ။
225. How many of your eight sons and daughters are married or not yet married?	အခင်လုဂ်ထံ' လုဂ်ထိင်ခွဲပိတ်မော့ ခခင်ပိခင်ရှင်ထံ' မော့ယပ်ဝါ လဂ်အံပ' ပိခင်ရှင်မော့ မီးရှင်။
226. Of my eight children three boys are married.	အခင်လုဂ်ခါလပ်ပိတ်မော့ခခင်ဂုခင် ထံ'သံမော့ခခင်ပိခင်ရှင်ယပ်။
227. Of the five remaining girls not one is yet married.	ယင်ဂိတ်ဟူထိင်ရှာမော့ခခင်အံပ' ပိခင်ရှင်သေမော့တီခါ။
228. Before you came to Taunggyi where were you living?	မိုင်ခွဲအံပ'မေးယူမ္ပာတီတွင်ပြီးခေ' ခွဲယူမ္ပာတီလုံပုခင်လေ။
229. Before I came to Taunggyi I used to live in the Station of Mong Sawk.	မိုင်အံပ'မေးယူ မ္ပာတီတွင်ပြီးခေ' ခါလပ်ရှင်ယူမ္ပာတီတတ်လုံတော် မိုင်သွက်ပုခင်ခခင်ခါ။
230. Being a native of Mong Sit why have you taken Government service?	ခွဲပိခင်မ္ပာတီပိုင်မိုင်ထိတ်ပုခင်ခခင် ထိုင်ခွဲထံ'မေး ထံမှိတ်တခင် ထပ် ခုခင်အလုပ်ရလုပ် ခပ်ခပ်'ခွပ် ပိုင်သင်လေ။
231. When I lived as a child in Mong Sit I ran away and went	မိုင်ခါလပ်ထိတ်ခခင် ယူမ္ပာတီခွဲ ပိုင်မိုင်ထိတ်ခခင် ယပ်ထင်ခါ

- and lived in Rangoon.
232. And then I got Government work in Rangoon.
233. Being a Shan of Mong Sit why did you run away and live in Rangoon?
234. In my youth I was very wicked.
235. My parents disapproved and drove me away and I settled in Rangoon.
236. How many head of cattle will you sell?
237. My cigar has gone out, give me a light.
238. He lit a cigar.
239. This cigar will not draw.
240. Wake me at 5 o'clock tomorrow morning.
241. If you guide me well, I will give you Rs. 5/-
242. Are there fish in this river?
243. Do not climb the tree.
244. You must not bathe here.
245. Do not kill.
246. Give me a glass of water.
247. They caught a thief.
248. Get ready to go on tour.
249. How many prisoners are there in the jail?
250. Come to office at ten tomorrow morning.
251. On what business have you come?
252. How much property is left?
- လဝ်သံပ'သ့ယူ ဘၢခွဲပိင်မိုင်
ယၢခ်ပုခ်ခေခ်ခါလေ။
လဝ်သံထံမးဂြိတ်မးတင်ဂြိတ်လဝ်
ဘၢတိပိင်ယၢခ်ပုခ်ခါ။
မိုင်ခေခ်ဘၢတိပိင်လိတ်ထိုင်မိုင်
သ့ယူဘၢတိခွဲပိင်မိုင်ယၢခ်ပုခ်
ပုခ်ခေခ်ဂြိတ်သင်လေ။
မိုင်ခေခ်တုင်ခါလဝ်လိတ်ခေခ်ခါ
လဝ်ဂြိတ်ခါလေ။
ပေဂ်ခေခ်အံ့ဂြိတ်လေ ဂြိတ်ပိတ်လေ
လဝ်ဝါသံသ့ယူဘၢတိပိင်ယၢခ်
ပုခ်ခေခ်ခါလေ။
မိုင်ခေခ်ပုခ်သံတုင်လေ။
သံသေလိတ် မွတ်သ့လေ ပခ်လဝ်
သံလူ။
မခ်ခေခ်လဝ်သံသေလိတ်ယၢခ်။
သေလိတ်ခေခ်တေလုတ်သံမိုင်လှ။
ခွဲပိတ်ပုတ်ခါလေခါအခိုင်ဂြိတ်လေ။
ပေဂ်ခေခ်တင်လိတ် တေပခ်ခွဲခေခ်
ဂြိတ်လှ။
ခွဲခေခ်ခေခ်ခေခ်ခါပုတ်လှ။
တိခွဲခေခ်တုင်မိုင်သံခွဲခေခ်။
မိုင်သံအံ့ခေခ်တိခေခ်ခေခ်။
တုင်လှခေခ်ယၢခ်လဝ်တံ။
ပခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခါလေ။
တိသံထံထံထံထံထံထံထံထံထံထံ
ဂြိတ်သံသ့ယူခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်
ခွဲခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်
ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်ခေခ်

253. Why have you got angry?
 254. Be sure to warn me.
 255. Go back home now.
 256. If I want you I will call you.
 257. I must go to Pauktaw accord-
     ing to the D. C's orders.
 258. We shall all return on Mon-
     day.
 259. I am very pleased to see you.
 260. If you work well you will be
     well rewarded.
 261. On the house owner waking
     up the thieves ran off.
 262. If you call me I will come
     at once.
 263. To-day's work should not be
     put off till to-morrow.
 264. Do not postpone things.
 265. We did not find any curi-
     osities in the bazaar.
 266. So far we know nothing as
     to where the fire started.
 267. The above mentioned case.
 268. A man was found drowned
     in a tank.
 269. I was publicly adopted.
 270. I have cut my finger.
 271. He was educated here.
 272. This child is a chatterbox.
 273. He performs summersaults.
 274. He is standing on his head.
 275. Show me how to do it.
 276. How do you know?
- မှိတ်သင်လေတော်သင့်အူဂ်၊
 ပခင်သတိတင်ချာအမခင်သေ၊
 တော်လိပ်ခိုင်ရှိခင်အူဂ်သေတ၊
 မီးအလုပ်လင်တင်တော်ရှင်ခွဲ၊
 ခင် အမိင်လင် အရေပိင် တင်ချာ
     တော်လံ့အူဂ်လူဝခင်ပွားတော်။
 ဝခင်တခင်လျာရှင်ချာတင်သိင်တော်
     ခိုခင်မေးတခင်အိုဂ်၊
 လံ့ရှခင်ခွဲလေတင်လုံလုံလုံလုံ၊
 ပေဂ်မှိတ်တခင်လိလိ တော်လံ့သူခိုခင်
     လိလိ။
 လင်ရှိခင်တိုခင်လေ ဟုခင်လက်လိလုံ
     ပံ့လုံခိုင်ရှိခင်လင်၊
 ပေဂ်လင်တင်ရှင်၊ တင်ချာတက်မေးတ
     လိလိ။
 တခင်ခိုင်ခေ အံတက်လိခေ မှိတ်ခိုင်
     ဟုဂ်အူဂ်။
 ယာခေခိုင်လခင်ဝံ။
 ခွဲတင်လုံခင် အံလုပ်အခင် ထူးထူး
     သခင်သခင် ဟုသင်မေးလေ၊
 ယံမံတီလုံ အူခင်တင် တော်ရှင်တိ
     ခိုင်ခေ အံပံ့ရှာသင်၊
 အခင်တီလိက်အပုလုဝံ ဟုခိုင်ခေ၊
 ဟုခင်ဟေးလုံထူခွဲခင်ခွဲသေယင်
     လေထုပ်လံ့တင်မခင်ယင်၊
 အထင်အသားကျော်လေဂ် လိင်လိင်
     ခိုင်အခင်ဟိပ်လိင်လေ ——
 လွင်အခင်ဟိပ်လိင်ခခင်ပုခေ
     တင်လံ့ရှခင်လိင်လိင်ယင်၊
 အင်မိတ်ယခင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်တင်ချာ၊
 မခင်မေဂ်အတတ်ပိင်လုတီခေခေ
     လုဂ်အူခင်ခေသူပခင်ခေ၊
 မခင်ပက်မိတ်အိုဂ်၊
 မခင်ပက်မိတ်မုဂ်အိုဂ်၊
 တော်လံ့မှိတ်လုံဂ်ရှိခင်ခခင်တင်လူ၊
 မှိတ်လုံဂ်ရှိခင်ရှင်။

277. My box is heavier than yours. တိုက်တၢ်မၤခၢ်ခၢ်သေတိုက်တၢ်ခွဲ။
 278. This is the best pony. မခေလိသေပိခၢ်။
 279. Everyone has to pay taxes. ဟုခၢ်ဟူဂၢၤ လၢပွဲင်ပိခၢ် အခွခၢ်
 280. Any man or woman whatever. ထုင်ထွဲမေံထွဲအံဝါ။ [ထေၤ
 281. I do not want any. အံခံလၢပွဲ။
 282. Give each of them Re. 1/- ပခၢ်ခၢ်ယိင်ဂၢၤယိင်အူပိသေ။
 283. How many kinds? လၢပွဲင်လၢခေ။
 284. Take every kind. အာ်ဟူထိုက်ဟူပိုင်သေ။
 285. They hate each other. ခၢ်ဂၢၤလၢလိၤခၢၤလၢခၢ်အိၣ်။
 286. The thief has taken all I possess. ထူလၢ်ခေတၢ်အခၢ်မၤမိးတၢ်သိင်
 possess. တၢ်လုင်ခေလိုင်အာ်ဟူယၢ်။
 287. The whole family has run away. ခၢ်ခေခၢ်တၢ်ပွဲခၢ်တၢ်ယေၤအွၢ်ပံ
 away. ယၢ်။
 288. What kind of horse is this? မခေပိခၢ်ထိုက်ခေပွဲင်။
 289. Of what race are these men? ဟုခၢ်ဗျၢ်ခေဗျၢ်သၢ်။
 290. How much money have you? ခွဲမိးပိခၢ်ခေလွဲ။
 291. Only so much. မိးတၢ်ခေပွဲ။
 292. Whatever he does he makes profit. ဂၢၤခေပွဲတၢ်တၢ်သၢ်သေအံဝါလၢ
 profit. အမြတ်။
 293. I found no one at home. မၤခၢ်အံသုတ်ဟုခၢ်သေဂၢၤခွဲပွဲခၢ်။
 294. Get another man for this job. နှိလၢ်ပွဲတၢ်တၢ်ပွဲတၢ်ခေပွဲ ဟုခၢ်တၢ်
 job. ဂၢၤသေ။
 295. They work in pairs. ခၢ်ခေ လၢပွဲတၢ် တၢ်ပွဲတၢ်ယေၤသွင်
 work. ဂၢၤသွင်ဂၢၤ။
 296. Some men are always trying to get others into trouble. ဟုခၢ်ကံထွင်ခေ ခၢ်ဂၢၤအမုတၢ်သေ
 to get others into trouble. တီပိခၢ်ဘၣ်တိ။
 297. We came across the fields. ဂၢ်လၢတ်မၤခွဲမၤခေခေခၢ်ယၢ်။
 298. They went across the hills. ခၢ်ခေခၢ်ခံထွဲဟူယၢ်။
 299. We ran after the thief. ဂၢ်ခၢ်လုပိထွဲတၢ်လၢ်ထူလၢ်။
 300. Did you come round or by a short cut? မၤဘၣ်တၢ်ပွဲမၤဘၣ်လၢတ်ပွဲ။
 301. What are you looking for? ခွဲဂၢၤသၢ်။
 302. What do you want? ခွဲခေတၢ်တၢ်သၢ်။
 303. The thief ran off. ထူလၢ်အိၣ်ပံ—ထူလၢ်အွၢ်ပံ။
 304. There is a road between these two houses. ဝုင်မၤခွဲခေသွင်သၢ်ခေမိးတၢ်။

305. I know because people say so.	မိုးခင်းလတ်ထင်ရှား။
306. Have you counted the houses?	အခင်းတုဂ်ထင်ရှားယင်ရှင်း။
307. I think you are hurt.	လိပ်ရွာယင်ယိမ်း။
308. Sawbwa, I am going through your territory.	လင်ယံဝင်ခါတော်လေရွာခိုင်လင်ယံ။
309. The Sawbwa will come and meet me.	လင်ယံခတ်မားရှပ်ဝင်ခါအိုင်း။ [ထပ်ပခင်း။
310. You must see I get all I want.	အခင်းဝင်ခါ လုပ်ခေ' တော်ထ'လေ
311. I know nothing of your affairs.	လွင်အကျွင်ကိတ်ထင်ရှားအရှင်သင်။
312. What do you call this?	အခင်းခေ'ရှင်သင်။
313. Speak the truth.	လတ်လိုင်းလိုင်းတ။
314. The wheels stuck in the mud.	မက်လေးခံရုံ။
315. He stabbed him with a dagger.	မခင်းလိုင်းအပ်မိတ်ကိုင်မခင်း။
316. He was hanged.	အပ်မခင်းတင်လက်တ'ယပ်။ အပ်မခင်းတင်လိုက်တ'ယပ်။ အပ်မခင်းကိရ်ခေ'တ'ယပ်။
317. Shans drink a lot.	ကုခင်းတ'ကိခင်းလင်ခေ'အိုင်း။
318. They both got drunk.	ခပ်သွင်ခေါ့မင်လင်မား။
319. He got drunk.	မခင်းကိခင်းလင်ယပ်။
320. The doctor treated him.	သလၢမားယၢမခင်း။
321. The kite fought the bird.	ရှင်ရွာတေၣ်ခေ'ကိတ်။
322. I sent and said.	ကပ်လိုင်းခွ'ကုခင်းလိုင်းထတ်ခွံသေ။
323. I am indeed afraid of this.	ကပ်ခွံ'ကုခင်းအမူမခင်းလ'။
324. We will be answerable.	ရှပ်တက်ခံတက်သတ်။
325. We three will be responsible.	ရှပ်သံခေါ့ခေ'တခံအမူမခင်းလ'။
326. If you can do the job thoroughly.	သင်ဝါခွဲခေ'ရှိတ်ထ'တေ'ခေါ့။
327. Nothing shall happen to you.	တိခွံအံ့ရှိမိခင်းသင်။
328. Nothing shall touch you.	အံ့ရှိထိုက်တုဂ်ထိုက်မိခင်းသင်။
329. They lived each alone.	ခပ်ခေ'ယူခေါ့တိတိ။
330. He built a two storied house.	မခင်းခေ'ရှိတ်ရှိခင်းသွင်ထပ်ယပ်။
331. His house has three storeys.	ရှိခင်းမခင်းမိးရှိခင်းသံရှားခင်း။
332. It is a house with three rooms.	မိခင်းရှိခင်းသံရှင်း။
333. The house was far too small for us.	ရှိခင်းခေ'အတွက်ရှပ်လိပ်ကိပ်ကိတ်။

334. The house is now in two parts,
two storied, occupying the
same inside space. မှိုခင်ခင် တောငါးခင်ခင်ခင်
သွင်သွင်သွင်ထင်ထင်ခင်ခင်
ခင်ခင်လေ။
335. A stake pierced his foot. မ'တုက်သွင်တခင်မခင်။
336. He sleeps on his back. မခင်ခင်တက်ရှာခိုဝ်။
337. He sleeps on his face. မခင်ခင်ခင်ခိုဝ်။
338. Comb my hair. အင်ခိခိခင်ရှင်ခင်ခင်ခင်။
339. Can you believe him? ခိုမခင်ခိုဝ်ထိုလ'ရှိုဝ်။
340. Avoid dishonest men. ခင်ခိတ်ဂုခင်ဂုတ်တင်လ'တ။
341. I will change my clothes. တေခိုဝ်ပုတ်ခင်ပုတ်လိင်။
342. I have no change of clothes. ခင်ခင် လိုဝ် အခိး သိုဝ် ထိုခင်ခင်
ထိုခင်လ'သင်။
ခင်ခင်အခိးခင်ပုတ်ခင်ခင်ခင်ခင်။
ပေဂခင်ထိုဝ်ခင်လ'ပုတ်ခင်။
343. If you get wet you must
change your clothes. သိုဝ်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
344. This jacket is torn. ထိုခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
345. Sew on buttons. မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
346. These stockings want mending. မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
347. I sent him to buy beef in the
bazar. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
348. They killed him by impaling. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
349. He is treacherous. အထိုလ'ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
350. He saw me thro' the window. မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
351. It happened fortunately. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။ [ခင်]
352. It happened unfortunately. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
353. As she has acted so badly to
her parents. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
354. I will get the pack bullocks
ready. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
355. I will sell expeditiously. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
356. They are on bad terms. ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
357. He and I have a quarrel. တင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
358. Father and son were greatly
at variance. ပေဂလုက်သွင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
359. The interest amounted to 400/-။
360. He collected some debts. အတုတ်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။

361. I departed from the house. 362. Twice two are four. 363. What is your house made of? 364. This house is haunted. 365. Rats must be caught alive. 366. Are you not afraid you will be bewitched? 367. I am amazed at your action. 368. They use paddy husk as fuel. 369. The flood spread everywhere. 370. The Burmese army spread over the country. 371. He is of pure descent. 372. Can you describe him—what is his appearance like? 373. His complexion is fair. 374. His complexion is ruddy. 375. He is very talkative. 376. He has grey hair. 377. Whence comes this cart? 378. It comes from the village. 379. Can I hire carts here? 380. Not a cart could be hired. 381. Is the paddy good this year? 382. The rains have not come. 383. The rains are not good. 384. Here and there. 385. Tell him to supply fowls. 386. Is the road good for riding? 387. Show me your diary. 388. What is the cost of five articles at Rs. 2-8 each? 389. Is your shop insured against fire?	၁၈၁၂ ယင်းတို့အလုပ်ရှိခင်။ သွင် သွင် တိပိုင်းသီ။ ရှိခင်ဗြဲကံဝံ တာင်းသင်း- ရှိခင်ဗြဲခင် ရှိခင်သင်း။ ရှိခင်ခေတ်ထိတ်လွက်။ တော်လံးတိရစ္ဆာန်တုဂ်လိပ်။ အံ့ဂုဏ်ထိုင်ခင်ရှိခင်။ ဗြဲကံလိပ်ခင်လိပ်လံ။ ခင်ကာကံကံသုံယံခင်။ ခင်ထုံခိုခင်၊ ဝက်ဝက်ပိုင်ပိုင်။ ဂုဏ်သိုက် မခင်၊ ဝက်ပိုင်ခင်မိုင်။ ရှင်မခင်လိပ်လိပ်ကွံ ရှင်မခင်မိုင်ခင်လိပ်ခင်ရှိခင်။ ခေတ်မခင်ခင်။ ခေတ်မခင်လိပ်ခင်။ ပိခင်ဂုဏ်သိုက်ခင်။ ခုခင်ရှင်ထံထိုင်။ လေးခေတ်ထိုင်၊ ကျင့်မူး။ လွက်တိဝခင်မူး။ တိခေတ်ထိုင်လေးလံရှိခင်။ လေးသေလင်ကော၊ ခတ်ထိုင်မခင်လံ။ ဒီခေတ်ခင်ပိုင်လိပ်ရှိခင်။ ဟုခင်အံ့မူး။ (၁) ဟုခင်အံ့လိ (၂) ဟုဟုခင်အံ့ တုဂ်ပခင်လိလိ။ တီးယပ်တီး၊ ရှင်လံပခင်ကံထိုင်မခင်သေ။ တာင်းခိမလိရှိခင်။ ခေတ်လိပ်မံ့ဂူဝခင်ထူ။ ထိုင်ကာခင်သွင်ညှပ်ခွံရှင်ကာခင်မိဂ် ကျရှိခင် သုံထိုင်ခွံကျမခင်ထံထိုင်ရှိခင်။

390. The wind blew down the trees. လုံထုင်လေမ'လုံ
 391. The wind blew away the paper. လုံထုံလေမိင်
 392. Blow out the candle. ပင်မက်ဟ်'တိခင်သေ။
 393. Please admonish him. သင်သွခင်သုင်မပခင်သေဟ်။
 394. Give him water to drink. ပခင်မခင်မိခင်ခင်သေ။
 395. I have not yet been once. အံပ'ဂ္ဂါသေယှက်။
 396. He is about to lose his post. မခင်လံတေတုက်အရါအိုဝ်။
 397. That man is still eating. ဂေါခခင်ယင်မိခင်ယူအိုဝ်။
 398. If I have time I will look again. ပေၤတခင်လိုင် ဘင်ခါတေတုဂ်ယူ
 399. Small pox is very prevalent in those villages. ဂ္ဂါဝခင်ပုခင် အခါမက်ယုင်သခင်
 400. Malaria is very rife there. ခါအိုဝ်။
 401. Before long the river will eat away the bank. တီပွက်ပုခင်ခင်ဂ္ဂါခါ။
 402. Do not make a flat thatch roof. မင်ယခင်ပိုင် ခင်ခါ' တေတွက်ဟင်
 403. You must make the thatch roof sloping. အိုဝ်။
 404. How high is this mountain? မင်ယခင်ပိုင် ခင်ခါ' တေမိခင်မိင်။
 405. Is this paper to be burnt? (၁) မင်ယခင်တေလ'ဂ္ဂါတ လုံမခင်
 406. He is always exempted from capitation tax. လခင်လခင်။
 407. Sandflies and mosquitos bit me all night. (၂) မင်ယခင်တေလ'ဂ္ဂါတ လုံမခင်
 408. A spider spun his web. ပိုခင်ပိုခင်။
 409. The tree was struck by lightning. လွှ'ခါ'သုင်ယခင်လုံ။
 410. He is sore from head to foot. တေလ'အင်လေခါ'တုက်ဟ်'ပိုင်။
 411. I do not know whether he will come or not. အခင်ယွင်လုဂ်ယထံခွခင်ပိုခင်ခါ'
 412. That is always the way. လ'ယွတ်ချံသုတုသေ။
 ဂ္ဂါခင် တင် ယုင် ခုပိခင်ခါတင်ခိုခင်
 ယင်။
 ဂုင်ခင်တုင်ယုင်မခင်ယင်။
 ဟ်ယုတုခင်မ'ခါ'ယင်။
 ဂေါခါ' အင်ဂါ ဟ်တိခင် မခင်
 တေၤမုဂ်ခင်မခင်လိပိအိုဝ်။
 မခင်တခါမးပိုင်အံမးပိုင်အံဂ္ဂါ။
 ခခင်ဂ္ဂါ'ဂ္ဂါ'။

413. It is ever thus.	အခါခါမီးခင်ခေ'လေ။
414. Of what use is it?	ခပ်အသင်သင်။
415. It is useless.	အံ့သင်ထံ-အံ့အွန်ခေါ်အွန်ခိုင်။ အခင်ခိုင်အခင်ထံထံ။
416. How do they make use of it?	ခပ်အင်ခပ်မှိတ်အသင်သင်။
417. I have use for it.	ခါထင်ထင်မှိတ်အိုင်။
418. It is of use.	အခင်ခေ'ခိုင်အခင်ထံအခင်သွံ။
419. He has already lived here over two years.	မခင်မးယူခေ' ထခင်ပေါ်ထံသွင် ပီလိုဝ်လိုဝ်၊
420. He was not far off.	မီးယူအံ့ဂံ့အံ့ထံ။
421. The place in question is an unfrequented one.	တိအခင် ခိုင်ခခိုင် ခိုင်တိသွတ် ခင်ဂုခင်ယူ။
422. The place of occurrence is in an out of the way spot.	တိအခင်ခိုင်ခခိုင်ခိုင်တိပိုင်ဂုခင် တိထံတိဂုခင်။
423. This village is in an out of the way place.	ဝခင် ခေ' တေယူတိ အခင် တိတိ ထီဝ်။
424. This seems to be a bad rupee, it does not ring well.	ပိုင်တိုင် ဂျးခေ' သိုင်မခင် မင်လိ လေခိုင်ရှင်မခင်အ။ " " " မခင်ထံ။ " " " မခင်ပိုင်ခိုင်။
425. He turned his back in con- tempt.	ခိုင်ထင်မခင်ထင်။
426. I was quite at ease and my mind at rest.	ခါထင်ချးထံချးခေါ်ထင်။ ခါထင်ပိုင်ထံပိုင်ခေါ်ထင်။ ခါထင်ဝင်ထံဝင်ခေါ်ထင်။ ခါထင်မင်ထံပူသါသုဂ်ထုထံထင်။
427. I have suffered no sorrows or worries.	ရှင်ခါထင်ဂရု။ ထွင်ထိုင်တင်မခင်။
428. We act unmolested.	ထင်ရှင်ထံထံထံသွံ။
429. They manage their own af- fairs.	ရှင်ခါ သိုင်ထိုင် တိတ်တေဂျ်။ မင်ထံခိုင်သတင်။
430. There is no anxiety as to our serving well.	ခိုင်အခင်ခိုင်ဂုထံဂုထံပိုင်။ ခိုင်အခင်သခိုင်။
431. We are all at ease and at peace.	
432. Everything is now peaceful and quiet.	

433. We are free from anxiety. လ'ထင်ရှင်မှိတ်တခင်မှိတ်တခင်။
 434. We have nothing to fear. ရှင်ချထင်ရှင်။
 435. Trade is peacefully carried on. ထင်ရှင်တ ထင်ရှင်ခ'။
 436. We ask for rest. ရှင်ချယွခင်လိုဝ်အိုဝ်။
 437. Some men do not yet know ease. ဘုခင် ကံယွင် မေဂ် ထင်အံပ'ရှု တိ
 လိုခင်တိခိဏ်ထျ။
 438. Our ways severally parted. ယတ်တခင်ကျတိယိုတိမခင်။
 439. There is no way of getting enough money in Mone. တိလ'ဗိုခင်လ'တွင်တိဗိုခင်ခင်ခင်
 ခခင်အံပေဂ်မီးသင်။
 440. Dry my clothes in the sun. အင်ခင်တင်ချတင်လိတ်ဝ'သေ။
 441. We put up the two carts. ရှင်ချပုတ်လေသွင်လင်ဝ'ယင်။
 442. He hinted by winking. မခင်ယိပ်တုခင်။
 443. The sun shone into one's eyes. တင်ဝခင်တေဂ်တု-တင်ဝခင်တွင်တု။
 444. The sun is very dazzling. သ'တင်ဝခင်ခိင်တေတေ။
 445. The three objects of worship. ရတခေသံပု။
 446. A series of marvels. အခင်မီးတိအံညိ။
 447. A golden statue of Buddha. ရှင်ထုခံလင်တြးအခင်ချးခံဝ'။
 448. Some bells were inscribed with the donors' names. ရှင်ကံယွင်ခခင်မီးလိက်ကံပေလိုဝ်သိင်
 တေအခင်ထူတခင်။
 449. They placed the statues with great pomp and ceremony on elephants. ခင်အင်ရှင်ထု သင်ထုမက်ရှိုခင်လိုဝ်
 ခခင်မှိတ်ခိုက်မှိတ်ခံလေတင်ခခိုက်
 လင်အေဂ်။
 450. This angle equals that angle. လိင်ခခင်တင်လိင်ခခင်ယိင်တခင်။
 451. This is about equal to that. ရှိတက်ခ'ထခင်ပိင်တခင်။
 452. The money earned is not commensurate with the work done. အခင်လ'ဝ'ဗိုခင်ခခင် တင်လ'မှိတ်
 ခခင်အံခင်တခင်။
 453. It is about the same. ရှိခိုခင်ခိုခင်။
 454. I wish to be your associate. ခ'မှိတ်တေတခင်တင်ရှု။
 455. He gets his living easily. မခင်ခခင်လ'ကိခင်ခ'။
 456. He acts in a headlong manner. တေခခင်လေဂ်အိုဝ်။
 457. He acts without method. မခင်လဲသးယင်။
 458. Go and look for its tracks. ကျရှုကိပ်သေ။
 459. I thought he was a bad man because I saw him peeping into the house. ရှင်ချထင်မခင် ပိခင်တခင်ရှု ပိခင်
 လေ ရှင် ရှခင်မခင် လွံထုထု ခခင်
 ရှိခင်။

460. I saw him crouching over the fire. 461. I did not suffer him. 462. It is not good to eat this fruit, it is poisonous. 463. They seized him and burnt him alive. 464. The posts are still standing at the house. 465. You had better do what I tell you. 466. It is best to remain here. 467. He not only gave him 100/- but also built him a house. 468. It is ten viss in weight. 469. Are you related to him? 470. How are you related to him? 471. The night is dark.	၁၆၀။ ငါ့ကံတော်မခင်အောင်ထိုင်လျက် ဧည့်သည်ကို ကြည့်နေတာပဲ။ ၁၆၁။ ငါ့အတွက် အန္တရာယ်ရှိပါတယ်။ ၁၆၂။ ဒါဟာ မသန်စွမ်းတဲ့ ပစ္စည်းပါ၊ စားရင် ဆိုးပါတယ်။ ၁၆၃။ သူတို့က သူ့ကို ဖမ်းပြီး နှစ်ခြင်း ဖောက်ဖျက်ခဲ့တာပဲ။ ၁၆၄။ အိမ်ထဲမှာ ရပ်နေတဲ့ တိုင်ကြီးတွေ အေးနေတာပဲ။ ၁၆၅။ ငါ့အတွက် အကုန်အကျ ဆိုတာကို ငါ့အတွက် လုပ်ပါ။ ၁၆၆။ ဒီနေရာမှာ နေပါ။ ၁၆၇။ သူ့အတွက် ၁၀၀/- ပေးခဲ့တာပဲ၊ ဒါနဲ့ အိမ်တည်ပေးခဲ့တာပဲ။ ၁၆၈။ ဒါဟာ ၁၀ ဝိတ်လောက် ရှိပါတယ်။ ၁၆၉။ သူ့နဲ့ သင့်တူသလား? ၁၇၀။ သူ့နဲ့ သင့်တူသလား? ၁၇၁။ ညကလည်း မမြင်နိုင်ဘူး။

486. A man of unknown name.   အံ့ရှင်လင်လိုဝ်ကုခင်မေၤ။
 487. Nothing was left.   ထာခင်ပေၤအံ့မိတ်သင်။
 488. He fell from the tree and
       was crushed to pieces.   မခင်ခေ'တုဂ်တုခင်မ'မိခင်ထိုင်ရှ်'။
 489. It is not proper,—not right.   မခင်မိခင်မခင်ယၤအံ့လှ်။
 490. It is not becoming.   မခင်ပေၤတင်ခေင်။
 491. Certain things unbecoming.   သိး၊ပိုင်၊၊အမူအံ့သင်အံ့ထုဂ်။
 492. He was very near death.   မခင်လံတက်ထ'ယင်။
 493. We could do nothing and had
       to return.   ရှပ်ကၤအံ့ထိုင်မှိတ်မှိင်ထိုင် လ'မြခင်
       မိခင်မးယင်။
 494. He came to our village in the
       course of his travels.   မခင်မးခေင် မးလိလိုဂၤတီ ဝခင်
       ရှပ်ခၤ။
 495. He put up with me as my
       guest for four days.   မးယူမးအခွခင်မှိတ် မိဂ်ကၤတီခွ
       ခၤလင်ထ'သီဝခင်ယင်။
 496. I will go and walk about the
       village.   တေၤခွၤလေလိလိုခွၤဝခင်ခေ'။
 497. Being very tired I fell fast
       asleep.   ကပ်ခၤမှိင်ခေၤ လင်ခွခင်ထီဝ်ကပ်
       ထူယင်။
 498. We woke up alarmed.   ရှပ်ခၤလင်တုဂ်လှ်တိုခင်မးယင်။
 499. When all were sound asleep.   မိခင်ကုခင်တင်ထ'ခွခင်ထီဝ်ကပ်။
 500. We became greatly alarmed.   ရှပ်ခၤတုဂ်လှ်တုဂ်ခေၤယင်။
 501. I ran with the utmost haste.   ခၤလင်မိခခင်ထီဝ်မး။
 502. I told him off to keep watch
       in the house.   ခၤလင်ထိုင်လှ် မခင်ခေင် ပွဲထူဝ်
       တီမှိခင်။
 503. I must not lose my property
       for nothing.   ယၤဂြိမိတ်ခေင်သိုခွၤထ'ထ'သေ။
 504. No one but he took them.   လိုဝ်သေမခင်' ထူ လှ်မေၤအံ့အံ့။
 505. This wood is very hard.   မ'မိဂ်ထီဝ်ထီဝ်။
 506. The two persuaded each other
       to go and see a pwe.   သွင်ခၤသွင်မေၤ လုပ်ကပ် ခွၤလေ
       တုလိုပွ'။
 507. Not long after they had left
       the house.   ဝ'သေခင်ခေင်ထိုင်မှိခင်ခေင်ခွၤ
       အံ့မှိခင်သင်။
 508. We are temporarily changing
       our abode.   ရှပ်ခၤခေ'ယၤထီအိဂ်။
 509. His back was cut in two.   လင်မခင်မိခင်သွင်ပွတ်ခတ်ခွၤလေ။

510. It is well to go and seek alliance with.	၂၅၁ ယွမ်ပိမ်ယွမ်ဂွတ် မိက်သုဂ်း ခွင်ဂမ်ခေင်လိုင်တက်လီ။
511. We parted company.	ဂပ်တင်၊ ခွဲတင်၊။
512. Your letter about the . . .	လိက်ဝါးမးလၢန့်။ . . .
513. He clearly showed.	ခေင်ပမ်တုက်တီယပ်။
514. His family became extinct.	မိုပ်မမ်သုတ်၂၅၁ယပ်။
515. They received and fraternized with the prince.	ခပ်သက်ပံ့ပွင်ပိမ်လွမ်မိင်ထူး။
516. They tied him to a tree.	ခပ်ခေ' အပ်မမ်မတ်ဂုတ်တုခမ်မ'။ " " မတ်ထပ် " "။ " " မတ်တွ' " "။
517. We had left the pwe about half-a-mile behind.	ဂွပ်ခါယမ်အွက်ပွ' မးခေင် မိုပ် မိင်၊။
518. Was the bazar crowded?	ဂတ်ဂိုခမ်ဂိုဝ်။
519. The pwe was then crowded.	ပိမ်ယွမ်ပွ' ဂိုခမ်။
520. He gave up the desire to live.	မမ်ခေ' လုခမ်အသက်။
521. He sat cross-legged as a deity.	မမ်ခေ' ခေင်ခေ' ဂုတ်ယပ်။
522. I escaped by the skin of my teeth.	ခါ လပ် ခေ' လွတ် ၂၅၁ ခေ လပ် ခေလိပ်။
523. It is quite a separate country.	ခေင်၊ ဂေ၊ ဂေ၊ ဂွ'။
524. He asked about their original place of residence.	မမ်ခေ' တွင်ထံမူထင်ဂွပ်မမ်။
525. When was this city founded?	မိုပ်ခေ' တေပိမ်ခပ်မိုပ်လွမ်ယပ်။
526. He loved her greatly.	ဂွပ်ဂိုခမ်ပိမ်ယွမ်မမ်ယပ်။
527. He received the merest pitance (<i>lit.</i> the price of chilies and salt.)	မမ်ခေ' ငပ်ဂမ် ဂါယိတ် ဂါဂိုပ် ယပ်။
528. I sell liquor retail.	ခါလပ်လုဂ်ခေ' ယွ' လပ်။
529. They all sell wholesale.	ဂါပိမ်သက်ဂါ။ ဂါပိမ်ခွမ်ခေ' ထုံး။
530. I do not sell on credit.	ဂပ်ခါခေ' ဂုခမ်အခေ' အခေင်လိုပ်။
531. I sell on cash payment.	ခွေပမ်ပိုခမ်လိပ်ဂပ်ခါလပ်ခေ'။
532. Because of many differences in price.	ပိုပ်ဂါမမ်ခေ' ချူးပိုပ်ဂမ်ခေ' လေ။
533. Who lives in the house next to the bazar?	အခေင်ဂိုခေင်လပ်ဂတ်ယွမ်လွမ်ယွ။

534. Once in debt one seldom gets clear. ပေါ်ထုတ်ခဲအံ့ကွက်ယပ်။
535. Did you watch the thief run as far as you could see? ထူထပ်ပာ်ခဲ ခွဲခင်သုတ် ထံတၢ် ဂြိင်။
536. In an earthquake the cliffs and hills break up. မိုင်အခင် အိင်သခင် ထိုင် တင်လွှာ် ခိုခင်အိင်။
537. A piece of the wall became detached. ထံယတ်တုတ်ခိပ်း။
538. They broke the mat walls and railings to pieces. ထံဂြိုခင်ထံလခင်ပေါ်ပင်ခွါ။
539. In order to shame me and injure my character. ဂြဲခါလင်ထံတင်အံ့ ယသလေ်ခါ တၢ်။
540. He dashed water on me. တင်ခင်ရှုတ်ခါလင်။
541. I stood rooted with amazement. ခါလင်စွင်ဂိုဝ်ယပ်။
542. I could not think of any one else, it could only be he. အံ့ခုတ်လွှဲထံလွှဲမီးမခင်ကွာ်ယပ်။
543. The clerk too has made the transfer of names. လရဲခေါ်ခံပခင်လိုဝ်သိင်ယပ်။
544. If you do not thatch your roof this year it will leak. ဂြိုခင်ခွဲမိခဲ ပေါ်အံ့ မုင်ခါ ယုခင် တေ်ရှုင်။
545. Those who have signed below. အခင်လက်မတ်ပးခခင်တိတ်ခခဲ။
546. As contained below. အခင်ပးမီးအတိုင်ထံတွဲခခင်။
547. Just carry me home. လေ်အခင်မိုင်သုင်ဂြိုခင်အိတ်ခိုင်။
548. In order to accompany your honour. ဂြဲထံလတ်လွံခွက်တေ်လင်လေ်။
549. We planned and did it together. ဂြဲခါကျဲပွင်ရှိုခခင်ယပ်။
550. In order to injure the Buddhist religion. ဂြဲထံယပုက်ထသၢသခါ။
551. He is a religious teacher. ခေါ်ခဲအံ့ကၢလရိယ။
552. They held counsel. ခင်ခဲတိုင်ပင်တိုင်ပင်။
553. A few come to worship. ခုခင်ဝံလင်တြိမးမးဂေါ။
554. Many come for pleasure. မးတၢ်မုခင်သိုဝ်ဗျေ်ခခင်အံ့။
555. Each wears his or her best. ခေါ်ထိုင်လေ်သင် ခုခင်ထံလေ်သင်
လေ်မၤ ခုခင်တင် ခုခင်ခိုင်လီ
သေ်ပိုင်။

556. They are walking arm in arm. ခပ်ခပ်ထဲထဲလျှောက်လျှောက်။
557. Has the house a visitors' room? ခင်ဌိုခင်မီးတိခံခိဂ်ဌို။
558. I found no comparison. ဂျီတိတုတိကံခိ။
559. Is this the case with many? ဟုခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
560. He lives on the interest. မခင်ကိခင်ခင်ခင်။
561. He works for daily wages. မခင်ကိခင်လင်လွင်ခင်ခင်။
562. Do you work on daily or on monthly wages? လင်ခင်ခင်ခင်လင်ခင်ခင်လှိုင်ခင်။
563. The child is suckled. လုက်အခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
564. He takes bribes. မခင်ကိခင်လက်သွင်ခင်။
565. One or other of the two came. ခပ်သွင်ခေါ့ခင်ပေ၍ခေါ့မၤမၤ
ခေါ့မၤမၤခင်။
566. The lamps were being lighted. မခင်အိင်လှ်ထံထံခင်ယူ။
567. The lamps were burning. ထံခင်အိင်လှ်လုက်လိင်ယူ။
568. The lights were put out. ဝခင်ထံလှိုင်ခင်ခင်ခင်မုတ်ယပ်။
569. He recognized him as he had scrutinized him well. ဂွပ်ခိခင်မခင်လှိုင် တုလှ်လွံ သေသေ
ချူချူလင်ထံခင်။
570. He recognised him by his face. ထံထံတိတွင်ခင်မခင်ယူ။
571. He identified him. လွင်အခင် ခင်ခင်ခင်ခင်ခင် လှ်ထုတ်
ခင်။
572. The milk has turned sour. ခင်ခင်သုဂ္ဂါယပ်။
573. I happened to be in the shop. ခါလင်ခေါ်ခင်ခင်ခင်ခင်ယူ သုသိင်။
ခါလင်ခေါ်ခင်ခင်ခင်ယူအံ့ခင်တု
ခင်သု။
574. He had no right to so use his official authority. လှိုင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင် (1) ထံကိ
လတ်အါခင်ခင်ခင်ခင်ယူ။
" " (2) ဂျီလှ်လှ်။ " "
" " (3) သုင်သွင် " "
575. You had no right to create a disturbance in another man's house. ဂွံအံ့ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်။
576. He found nothing unlawful. မခင်ခင်ခင် အံ့ခင်ထုလှိုင်သံခင်ခင်ခင်
ထုလှ်ယပ်။
မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ခင်ခင်။

577. I have lived with him. ချလပ်ယူထုတ်ဂိမ်းထုတ်ဂိမ်း။
 578. This man boasts of his wealth. ဂုမ်းဂေါၤခေ' မီးအုတ်ထုတ်ခပ်လိင်
 ၁ေ'လေအုတ်အတ်ယူ။
 579. He has not a pice to his name. ခပ်ဂျိမ်း ခပ်ယေ်ဂေါ် မင်မီး သင်။
 သတ်ထိုမ်း၊ မေ်ဂျိတ်၊ မင်မီး
 ဂွ'။
 580. A few minutes after dinner မခင်းခေ'ပေ်ဂိမ်းခပ်ခံသင်ဂျိင်ဟံ၊
 he will go sound asleep. တေ်ခွမ်းလပ်ယူဂွ'။
 581. This man wants looking after. ဂုမ်းဂေါၤခေ'လုင် အခင်းဂွံတိုင်ကျပ်
 လွံထုတ်ယူလိ။
 582. I think you had better take ပေ်ခံအင် အခွင်သေ သိပ်ဝမ်း၊
 ten days leave. ထင်တေ်ထုတ်ယူင်။
 583. You look rather washed out. ခပ်ခင်းခွံထိုက်ထိုင်ဂွံဝ'။
 584. He seemed on the mend. မခင်းခေ'ဂိမ်းဂွံတေ်ခိတ်ယင်။
 585. He has had a relapse. သံခိမ်းပိမ်းထိုင်ဟံ၊
 586. Late at night. ဂင်ခိမ်းအခင်းပုမ်းယင်။
 587. When I called out, he took ချလပ်ယူင်လင် မခင်းအံအင်ခပ်။
 no notice.
 588. Water beat into the boat. ခပ်ထိပ်ခိမ်းဂျိင်-ခပ်ထိုင်ခိမ်းဂျိင်။
 589. He gave 10/- earnest money. အပ်ပခင်းလရခင်းခိမ်းခမ်း၊
 590. The matter is uncertain. အံမီးတိမခင်းဂွ'။
 591. As he is so changeable I ဂေါၤခေ' ဂွံပိုင် လှဲမခင်းလေ်လေ်
 cannot rely upon him. ဂွံခိမ်းခိမ်း ဂပ်ခါအံလှဲ
 လှဲအံလှဲပိုင်လှဲအံ။
 592. We are not inconstant. ဂွံခါမင်ထုတ်မင်ယေ်လိလှဲမးလှဲ။
 593. We are steadfast as a block ဂွံခါဂိတ်သေခွမ်းဂျိင်လိဂိတ်ခင်
 of iron. ၁ခင်း။
 594. Directly I gave him medicine ပေ်ဂပ်ခါပခင်း ထုတ်ပခင်းမခင်း
 his fever disappeared. ဂွံဟံလိင်။
 595. Shans take off their shoes be- အချပ်တံခင်းခေ'ပေ်ပံတခင်းခင်
 fore entering a monastery ခင်းဝင် ချင်လပ်ထြို၊ ထွတ်ခိပ်
 compound. တိမ်းဂခင်းအိပ်။
 596. It is customary to hold pwes. ဂွံခေ'လှဲထိုင်လင်ခံခိင်ဂတ်။
 in the cold weather. ဂွံခေ'လှဲထိုင်မီးအလေ်ခံခိင်ဂတ်။
 597. In the race between these ဂျိင်ခေ'ပံခင်းဂခင်းခေ'လေ်ဂျိမ်းယူ။
 boats it was a close finish. " " " " ထပ်ဂခင်းယူ။

598. There are so many boats that
the race must be run in
heats.
599. This was a brand-new box.
600. Now white ants have eaten a
hole in it.
601. Whose duty is it to be here
in the day time?
602. The priests are going their
morning rounds receiving
offerings of food.
603. Work is increasing and there
is no leisure.
604. The party consisted of 11 men.
605. They were sitting in a group
smoking on some open
ground near the river.
606. They were oblivious of the
interest the master would
take in the story of the
fight.
607. Follow your nose.
608. Over two thousand rupees can
easily be collected.
609. It is not known whether he
will recover or not.
610. They have lost their all.
611. I will share expenses with
you.
612. The place where he lives is
strongly stockaded.
613. On the east of the fort is a
steep precipice.
614. He gives himself airs—he is
conceited.
- ရှိုပ်လွင်ခမ်ဝမ် အံးခေၤခေၤလေၤရှိုပ်
အံးပေၤခေၤ နှိလ်အွက် နံလိုခ်
သုတ်တေၤလ်အွက်မိခ်လိပ်မိခ်
လိပ်၊
- တိုက်လုက်မိခ်အာခ်ဗွဲလက်လက်၊
တေၤလိပ်ခေၤဝုက်မိခ်ခွဲလေၤလုင်
ရှိုပ်၊
- မိုပ်ခမ်ဝမ်ဟုံလွဲတေၤလ်တိခေၤ၊
လပ်မုခ်ခမ်ခေၤတုင်သွံယူ။
လပ်မုခ်ခမ်ခေၤခမ်သွံယူ။
- မိခ်အာခ်သုက်သက်ပံတုပ်ပံတမ်း၊
လိပ်ခမ်မိခ်ဂုခ်သိပ်အိတ်၊
ခမ်ခေၤမိပ်ခေၤလုတ်သေၤလိက်ယူ
တိပ်ပင်ရှိုပ်ခေၤရှိုပ်ခေၤ၊
- လွင်လပ် လ်ရှိုပ်ခေၤယပ် လုံလုံသိုပ်
သိုပ်ခေၤခေၤ တုင်သင်တေၤပေၤ
လေၤမိလို ခံၤရှိုပ် ခေၤခေၤ
အံဝံသတိ၊
- အပ်ရှိုပ်ဝံတင်လွဲဂွါတ၊
လေၤ မိလိုက်လ်လ်ခေၤ သေၤမိုခ် သွင်
ရှိုပ်၊
- တက်တံၤရှိုပ်တက်လိပ်ရှိုပ်အံၤ၊
မိခ်ဂုခ်ခွတ်အိတ်၊
တင် လပ် နပ် နပ် ခေၤခေၤ ဝုလို
လလိပ်၊
- အာခ်တိမခ်ယူ မီးတင်အာခ်တပ်
ရှိုပ်ဝံ၊
- ယပ် တင် အွက် တပ်ခေၤ မီးယပ်
လမ်း၊
- မခ်ရှိုပ်လွဲခေၤ-မခ်လွဲသုင်-မခ်
မိုခ်ဂုခ်၊

615. The tusks were of beautiful design. ငါးလိုင်းခဲး မိခင်ပုံရှင် အခင်းရှင်လီ ခေါ။
616. Ivory to decorate temples. ငါးလင် အခင်းတော်ရှင်ခိုင် မိခင်မခင်း တော်။
617. The geography of Burman historians is very hazy. လွင်ဝခင်း လွင်ခိုင် ဘုခင်းအခင်းရှိတ် ပုတ်ထူ ရှုလဝင်မခင်းခဲး မိခင်း အခင်းအံ့ရှင်လီလီ။
618. He told of the wonders they had seen. မခင်းလတ် လွင်တင် အံ့အခင်း ခပ် ရှခင်းမုး။
619. He told of the perils they had incurred. မခင်းလတ်လွင်ယော်တုခင်းအခင်းခပ် လတ်ခဲးခင်း။
620. The king soon repented his self-glorifying speech. ခုခင်းရှေ့ခဲးခဲး အံ့ရှင်အံ့ခင်းလတ် ခွင်တပိုင်ထွ် လွင်စုံမခင်း ရှေ့ လတ်ခင်းခင်း မီး တခင်းခပ် မုခင်း ထိုင်အော်။
621. No one consulted him. အံ့လင်ထိုင်ပင်ထိုင်ပြမခင်း။
622. In to whose possession it came I do not know. ဘူတုခင်းတိထွ်အံ့ရှင်။
623. He alighted from the Mandalay mail. မခင်းခဲး လွင်မုးတိ ထုပုခင်းရထုး ယံ့အခင်းဘူ မခင်းတလေခင်းခင်း လပ်။
624. I went and discussed a lawsuit with the Sawbwa. မခင်းခဲး လင်ဘူယိုင်တြး မခင်းတင် လပ်ယံ့။
625. It is a letter summoning. မီးလိခင်းမီးလတ်ပုခင်းခေါ်ရှင်ခင်းခင်း။
626. I then sent and demanded a small sum from each lot. မခင်းလင်လတ်ထွ်ခပ် လွင်ခင်းခင်းခင်းယော် ထိုင်ယော်အိတ်ကွဲး။
627. He was ordered to pay in a large sum by a certain day. အခင်းခဲး တော်ရှင်တုတ် ဝံ့ခင်းခင်းခင်း ထခင်းခဲး ထံ့အခင်း တော်လတ် ယခင်းယုခင်းလေ။
628. There are no means of looking after them. မခင်းမီးတိတခင်းလိခင်းတခင်းလွင်ခင်းခင်းခင်း။
629. The non-receipts were many. ရှိမခင်းအခင်းအံ့လတ်ခင်းခင်းလပ်။
630. Four annas a letter. ယော်လွင်ယော်မတ်။
631. He has abused his position. မခင်းခဲး အခင်းတင်ရှိတ် ယူကွင်ခဲး အံ့ထွ်ကျေထူ။

632. He has violated his oath of allegiance. မခင်အံထွက်သိတ်လှ။
633. He appointed his eldest son to be heir-apparent. မခင် ပခင် အယျာ အိင်သော် ဂေါ်ခိုင် လှက်လံ'ဂေါ်ယှ။
634. When the king observed the increasing influence and prosperity enjoyed by the heir-apparent. ပေါ်အခင် ခုခင်ရှေ့ ခံ့ရှခင် အိင်သော် ဂေါ်ခိုင်မီး အျာခေါ် အေ့လှချို သျာခင်ရှိုင်ခေါ်လေ။
635. He became anxious for the security of his kingship. မခင်ခွင်တ လှိုင်လိင် ရှင်ရှေ့ဝခင် မိုင်။
636. Business transactions. အမူ ဂူယီ သိုဝ်ခ'။
637. He kept him as a slave. ခံချေလှ်မခင်-မခင်ခံရှိတ်ချမခင်။
638. While employed with the Royal troops. မိုင်ထံရွာလွံတိတဟိတေ၍။
639. He had occasion to punish his slave. မခင်ခေ'လိပခင်အပြိတ်တိချမခင်။
640. It is clear he died of the injuries he received. လွင်အခင်လ'ခံ့ဖွ'ခွခင်တံတ'ခေ' ထင်ထင်သျးသျးလှင်။
641. I appointed a guard of armed men at the mango grove. ခခင်လှ်အမူထံ ပျးခွင်ရှ်ခွင်အံ့မ' မိုင်။
642. Each guard has to find sentries night and day. လေိဟပ်လေိဟပ်တေိ လ'လှ်မူခင်ရှ် ဝင်ခိုခင်ခိုခင်ဝခင်ဝခင်။
643. He has been ordered complete rest. မခင်လ'အမိင်အခင်တက်လ'ယူခေိ ခေိလှ်လှ်အေ၍။
644. He went very reluctantly. မခင်ရွာဂိုက်ရွာဂိုက်ယူခေ'။
645. He hardly ventured to go. တေိရှတ်အံ့ရှတ်ရွာ။
646. Something seemed wrong with the bridge. ခုခင်ခေ' မိုခင်ရှင်တေိမီး သေသံသေ ခိုင်။
647. In order to see if it would bear its weight. တေိခံတေိမခင်ခံရှ်လ'ရှ်လေ။
648. Both elephant and driver were precipitated into the river. တင်လင် တင်မူခင် မိရှင်မခင် ဂိင် သိလှ်တုဂ် လုလှ်မခင် ခွင် ရှင် ခခင်ယဝ်။
649. He used to sit at the door of his house. ဂေါ်ခေ'မီးအလေခင်ယူတိရှ်ယဝ် ဂူရှ်ခင်တုဂ်မခင်ခခင်။

650. The elephant is not so easily tricked as you think. လင်ခေလင်ကပ် ထင်တော်ယပ်ယွက် လိဂ်လံင်ခေမင်သွံ့။
651. He threw his trunk round the man. အပ်ငင်မခင်ခွတ်အပ် အိပ်ဂေါခေယပ်။
652. He dashed him to the ground. ဝတ်တုကိမခင်ခိုင်လိခင်ယပ်။
653. He trampled him to death. ထိပ်တံပိတ်ကိလိပ်မခင်ယပ်။
654. They are pieces of stick of equal length. ပိခင်ခွခင်အွခင်အခင်တင်ပွတ်တင် ထပ်ပိင်ကခင်လိလိခခင်။
655. He cut off a finger's breadth off his stick. ခွခင် မခင် ခခင် ထိပ်ပိတ် နှိပွတ် ခခင်ခိုင်ယပ်။
656. His stick will be a fingers breadth longer. ခွခင် မခင် တေ လိုင် ယပ်မး ခခင် ခိုင်။
657. He goaded the elephant. အပ်ခေ ဝေယိပ်သွံ့ရှင်လင်ယပ်။
658. I have been acquainted there with from childhood. ခလင်ခိုတ်လိလိကယပ်။
659. They will display trees as offerings. ခပ်ခေတေခေဗျတုခင်တင်လူ။
660. There will be fireworks. တေတုကိခိပခင်။
661. There will be Karen dances. တေအပ်ယပ်ခိပ်။
662. A short distance away. ကံကခင်ခွယခင်တခင်ယပ်။
663. They gave signals by blowing whistles. ခပ်ပပ်ခေယပ်ခင်အချက်ယပ်။
664. He felt about for the bag. ခုံကံရှုထိုင်။
665. He rode an apparelled elephant. မခင်ခေခိလင်ရှင်ခိုင်ယပ်။
666. The elephant will not pick up the log. လင်တေအံ့ပိတုံမခိုင်။
667. I have reason to believe. " " ခွတ်တုံမခိုင်။
668. He works only when watched. ကပ်ခေယုံမတ်လိလိ။
669. They broke it up into firewood. ကပ်ခေခိလွင်ခုံထုံယုံမတ်လိလိ။
670. What it is your business to do, you do not. ဂေါခေရှိတ်ကံခေခင်အိုင်။
- ခပ်ခေယပ်အပ် မခင် တုတ် သွံ့ထံယပ်။
- ခပ်ခေယပ်အပ်မခင်ရှိတ်ထိုခင်ယပ်။
- အပ်ဂါခွတ်ကံရှိတ်ခွတ်။

671. I have not been appointed by the Burmese or Chinese. မခင်မင်အိုတော်ခေမင်အိုခင်။
672. I have hired men and paid them. ချလင်ခေ' လ' လင်ပိုင် ပခင်ဂျ ပခင်ရှပ်ယပ်။
673. He discovered his mistake. မခင်ရှပ်လွင်အခင်ထိတ်ခခင်။
674. He is wholly deceitful. ဂေါ'ခေ'ဂုခင်လွခင်လွခင်။
675. You must not dun him. အံသ'မ'မခင်။
676. They thrust a piece of bamboo up his nose. ခပ်ခေ'အပ်မ'သေ'ခူလင်မခင်ယပ်။
677. At intervals of time. ဝုင်၊ယပ်ဝုင်။
678. I am deterred by feelings of respect for the Saya. ချလင်အားခေ'လင်တြ၊လင်တေ။
679. I am deterred by fear of offending the Saya. ချလင်အားခေ' လင်တြ၊လင်တေ တေ။
680. Let happen what may. ခ'ပိခင်သင်ဂေါ'ပိခင်တ။
681. She made herself beautiful. မခင်ခေ' ဂြိတ်ရှင်မခင်ယပ်-ဂြိတ်ရှင် ခိုင်မခင်ယပ်။
682. He let himself be caught. မခင်ခံပခင်တိယပ်။
683. We had to put up in other peoples villages. ရှပ်ချ လ'မား တေ'မား လင်ထူ ခွင် ဝခင်ပိုင်။
684. They carried the drum three times round the city. ခပ်ခေ'ဂြံ့လင်ပိဝံ့ပိသံ့ပိခင်။
685. I am the child of good and honest parents. ချလင် ပိခင်ထုဂ်လင် ဟုံလီဂုခင် မခင်။
686. Thinking it was a ghost I was much startled. ဂ်ချလင်ပိခင်ထိတ်လေ တုဂ်လုံဟုံ လုင်လင်တေတေ။
687. As I had night-mare I started up and awoke. ထီအံတိဂ်ရှပ်လုံလေထာခေ'ပေ'တုဂ် လုံတိုခင်မား။
688. If you get into any trouble I will ignore you. ပေ'ခွဲပိခင်အမု သေ'သံသေ'ပိုင် ရှပ် တေ'ခွခင်ကွတ်ရှပ်အံရှပ်။
689. Boxers can only box after girding up their loins. ခပ်ပေ့ ဝုလ်ဂခင် သင်ဝါ ဂိလ်ခိဝိ ယပ်လင်တေတတ်ခိုင်လ'။
690. In the end my son could not be prevailed upon. လုဂ်လ'ဂ်တိဂ်တိသီတ၊အံသ'။
691. He has become a mendicant in the jungle. ဂေါ'ခေ'တေတွဂ်ယပ်။

692. I am ruined. မိခင်ကုခင်ထုကုခင်သို့ရွာယပ်။
 693. My reputation is gone. သခင်မင် သတင်ရှ်။
 694. They are having much music. မီးသိပ်ပတ်သိပ်ကိပ်ခင်။
 695. We must live in safety. ရှင်တော်လံ'ယူလိလိခေ။
 696. He came to life again. မခင်သံမိခင်တုင်မိုခင်။
 697. We habitually suspected him. ရှင်ခါက'လေလိင်မခင်ယပ်။
 698. Half the country. မိုင်ယပ်ရ။
 699. There is no trace of them. မုတ်လင်သင်လင်ခင်သိပ်။
 700. Fugitives and those who
change their abode. ကုခင်ပ' ကုခင်ခ'။
 701. The customary order. အမိင်တော်ယံသုယံဝ။
 702. As I fully expected. ခင် အထင် ခင် လွှဲ တုင် ခင် မီး
ခခင်။
 703. When least expected. မိုင်ယူအံ့တုင်-မိုင်လိုခင်တုင်။
 704. With good-luck I will sup-
port myself. ကံခင်ခါလိလေလံ'ကိခင်ကွ'။
 705. It is a letter on Shan paper. အခင်မီးလိက်ထံ'ပ'ပေ။
 706. Please excuse the unsavoury
things I have to say. ခါလင်ရှင်ယါပေအင်ရှင်ခိုင်ရှင်ခံထွံး။
 707. I put on thanaka. ခါလင်လိုပံမုခင်တုးယွင်ယပ်။
 708. He pushed his way after me. မုခင်လွံခါလင်။
 709. He pulled off my coat. မခင်ယွခင်သိုဝ်ခါလင်ယပ်။
 710. He dragged me along and
threw me on the ground. မခင်ပိတ်လိုခိုင်လိခင်ခါလင်ခေ။
 711. We support the young prince. ရှင်ရှင်အင်လင်မင်သုးအွခင်။
 712. I thought she gave it to her
parents to use and enjoy. ခါလင် ထင်ဝါမခင်ပခင် ကုသိုကု
ဝခင်တီးပေဂ်တီးမခင်။
 713. This money too was not in
rupees but in two-anna
pieces and small change. ခိုင်ခေ'ခေဂ် လုက်ကျပ်အံ့လွှဲ မိခင်
လုက်မူအွခင်ကွ'ကွ'လေ။
 714. We shall surely keep what
we possess. အခင်ရှင်သိပ်လံ'ခေဂ်မီးယူလွင်။
 715. Do not chatter about it. ခွဲယါသုပ်ခင်ကွံထိသင်တ။
 716. He will make astrological
calculations and see. မခင်တက်ပေတင်လူတုဂ်။

717. You must adhere to the rules. ငြိတေ်လံာ်ကပ်အုပတေ်။
 718. Is it really true? လွင်လွ်တေ်ရှိုဝ်။
 719. I was dissatisfied with him. ခၢလဝ်အံပိခင်လွ်မခင်။
 720. He made over to him. မခင်လွ်ပခင်မခင်ယဝ်။
 721. How will he get it? မခင်ရှိုတ်ရှိုဝ်တေ်လံာ်။
 722. They invoked the Nats as witnesses. ခပ်ခေ်တိုင်ထီယဝ်။
 723. His intention was frustrated. နှိမခင်ယ။
 724. Various kinds of weapons. လက်ခေ်အပြဲအလုင်။
 725. They are close friends. ခပ်ပိခင်ထိုင်ခေ်မိုင်ပိမိုင်ခွင်။
 726. We are fast friends (*lit.* like bullocks side by side in a narrow place.) မိုင်ခေ် ဝုင်ခွင်ခပ်ကိတ် - မိတ်ကခင် ထိုင်ခေ်ဝုင်ခွင်ခပ်ကိတ်။
 727. We are both equally to be considered chief men. ရှပ်ခၢ လဝ်ခခင်လုင် ခေ်ချင်ချင်ယဝ်။
 728. When it ripens it drops off. ပေၣ်သုက်ယဝ်မခင်ရှိုင်။
 729. It gradually diminished. ဂွံငက်ဂွံငက်ဂွံယဝ်။
 730. We three will die together. ရှပ်သံကျေခေ်တက်ရှုံ ကခင်ဂွတ်ခေ် ကခင်တံာ်။
 731. We made each other presents. ရှပ်မိပ်ပခင်ကခင်ယဝ်။
 732. When the question of business was raised it was agreed. မိုင်လံာ်သိုင်ခံလပ်လွ်ယူ။
 733. They did not let things be correctly appraised. အံပခင်ပျတ်သိုင်ပျတ်ခံလေ်။
 734. He fell and got suspended in the sycamore tree. မခင်တုက်ခင်ခွင်မခင်လိုင်ခေ်ခေ်။
 735. The woman is rocking the cradle. ခေ်ထိုင်ခေ် ကံအူအိုင်- ခေ်ထိုင် ဂွံအူအိုင်။
 736. At the feet of—under the feet. ပိုင်ယုတ်တိုင်။
 737. I am of royal lineage. ကပ်ပိခင်ယုင်ယုတ်ယုတ်။
 738. I am not well to-day—I have a headache. ဝခင်မိုင်ခေ် ခၢလဝ် အံလီလွ်ရှပ် ခံခေ်။
 739. During the night I was sick many times. တင်ခိုင် ခၢလဝ်ရှပ်ယူ မိုင်မိုင်ယုတ်ယုတ်။
 740. My eyesight does not allow me to thread needles. တၢ်ခၢလဝ် အံလီလေ် အံလံာ်သုခင် နီ။

741. Last night a fire broke out
in a populous quarter.
742. It was luckily discovered
before much was burnt.
743. The house is on fire and there
are clouds of black smoke.
744. The city was reduced to ashes.
745. To stop the fire spreading.
746. You may encounter all kinds
of dangers.
747. He has no fixed abode and
I know not where he stays.
748. We have been long separated.
749. How long is it since you
came up to Taunggyi?
750. It is a little over two months
since I came to Taunggyi.
751. Where did you live before
coming to the Shan States?
752. Before I came to Taunggyi
I lived in Moulmein.
753. And were you born in Moul-
mein?
754. No I was born in England.
755. Now you have come to the
Shan States what work
will you do?
756. Now that I have come up to
the Shan States I shall go
and do work in Mone.
757. It is wrong to ill treat and
kill animals.
- ခံဝါဟ်မ'ခွဲမိင်တီထင်ရှိုခင်ခင်။
- မိုပ်ပ'ထခင်မ'ခင်ခင် မိခင်တေလိပ်
ရှို။
- ရှိုခင်လင်ခေ'ဟ်မ'ယူလေ် ဂွခင်ဟ်
ထီခေ်လုင်လင်တေ်တေ်။
- မိုင်ခေ' လုလိပ် မိခင် ဟွင်တပ်ဟပ်
ဟ်။
- ဟ်ယါရှိုလ်တိက်ထီ။
- တေ်ထုပ်ထီ အခင် တခေ် ဂူသံ
ဂူပိုင်။
- မခင်ခေ' တီဝခင်မော့အံခီး အံယူ
ရွါတီရှိုင်းမော့မပ်ရှို။
- ရှပ်ခါဟ်တံခခင်ရှိုင်းလပ်။
- လပ်ရှပ် မိုခင်မး ဂါတီမိင်တွင်ပြီး
ခေ'ဈါရှိုင်းထခင်လွ်။
- တုပ်ရှပ်မိုခင်မး ရှုတ် မိင်တွင်ပြီး
ခေ'ရှိုင်းလ်သွင်လိုခင်လိုပ်လပ်။
- မိုပ်လပ်ရှပ်အံပ'မးမိုင်တ'ခေ'ယူ
မိုင်လွ်ပုခင်ခါ။
- မိုပ်ရှပ်လပ် အံပ'မိုခင်မး မိင်တွင်
ပြီးရှပ်လပ်ယူဂါတီခွဲမိင် မေ်
လမြိုင်ပုခင်အိုင်။
- လုတီတီဟိုတ်မော့မိခင်မိုင်မေ်လ
မြိုင်ခခေ်တီခါရှိုပ်။
- အံလွ်လုတီတီဟိုတ် မိခင်မိင်မိုင်ထီ
လတ်ပုခင်အိုင်။
- တေ်လိပ် အခင်လပ်ရှပ်မးတီမိုင်
တ'တက်သ် မး ရှိတ်ခခင်သင်
တီခါ။
- အခင် တုပ်ရှပ်လပ် မိုခင်မးဂါတီ
မိုင်တ'ခေ' ရှပ်လပ်တက်သ်ရွါ
ရှိတ် တင်ရှိတ် ဂါတီ ခွဲမိင်မိုင်
ခေ'ပုခင်အိုင်။
- တမိုက်သခင်တုပ်သတ်လွ်အံလီခခိပ်
လပ်အပ်တ'ဂွ'။

758. He turned up at dusk. မခင်ခေ' ဖွတ်မးအခိုင် မင်ဝခေ
တုက်လပ်သိင်သွံ့ခေ'။
759. Is the fodder and water supply sufficient here? တီခေ'ခေ' ခေ'အလှတင်မိခင်ဝင်
လိပိုင်။
760. Who is the chief of this State? တင်ခေ'ခေ' မင်ယင်လှင်ယှလှ။
761. The chief sometimes comes down to the plains. မင်ယင် လှင်ခေ' မင်ယင် မင်ပွက်
လှင်မးလှတိုင်ထင်ခေ'။
762. There is a feud between him and the tribe on the other side of Mone. မခင်ခေ'ယက်ပုခင်မိုင်ခိုင်ခေ'အခင်
မီးယူ တင်ဟုခင် လိုင်လုံ ခခေ'ခေ'
ပိခင်မေ'ခေ'မခင်ယူ။
763. They did not get on together. ကေးမုလေ'ကေးမုလေ'သိခေ'တုယင်။
764. Do they ever come to blows? မင်ယင်မင်ပွက်ခင်ခခေ'ခခေ'တိုက်
မိုက်ပိုင်။
765. They came to blows. ကေးမုလေ'ကေးမုပေ'ဟခေ'ယင်။
766. What weapons do they use? ခင်သိုင်ယိပ်လက်ခခေ'သင်။
767. They are armed with spears. ခင်ယိပ်ပွက်။
768. He is most quarrelsome. ကေးခခေ'ခခေ'ပွတ်ခေ'ခခေ'။
769. They insulted each other. ခင်မိက်ဟခေ'ဝဟခေ'ယင်။
770. Game is plentiful here, both big and small. တီခေ'တုင်ခခေ'ပလှင်လိုင်ခခေ'ခခေ'
လှင်ခေ'ခခေ'လှင်ခေ'ခခေ'ခခေ'ခခေ'။
771. What is the occupation of the hill tribes? တွင်သူတွင်သူခခေ'တိဟခေ'သင်။
772. Some rear short-horned cattle. ဟံတွင်လိင်ဟခေ'ဝင်ခခေ'ပွတ်။
773. Some live by hunting and barter skins, horns and dried fish with rice, salt and coarse cloths. ဟံတွင် ထင်ဟခေ' လှံခခေ'ခခေ'သင်
အခခေ'လှ' ခခေ' ခခေ' ပဟးပိုင် လိုင်
ခခေ'ခခေ' တင်ခခေ'သခခေ' ဟိုင်ခခေ'
ခခေ'ခခေ'ခခေ'လိက်ဟခေ'ဟခေ'ယင်
တင်မီးဟခေ'လှ' ခခေ'ဟိုင်ဟိုင်ခခေ'ခခေ'။
774. The males are generally of fine physique. မေ'ယိုင် ခခေ'ပွတ် ဟိုင်ဟိုင် လှက်အခခေ'
လိက်ဟိုင်ခခေ'ခခေ'ခခေ'ပဟိုင်ပဟိုင်။
775. The women are dumpy and ugly, the children chubby.

III. Time.

1. He came just a month ago. မခါးမးထာခါးပေါ်လဲ' လိုခါးယဝ်၊
2. After the three months of Lent. လိုခါးအွာ်ဝါ။
3. Children's sleeping time. ခိုင်လုာ်အွာ်ခွာ်ယိခါး။
4. Cattle returning time. ခိုင်ပုာ်ဉ်' သွင်ခွာ်။
5. When the sun reaches the height of a toddy tree. အခိုင်ခါးဝခါးမီးပ' တုာ်ထာခါး။
6. He left about 10 minutes ago (a betel chew.) မခါးဂွါခါး' သုတ်လုာ်ပုယါးယဝ်၊
မခါးဂွါခါး' သုတ်သေပုယါးယဝ်။
7. What time in the morning does the train start? ခါးခွိုင်ထယါး' အွာ်လဲ' ခေါလီ။
8. It will start early to-morrow. ခွိုင်ဟုာ်တေလုာ်မးထာခါးယဝ်။
9. At dawn, daybreak. ဂွိုင်ခိုင်လိင်—ထပေါ်လိင်—ခိုင်လိင်
ယဝ်—ခိုင်လိင်ခါး' မခါးခိုင်။
ခိုင်အခါးခိုင်ပ' လိင်—ခိုင်ပ' တခါး
လိင်— လုာ်အခါး ခါးဝခါးပ'
တခါးအွာ်။
10. Before daylight—before sunrise. လိုခါးသေခိုင်လိင်ယဝ်။
11. After daybreak. ပေါ်ခိုင်လိင်လုာ်ပုာ်။
12. Just before dawn. လုာ်ခိုင်ခါးဝခါးအထာခါးတိုင်ခါး။
13. Just before midday. လုာ်ခိုင်ခါးဝခါးအပ' တိုင်။
14. Midday. ခါးဝခါးတိုင်။
- Midnight. အခါးတိုင်ခါး။
15. Three o'clock. ခိုင်သုင်ချာ်တိ—သံခေါချိ—သံခေါ
ချိဗျာ်။
16. Three a.m. သံခွိုင်—သံခေါလီ။
17. About 9 p.m. အခါးသေခါးခေါလီ။
18. By midday. အခါးခါး' တေါ်ခါးဝခါးတိုင်။
19. It is late to night. ခိုင်ခါးခါး' လိုာ်ယဝ်။
20. I came home late last night. ခံဝါးခါးခါး' ခိုင်မးရှိုခါးလိုာ်။
21. You are late this morning. ခါးခွိုင်ခါး' ခွဲမးထလါ။
22. Run or you will be late. လီလုာ်ဂွါသေ ပိုင်အခါးခါးတေလုာ်
လိုခါး။
23. I got up late. လုာ်လဲယဝ်။
24. If we go on foot how many hours will it take us? တခါးခါး' ပေါ်ပ' တခါးခါး' တေရှိုင်
လဲ' ခေါလီ။

25. At eventide. မိင်္ဂလဝမ်းခံး။
26. In the forenoon. မိင်္ဂလဝမ်းခိုခင်း။
27. The afternoon. ဝင်ဝမ်းလဲ။
28. Late in the forenoon. ဝင်ဝမ်းလဲ။
29. Late in the afternoon. ဝင်ဝမ်းလိုင်။
30. About half-an-hour (*lit.* About the time it takes a pot of rice to boil.) အမိင်္ဂလဝမ်းခိုခင်းသုတ်သေ့ရှုရ်း။
31. He has been waiting for half-an-hour. မခင်းဥယျာဇ် မှိုင်လှိုင်ရှုင် မေဂ်ခပ် လှိုင်။
32. I cannot find time to go. ဝင်ချာအံတခင်းရှုလဲ။
33. In the time of our ancestors. လှိုင်ပူပင်ပေဂ်။
34. From our great-great-grand-fathers time. လီမိုင်ဟိုင်ခွမ်းပွါသိတ်။
35. At the beginning of the year. ဝေဂ်လဲပိခင်း— မိုင်ပိုင်ပိခင်း— မိုင် ရှုင်ပိုင်ပိခင်း။
36. At the end of the year. ပိသုတ်။
37. When it was nearly 5 p. m. ပေဂ်ဝါ ထိုင်မး၊ ဝင်ဝမ်း လံတေ တုက်ရှုခေလီ— မိုင်ပိုင်တင် မေဂ်ခပ်ခင်း။
38. Don't go about late at night. ပေဂ်အမိင်ပုခင်းယပ်ယပ်လေ။
39. Don't cross from village to village after dark. ပေဂ်အမိင်ပုခင်းယပ်ယပ်လေရှုဝမ်း တိုင်ဝမ်းခိုင်။
40. From previous times. လီမိုင်လှိုင်လှိုင်ပုခင်းယပ်။
41. From a long time past. ဝါပုခင်းခိုခင်းမးပုလင်း။
42. From this time onward. အင်ဝါခင်းရှုခင်း။
43. The whole of that night. ခိုခင်းအခင်းတင်ခိုခင်း။
44. From morn till night. ဝင်ခင်းတေဂ်ဝင်ခင်း။
45. The melee lasted about an hour. ထိုက်ပေဂ်ခင်းဝမ်းခင်းမှိုင်သေ့လှိုင် ခေလီလဲယပ်။
46. Between breakfast and dinner. ခင်းတင်ခင်းခင်း တင်ခင်းခင်း။
47. Between my exit and return. ခင်းဝင်ဝင်ဝင်ချာရှု ဝင်ချာမး။
48. About a fortnight ago. ပုခင်းမးသိပ်သိပ်ဝမ်းခိုင်ယပ်။
49. Three months ago. မှိုင်သေ့လှိုင်ယပ်— ပုခင်းမးပုခင်း။
50. Sooner or later. လှိုင်ခိုင်လေသင်— မှိုင်တခင်းလေသင်
51. Two months have now elapsed. တေဂ်လိပ်ပုခင်းသွင်လှိုင်ယပ်။

52. Many days and months have long since elapsed. လိုခင်လက်ခိုက်ဝမ်းနှိုင်းခင်း၌။
53. Within one month. ခဏ်လိုခင်း။
54. At intervals of time. ဝုင်းယပ်ဝုင်း။
55. During the mother's lifetime. မိခင်အသက်ခင်းယပ်မီးယူ—
လုပ်အခင်းခပ်တံ—
မိခင်အခင်းခပ်တံခင်း။
56. After a short time he came to. ပေၤယပ်မဝ်ထခင်းနှိုင်းနှိုင်းတုၤမး။
57. One and a half months. လိုခင်ပံၤဝ်း။
58. At an auspicious time. မိခင်လိုယံလီ—မိခင်လီဝ်ခင်းထူခင်း။
59. When fowls usually go to roost. မိခင်ကံ့ခိုခင်းခွၢ်ခင်းကူဝ်း။
60. By a certain day. အခင်းခင်းတေၤၤတံၤဝံၤခင်း။
61. Let there be no delay. ယၤပေၤၤတိုၤထိုင်ၤၤခင်း။
62. After three days. ပေၤလံၤသံဝခင်းယပ်လိုင်း။
63. A year has already passed. ခင်းကေၤလံၤယပ်ခုတ်ပဝ်မီးယပ်။
64. Before 9 o'clock. မိခင်အခင်းပံၤတခင်းယိပ်ကပ်ခေၤလီ။
65. It is 7 months past the time. ယပ်လိုင်းပံၤလိတ်လိုခင်းလူကွၢ်ခင်း။
66. Afterwards let us go. ကံလိုခင်းၤတုၤခင်း။
67. On the expiry of three months. ပေၤၤဝုၤလေၤထိုင်သံလိုခင်း။

IV. School.

1. They play much ball. ခပ်မာဒီလုင်ပိတ်ကျင်ယပ်။
2. Many naked children are making mud pies. လုက်အူခင် ခပ် ခင်ခေၤ ထွတ်ပုၤလ်
လင်မှိတ်ကွက်ကိက်အိုဝ်။
3. The children are flying kites. လုက်အူခင်ခပ်ပွဲၤ ဘၤဝပ်ယူ။
4. Pay attention to your teacher. ထွံၤခွဲၤတြၢ်ခွဲၤလီၤငံတံ။
5. Children must not play on this road. လုက် အူခင် လိုဝ်ခေၤ တက်အံထံ
လိခင်ဘၤတင်ခေၤ။
6. I know this child traps birds. ခၢလပ်ရှုလွင်အာခင်လုက်အူခင်ခေၤ
လင်ဂင်အုက်အိုဝ်။
7. Children must obey their parents. လုက်အူခင်လုံတေထံ ထွံအာၤခွဲပေၤ
ခွဲခေမခင်။
8. Whose child is this? လုက်အူခင်ခေၤမိခင်လုက်ဟူလုံ။
9. He is my adopted child. လုက်အူခင်ခေၤ ခၢလပ်ကိပ်လိင်ယပ်။
10. You must keep quiet. ခွဲတေထံ ဟူတိတ်တိတ်။
11. Can you speak Shan? ခွဲလင်ထတ်ခွဲတံၤရှိပ်။
12. We come and go every day. ရှပ်ခၢၤကွၢ်မၤ ဟူဂူဝခင်။
13. It is our habit to obey him. ရှပ်ခၢလင်ထွံမခင်အိုဝ်။
14. One need not learn the whole book. အံတပ်သွခင်လိက်ခေၤသိဝ်ကွဲး။
15. What is that called in Shan? တီခေခင်တံၤရှုၤလိုင်ရှိပ်လေ။
16. Is it difficult to learn Burmese? သွခင်ထံၤသၢၤမခင်ခေၤထပ်ရှိပ်။
17. Whether right or wrong you must not speak. လိုဝ် မိခင်ကွၢ်လေသင် ထိတ်ကွၢ်လေ
သင်အံထံထတ်ထံၤဝၢၤသင်။
18. Address this letter for me. လိက်ခေၤတီပခင်လိုဝ်တီလင်မခင်လူ။
19. He is disappointed at failing in his examination. မခင်ခေၤအံအွင်ပွဲၤ ထံလိတ်လေထွံ
လု။
20. He cannot read half as well as I do. မခင်ခေၤ ရှိလီ ထာခင် ဘပ်ခၢၤ ခိုင်း၊
မၤဂၢ်မပ်ထံထံထံ။
21. I can hardly speak I am so hoarse. သိပ်ဂပ်ခၢၤ ရှပ်ခေၤလေ အံထတ်ခွဲ
ထံလိလိ။
22. How far have you advanced in your studies? ခွဲသွခင်လိက်ရှုတ်တီလုံ။
23. Have you gone up a class? ခိုခင်ထံ တိပ်မခင် ရှိပ်—ခိုခင်ထံ
ထာခင်မခင်ရှိပ်။

24. If you are deceitful. ပေၼ်မိတ်လိၼ်။
 25. You will surely get into trouble one day. သေဝခင်ဝခင်တေထုတ်အမူအမခင်။
 26. Do not entertain evil deeds even in thought. ယၢပေခံၼ်ထွံတင်မင်လိခေ' —
     ယၢပေလိာ်ကူတင်မင်လိခေ' —
     ယၢပေမိုင်ပွင်တင်မင်လိခေ'။
 27. Don't drink it shortens life. ယၢပေကိခင်လဝ်အသက်လဝ်ပွတ်။
 28. Do they rob birds nests? ဂွင်ခုဂ် ခပ်ခိုခင်ထုတ်ယၢခင်ပျိုဝ်။
 29. We must rise early to-morrow. ခွံထုဂ်ဂွင်တေထုတ်တိုခင်လဝ်။
 30. My sleep was broken last night. ကပ်ခါမိုင်ခံဝါး ခွခင်လုလေ။
 31. Let him take the book he likes. အခင်မခင်ကျိၼ်လိာ်သၢအုဂ်ခခေင်
     ဂ်အပ်သေ။
 32. He is straightforward in speech. မခင်ခေ'ထတ်ကွံသိုဝ်ယုင်ခေအုဂ်။
 33. He speaks to the point. မခင်လတ် ကွံခေ'မိၼ်အချာ်လိ။
 34. Do not let your mind wander. လိုင်ယၢပေအပ်ထွံခခေလေ။
 35. Say all you have to say. အခင်မီး တီထုင် ထတ်ကွံ ထွံလိုင်ဂ်
     လတ်သိုင်သိုင်ဂွၢ်။
 36. Do not beat about the bush. ယၢပေလတ်ဂွင်ယူ။
 37. He makes no direct charge. မခင်အံထတ်သိုဝ်ဂွံ'။
 38. He only makes insinuations. မခင်လတ်ငိာ်ထတ်ယံ'။
 39. How can it be true? ပျိုဝ်တက်ထွံ။
 40. He never asked me a single question. မခင်အံလိတ် အံထံသင် ဂၢတီခါ
     လက်ကွံသေကံလေ။
 41. He said so in your presence. ပခင်ခေၼ်ထွံတၢ်လတ်လိုင်ခေ'။
 42. There is nothing to be ashamed of in this matter. အမူခေ'အံမီးတီလိအံ'။
 43. There is no cause for distress. အံတပ်ယပ်ထွံ။
 44. He speaks ambiguously. ဂေၢခေ'ဝါထွံဝါခိုင်။
 45. He understands readily. မခင်လိပ်ရှုလိပ်ရှာခင်။
 46. You must read in the same way as he does. ခွံတေထုတ်ထတ်လိာ် မိုခင်လိုင်ခခေင်
     အခင်မခင်ထတ်လိာ်ခခေင်အုဂ်။
 47. As he spoke ill of me I was hated. မခင် ထတ်အံလိလေ ခါလက်သံခံ
     တင်လင်။
 48. Act straight at all times. မိုင်လိုင်သေအံဝါဂ်တိုသိုဝ်ယုဝ်တံ။

V. Tattooing.

1. At what age are Shan children tattooed? လူနက္ခဏ်တလံလံပီလင်သံမိုက်။
2. Between the ages of ten and fifteen သံခွံ အတွင်သိပ်ပီ တေၣ်အသက် ထိုင်သိပ်ၣ်ၤ။
3. From where to where on their bodies are they tattooed? သံတီလွံ တေၣ်ထိုင် တီလွံခိုင်တုင် မခင်း။
4. Some are tattooed from their knees to their waists. ကံယွင်သံတီၣ်ခင်ၣ်တံတီအိင်း။
5. Some are tattooed from ankle to chest. ကံယွင် သံတီ တၢ်တခင်း ထိုင်တီၣ်အုက်။
6. How much is done at a sitting? ထိုင်ပွက်သံထခင်းလွံ။
7. One thigh is done at a time. ထိုင်ပွက်ခေသံခၢ်ခွခင်း။
8. The tattooer will come again in 25 days. မေၣ်မိုက် ပေၣ်လံသိပ်ၣ်ၤဝခင်းလင် မးထိုင်။
9. Is tattooing very painful? သံမိုက်လိပ်ခေၣ်ၣ်ၤ။
10. Does the child have to be held when tattooed? မိုက်လူနက္ခဏ် သံမိုက်လံတိက်ပခင်း မိုက်။
11. Tattooing is indelible. ပေၣ်သံမိုက်ယဝ်အံ့မုတ်သေပွက်။
12. He will pierce his child's ears to-day. မိုက်ခေတက်လိၣ်လူနမခင်းအိုက်။

VI. *Water.*

1. Is the water deep or shallow?   ခင်လိုက်ရှိရ်—ခင်တိုခင်ရှိရ်။
2. We tried to ascend the creek.   ရှင်ခတ်ခိုခင်ခင်ယင်။
3. It is dead low water.   ခင်ယှိခင်—ခင်ရှိင်။
4. It is high water.   ခင်ယှိယင်—ခင်တိ။
5. The current is very swift.   ခင်ယိပ်ယူ—ခင်ယိပ်ယူ။
6. This river is at the most about
half-a-mile wide.   ခင်ခေခေ တိဂွင်ပုခင် မခင်မိသေ
ခိုင်လက်။
7. This bridge is badly mended,
it will not last long.   ခင်ခေ'အံ့ဂြိတ်ခေလိလိ
တေခံတုသေမင်လှ်။
8. It is floating on the surface.   မခင်ယှိခင်ယူ။
9. He lowered a bucket into the
well.   မခင်အင်လိုက် ယှခင်ပုခင် လှင်ခင်
ခင်မေ။
10. They are trapping eels.   ခင်အင်တုံ အင် ပယိလှ်အိုင်။
11. Can you go by boat?   တင်ရှိရ်ဂွာရှိရ်။
12. Boats come up with the tide.   ရှိရ်ခင်ခိုခင်မးလှ်ခင်အိုင်။
13. That boat will go down stream.   ရှိရ်ခင်ခေတေလှင်လှ်ခင်အိုင်။
14. We are poling the boat up—
stream.   ရှင်ခါခတ်ခင်သေလေအင်မ'ထေရ်
ရှိရ်ခိုခင်မးအင်အိုင်။
15. We are going to windward.   ရှင်ခါခတ်လှ်အိုင်။
16. They blasted the rocks with
dynamite.   ခင်အင်ယံယိလှ်လှ်ခင်အိုင်
ခင်မင်ရှိခင်မင်ယင်။
17. Then two or three steamers
came easily up and down.   ခင်ခေ ရှိရ် သင်လှ်ဂွာ' သေလှ်
သွင်လှ်ခိုခင်တုလိလိခင်ယင်။
18. How much does the boat draw?   ရှိရ်ခေ'ခင်ခင်ထင်ထင်။
19. A boat to hold 3000 baskets
of paddy.   ရှိရ်အခင်ခင် ခင်ပိုင်သံရှိရ်။
20. Instruments for use in the boat.   အခင်လှင်လှင်အင်ယှခင်ရှိရ်။
21. How far away is this lake?   ခင်ခေ'ခင်ထင်ထင်။
22. It lies within 10 miles of the
village where I live.   တိဝခင် ခင်ခါယှ တုဂ်သေအတွင်
ဝဝ မိုင်ယင်။
23. How big is the lake?   ခင်ခေခေ ယှဂါရှိရ်—ခင်ခေခေ
ယှထင်ထင်။

24. The boat became a wreck.   ရှိခဲး' နှုတ်တင်လု တင်လိပ်ယပ်။
25. Three boatmen were saved.   ဂုခဲးရှိပ်သံဂေါလွတ်တင်တ'ယပ်။
     ။   နှုတ်ချံသုယပ်။
     ။   နှုတ်တင်ခဲးချွတ်ယပ်။
26. They hoisted the mast.   ခပ်ခဲး'ပုဂ်သပ်လင်ယခပ်ယပ်။
27. They spread sail.   ခပ်ခဲး'ပိုတ်လင်ယခပ်ယပ်။
28. They lowered sail.   ခပ်ခဲး'ချုးတုဂ်လင်ယခပ်ယပ်။
29. They came alongside.   ခပ်ခဲး'သိုက်ယပ်။
30. They ran onto a sand-bank.   ခပ်တင်ခဲးဂိဂ်တုတ်သ'ယပ်။
31. Are those boats for hire?   ရှိပ်လိုပ်ခဲးခဲးလိုပ်ခဲးတင်လပ်'ရှိပ်။
32. He hired two boats.   မခပ်လင်ခဲးရှိပ်သွင်လိယပ်။
33. I was ferried across.   မဂ်ခဲး'ခိခဲးတုယပ်။
34. I am a worker of fisheries.   ခဲးလပ်ဂိတ်ဂိခဲးခဲး။
35. A net of $\frac{1}{4}$ inch mesh and
     weighted with lead.   တုင်ခဲးခိးခဲးခိပ်သိပုခဲးပုခဲး။ —
     လဂ်လိပ်နှုတ်မခပ်နှုတ်'ဝ'လိုခဲး။

VII. *Forests.*

1. Teak is very scarce now.
2. Every tree that bears fruit.
3. In their natural state.
4. The tree is growing.
5. In the Shan States there are only a few reserved forests.
6. It will take 3 days more to get the timber to the Salween.
7. They are too short to be joined.
8. I am thinking of taking a contract to work forests.
9. Revenue-free timber.
10. Teak trees must never be felled without permission.
11. Some trees give good shade.
12. This fruit is sour, that is sweet.
13. Fruits appear in their proper season, not out of season.
14. How is the saw-dust of this mill utilized?
15. How many timber rafts are lying at this depot?
16. How much do you get a day for salving timber?
17. How many girdled trees are there in the forest?
18. We notify stranded drift timber so that owners may come and claim it.
19. How many fallen trees are there in the jungle?
20. Do not wild elephants go about in herds?

မာ်သင်လှ်တောၣ်လိင်ခေၣ်တၢ်ခေၣ်
 ဂူတုခင်အခင်မာ်။
 ပာ်မာ်-ပာ်မာ်ပိုင်မာ်။
 တုခင်မာ်ခေၣ်ယှ်းယှ်း။
 မိုင်တုခင် လိုက်ရှ် ထိုင်ခေၣ် မီး
 အိတ်အိတ်။
 မာ်လိုက်ခေၣ် ဂြ်ယိပ်ယိပ်ခေၣ်ခေၣ်
 လှ်တုတ်ထိုင်သံဝခေၣ်လှ်ခေၣ်။
 ထတုတ်ထတုတ်အခင်အခင်လှ်။
 မာ်ခါမိုင်ပွင်ခံၣ်တုတ်မာ်အခင်သိုင်။
 မာ်ခါတၢ်တၢ်တုတ်မာ်အခင်သိုင်။
 မာ်အခင်လှ်တၢ်လှ်တုတ်ခေၣ်။
 ပေၣ်အခင် အခင်လိုက် အခင်လှ်
 ထိုင်တုတ်မာ်သင်။
 တုတ်မာ်သံလှ်ထိုင်လှ်ထိုင်လှ်။
 မာ်ခေၣ်သိုဝ်တေၣ်မာ်ခေၣ်ခေၣ်။
 မာ်မာ်လှ် ပေၣ်လှ်ယှ်းသိုင်ခေၣ် ပေၣ်
 အခင်ယှ်းသိုင်ပေၣ်။
 ထတုတ်မာ်လှ်လှ်လှ်ခေၣ်အခင်
 တုတ်အခင်သိုင်။
 တုတ်ထိုင် မာ်အခင်လှ်မာ်လှ်
 ထိုင်လှ်။
 ထိုင်ခေၣ် မာ်အခင် မာ်ထိုင်
 လှ်။
 တုတ်ခေၣ်တုတ်မာ်အခင်ပွင်သိုဝ်
 ခေၣ်မီးထိုင်လှ်။
 အခင် မာ်လှ် မာ်တိုင်ခေၣ် လှ်ထိုင်
 ခေၣ်ခေၣ်လှ်လှ်လှ်ခေၣ်မာ်အခင်
 မာ်မာ်လှ်လှ်လှ်လှ်။
 ခေၣ်ထိုင်ခေၣ် မာ်တိုင်တုတ်ထိုင် ပွင်
 ထိုင်လှ်။
 ထိုင်ထိုင် လှ်ခေၣ် လှ်ခေၣ်
 မာ်ခေၣ်လှ်လှ်လှ်။

VIII. Road and Travel.

1. Communication is interrupted. ကခ်ဂွါကခ်မးခေ'ထတ်ယူ၊
တင်တိခေ' တင်မိုင် မိုင်ခေ'ခင်မီး
2. How many stages are there between here and Mone? ထာင်လွဲ၊
ခင်ပွတ် ခင်ယပ် မီးသင်း၊
3. There are 20 unequal stages. ပထမ နှုတ်ဂိုတ်ယူတိယုံထတတ်
ခေခင်။
4. At the first stopping place (railway.) ဘ'ခင်တင်ခိုခင်း၊
5. A day's journey. ခင်တင်ဘ'ထာင်လွဲ၊
6. How long is the march? တင်ခေ'ထေ'အွက်ဂွါတိလွဲ၊
7. Does the road fork anywhere? ဘင်ချ တေထိတ် (or ပိုင်) တင်
ထ'ယူရှိုင်း၊
8. Can I make a mistake and miss my way? လွင်တေ'ပိုင်တင်မင်မီးသင်း၊
9. You cannot go the wrong way. ပေ'ပုခင်ခေ' နှုတ်တိတုခင်မင်မင်
ယပ်ဂွါလွဲ သိဂ်တင်ဂွါခေခင်
ကခ်ခွဲ'အွက်ဂွါခေ'၊
10. Take the turning to the right on reaching the tamarind tree beyond the village. မိုင်ကခ် ပ'ထာင်ထိပ် ဘင်ခေ'လိ
မိုင်တင်ခေ'မင်နှုတ်သ'လေ။
11. We could not get half way before 9 o'clock. တင်ခိုင်ခေ'၊
12. It is a dangerous road. တင်ခေခင် ပေ'ပ'တိခင်ဂွါတေ'ရှိုင်း
ထ'ခေ'လိ။
13. If we go on foot, how many hours will it take us? မိခင်တင်မိုင်ဂွဲ'ဂွဲ'၊
တင်မိုင်ယပ်။
14. It is level all the way. တင်ရှိုက်ယပ်။
15. The road is clear. တါခံတိခင်ထ'ရှိုင်း၊
16. The road is tangled with scrub. ဘါတိ ခွဲ'မိုင် မိုင်မခင်တလေခေခင်
ထင်ရှပ်အံထ'ဂွါရှိုင်း။
17. Can you wade across the ferry? ပေ'မိုင်ကခ်ထင် အွက် မီးရထူး
ထ'ဘါတိမိုင်သုလိယပ်လိုင်းထင်
ရှပ်မးတင်သိဂ်လွဲခေခင်ချ။
18. Did you not have to go to Mandalay? ပေ'ဝါ ရှပ်ထင်အွက် ခွဲ'မီးရထူး
ထ'ခေခင်ယပ်ခေ'ရှပ်ထင်ခိုခင်
မးလွဲတင်ပေ'တရုထင်ထင်က
ထင်ယခင်ခေခင်အိုင်။
19. When you left the train at Thazi by what road did you come, Sir? ထင်ပ'တိခင်မးချရှိုင်း၊
20. When I left the train I came up the Government made road.
21. Did you come on foot?

22. No I rode up.
23. Did you not drive up?
24. There are now no carriages.
25. There are only bullock carts which I did not use.
26. When you rode up was not the sun very hot?
27. When I came up the sun was not very hot.
28. If the sun had been hot I should not have felt it as I was wearing a hat.
29. To get from Taunggyi to Mone what road must I take?
30. To get to Mone you should follow the Hopong road.
31. What will be my first sleeping place.
32. Your first sleeping place will be Hopong?
33. Is there a good rest house at Hopong?
34. Can I get fodder and paddy and rice, etc., easily?
35. The wants of man—paddy, firewood and water—are readily obtainable.
36. Where must we next sleep?
37. In the Tamsan rest house is there everything the same as at Hopong?
- အံင်ရှင်ထင်ခီမခိုင်မ၊ အိုင်။
ထင်အံခီရထ၊ မခိုင်မ၊ ခါရှင်၊
မိုင်လိင်ရထ၊ မအံခီ။
ခွဲးမီး ဝိုင်လေ၊ ခွဲးခွဲး ရှင်ထင်အံခီ
ထင်။
မိုင်အခင်လွှဲတင်ခီမမ၊ အခင်လိတ်
အံမ'တီခါရှင်၊
မိုင်အခင် ထင်ရှင် ခိုင်မ၊ အခင်
လိတ်အံပေ၊ မ'ခွဲး၊
ပေ၊ လိတ်မ' မ၊ မေ၊ ရှင်ထင်တိုင်
ခွဲးရှင် ဟူလေ လိတ်အံမ'လ'
ခွဲးအိုင်။
ပေ၊ လှက်၊ တီ တွင်ပြီးအေ' ခွဲး၊
တီမိုင်ခိုင်အေ' ပုခင်လိုင် တက်လ'
ခွဲးတင်သိလိုလေ။
ပေ၊ ဝါတက်ခွဲးမိုင်ခိုင်အေ' ပုခင်လိုင်
ခွဲးလွှဲတင်မိုင် မိုင်ရှင်ပိုင် အခင်
တက်လိတီခါ၊
တက်လ' ခွဲး အခင်၊ တီလွှဲ အခင်
တင်လေ။
တက်လ' ခွဲးအခင် တီခိုင်မိုင်ရှင်
ပိုင်အခင်အခင်တင်။
တီခိုင်မိုင်ရှင်ပိုင်အခင်မီးပိုင်တေ
ခပ်တေလိလိရှင်၊
အခင်မိုင် ယိုင်မ ယိုင်ထင် ခပ်မိုင်
ခပ်ထင် လွှဲလိုင်အခင်မေ၊ ထ'
ငှာငှာ ဟူလိုင်ခွဲးအခင်ရှင်။
အခင်တ၊ အတွက်၊ ခပ်လွှဲ ခပ်မိုင်
ထိုင် ထ' အေ လွှဲ တင် လ' လိုင်
အခင် ရှာ ငှာ ထ' ငှာ လိုင် ခွဲး
အခင်။
တက်လ' ခွဲးအခင်ထင်တီလွှဲ၊
တီလိုင်တေ ခပ်ထင်ထင် ထံထင်
အခင်မေ၊ မီးလေလိုင်ခိုင်လိုင်
ခင်ရှင်ပိုင်အခင်အခင်တီရှင်။

53. Good progress has been made in road work. တောၵ်လိပ် ခပ် မေံတင် လီၤသေံ မိုဝ်
ခေခေ။
54. To get through the forest you must travel the whole day. ဂ်ၤခါ ထိုခင် ခေ'သုတ် လဲ'ခါသိင်
ဝခေ။
55. When your honour came here from Moulmein by what road did you come? မိုဝ်အခင်လပ်ၤလှ် လုဂ်ၤတီၤ ဘီၤခွဲၤပိင်
မေၢ်ထၢမြိုင်ခိုခင်မး တီၤခေ'ခေ'
လပ်ၤမးတင်လှ် ခေခေ တီၤခါ။
ဂ်ၤလပ်ၤလဲ'ခီမိရဲထၢလဲ'မးအိုဝ်။
56. I had to come by train. တင်ခေ'ယိုထ။
57. The road was dusty. တင်ခေ'နဲခေ-တင်ခေ'အုင်။
58. The road was very muddy. လင်ခေ'ဂုတ်တေတေ။
59. The road is very winding. တင်ခါခိုခင်လွဲ'ထုင်ၤလှ်။
60. It is up hill and down dale. ခုပ်တင်လဲ'ချေၢ်တေတေ။
61. The bridges are slippery. တင်အခင်ခေ'နဲၤတဲတဲတဲ။
62. The lanes are ankle deep in mud.

IX. Village Matters and Headmen.

1. The village is very dirty.   ဝခင်ခေ' ဝုဇ်ဝင်ခေ။
2. You must keep it clean.   တေလ' ဂြိတ်မုထီ။
3. You must burn the rubbish.   တေလ' တုတ် ယံ ပိတ် မုခင် လှိုင်
မုခင်ယ။
4. He is going round inspecting
villages.   တေလ' တုတ်မုခင်ယုက်ယ။
မခင်လေလွံတုဇ်ဝခင်အိုင်။
5. The headman did nothing.   မခင်ကံအံ့ဂြိတ်သံ၊ ပိုင်လွံ။
6. He ought to have called.   မခင်လိူင်။
7. If he had not delayed.   ပေၤ အံ့ဂြိတ်အံ့ထ။
8. We were delayed on the road.   ဂြိုင်ယူလွံတင်ကခင်လေ။
9. The land (is) bounded by these
four localities.   ဝုဇ်ကင် ခေင်သီရပ် မတ်မ' ဝ' လိခင်
ခေ'။
10. Point out the city boundary.   ခေင်လိဇ်လိခင်ခေင်လပ်ပိင်ခေ'။
11. The boundaries of this State
touch three States.   လိဇ်လိခင်ခိုင်ခေ' လပ်ကခင်သံခိုင်။
12. What is this district called ?   အိုင်လုခေ' ပိုခင်ရှင် လိုင်အိုင်သင်
ခေင်သင်။
13. Sir, this district of ours is call-
ed Haipak.   အခင်လိုင်အိုင်ခေင်ခေလပ်ခေ' ပိုခင်
ရှင်ဝေလိုင်အိုင်ရှ' ယက်တိခေ။
14. How long have you been circle
headman of Haipak ?   အခင်ခွဲလပ်ဂြိတ်ရှင်အိုင်ခေင်ရှ' ယက်
ခေ' ထ' ထ' ပီယင်။
15. I have been circle headman of
Haipak for 10 years.   ခေလပ်လ' မး၊ ဂြိတ်ရှင် အိုင်ခေင်ရှ'
ယက်ခေ' ထ' သိပီယင်ခေ။
16. How many villages are there
in the Haipak district ?   ခွင်အိုင်ခေင်ရှ' ယက်ခေ' ဝခင်ပွင်မီး
ထခင်လွံ။
17. In my district of Haipak there
are 25 villages.   ခွင်အိုင်ခေင်ရှ' ယက် ခေလပ်ပိင်ခေ'
ဝခင်ပွင်မီး ၂၅ ဝခင်တိခေ။
18. In each of these 25 villages how
many houses are there ?   ခွင် သပ်ရှၤ ဝခင်ခေ' ယေဝခင် မီး
ဂြိုင်ကုခင်ခေထခင်လွံ။
19. Some of these 25 villages have
50 houses, some 30, some
14 and some 15 houses.   ခွင် ၂၅ ဝခင်ခေင်မင်ဝခင် မီးလင်
ဂြိုင် ၅၀ ကေၤ မီး ၃၀ ကေၤ မီး
၁၄-၁၅ လင်ဂြိုင်ကေၤ မီးတိခေ။
20. Are you all Shans in the Hai-
pak district ?   အိုင်ခေင်ရှ' ယက်ခေ' ပိခင်ချပ်တ'
သူကင်သိင်ဂြိုင်။

21. How many tribes are there?   ဘုရားမျိုးသိန်းလေးပါး။
22. In our district there are three or four tribes.   ခုန့်အိုင်ခေါင်ခါလပ်ရှင်ခေါ် မီးဘုရား သိမျှင်သိမျှင်တို့ပါ။
23. Of the three or four tribes who live here which is the most numerous?   ခုန့်ဘုရား အခင်ယူ တိခေါ် ဘုရားသိ မျှင်သိမျှင်ခေါင် ဘုရားမျှင်လှ ခင်လိုပိုင်ခေါင်လေ။
24. Most of us are Shans.   ဘုရားတံရှင်ခင်လိုပိုင်ခေါင်တို့ပါ။
25. And what tribes are these four tribes?   ခုန့်ဘုရားသိမျှင်ခေါင် ဘုရားအမျှင် သင်ပိခင်ဘုရားလိုပိုင်ရှင်လဲလဲလေ။
26. One is Shan, one Yangsek Karen, one Taungthu and one Black Karen.   ခုန့်မခင်မီးဘုရားမျှင်တံမျှင်၊ ယင် သိဂ်မျှင်၊ တွင်သူမျှင်၊ ယင် ဝခင်ဘုရားယခင်လဲမျှင်တို့ပါ။
27. The whole village hate this man for his many artifices and knavish tricks.   ဘုရား ခေါ်ခေါ် တင်လိင် တင်ကုတ် မခင်ယှခင်ခေါ်ဘုရားတင်ဝခင်ယှ ခေါ် အံ့ခွံခင်မခင်။
28. When was this village founded?   ဝခင်ခေါ်တေပိခင်ယင်ခိုင်လှ။
29. If they are assessed according to their means they will be pleased.   သင် ယံခွံ ခင်ခေါ် တင်ရှင် တင် ယခင်တင်မီးခင် တင်လဲတေလို လိုပိုင်ခင်။
30. What do the 4 tribes Shan, Taungthu, Karen and Black Karen do for a living?   ဘုရားသိမျှင် တံတွင်သူ ယင်သိဂ် ယင်လဲခင်လိုပိုင်ခေါ်ခင်ရှိတ်ဂိခင် ခင်သင်။
31. We Shans who live in the Haipak district live by lowland cultivation.   အခင်ပိခင် ဘုရားတံ ရှင်ခါလိုပိုင်မီး ယူတုတိ အိုင်ခေါင် ရှံယံဂိတ် ဂိခင်ခင်ခေါ်လဲလဲတို့ပါ။
32. Those villagers have no stated religion, they worship nats.   ဘုရားဝခင်ခေါင် ခင်အခင်တေကုတ် ဂွံတေဝါဝါမင်မီးဂွံခင်ခင်ခင် ခင်ကုတ်ဂွံဝံယိအိုင်။
33. A yearly festival is held on the slope of that hill.   ခိုင်ပံလွံပုခင်ခံပွံဂူပိ။
34. There is a large gathering on full moon day.   ဝခင်လိုခင်မခင် ဘုရားတင်လဲလဲထုံ ခင်အိုင်။
35. Once this village had to keep 3 hostages in Rangoon.   ပွဂ်၊ ဘုရားဝခင်ခေါ် သံခေါ်လိုပိုင်လဲ အါမခံပခင်ဝံရခင်ဘုရားယင်။
36. The village was fined for harbouring dacoits.   ဝခင်ခေါ်လဲခင်ယံလဲလဲ တံပိထံ ဝခင်ခေါ်။

37. Why did the carts I told you to send last night only come at 6 this morning?
လောလှိုင် မိုင်ခံဝါ သုင်သေ်ခေါ်မိုင်
ခင်ခေ်ရှက်ခေါ်လိမ္မတ်မေးယင်
ဂြိတ်လွင်အကျင်သင်လေ။
38. You have been reported for disobedience of orders.
လွင်အကျင်အံခေါ်ခံ အံထွံလိုင်အ
မိုင်လံခိုင်ခင်လေ။
39. What have you to say?
မိုင်လိုင်ထတ်တလသင်-မီးတိလတ်သင်။
40. He lost his appointment because he was too lazy to carry out orders.
မခင်ခေ်ခင်တလရှ်လံဂြိတ်ထွံအမိုင်
ခခင်ခေါ်လေအယါအထူတုဂ်
ယင်။
41. For persistent neglect of government orders the whole village was fined.
ခင်တလအမိုင်အခေါ်လင်အထုပ်
ယအံထွံ အံဂြိတ်မိုင်ယွံထွတ်ဂ်
ဝင်ဝင်လေတပ်ထံတင်ဝခင်။
42. Do the villagers in this district keep a strict watch at night?
အခင်မီးတိဝခင် ထရင်ထုခေ်ခင်ခံ
ဂုခင်ဝခင် ဂုခင်ခေါ်ခင်ဥ်လွင်ဥ်
ထိုင်လိလိရှင်။
43. That city is full of dacoits.
မိုင်ပုခင်ထုခင်ခင်ထာခေါ်။
44. In accordance with order No. 100 received.
ခင်အခင်အမိုင်လျခင်ပတ် ၁၀၀
မီးမေးအယ။
45. Does he pay tribute to anyone?
မခင်သဂ်အခွခင်တော့ပခင်တိသေ်
ခေါ်ခေါ်ရှင်။
46. By this time the village was thoroughly aroused.
ယံခခင်ရှိုခင်းယင်ရှိုခင်း၊တိုခင်ခခင်
မေးထခင်အုခင်မေးဂျယင်။
47. I reported this headman for being insolent.
လွင်ထရင်အံခေ်ဟိုခင်ခင်ခါတိုင်
ကျးယင်။
။ ။ ။ ခင်ခါခွဂ်လတ်ယင်။
48. The headman's statement.
အချက်ခွံအခင်ခင်အွဂ်လတ်။
49. Not to have informed the myok would have been bad.
ပေ့အံတိုင်ကျး၊ အံခွဂ်ပူမိုင်မခင်
ထိုင်တေ်အံခင်ခံ။
50. In my own village he treats me with indifference.
တော့တလ ဝခင်ခင် သုခင်ခင် မခင်
ယင်မခင်ခေ်မခင်သွင်သင်ယင်။
51. He levied over 1000/- in excess of the lawful demand.
မခင်ခေ်ယါဥ်ယွခင်ပိုင်ရှင်၊ထိုင်
သေ်အမိုင်။

52. The village elders recommended one Ai Saw for the appointment of Heng.

53. I will go further into the matter and pass orders later.

54. Neighbouring villages.

55. Do headmen who collect revenue get commission?

56. This headman has no control over his villagers.

57. He fears bad characters.

58. If he punishes people as they deserve he is afraid his house will be burnt down.

ကျွန်အူတြိတၢ်တၢ်တၢ်လၢဟံၣ်တၢ်
သၢယံၤတူၤ နွါၣ် အံၤသၢၣ်
တၢ်အယၢၣ်ၤ။

အဗူၣ်လၢပၢၣ်တၢ်တၢ်တၢ်လၢဟံၣ်
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်
တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်တၢ်

X. *Agricultural and Cattle.*

1. I possess two fields. ခါလင်မီးခါလင်သွင်တုင်။
2. I have worked and lived on them for five years. ခါလင်ဟ်ဟ်သွံ့ဂိတ်ဟ်ခင်ထိုင်၅၅။
3. I have paid the land tax regularly and without fail. ခွာခါတော့လိုင်အံလုအံ၅သွင်သွင်ပခင်မိင်အမခင်။
4. Another man claims one field. ဟုခင်တင်မော့၅ဝါယွခင်မိင်သိင်ခါတုင်၅။
5. The tank overflowed. ခင်ထုံခိုခင်တိလ်ခွင်-ခင်ထိပ်ခိုခင်။
6. He refuses to pay. အံပခင်၅တိထိတ်။
7. How much land have you? ခွဲမီးခါလံတုင်။
8. How is it irrigated? လံခင်၅လုံ။
9. It is irrigated by rain water. ပေ၅ဟ်ခင်မးအာခင်ဟ်ခင်။
10. It is irrigated by channels. အာခင်၅လုံအိုဝ်-အာခင်၅လုံအိုဝ်။
11. When I reaped the field the out-turn was very small. မိုဝ်အခင် ပတ်သီခင် လိုင်ခင် လံခင်ပိုခင်ထံခါ။
12. How many baskets of paddy does your field yield? ခါခွဲအွာခင်ခင်ပိုခင်လံတုင်။
13. Please reduce the tax. အခွခင်တော့လျှော်ပေ၅ပခင်ချံသါသေဟ်။
14. This is revenue paying land. အခင်မိခင်လိခင်ထံအခွခင်တော့။
15. Have the paddy plants been transplanted? တုခင်ခင်လုံပုခင်သွံ့ယပ်ယပ်၅ဝ်။
16. How much revenue is collected yearly in this village? တိဝခင်ခင်၅ဝိလံဟ်ပိုခင်အခွခင်တော့ထခင်လုံ။
17. This paddy has not been properly winnowed. ခင် ပိုခင်ခင် အံလံလင် လိလိ၅-ခင်ပိုခင်ခင် အံလံသင်လိလိ၅။
18. Though the number of houses has increased, why has the revenue decreased? ခွဲခင်ဟုခင် ခင်မးယူလေ ဂိတ်လွင်ခင်၅ဝ် အခွခင်တော့ယွံလံယူလေ။
19. Owing to poor crops this year the remissions have been greater than usual. ဒီးခင်ခင်မာအခင်အံပေ၅လိလိဝ်ခါလေ အခွခင်တော့ယွံသေ၅ဝိ။
20. I have cleared and worked this garden land at a cost of over 250/- အခင်သုခင်ခင်တိတိဝ်ဂိတ်ဟ်သွံ့လေသိင်ပိုခင်လေဟ် ဟ်၅ခင်လိုင်ယပ်။

21. This garden has produced many trees, flowering plants and fruit trees.   အခင်သုခင်ခေ' တုခင်မ'တုခင်မွက်
တုခင်မက်ကွက်ခေ'သိုခင်ယင်လေ။
22. Please divide the holding between us.   အကွက်သိခင်ခေ' ဂုဏ်ဝက်တိရှင်ချ
သေခံ။
23. This holding is valued at 200/-   အကွက်လိခင်ခေ'ထိုက်တခင်ဂါမခင်
ဂုံ ၃။
24. The price of paddy has risen.   ခခင်ခင်ခိုခင်ယင်။
25. The price of paddy has fallen.   ခခင်ခင်လုင်ယင်။
26. He bought the standing crop.   မခင်သိုခင်ခိုခင်ယင်။
27. He is going round collecting and assessing taxes.   မခင်လေဂိပ်လေခွ'တူ။
28. I have worked the Sitpin and Okla kwin continuously for many years.   တိအရပ်သိတ်ပိခင်ဂွခင်တင်အရပ်
အုက် လကွခင်လိခင်တိခခင်ချ
လပ်လ' သိုဟိတ် ဂိုတ် ပိပွင်ခေ
ခေ'ယင်။
29. The lands have become poor.   ခခင်လိခင် တိခခင် ပိခင် အခင် အံ
ပေဂ်လိလုံပျင်ယင် (or) လိခင်
ခေ'အံမီးခွခင်ခေ'ခွခင်လိခင်။
30. The rice plants are infested with insects.   တုခင်ခင်တင်လ'ခခင် ခုခင်ခိုခင်တုက်
(or) တုခင်ခင် ခုခင်ခိုခင် ယခေ။
31. My one-basket capacity field yielded 46 baskets of paddy.   ခခင်ပိုက် ခခင်ခေ'အခင် ထုက်လ'ခင်
ဝခင်တင်၊လ'သိသိပိဂွက်တင်။
32. Next year I only got 18½ baskets.   ဒိ တုတိယ လ' သိပိပိတ် တင်ပ' လိတ်ဂွ'။
33. The land tax assessed by your honour this year is excessive.   တေဂ်လိပ်လပ်ရှင်မးပိခင်လပ်တေဂ်
မူခခင်အခွခင် တေဂ်ခေ'ပိခေ'
လိပ်ခခင်ခေ'။
34. Now it is only just the beginning of June.   တေဂ်လိပ် ထိုက် ဂျာယိပ်မး လိခင်
လိတ်ဂွ'။
35. I will pay at the rate of 1/8 an acre.   ယေ'အေ'ဂလှို သင်ဝါဝ'ခခင်မခင်
ဒိ-ဝဲ ခခင်တေထံတေသွင်။
36. He says my land is his grazing ground.   အခင်တိဂင်ချပိခင်သိခင်ခေ'ခေ'ခခင်
မခင်ဝါတိဂွ'ဂုင်ဂွ'ဂွ'မခင်။
37. They will spread the heaps of earth over the field.   ခခင်တေအင်ပုံယိတ်လေပိခင်ဝ'ခခင်
လိခင်။

38. Fruits appear in their seasons. မက်မ'ပေါ်ဒီးသွံးလိုခင်မခင်။
39. The plaintain tree bears fruit all the year round. ဂုလိုခေ'ပေါ်ဂူလိုခင်။
40. We offered to deliver the paddy in instalments. ချလင်ခပ်ရွာလတ်တော်ပခင်ခပ်ပိုက်
ဂွာ်အိတ်အိတ်။
41. What are the first steps taken in tobacco cultivation? မိုင်ဂေါ်လ ဂွာ်ပိုင်ယာခေ' သူဂိတ်
လိုပ်ရှိုင်းထီထိုင် ဟိုခင် ဟိုခင်သွံးလေ။
42. In the beginning we plough the land and turn the soil. မိုင်ဂေါ်လခေ'ထီထိုင်လိခင်အွခင်
တင်ချ။
43. After ploughing and turning the soil what is next done? ပေါ်သူထီထိုင်လိခင်သေယပ်ဂိတ်
လိုပ်ခင်ရှိုင်းထိုင်။
44. After ploughing and turning we collect and throw away the grass roots. ပေါ်ချလင်ခပ်ထီထိုင်လိခင်သေ
ယပ် အိပ်အပ် ပိတ်ရှိုပ်ယိုပ် ရှိုပ်
ယာတီချ။
45. After gathering and throwing away the roots what do you next do? ပေါ်သူ အိပ်အပ် ပိတ်ရှိုပ်ယိုပ် သိင်
ယပ်ဂိတ်လိုပ်ရှိုင်းထိုင်။
46. We dig holes, Sir. ချလင်ခပ်ခုတ်ခုံမခင်တီချ။
47. After making holes do you sow the seed, or transplant it straight away? ပေါ်ခုတ်ခုံယပ်ဝခင်ထံခင်လိုပ်မခင်
အပ်ရှိုင်း-ပေါ်အံခခင်ဟိုခင်သွံး
အိပ်ရှိုင်း။
48. Having sown the seed we pull up the roots and plant them one in each hole. ဝခင်ထံခင် လိုပ်မခင်ယပ် ထုလိုင်
မခင် သွံးသွံး-ခွဲခုံ ခခင် ယေခုံ
ယေထုခင်ချ။
49. And after this how and where do you then plant? ပေါ်ယပ်လိုပ်မခင်ဂိတ်လိုပ်ရှိုင်းဝခင်
သွံးထီထိုင်ခခင်ထိုင်။
50. We prepare nursery beds and plant thereon. ခုတ်ဂိတ်တိုက်သေယပ် ဝခင်သွံးခိုပ်
တိုက်ခခင်။
51. What is the next procedure? ပေါ်ယပ်ဂိတ်ခခင်ရှိုင်းထိုင်။
52. We then cut moss and throw it over the beds. ချလင်ခပ်သံထံခင် ထုခင်ဂုတ်ပုပ်
ဝ'ခိုပ်တိုက်ခခင်။
53. How big are the tobacco shoots when transplanted? ပေါ် အခင် ငပ်ယာ ခခင် ယေမုး
ထခင်လွှဲလင်ခေ'သွံး။

54. When each shoot is a thumb to middle, or thumb to first, finger long we transplant them. ငဝ်ယၢၤခၢၣ်ယွဲမၤ၊ ငဝ်ခိၣ်ယဝ်ထွံးလင်ခဲသွံ။
55. In what month do you transplant? ခဲဟုံၣ်သွံလိုခၢၣ်လွဲခၢၣ်။
56. Some we transplant in October and some in November. ၣ်ထွံးခဲဟုံၣ်လိုခၢၣ်သိပ် ၣ်ထွံးခဲဟုံၣ်လိုခၢၣ်သိပ်အိတ်။
57. When the plants become knee or thigh-high we break off the heads and throw away the shoots. ပေၣ်အခၢၣ်ထွံးမခၢၣ်ယွဲမၤ၊ မိၣ်ရှင်ခၢၣ် မိၣ်ခၢၣ်ခၢၣ် ထွံးမခၢၣ်အခၢၣ် မိတ်ငြေမခၢၣ်။
58. When the leaves swell and mature we pluck them and slice them at home. ပေၣ်ခွဲမခၢၣ်ပွၣ်ငြေထိုင်ယဝ်မိတ်မၤ၊ သွံတိၣ်ရှင်။
59. Do you slice them at once or after how many days? သွံ၊ ၣ်လိၣ်ရှင် ပေၣ်အခၢၣ်လဲလဲဝ်ခၢၣ်လင်သွံ။
60. We pluck and slice at once. မိတ်မၤ၊ သွံ၊ ၣ်လိၣ်။
61. On getting many leaves we cover and slice them again. ပေၣ်ခွဲယၢၤခၢၣ် ခုံဝဲခိၣ်ခၢၣ်ယဝ်လင်သွံ။
62. We spread them on woven mats in the sun and dew. အခၢၣ်သွံမိၣ် တၢၢ်လိတ် တၢၢ်ခၢၣ်ခၢၣ်ဝဲ။
63. When the tobacco gets red on both sides we flatten it and put it into woven baskets and granaries. ပေၣ်ယၢၤခၢၣ် လိၣ်မၤ၊ တၢၢ်သွၣ်တၢၢ်ရှိတ်ခိၣ်သိပ်ယဝ်လွၣ်သွၣ်ဝဲခၢၣ်ပုၣ်ယၢၤ ယဝ်ယၢၤခၢၣ်။
64. Questions on land cultivation. လွၣ်ခွဲအခၢၣ်ထံလွၣ်ရှိတ်ရှိတ်ခၢၣ်။
65. Answers on land cultivation. လွၣ်ခွဲအခၢၣ်ခၢၣ်ခိၣ်ရှိတ်ရှိတ်ခၢၣ်။
66. You lowland cultivators of the Haipak district, how do you cultivate? Tell me in detail just what you do. အခၢၣ်မိၣ်ခၢၣ် ၣ်ခၢၣ်ရှိတ် ခၢၣ်ခၢၣ်ခၢၣ်အိၣ်ရှိတ်တၢၢ်သွၣ်ခၢၣ် ခၢၣ်ရှိတ်ခၢၣ်ရှိတ်လိုၣ်ရှိတ် လံၣ်တၢၢ်ခၢၣ် ပခၢၣ်ရှိတ်လိၣ်သိၣ်လိၣ်ခိၣ်လူၣ်လိၣ်။
67. Shan paddy cultivators. ၣ်ခၢၣ်လိုၣ်တၢၢ်အခၢၣ်ရှိတ်တၢၢ်ခၢၣ်ခၢၣ်။
68. At the commencement of the rains in May or June. ပေၣ် ထိုင်မိၣ် ရှိတ်ဟုံၣ် လိုၣ်ခၢၣ်ရှိတ်လိုၣ်ခၢၣ်လိတ်မၤ၊ သဝ်လိုၣ်။

69. They work together and flood
kwins and fields with river,
creek and dam water.
70. Very good. After clearing the
creeks and dams and lett-
ing in water to their fields
what do they next do?
71. After they flood their fields
they then plough them
with buffaloes.
72. After ploughing with buffa-
loes do they sow the seed
at once?
73. No sir, after the buffalo
ploughing they then give
a first harrowing.
74. After harrowing the soil in
again turned.
75. After turning the soil another
harrowing, and then the
final harrowing is given.
76. After harrowing and turning
the soil and finally har-
rowing it do they at once
sow the seed?
77. No sir, after turning the soil
and harrowing it again
they pull up the plants
they have planted.
78. After ploughing turning and
harrowing do they not
forthwith sow the seed as
is done in Burma?
79. After fully ploughing and
harrowing we certainly do
do not sow the seed as
- ခပ်ယွဲကခပ်ကပ်ခပ် ခပ်ယွဲ ခပ်ယွဲ
ခပ်ခပ်သွင်သွင်ဂါတီခပ်တုင်ခေ
လွင်ခေ ခပ်ခေခေတီခေ။
- အိုဝ်လီယပ်ပေ၍ဝါခပ်ယွဲကခပ်လင်
ယွဲခပ်ခပ်ခပ်ယွဲခပ်ကပ်ခပ်ခပ်
သွင်သွင်ခပ်ခေခေခပ်ယပ်လိုင်
ဝါခေ ခပ်သံဂိုတ်ဂိုတ်ထိုင်။
- ပေ၍ဝါခပ်ကပ်ခပ် ခပ်သွင်သွင်ဂါတီ
ခပ်လွင်ခေခေခပ်ယပ်လင်
ခပ်သံကပ်ဂွံထံထိုင်ယပ်။
- ပေ၍ဝါခပ်ကပ်ဂွံထံထိုင်ခပ်
ဝခပ်ပိုခပ်ယပ်ခပ်ခပ် ခပ်ပိုခပ်
ခေခေခပ်လိပ်ဂိုတ်။
- အံထွဲ တီခေ-ပေ၍ဝါ ခပ် ကပ်ဂွံ
ခပ်ခေခေထံထိုင် ခပ်သံထိုခေ
လွင်ခေခေပွင်ခေ။
- ပေ၍ဝါ ကပ်ထိုခေ ထိုခေယပ် သံ
ခိခေထိုခေ။
- ပေ၍ထိုခေယပ် လင်သံ ကပ်ထိုခေ
ခေခေခေထိုင်ပွင်ခေတီခေယပ်။
- ပေ၍ဝါ ခပ်ထိုခေ ခပ်ထိုခေ ခပ်ခေ
ယပ် လိုင်ခပ်ဝခပ်ပိုခေ လိုင်ခပ်
ပိုခေခေခေခေခေခေ။
- အံထွဲခေပေ၍ဝါခပ်ထိုခေခပ်ထိုခေ
ခပ်ခေထိုင် သံပွင်ယပ် လင်ခပ်
ဂွံထွဲလုကပ်တုခေဂါခေခေခေ
သွံတီခေ။
- ပေ၍ဝါခပ်ထံ ထိုခေထိုခေခေယပ်
ကပ်လိုင်ခိတ်ခပ်ပိုခေခေခေဝခေ
ပိုခေဂွံလိုင်ခေခေခေခေခေခေ
ဝခေခေခေခေခေခေထံထိုင်။
- ပေ၍ဝါထံထိုခေထိုခေခေယပ်တကပ်
ကပ်ခိတ်ယပ်ခပ်ခပ်ပိုခေလိုင်ခေခေ
ဝခေပိုခေဂွံဂိုတ် လိုင်ခေခေခေ

they do in Burma.

ခင်ခိုင်မခင် ပုခင်ခခင်ကံလွှဲကံ
မီးသေတိတိခ။

80. Well you must first of all sow
the seed of these young
paddy plants?

ပေၤခဏ်းလိုင်-အဆင်တုၣ်သိၣ်၊ သူလၢ်ဂီၢ်တံၢ် လၢဝဲၣ် ဝဲၣ် အဆင်
တၢ်ခဏ်းလိုင်။

81. That is true, sir; after ploughing and harrowing very thoroughly the nursery beds spoken of. &c. . .

ထို့တိ ခု အရှေ့-အောင် တို့က အ
အောင်ဝါ အောင် လ'ထိုအင် လ'
ထ'လ'ရှေ့ လီလီ ခိုင် သေယဝ်
လင် . . . . ။

82. We first sow the seed just before we let in much water and just before the ploughing and harrowing.

ဝခင် ပိုခင် ယခင် မိတ်ခင်ပိုက် လိုဝ်
ခခင် ကွခင်တင် ပိုခင်-လီခိုဝ်
ကံပ' သွင် ခခံ၊ ကံပ' ထ' ခေ၊
ထိုခင်ခေ၊လိုဝ်ခခင်တီခေ။

83. And after this, how many days old are the young plants when you transplant them into the fields?

ပေါ်ခေါင်လိုင် အခပ်ပိခပ်အသက်
တုခပ်ၤ သူခခေင် ယုံမးအွက်
မး လ'လ'ဝခပ်ယပ် ထင်လ'၊
အပ် ခွါဟိုက် ခွါသွံ ခဉ် ခေါ
ခခေင်ၤခပ်လေ။

84. When the plants, Sir, are 50 or 60 days old they are pulled up and transplanted into the fields.

ပေါ်ဝါအသစ် တုခင်တုခင်လ၊
၅၀ ဝခင်၆၀ ဝခင်ယင်လင်လ၊
ရွှါ ထုရ်အသစ် လင်လ၊ရွှါ
ဟိုက်ရွှါသွံတုတီခွံလွှင်ခေလိုင်
ခေခင်တီခါ။

85. In what month do you reap
your matured crops?

တုခင် ခပ်သူ လိုဝ်ခေခင် ဟုံမးမက်
မးယပ်လိုဝ်သူလ'ပတ်လ' ထိုင်
တုခင်ခပ်ခေခင်လိုခင်လို့။

86. The reaping is done in November or December and even at times in January.

ခွင့်လိုခင် ဘယ်လို လိုခင်လိင် မင်တီ
 ကော့လိုခင်နံ ပုခင်လှို ထင်လှို
 ပတ်လှို ထိုင်တုခင်ခင်ခင်။

87. After your crops have thoroughly ripened and been reaped what do you next do?

ပေၤတၢ်တုၤခၢ်ခၢ် န့ၣ်ခၢ် သူၤခၢ်
သူၤမၤ၊ လိလိယၢ် သူၤပတ်ထီၣ်
ယၢ်ထီၣ် သူၤသိၣ်တၢ်န့ၣ် ထီၣ်သူၤ
တုၤခၢ်လၢ။

88. After reaping we gather the sheaves together and then beat out the paddy.

ပေါ်ပတ်ထိုင်သင်ထင်ရွာတော်အပ်
လိုခင် လိုခင်ခင်မး၊ ပုံပေါ်ပုံ
သင်ထင်ပေါ်အပ်ခင်ပိုက်ခင်။

89. After this you do as they do in Burma?
90. And having properly prepared a threshing floor do you tread out with buffaloes?
91. It is not our custom at all to prepare threshing-floors and tread out the corn with buffaloes.
92. Our Shan practice is, after we have reaped and collected the sheaves to jointly beat out the paddy.
93. When we have jointly threshed out much paddy we take it home in bullock carts and store it.
94. Questions on the method of upland cultivation by the Taungthus and Karens.
95. You Taungthus, Yangseks and black Karens who live in the Haipak district what do you do for a living?
96. We all earn our livelihood as upland and garden cultivators, Sir.
97. What sort of gardens are those you work, are they many and what do you plant?
98. Some of us live, Sir, by cultivating hill gardens.
99. And what do you hill gardeners grow?
100. Some Taungthus grow, special leaves for rolling cigars.

101. Some grow tobacco.   ၵုခင်တံတွင်ဂေါ်ဂြိတ်သုခင်ယၤ။
102. Some cultivate plantains, some mangoes, jack fruit the guava and other fruits.   ၵုခင်တံတွင်ဟိုက်တုခင်၊ ၵုလိုလှ်တံတွင်ဟိုက် တုခင်မက်မုင် မက်ထင်မက်၊ ၵၢမက်လှ်ဂေါ်ဟိုက်သိင်တီခါ။
103. And so you Taungthus do no wet garden cultivation?   ပေါ်လိုဝ်ခေ' ၵုခင်တွင်သူ သုခေ' သုခင်ခေ'အံ့ဂြိတ်၊ ဘိခင်၊ ဘိခင်၊ ဘိခင်။
104. No, Taungthus do no wet cultivation, we do solely dry cultivation.   ပေါ် ဝိခင်၊ ၵုခင် မျှင်တွင်သူ ဂြင်ခါ ခေ'သုခင်ခေ' အံ့ဂြိတ်၊ ဘိခင်၊ ၵွ' ဂြိတ်သုခင်လွ'၊ ၵွ'၊ ၵွ'တီခါ။
105. What tribes do upland and wet cultivation?   ၵုခင်လိုဝ်၊ အခင် ဂြိတ်ဂွ' ဂြိတ်သုခင် ခေ'ခေ'ခေ'ဝိခင်၊ ၵုခင်မျှင်သင်လေး။
106. Those who live by upland and wet garden cultivation are Yangseks and black Karens.   ၵုခင်လိုဝ်၊ အခင် ဂြိတ်၊ ဘိခင်ဂွ' ဂြိတ် ဘိခင်သုခင် ခေ'ခေ'ခေ' ဝိခင်ယင် သိက်ယင်လဲ' ခင်လိုဝ်ခေ'ခေ'တီခါ။
107. And what flowering and other plants do they grow?   ခင်ခေ'ခေ'ဟိုက်သွံ့တုခင်၊ ဂြိတ်တုခင်မက် လိုဝ်ခေ'ခေ'ဂြိတ်၊ ဘိခင်လေး။
108. They grow the mustard plant, radishes, garlic and onions.   ခင်ဟိုက်သွံ့ တုခင်ဟိုက်၊ ဘိခင်လှ် ဟိုက် ဝိက်ဟိုက်၊ ဝိခင်လှ်ဟိုက်၊ ဝိခင်လှ်လှ်။
109. They cultivate only the mor-mordica plant, snake gourd brinjalls and tomatoes.   ခင်ဟိုက်သွံ့ တုခင်မက် အခင်ခေ' မက် ခွ'၊ ၵွ' မက်ခိုင် မက်ခိုင်သုလိုလိုဝ် ခေ'ခေ'၊ ၵွ'၊ ၵွ'တီခါ။
110. What varieties of plants are grown in dry cultivation?   ၵၢတီခင်ဂွ' ခင်ခေ'ခေ'လိုဝ် ခင်ဟိုက် သွံ့တုခင်၊ ၵၢသင်၊ ဘိခင်လှ်။
111. In their upland fields some grow paddy and some sessamum.   ၵၢတီခင်ဂွ' ခင်ခေ'ခေ'ဂေါ် တံတွင် ဟိုက်ခင် တံတွင်ဂေါ်ဂြိတ်ဂွ'၊ ၵၢ ဘိခင်တီခါ။
112. In their upland rice and ses-samun fields are not other plants also grown?   ၵၢတီခင်ဂွ' ခင် ဂွ'၊ ၵၢခင်ခေ'ခေ'ခင် အံ့သိ ဟိုက်ထိုင် တုခင်သင်သင် သေမျှင်လှ်။
113. They grow interspersed in addition cucumbers, white pumpkins, yellow pumpkins and leguminous plants.   ခင်သိ ဟိုက်ထိုင်ထိုင် တိုင်လှ်-မက် ပက်မိုင်-မက်ပက်လှ်-ထိုင်သ' သိုင်-ထိုင်သိ-ထိုင်၊ ဘိခင်လှ် လှ် လိုဝ်ခေ'ခေ' ဂေါ်ဟိုက် ထိုင်လှ် ဘိခင်သိုင်သိုင်တီခါ။

114. In what month do those hill cultivators begin to plough?
115. They begin to clear the ground in October, Sir.
116. And in November they commence ploughing.
117. After this how often do they plough before completion?
118. This ploughing is done three times.
119. What is done after the ploughing?
120. After 3 complete ploughings they break up the sods.
121. After breaking up the sods they next collect dry cow and buffalo dung.
122. They burn this and spread it about in heaps.
123. And what do they do after making it into heaps?
124. At the beginning of the rains in May or June when the first showers fall. . . . .
125. They then dig up the cultivation mounds and spreading them about sow the paddy seed.
126. Do the Yangsek and black Karen upland cultivators only cultivate paddy?
127. Not so sir, some of the Karens cultivate ground nuts, some plantains and some sessamum.
- အခင်းကုန်းခပ် ဂြိတ်ရှာခင်း ခပ်လထာ်ခင်းအတွင်းလိုင်းလိုင်းခင်း။
ပေါ်ထိုင်လိုင်းညွတ်လွင်းခင်း ခပ်လထာ်ယိုတ်တိယာ်မခင်းတိခါ။
ပေါ်ထိုင် လိုင်းမထိုင် ခပ်လထာ်တိခါ။
ပေါ်ဝါခပ်ထာ်ထိုင် ခပ်ထာ်ထာ်ပွက်လင်းယပ်လင်းပေါ်ကင်းလင်း။
အခင်းခပ် ထာ်ခင်း ထာ်သံပွက်လင်းယပ်တိခါ။
ပေါ်ဝါထာ်ကင်း ယပ်ထိုင် ခပ်ဂြိတ်ထိုင်ထိုင်ရှိုပ်လူ့ခင်းလင်း။
ပေါ်ဝါခပ်ထာ်ထိုင် သံပွက်ယပ်လင်းထွာ်ကင်းခါခေါ်။
ပေါ်ဝါခပ်ပေါ်ခပ်ထွာ်ယပ်ယပ်ထိုင် ခပ်သံခေါ်ရှာဂိပ်အပ်ခိဝုင်ခိဝုင်ရှိုင်းခင်း။
ခပ်ခေါ်မးယပ်ထာ် ဂြိတ်လွင်းထိတ်မခင်းတင်းထိုင်တိခါယပ်ခေါ်။
ပေါ်ထိတ်ကွင်းထိတ်ထိုင်ခင်းခင်းယပ်ထိုင်ခင်းသံဂြိတ်ထိုင်ထိုင်ရှိုပ်။
ပေါ်ထိုင်မးလိုင်းရှက် လိုင်းထိတ်ခိင်ရှက်ထုင်းရှက်ထပ်ထုင်းထေရှာသွင်ရှာတုက်မးယပ်လင်း .။
သံအပ်သီခတ်ခေါ်ထေပိတ် ဗုထိတ်လွင်းထိတ် ထိုင်ခင်းယပ်လင်းဝခင်းပိုင်းထုင်းထိုင် ခပ်ပိုက်ခပ်ခေါ်ခါခေါ်။
ထင်သိက် ထင်ထံ ထိုင်ဂြိတ်ကိခင်းရှာခင်းခပ်ဂြိတ်ရှာခပ်ကွာ်ကွာ်ရှိုပ်။
အံထွတ်တိခါယင်ခပ်ကံထွင်ကော်ဂြိတ်ရှာထုင်လိခင်း ကံထွင်ကော်ဂြိတ်ရှာဂိုဏ်- ကံထွင်ကော် ဂြိတ်ရှာငါးထိုင်ခင်းတင်ထိုင်ခါခေါ်။

128. Do sessamum and ground nut and plaintain cultivations require the burnt heaps just the same?	အာခိပိဒ်၌ ငါး ၊ ။ ထုပ်လီခ် ။ မိုက် လိုင်းခေင်ဂေါ် လံတုတ် ယံယပ်ယံ မုဟိတ်သွမ်းထိတ် လိုင်းမိုင်းမိုင်းခေင်တင်သိင်ရှိုင်း။
129. Yes Sir, they all require and are better for these burnt heaps.	၁၂ ပိဒ်၌ ခေင်လိုင်း လံယပ်ယံ မု ဟိတ်သွမ်းထိတ်ခေင် တင်သိင် လင်လီတီးခါခေင်။
130. In sessamum and ground nut land if there is no burning what happens?	အာခိ၌ ထုပ်လီခ် ။ ငါး ခေင် ပေါ်အံ ယပ်ယံ မခေင်ပိဒ်သင် လေး။
131. If (the heaps) were not properly burnt red ants, white ants, worms and insects would eat up every-thing.	ပေါ်အံ တုတ်ယံ ယပ်ယံ လီလီ သုတီလိုင်းမုတ်လိင်လုံ ပုဂ်လုံမုင် လှိုင်မိုင်လိုင်းခေင်ကိန်စုပလေး။
132. The ground nut sessamum and banana plants would suffer.	တုခ်ထုပ်လီခ်တုခ်ငါးတုခ်မုဂ် လိုင်းခေင်အံလီတီးခါ။
133. Beginning with the nursery beds and field plots.	ထလီတိုက်၌ လွှာခါ။
134. How old are the paddy plants when transplanted?	ပေါ်အာခိ တုခ်၁၂ ခေင်ယှဉ်မူး ထန်းလုံလင်ခဲသွံ့။
135. Gardens are not so paying as paddy fields.	ရှိတ်သုခ် အံဖီးအဗ္ဘတ် လိုင်းခေင် ရှိတ်ခါး။
136. They are cutting and clearing scrub.	ခပ်တီးယိုဝ်ယုယု။
137. The dry season has set in.	အွာဂ်မှိုင်လိင်ပီး။
138. This is a wooden bell and clapper worked by the wind.	အာခိခေင်ပိဒ်ရှုဂ်လုံ။
139. This is a hollow bamboo worked by falling water.	အာခိခေင်ပိဒ်ရှုဂ်ခေင်။
140. This is growing kaing grass.	အာခိခေင်ပိဒ်ခါခိင်။
141. They are grinding paddy.	ခပ်မိုက်ခပ်ယု။
142. The pack bullock is well broken.	ပုဂ်တင်ခေ' (၁) သံလင်တေ' (၂) လိုက်သံလင်တေ' (၃) မိုက်မောလေး၊ မခေင်ဂ်တေ' ယပ်ရှိုင်း—မခေင်သွမ်း မောလေးယပ်ရှိုင်း။
143. Is this horse well broken?	မိုက်သင်ထံး။
144. With what do you plough?	

145. We have to light fires to keep away mosquitoes.   ယၢ်လုင်လဲမးခုတ်ခါတေလ်
သိုသိုဟ်ဝ်။
146. You must feed up this pony.   မးတေလ်အွဲယိုင်အိအိ။
147. After using the bullocks, feed them well.   ဝုင်လုံပေၣ်လုင်ခိုင်ယိုင်အွဲတင်
အိအိအိအိအိ။
148. Go and graze the cattle.   ဂွၢ်လိုင်ဝုင်လေ။
149. They went I know not where beyond the grazing ground.   ဝုင်တိအိဂွၢ်လုံအံၤ။
150. The owner reported the loss of his cattle to the headman.   လင်ဝုင်မးအံၤ ဝုင်တုင်အိဂွဲ
လိုင်တိုင်ကျါထမုင်။
151. He pulled up the tying post.   မးထွတ်အင်ယင်မး။
152. On my arrival the tracks were followed up.   ခါလင်ဖွတ်လင်လုံခွဲတိအိမး
ယင်။
153. The tracks disappeared.   ဖွဲတိအိသုတ်ဂွဲယင်။
154. How much is it for the service of your bull?   ဂါတိအိဝုင်ခွဲထမုင်လုံ။
ဂါခိုင်ဝုင်ပေၣ်ခွဲထမုင်လုံ။
155. The bullocks should have been recovered.   ဝုင်လိုင်မးလိလ်ထုပလေ။
156. Tighten the girths.   လခင်သံၣ်ဂွတ်အုတ်မဂပ်။
157. This horse walks well.   မးဂွၢ်(၁)လခင်ထုင်(၂)ပတင်လိ။
158. It trots well.   မးခိလိလုံလိလိအိုင်။
159. It gallops well.   မးခိသိတိအိပိတ်လိလိ—မးခိ
သိတိအိပုင်လိလိ—မးလိလုံ
သိတိအိပိတ်လိလိ။
160. This pony is frightened.   မးတုင်လုံ။
161. What is this pony's height?   မးတင်သုင်ခိထမုင်လုံ။
162. It has a soft mouth.   မးသုတ်အုတ်ခါ။
163. Don't pull his bridle.   ယၢ်ပေထခိုင်လိတ်အိမး။
164. The pony will bolt with you.   မးတေလ်အိခွဲလိလုံ။
165. Don't ride at full gallop.   မခိဖွဲတိအိယိုင်အံၤလဲဂွၢ်ဂွဲ။
166. The pony is very quiet to ride.   မးခိခိခါလေလိခိဂွဲယင်။
167. A pair of bullocks worth 150/-   ဝုင်သိုင်ဂါတခိုင်လိတ်ထွဲၣ်ခါ။
168. He bought the 4 pairs of buf-
falos for 500/-   ဂွဲသိသိုင်မးလိုင်မးသိုင်မး
တင်ခိုင် ၅ဝဝ။
169. Tie up my mare in the stable.   မတ်ဝ်မခေတ်ခါခိုင်ထမုင်လေ။

170. There are no cattle for work.   ဝှ်းဝှ်းတိယိဝိတိအံဒီး။
 171. Those buffaloes are not your buffaloes.   အခင်းဝှ်းလိဝ်းလိဝ် မခင်းဝှ်းဝှ်းသူအံဝှ်း။
 172. Those 2 buffaloes you claim as yours are not yours.   အခင်းသူဝှ်းဝှ်းသွင်တုဝ်းခင်းဝှ်းလိဝ်အံဝှ်းဝှ်းသူ။
 173. A grazing ground.   တိပွဲဝှ်းတိပွဲဝှ်းဝှ်း-တိကျိတ်တိလိဝ်။
 174. Is there cattle disease here?   တိခင်းခင်းဒီးအခင်းဝှ်းလိဝ်။
 175. What colour is the pony?   မခင်းဝှ်းမခင်းသင်း။
 176. The description of the missing elephant is as follows.   လင်းတုဝ်းဝှ်းဝှ်းလိဝ်မခင်း . . .။
 177. It has short stumpy tusks.   မိခင်းလင်းငါးလိဝ်။
 178. Its head is speckled.   လင်းတိပွဲဝှ်း။
 179. This cow has short horns.   ဝှ်းခင်းခင်းခင်းတင်း။
 180. It has a blaze on the forehead.   ဒီးကျိတ်ခင်းလိဝ်။
 181. It has a white tipped tail.   ပံးခင်းခင်း။
 182. It is speckled round the eyes.   ဝှ်းတိပွဲဝှ်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 183. Its horns are curved forward.   ခင်းခင်းဝှ်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 184. It has a speckled hump.   ဝှ်းလိဝ်။
 185. It has no natural deformities.   အံဒီးလိဝ်တင်းလိဝ်မခင်းလိဝ်။
 186. It has a flexure at the navel.   လိဝ်ခင်းခင်းဒီးတိသ်လိဝ်။
 187. It has a rounded body.   တုဝ်းခင်းခင်း။
 188. Are buffaloes hard to manage?   လိဝ်ဝှ်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 189. Are these buffaloes quiet?   ဝှ်းခင်းခင်းလိဝ်။
 190. Are they wild or savage?   ခင်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 191. The ox will rest and get strong.   ဝှ်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်းလိဝ်။
 192. They do not deprive calves of their mother's milk.   ခင်းခင်းခင်းဝှ်းလိဝ်မခင်းဝှ်းလိဝ်။
 193. Have you a flock of sheep?   ဝှ်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 194. No, I have a herd of oxen.   အံဝှ်းခင်းဝှ်းလိဝ်။
 195. He drove the ox by poking it and twisting its tail.   အံဝှ်းခင်းဝှ်းလိဝ်မခင်းဝှ်းလိဝ်။
 196. This pony runs into people.   မခင်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 197. They raced their ponies.   ခင်းခင်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 198. Let us have a race.   လိဝ်ခင်းခင်းတင်း။
 199. Your pony is saddle-galled.   မခင်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။
 200. Which pony will you buy?   ဝှ်းခင်းခင်းလိဝ်မခင်းဝှ်း။

XI. Attack, Fight, Wounds.

1. Is the powder flask full?	မုနီယံတီယင်ရှိုင်း
2. Can you shoot?	မေ့ယိုင်ခွင့်ရှိရဲ့
3. This is a double-barrelled gun.	အခင်းခင်းခွင့်အခင်းမီး ၂ ပွဲရဲ့
4. Have a shot at that tree.	ယိုင်ရှ်လပ်တုခင်းမ'ပုခင်းတ။
5. I fired twice.	ခင်းယိုင်ခွင့်သွင်ပွဲရဲ့
6. When I have time I will clean the guns.	မိုင်လုံခင်းခါတခင်းလင်းတေအခင်းခွင့် ခင်းခင်းပွတ်ခင်းသီ။
7. They make their own powder.	ယံလိုင်ခင်းခင်းလိုင်တုခင်းခင်းရှင်အခင်း
8. They cast their own bullets.	မခင်းခင်းလုံတုခင်းခင်းလေဂ်အခင်း
9. They are splendid shots at 500 yards.	အခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ၅၀၀ လိုင်မိုင်ခင်း သိုင်ခင်း
10. You had better look after your guns here, this place has a bad reputation.	ခွင့်လင်းခင်း ၀'တင်းသတိလီလီ တီ ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
11. Dacoits attacked my village.	လုခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
12. The troops fell back into the stockade.	ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
13. In order to rapidly occupy Mandalay we will come down and seize Thibaw.	ရှင်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း တလေရှင်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ပေ။
14. The dacoits are near the village.	လုခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
15. You must help government.	တေလ'လွ'ထီလင်းအလုပ်ယ။
16. He strove to conquer.	မခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
17. Why did you kill him when he never resisted you?	အခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း တ'မခင်း
18. If they resist I will shoot them down.	ပေဂ်ခင်း ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ယိုင်တ'ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
19. I nearly shot him by mistake.	အခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း လပ်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း— ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
20. I fired at him and just missed him.	ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
21. He pressed my head down.	မခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း

22. He squeezed me by the throat. မခင်တိကံဝ်တုတိခေၣ်န့ၣ်ခါလဝ်။
 23. News was brought that many dacoits would attack a village two miles away. လၢပိခင်ခပ်သတင်း လွင်အခင်လုခင် ခင်တေၣ်မးတိုက် ဝခင်အခင်ဝ် ဝခင်ခေၣ်သွင်လက်အိုဝ်။
 24. When driving game walk abreast at 10 feet intervals. မိုဝ်အခင်ရှေၣ်တုဝ်တိုခင်လၢၣ်ခါ ယခင်ဝခင်သိပ်ဝေၣ်အိုဝ်။
 25. They are between two hostile bodies of men. ခပ်ခေၣ်ရှေၣ်ဝခင်ခေၣ်လဝ်အိုဝ်။
 26. It was an accident. အံသင်တေၣ်လေ။
 27. He was hit by the stone accidentally. ဟံခွခင်ဂိုခင်သိုဝ်ခွါ နျံမၤတိုက်ပိခင် တိုက်မိဝ်လေ။
 28. The house was well guarded. ဂျိခင်ခေၣ်ဥထိုင်ဝ်လီလိယဝ်။
 29. The dacoits were sheltered behind the village. လုခင် တင်လၢ သုင်ယူ ပိုင်ယံ လဝ် ဝခင်။
 30. Peace is restored. တိုက်ဝခင်ထတ်သေယဝ်ခင်ဝခင်ယူ။
 31. Hostilities have ceased. တိုက်ဝခင်ပေၣ်ယဝ်ယဝ်။
 32. They forced them to take. ခပ်သံအပ်အပ်ပခင်တိခပ်ခေခင်။
 33. We sent a mounted force to await and resist him. ရှပ်ခါခခင်အပ်လုက်သိုက်ခိအွက်ခွါ ဥၣ်ရှေၣ်မခင်။
 34. They could not restrain their feelings. ခပ်အံယိုခင်တေၣ်တခင်လၢ။
 35. A disturbance arose. ပိခင်အခင်အုခင်မေၤယဝ်။
 36. He went to pacify. မခင်ခေၣ်ခွါခေၣ်ခွါတက်။
 37. He would not suffer arrest. မခင်အံခံတိအပ်။
 38. He struggled in vain. မခင်ယိတ်တိဝ်လၢလၢခွါ။
 39. In the last war did you see much fighting? ဟံလိုခင်သုတ် မိုဝ်တိုက်ဝခင် တုဝ်ဥ လၢတိုက်ခင်ဂိုဝ်။
 40. 10,000 Karens will attack the foreigners. ယဝ် သွင်ၤတက်ယံခင်ဝလၢ။
 41. There is no strife or dispute. ခေၤၤလေ ခေၤၤ မပ်လၢၣ်လၢၣ်ခွင်။
 42. Let there be no disturbance on the road. ယၢၣ်သၢ ခိးသိဝ် ခိးခင် တံတၢ်တံ တင်။
 43. He was severely stabbed. မခင်ခေၣ်လၢခံတင်မိတ်တိုင်ခေၣ်ယဝ်။
 44. He was bleeding all over. ပိခင်လိုက်ပိခင်ယဝ်ခွါတင်တုဝ်မခင်။
 45. We tried hard to stop the bleeding, but without avail. ရှပ်ခါခခင်ဂိုဝ် ရှိလိုက်ပိတ်လၢသေ ခေၣ်အံခိးအံၤရဲသင်။

46. He was not expected to live more than a few minutes. လုပ်၍၊ မိတခင်နှိုင်း ထင်တော်တံ့လေ။
47. He was brought to hospital suffering from three sword cuts on the right arm. မိလ် ပာ်ခါ၊ မခင်လိုင်း မီးနှူ၊ လပ်ဟံခင်သံတိအာ်မ၊ လူသေယုင်း။
48. They are only flesh wounds. ထိုင်းခိုင်မခင်နှူ။
49. On examination many wounds were found on the body. မိုင်းတုလ် တုင်းခိုင်မခင်လိုင်း ထုပ်နှူ၊ တံခင်လေ။
50. It was thought the wounds were caused by a club. အာ်နှူ၊ တံခင်၊ လီထင် နှူ၊ ခွခင်ပေါ်ကျိင်း။
51. The idea was that the body had been thrown into the water when life was extinct. အသက်သိင်ယပ် ထင်အာ်တုင်းခိုင်မခင် ထီတုက်ခင် ထင်လိုင်း ခင်ခင်ယပ်။
52. Many people were more or less seriously injured. ဂုခင်တင်လံ၊ ဟံယွင်လံ၊ တုက်တံ့ခိုင်ယွင်ဟံယွင်လံ၊ ထုက်တံ့ခိုင်အိတ်အိတ်နှူ။
53. The doctor has given up this patient. ဂုခင်ခိုင်ခင်၊ ဩ၂၄၊ မိုင်းယပ်။
54. My arm and leg are broken. မိလ် တင်တိခင်ခါထပ်ရှက်နှူယပ်။
55. How did you get this wound? ထီခင်ခွပ်ခင်လိုင်းရှိုင်း-ထီခင်အာ်ခါလိုင်းရှိုင်း။
56. Have you had your wound dressed? ခွဲသုက် ထီခင်ခွဲ သေလေ သိုယ၂ယ၂ယပ်ရှိုင်း။
57. How many inches long is the wound on your head? ရွက်ရှပ်ထွက်ရွာခင်မီးလံ၊ ခေမိုင်း။
58. Do you know the man who stabbed you? အာ်ဂုခင်အာ်မိတ်တိုင်ခွဲခင်ရှိုင်း။
59. How many days had you to stay in hospital because of your scalp wound? ရွက်ရှပ်ခွဲ တိက်လေ လံ၊ ခံယူတိသေယုင်းလံ၊ လံ၊ ဝခင်ယပ်။
60. This dah makes a clean cut. မိတ်ခင်၊ ပေါ်ဟံခင်ခတ်ဟံလိပ်။

S

1. I have striven hard so as never to have neglected my work.	ကျပ်လေး ခတ်မှိန်အမူ တောင့်လတ် ခင်မှိုက် အံ့မှိတ် လံ့မှိတ် ခင်ခင်လေ။
2. I have never forgotten nor neglected my work.	ခေ့ကခင်တင်မှိတ် မပိတ်လှင်လိုမိ သေခိင်သေခိင်။
3. I have not been negligent.	ခေ့လတ် အံ့လံ့ လွတ်လံ့ ယွင်သေ လိုင်သေခိင်။
4. I have kept special watch.	ခေ့လတ်လံ့လွှာခင်လိုလေး။
5. As he has been promoted.	ကွပ်မှိန် အထူးအထူးမခင် ယိုသွင် မှိန်ခင်သွယ်။
6. Please promote me to the vacant place.	အခင်တိယူ လပ်မှိန်ခေ့ မိလိုတောင့် ယွင်သွင်ပခင်ခေ့လတ်သေခိင်။ ။ ။ ။ ထုတ်ယွင်ပခင်။ ။
7. I will raise him in rank.	ခင်တေတင်ပခင်မခင်တိခခိင်။
8. He has no chance of promotion.	မခင်အံ့လံ့ အခွင်မှိန်အရံအထူး။
9. I am careful to be industrious.	သတိမိရိယလူတုလိုလူ။
10. He strives hard to look after our welfare.	မခင်ကျပ်လေး ကေးထုတ်ထိုင် လုင် ချုပ်။
11. He never never neglects us.	အံ့ခွံ့အံ့ထုလေးလေး။
12. With a view to my future prospects.	မှိန်ခေ့ခင်မှိန်အထူးအထူးတေလံ့ မှိန်ခေ့လတ်မှိန်အိင်မှိန်ခင်လေး။

XIII. Gambling.

1. He who wishes to act as da-
ing. (croupier.)
2. To act as croupier in black
and white dice.
Do. Do. in the 15 card game.
Do. Do. in the game of red
dice by 4 players.
Do. Do. in the 36 animal
game.
3. They are asked to pay in their
various stakes for the wa-
ing.
4. To play cards.
5. To throw dice.
6. Losers pay winners.
7. If he stakes 1/- on the odd
number and this turns up
he wins 1/-
8. There are only two sides on
the gaming board.
9. If the forfeited stakes are in-
sufficient then the croupier
must pay from the bank.
10. The forfeits being sufficient
any excess goes to the
croupier as his profit.
11. Are Anidaung and the twelve
animal game played?
12. Gambling is the cause of much
crime.
13. Losers in gaming take to theft.
14. Quarrels ending in bloodshed
occur at gambling dens.

ကခင်ချပင်လွင် — ကေ၊ ကခင်ခံ
ဂိုတ်တိုင်အုတ်။

ချူးတိုင်မက်ခပ်ထံ — ချူးတိုင်မက်
ရှုလိတ်။

ချူးတိုင်ထံလဲ ထံသေငါးလွှဲ။

ချူးတိုင်မက်ရှုလိင်လွှဲ ထံသိလွှဲ။

ချူးတိုင်တီခပ်တုင်လွှဲ။

လွင် တိုင်လိက် တိုင်လွှဲ ထံထံခွခပ်
ပခပ်အလေးလေးပိခပ်လိခပ်လေ
ပိခပ်သိလွှဲပိခပ်သိလွှဲ။

တေဂ်ထံလဲ။

ထုပ်မက်တိပ်။

ကခင်ကုခင်ထုပ်သို့ခခင်ယေဂ်ပခပ်
လိပ်ကခင်ထုပ်မိလွှဲခခင်ယပ်။

ပေဂ်ထုပ်လွှဲတင်ထံကျပ်၊ ပေဂ်အုတ်
တင် ထံ တေ ထံ ကျပ်၊ တေဂ်
ကခင်။

တင်ထုပ်မခပ်မီးသွင်ထက်ခွံ။

ပေဂ်ခိခင်ထုပ်ခခင်ယေဂ်လဲ ခိခင်
အံ့ကုလုံ လိပ်တိုင် လင်သံ ထံ
ထုပ်လိက်ကခင်ခိခင်ယေဂ်ပခပ်။

ယေဂ် ကုလုံ သေလဲ လိပ်မေးလိပ်
တိုင်ခခင်လင်ကိခင်အခြတ်။

မက်ရှုလိင် ထီသိပိသွင်တုင်လွှဲတေ
ထုပ်ရှုလိင်။

တင်ကခင်လိခင်လွင်ခခင်ပိခင်ကခင်
ဂိုတ်အခြတ်ခင်။

ပေဂ်လွင်သုံထပ်လင်ထက်ခပ်ခိခင်။

တီရှုခင်လွင်ခခင် ကံထိတ်ကခင်ရှု
လိုတ်ပေဂ်အုတ်။

XIV. Marriage and divorce.

1. It is a divorce case. ပိခင်အမူထုပ်ခေါ်ပိတ်တခင်။
2. My parents gave me in marriage to him and we set up house together. ပေါ်ခေါ်သွင်ဟ် သင်္ဃော့တူ အပ်ပခင် တခင်လေ် ထင်တီ တွင်ယူထုတ်တခင်။
3. He does not look after me his wife properly. ချဲလပ်တေ့ပိခင်ခေါ်ခေ' ကေ့မခင်' အံလိင်ထုံတုံပုဂ္ဂိုလ်အံတုဂ်အံလွံ။
4. I have established sufficient reasons please divorce us. အခင်ပိင်အချက်ပိတ်ခေ' ထုင်လွက်အတိုင် နှိသ'ဟ် ခိုင်ခေါ်ပိတ်ခတ်တခင်ပုင်အခိုင်သေ်တံ။
5. He is an adulterer. မခင်နှိတ်ယိတ်ပုခင်ခေါ်ပိုင်လွဲ-မခင်အခင်ယိတ်ပိုင်ခေါ်ပိုင်။
6. She is an adulteress. မခင်ဂုတ်ဟ်အူခင်။
7. An adultery case. အမူယိတ်ပုခင်ခေါ်ပိုင်-အမူဂုတ်ဟ်။
8. I have been married to Maung Lin since I was 15 years old. ချဲလပ်ထလီခိုင်အသက်လ' ၁၅ ပိခခင် အကျွင်ပုးတခင်တင်မွဲလိင်ပိခင်ရှိုခင်ပိခင်လေ်။
9. As husband and wife we two have lived together for better for worse. နှိချဲထုပ်ခေါ်သွင်တေ့အတူပူအမျှထွံ့ခီ လိရှုံလံ နှုံတုဂ်ရှုံယက်။
10. We are one for better for worse. ထိုထလွဲ'တခင်ခီထိုထလွဲ'တခင်လံ။
11. We are one for evil. ထိတ်မးလွဲ'တခင်လေ်။
12. Their children are betrothed at 5 or 6 years of age. ထုဂ်အူခင် ခပ်ခခင် ပေ့ထ' အသက် ၅ ပိခပိခအပ်အပ်ခိုင်တခင်။
13. He said unpleasant things unbearable to my feelings. မခင်ခေ'ဝါရှင်ချဲလပ်ထခင်ပေ့အံခံလ'။
14. They gave her away in marriage in her early youth. ခပ်ခေ'အပ်တခင်ပခင်တီလိက်။
15. We gave our daughter in marriage to a broker. ထင်ထ'ထုဂ်ခေါ်ခခင် အူအပ်ထိင်မျှးခိုင်တလျာပခင်တခင်တင်ပွဲ'ထု။
16. He appointed his wife to the business of the shop. ထိုအပ်ခေါ်မခင်မးတေ်သိင်ခင်။
17. She had recently put up her hair. ထရှုၤရှုတ်ခခင်ရှုင်ခွဲ'။

XV. Law and Police.

1. This witness speaks the truth.   ဟုခံသက်သေခံလတ်၍ လိုက်၍
လှ်။
2. There was an agreement between us.   သွင်ယှက် သဝေ၍တူ မီးတတိတၵ်း
တခင်း။
3. As previously agreed upon.   လိုက်ခင်းမီးတတိမိုဝ်ယံခင်းအတိင်း
4. As he was a connection (related collaterally.)   လိုက်ခင်းတၵ်းလတ်လတ်မိခင်း လိုက်မိုဝ်
မိခင်းလေ။
5. I lent him 150/- without interest.   ဝိုင်းအံမီး အတုၵ် လွှဲၵျဲခင်းခါ
လတ်ပခင်းဟူမခင်း။
6. Being in need of money I borrowed 3000/-   အသုၵ်လုၵ် မီးလင်းလတ်ဟူယံဝိုင်းသံ
မိုဝ်။
7. I will bear all the costs of this suit.   အမုခေ သိၵ်လတ်တခင်းလှ်တၵ်
တခါတတိခံ။
8. With all costs of suit.   တခင်းသိၵ်ပးတၵ်လတ်လှ်။
9. He sold it outright.   မခင်းအပ်ခေ'တခင်းမိတ်သေလေ။
10. He bought it outright.   မခင်းသိုဝ်အပ်အပ်မိၵ်-သိုဝ်အပ်သိုဝ်။
11. The proper sum to be paid.   ဝိုင်းအခင်းလတ်လတ်ပခင်း။
12. I did not give, I merely entrusted it to you.   တပ်ပခင်းၵ်သုၵ်တခင်း အံလှ်တပ်အပ်ဝံ
လုၵ်လင်း။
13. This makes a payment in full.   မိခင်းအခင်းလှ်လေတုၵ်လင်းယပ်။
14. He paid up in full.   မခင်းတိတ်ပခင်းအလှ်အတုၵ်။
15. No one has to pay anyone.   ဟူလှ်မခင်းလတ်ပခင်းလှ်။
16. Bring in the accused.   အပ်တုၵ်တြးခံခင်းသုၵ်မး။
17. Swear the witness.   အပ်တုၵ်တိၵ်သက်သေ။
18. May I be pierced (end of oath.)   နှိမခင်းလတ်တိတုၵ်ခါတ။
19. The accused was accordingly charged.   မိုဝ်ခေ'လေလွှဲဝံအမုခိုဝ်တြးခံ
လေ။
20. Called upon to answer the charge.   ခင်းတၵ်လွှဲအချက် ပခင်းအမိၵ်ၵ်လု
ခင်း။
21. One was acquitted.   တၵ်းမိခင်းတြးတံ'ပွဲ'မိတ်ယပ်။
22. One was discharged.   တၵ်းမိခင်းတြးလှ်ယူပွဲ'မိတ်ယပ်။
23. He is discharged.   နှိမခင်းလုလေ။
24. Tell what you know of the case.   လွှဲအမု ခေ'သုၵ် လိုက်မိုဝ်လတ်တြ
ခင်းလှ်။

25. Has he engaged a pleader? မခင်ခင်ထင်သော်ခင်ယဝ်ရှိ၍၊
 26. I ordered him to be whipped. ၎င်းပခင်တံခွခင်တီမခင်ယဝ်၊
 27. There is no doubt of the ac- လွင်တြးခံ ထင်သးယူလေအံမီး
 cused's guilt. တီထီတယုံလံသင်။
 28. Three eye witnesses testify to လွင်တြးခံ မီးအပြတ်လေ ဂှခင်ဟံ
 the prisoners guilt. လိပ်သက်သေခင် သံခေါခင်ခံ
 သက်သေခင်။
 29. This is the man who broke အခင်ဝင်ရှု ခင်ခင်ရှိခင်ခွဲလက်ကပ်
 into your house and stole ဝိုခင်ရှုလေပခင်ကုခင်ခေါခင်။
 your money.
 30. This is the man who broke အခင်ယွက်ခိုခင်ရှိခင်ခွဲခင်ပိခင်ကုခင်
 into your house. ခေါခင်-အခင်ယခိုခင်ရှိခင်ခွဲ
 ခင်ပိခင်ကုခင်ခေါခင်။
 31. Having heard only one party လံခင်ခင်ဟံလိပ်လေအမုခင်လိုင်
 I cannot decide the case. အံလီ ခင်သုင်ယွက်ပခင်လံ။
 32. He is charged with defamation. ခခိုင်မခင်လွံဝါအမုယသလေခင်
 တၢ။
 33. Will you be able to bring ဂှအမုခင် ပေ၍ခွဲတေ၍တံ ပခင်လံ
 this case to light? ရှိ၍။
 34. The thieves were caught red- ယူလက်ခင်လွံတံတံခင်ဟံခိုင်လံ-
 handed. ယူလက် ခင်လွံ တိလံ ခေ၍ခိုင်
 ဂိပ်ဟံလိပ်။
 35. He was caught with the stolen အခင်ခင်လက် ပၢပိတ်လေ မီးခင်
 property on him. ခိုင်မခင်လိုင်တိလံမခင်ယဝ်။
 36. If you can give security for လွင်အကျွင် တေယူလီလီ ပေ၍ပခင်
 your good behaviour you အၢမခံလံလိုင်တေ၍ခိုင်။
 will be released.
 37. The whole evidence is fabri- ဟုံသက်သေ အွက်တင်ထိပ် ပိခင်ဟုံ
 cated by friends of the သက်သေအခင်ခေါခင်တြးခံ
 accused. ဝေအခင်ခင်။
 38. There is not a word of truth အခင်အချက်ဟုံအွက်ခင် ခေ၍မပ်
 in it. မခင်။
 39. The case is adjourned for the ဂှတင်ခင်ကုခင်ခံသက်သေခင်အ
 production of that witness. မုခင်ခံဝံယဝ်။
 40. Counsels' questions were very အချက်တင်တွင်ထံသေခင်ယတြး
 damaging to the accused. ခံခင်ခင်။

41. This man complains he was hand-cuffed and led thro' the village by the police sergeant out of spite. တင် ပလိပ် လျီလိခင် အံ ခေလျင် ပေယပ်သိုဉ်လိပ်ရှင်လေ့၍ ခဉ်ဝခင် ခေ'လေ် ဘေ၁ခေ' မး တိုင်လတ်။
42. Who instigated you to bring this case? အတွက် လွှာတ်အမူခေ' ယိုလှ်အိ တံ— အတွက်လွှာတ်အမူခေ' ယိုလှ်တိုက်ယုင်ဉ်။
43. But some one pulled the strings. ခဉ်ခေင်မေ၁် ဂုခင်မေ၁်၊ ပခင်ဝ်မှိင်။
44. You have made a mess of this enquiry. လိတ်သေ်အမူခေ' ခွိတ်ဂွင်ဂွ၁်ခင် ခိုခင်။
45. Punish him according to his deserts. ခေင်အပြိတ်တြးအုပတေဝ် တင် အပြိတ်တိမခင်သေ်ကံ။
46. If the case is decided on its merits I shall be satisfied. ခေင်လွင်တြးမီးခေင် ပေ၁်လိရင် က်ခါပေ်လှ်။
47. An assault case. အမူဝခင်ခိုဝ်—အမူပေ၁်ကခင်။
48. A judgment. ချိပ်အပ်အချက်—လိပ်တင်အခင် လိရင်။
49. An appeal case. အယူခံအမူ။
50. A cross case. ခိုခင်တံ ပြခင်လွှာ်အမူ။
51. A disputed or contested case. အမူပိုင်သိင်အခင်ယုပ်ခင်။
52. The sentences to be concurrent. တက်ထာ်ခံအပြိတ်တံကံလိပ်ကခင်။
53. The sentences to follow one another. တက်ထာ်အပြိတ်တံ သိုဝီသ ကံအမူ လှ်အမူခေင်။
54. A case of picking the pocket of a rustic. အလုက်အိင် ဂုခင်ထိုခင်မေ၁်—အမူလုက်ထုင်ဂုခင်ထိုခင်မေ၁်။
55. To commit mischief. မှိတ်အမူကျူးလုခင်—ယပ်ျက်ပိတ် လေ်ခိုခင်။
56. To make preparation to cause death. မှိတ်ဝ်မှိတ်ထာ်အပ်ထာ်။
57. To seduce a soldier from his duty. မှိတ်မှိတ်ဂုခင်သိုက်သိတ်ထုတ်ကံ။
58. Criminal breach of trust. ယိုမတ်လေ်အပ်ဝ်ခွပ်လိင် အပ်ခံ မိခင်ပိတ်ခေင်။

59. Assault with intent to outrage the modesty of a woman. အကျိတ်ကပ် အုခ်ထိင်ပုခ်လိပ် အိင်သလေ။
60. To counterfeit coin. ဂြိတ်ပုံလံ၌တိင်ၵး။
61. To counterfeit currency notes. ဂြိတ်ပုံလံ၌လေပိခ်။
62. To belong to a dacoit gang. အခ်ခပ်ခၢ်မူထုခ်။
63. He was only recently released from jail. မခပ်ထွတ်ထွင်အွက်မးအံၵိုင်ၵွံ။
64. He only came out of jail just over 22 or 23 days ago. မခပ်အွက်ထွင်မး လင်ၵၢလံသပ် ထွင်သပ်သံဝခ်ၵွံ။
65. He was released on security. မခပ်ပွံတင်အၢမခံ။
66. I stood security for him in the sum of 100/— အတၢမခပ်ကပ်ခၢအၢမခံပခ် ပိခ် ထွံး။
67. He certifies to my character. ထွင်ကပ်ခၢလိလေမခပ်အၢမခံ။
68. He will undergo one years rigorous imprisonment. မခပ်ခေ' တေလံခံ တံထွင်သေဗီ၊ လေဂြိတ်ကပ်ခၢထွင်။
69. If we consider the evidence. ပေၢခံထွံထုထုခံသပ်သေလိလိ။
70. I do not think the case calls for punishment. ထွင်အခပ် တေလံပခ် အပြိတ်တံ ခေ'သထေၢအံလံ။
71. Let him be prosecuted. ဂြိထွံတြးခိင်မခပ်သေ။
72. The punishment is very severe. အပြိတ်တံဂိုင်ပုခ်ၵွံ။
73. The sentence to be revoked. အပြိတ်တံဂြိသေ။
74. If he cannot pay the fine he must suffer 3 months further rigorous imprisonment. ပေၢအံထွင်ပခ် တံပိခ်လံ တက် လံတုင်ပိခ်ခံထံထွင် ဂြိတ်ကပ် ထိင်သံထိုခ်သေလေ။
75. He has been thrice previously convicted of theft. ယံပိုင်ၵၢပုခ်မးခေ'ခေၢအၢမူ ထက်ခပ်လိင် ထင်ထုး သံထွက် ခိင်မခပ်ယပ် ခေၢခေ' လံဝ' အပြိတ်လေ။
76. He has been previously convicted. ပိုင်ယံခေၢမခပ်ခေ' လံခံအပြိတ် ထပ်။
77. He reduced the sentence. အပ်ထွံအမိင်လိရင်ချက်။
78. The conviction was bad. လိရင်ချက်အံသင်အံထက်။
79. The facts did not come out in court. တီထိုခေ'ထွင်အထွင်မပ်ပေၢ—
။ ။ ။ မပ်သခ်။
80. I certify that the above statement is true. ခေၢထွင်ၵံ ပၢပုပု ခပ်ခေ'ပိခ်အ မခပ်အၢမခံ။

81. It does not accord with the case.   *ကံတစ်ကမူခဲ။*
82. The witnesses unanimously stated.   *သက်သေခပ်ကွက်ဝါဒိင်တစ်လေ။*
83. It was stated on oath.   *ကွက်ဝါတင်ကျိလေ။*
84. He was sent up for trial.   *ကပ်မခင်သွင်သက်ထိုင်တုတိလုံ။*
85. There was no evidence to support the case.   *ကမူခဲ မခင်ပိခင်ကမူ ကံမီးသက်သေ။*
86. To bribe to suppress evidence.   *လက်သွင်ကိတ်သုပ်။*
87. I agree and sign below in the presence of witnesses.   *ဟံတွဲခခင်ပုၤသက်သေခပ်လင်လံ့ဝုခင်ခံတီထုပ်လက်မတ်ယပ်။*
88. As acknowledgment I sign below in the presence of the following witnesses.   *ခခင်တု သယံတု တူ ဝုခင်ခံကတိုင်တီထုပ် လက်မတ် ပခင်ခေသက်သေကခင်လရင် ပုၤတုတုခေ။*
89. I admit having signed the agreement produced by the defendant.   *ကခင်တြးခံထင်သုးလိက်လျချက်ခေ ခုလပ် လံ့ထုပ် လက်မတ်ကမခင်ယပ်။*
90. The witnesses statements are conflicting.   *ကချက်စွဲ သက်သေကွက်တေးလေတေးမပ်ထိုင်တခင်စွဲ။*
91. The case seems to be a trumped up one.   *မိုခင်ကမူလက်လိင်ဂိတ်ကပ်။*
92. This evidence is inadmissible.   *ကခင်သက်သေချက်ခေ မပ်ခံလံ့။*
93. You are informed that.   *ဗွဲတက်လံ့ခေခံလွင်ကကျင်မခင်။*
94. There is a doubt.   *ကံပေဂ်လံ့ယုံ။*
95. A public nuisance.   *ကမူဂိတ်ဂ်လိုင်ခင်ကမူဂိတ်ဂ်ယယုက်၊*
96. To injure or defile a place of worship.   *ဂိတ်ကံခေလံ့ကံခခင်ကိခင်တိယုသုၤလုပ်စွဲ - ဂိတ်ကံယုင်သေတိယုသုၤလုပ်စွဲ။*
97. To excite sedition.   *ဂ်ဝံလုံလင်လပ်ကလုပ်ယ။*
98. To kidnap from guardianship.   *ကံလံ့ကခွင်လက်ကပ်တခင်။*
99. To entice a minor.   *လက်လိမ်ချေဂ်လွင်ခေထိုင်ကခင်ကသက်ပံတီသိပ်ရှက်သုပ်။*
100. To fabricate false evidence.   *ဂိတ်သက်သေမူသု။*
101. To circulate false reports.   *ပွဲခပ်သတင်းကံလိုင်ကံလွဲ။*
102. To adulterate food or drink.   *တင်ကိခင် ကပ်လေဂ်လပ်တခင်တင်ကခင်ကံလိ။*
103. To commit forgery.   *လိလုံတူထိုင်ဂိတ်လက်မတ်။*

104. To deter public servants in the execution of their duty.   ကိုက်ပိကခင်တင်ဂိုက်ကုခင်လှကုခင်
သွ'လင်အလုပ်လဲ။
105. To disperse an assembly.   ထီခွ'ထီဝုလ်။
106. A cheating case.   အမုဂိုက်လိဝ်လိခင်။
107. To permanently disfigure the face.   ယဂှင်ခေးတၢၤသေ။
108. To deprive of hearing.   ယဂိုက်ဂ်ရှူခေက်။
109. To render useless any animal
(i) by poisoning.   သတ်တဝါလိင်ရှင်အံဝါဂ်သုင်လံ
ခေင် (၁) လိင်ရှင် (၂) တိပ်
(ii) by maiming.   တိခင်တိပ်မိုဝ်ပေၤ အံခေင်ထံၤ
တိုဝ်ယပ်။
110. Intentional insult to provoke
a breach of the peace.   ဝံ'လှ်လွက်ကါးဂ်အခင်သီခေ်လုလိပ်။
111. An unlawful assembly.   လိဝုလ်အခင်အံတြါး။
112. To inflict torture.   လိတ်မ'လိတ်ရှူခင်ဂိုက်လိုလ်သေခေး။
113. To commit unnatural offences.   လွင်သံမတၢၤပိုင်ပိုင်ခင်ဂိုက်မင်လှ်။
114. Of unsound mind.   ရှင်လှ်အံပေၤလီ။
115. Breach of contract.   အမုကတိအံမခင်ယလိချူက်။
116. House trespass.   အမုပုခင်ခေးရှိုခင်။
117. To fabricate a case.   အမုလက်ဂိုက်အင်မင်မခင်။
118. To execute a decree by fraud.   လိင်လိဝ်ဂိုက်တိကဓိအတိ။
119. A case of grievous hurt.   အမုလိပ်ယိုဂ်ခင်ခေး။
120. A plea of guilty.   ဝုခင်ခံအပြိတ်။
121. A non-cognizable case.   အမုအံအင်ကိဝ်အင်ရှင်လံ။
122. Criminal misappropriation.   အမုအခင်ထီတ်ပိုင်သုင်လံ။
123. A rape case.   အမုထီတ်ပိုင်ဝုခင်လိင်ခေ်ယိင်။
124. A suit to recover money lent.   အမုအခင်ထုက်လံ'ပိုင်ဂူ။
125. Security for keeping the peace.   အံမခံထက်လံ'ယူခေ်ခေ်။
126. A case of incendiarism.   အမုတုတ်ထံ'။
127. His movements are watched
by the police.   ဝလိင်သးဗွဲယူဂွါဂွါမးမးမခင်။
128. He snatched away a gaung
baung and ran off.   မခင်လက်အင်ခိဝ်ရှင်အွက်ပ'။
မခင်ရှိုအင်   .   .   .   .
129. For this he got twenty stripes.   ဂွပ်ပိုင်ခေ်လံ'ခံတံခွခင်သး။
130. He was arrested on suspicion.   မဖိမခင်တိဝံ'ယပ်- အထင်မင်ကင်
မခင်တိဝံ'ယပ်။

131. Pots to cook liquor and a still. မေၤရှင်လဝ် တၢ်အံၤလဝ်၊
 132. To illicitly distil. လၢ်ရှင်လဝ်၊
 133. The stolen property has been recovered. အၢ်ခၢ် လၢ်ပၤၤၤၤၤၤ ခိုၢ်လၢ်
 134. An exhibit and part of the stolen property. ခၢ်ခၢ်လိၣ် အၢ် လၢ်လၢ် ပၤၤၤၤၤၤ
 135. His dying deposition was recorded. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 136. An incendiary soaked a bundle of rags in kerosene. အၢ်တီၤအၢ်ဝံၤ—အၢ်မၤ
 137. Obscene language. လတ်ၣ် မိးတၢ်လၢ်သုတ်အၢ်တီၤ
 138. He acted rashly. အၢ်ဝံၤလဝ်၊
 139. He acted negligently. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 140. From the description of their general appearance. အၢ်တီၤအၢ်ဝံၤလဝ်—အၢ်မၤ
 141. Evidence was adduced to shew whether they were the men or not. လတ်ၣ် မိးတၢ်လၢ်သုတ်အၢ်တီၤ
 142. Bad feeling exists between accused and the complainant. အၢ်ဝံၤလဝ်၊
 143. They have been in litigation over money matters for the last two months. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 144. The bond produced is sufficient documentary evidence against her. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 145. He had no work sufficient to earn a livelihood. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 146. I earn my living dishonestly. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်
 147. He associates with evil men. အၢ်မၤလတ်ၣ် ခၢ်လိၣ်သုတ်

148. I have not associated with bad characters.
  149. He is a notorious bad character.
  150. His presence in the village causes much anxiety.
  151. Whether legal or not.
  152. The accused should be tried separately.
  153. The assault on Maung Po was unprovoked.
  154. He gave no provocation.
  155. It is believed robbery was the motive of the assault.
  156. It appears that robbery was the motive of the murder.
  157. A Chinaman was murdered.
  158. And the matter was reported to the police.
  159. Whoever intimidates and then takes anyone's property.
  160. When a case is pending the judge or his servants must not visit the parties.
  161. During his incumbency a judge shall not receive bribes.
  162. An advocate for one shall not act for the other party.
  163. Property animate or inanimate.
  164. His defence was an alibi.
  165. In order to ascertain whether, Ai Yan met his death at the hands of the Myook

while he was forcibly demanding the return of the stolen bullocks.

အာယာခံတ' ပုခင်ခိုင်မခင် ကွါ
ထိုင်မင်ထိုင်လ' ဂ္ဂါလီလီ။

166. To give a one-sided decision.

(၁) ခခိုင်လီရင်ထ' လိပ်။

(၂) တိတ်လီရင်ထ' လိပ်။

167. He gave an exparte decision.

(၁) ဂြိတ် တထိတ်သတ် အမုလီရင်
ချက်ချားပခင်မားလေဝါ။

(၂) ဂြိတ်တထိတ်သတ်အမုလီရင်ထ' လိပ်ကွ'။

168. We will answer the charge.

ဂြိတ်တထိုင်ခိုင် ထိုင်ကပ်။

169. He threatened to publish a defamatory libel about them.

မခင် ခခေ' ထွက်ဝါ ဂြိတ်ပွ' ခပ်ယ
သရေခိုင်ခပ်ခခေ။

170. He inflicted the above mentioned sentences.

မခင်ခခေ'ဝ' အပြိတ်ထိုင်ခခေပးပု
ခိုင်ပခခေ။

171. From the time I grew up till now I have never stolen anything.

ဂြိတ် ပခင်ကုခင် ယှ်မးယခင်ခခေ' ခီ
ခခေမား၊ ခလပ် အံထွခင်ထက်
သေပွက်။

172. He altered the conviction from section 325 to section 323.

မခင်ခခေ'ပုတ် အပြိတ် အခင်ပးခခေ
ပုတ်မ ၃၂၅ လေဝ'ပုတ်မ ၃၂၃
ယပ်။

173. He saw no reason to interfere with the orders of the Magistrate.

မခင်အံကုခင် ထွင်တင်မခင်ဂြိတ်ခပ်
လတ်ခခေအခိုင် အခင်တြးသူ
တြးပခခေခခေ။

174. The accused were arrested and identified.

တိမတ်တြးခခေသေလေ ထ'ထွင်ဂ္ဂါ
ခပ်ယပ်။

175. According to the accused's account.

ခခေအခင်တြးခခေထေဂြ်ပခခေခခေ။

176. Why have you trespassed?

ဂြိတ်သင်လေပုခင်ခပ်မးယပ်။

177. Their language caused no annoyance to anyone.

အခင်ခပ်လတ်ကွဲခေ' အံထိုင်ထက်
မိဂ်ထို။

178. Laws must not be transgressed.

အုပတေယဂြိတ်ပုခင်ထိုင်။

179. To prevent bribery and corruption.

ခိုင်လက်ထွင် ယဂြိတ် ထ'ခခေလ
အပ်။

180. Although he did not do it himself it amounts to an act done by him.

ထိုင်မခင်အံဂြိတ်ဂေါ်ပခခေခခေမခင်
ဂြိတ်။

181. Rules for the guidance of officials. ခုခင်အလုပ်ယှဉ်ထွဲခင်းလမ်း—
အုပ်ပတ်။
182. No appointed judge shall take cognizance of or deal with any case unconnected with his department. အခင်းတင်ဝံ' ခုခင်ကြိုးလှင် ပေဂ်
အမူအံ့ ငလိပ်သိင် တီပုခင် တုဂ်
ခင်းမင်ယံ'ရှပ် မင်လံ'သုင် ပျတ်
သေလိပ်သေပိုင်။
183. The court is closed for Lent. ပိုင်အခင်းခင်းဝါလေလုံအိတ်ယပ်။
184. On what day is the case fixed? အတွက်အခုခင်'ခံ'ဝံ'ခိုင်လှ်။
185. Are Shans litigious? ဂုခင်တံ'လင်ဂျာလုံခိုင်ခိုင်ရှိုင်း။
186. They do not go to law in petty cases. ခင်းအံ့လင်ဂျာလုံလွင်အမူအခင်း။
187. Has he a copy of the judgment? မခင်းမီးလိက်အခင်းချာအမိင်ခင်းရှိုင်း။
188. Are you guilty or not guilty? ခွဲမီးအပြတ်ရှိုင်း အံ့မီးရှိုင်း။
189. Since his death the land has been in my sole possession. လီခိုင်မခင်းတံ'ယပ် လိခင်းခင်း'မိခင်း
လိခင်းပိုင်ခါလင်း။
190. The law must take its course. လွင်ကြိုးမီးခင်းတက်အံ့ယလံ'။
191. He must be held responsible for his acts. မခင်း တက်လံ' အါမခံ လွင်အခင်း
မခင်းဂိတ်။
192. He heard some screaming and going out saw the punkah puller lying down. မခင်း ဝိခင်း သိင် ရှင်သိလို လေခိုင်
အခင်းအွက်ဂျာရှခင်း ဂုခင်းတိုတ်
ယတ်လုံယူ။
193. There was blood beside him. လိုတ်မီးရှို'မခင်း။
194. Counsel cross examined him. သေခင်းလုံတံ'ထံမခင်း။
195. It is a pity the police could not cope with the matter. ပိုင်အခင်းပလိက်သါးအံ့ပေါခင်းလေ
မိခင်းအခင်းလိုလိက်။
196. The nightly cases of dacoity prove the insufficiency of the police. ဂျပ်ပိုင်အမူ အခင်းလက်အခင်းထုခင်း
မိခင်းဂျာ ခံလေ လံ'ရှု လွင်အခင်း
ပလိက်သါးမီးဂေါ။
197. Criminal lunatics are sent to jail for observation. ဂုခင်းလွင်အခင်းမီးအပြတ်ထံခင်း
သုင်တီထွင်ရှိယံ'လိတ်တုဂ်မခင်း။
198. He killed his wife during a fit of temporary insanity. မိုင်အခင်းလွင်မခင်းထံ'။ မခင်းအခင်း
တံ'ခင်းမခင်း။
199. Desperate characters are locked up separately. ဂုခင်းအခင်းရှိုထံခင်း ခင်းဝံ'ဂေါ
ခင်းခင်း။
200. Owing to good conduct he is not fettered. လွင်အခင်း အကျင်း မခင်းလိလေ အံ့
ခတ်လက်ထိက်တီမခင်း။

201. On Friday last an attempt at murder and suicide was reported to the police station.
202. He then tried to cut his own throat, inflicting a dangerous wound.
203. The girl is out of danger.
204. The man is expected to recover.
205. Let the case be compounded.
206. The accused in exorcising the spirit of a girl whom he believed to be possessed beat her so that she died.
207. Culpable homicide not amounting to murder was proved.
208. She defended herself with her hand.
209. In order to defend himself.
210. The right of private defence.
211. He had to defend himself as best he could.
212. I deem it needless to inflict the law's extreme penalty.
213. The accused was provoked.
214. The lower court's finding is confirmed.
215. The sentence of death is reduced to one of transportation for life.
216. Me Aung argued in the chief court the appeal against the death sentence passed by the Sessions Judge on the murder of Po Min.
- ခဏ်ဝခဏ် သွဂ် ဟူ ပုခဏ်မၤ ခခဏ်
ကခဏ်မၤ ထိုင် ဟူၤ ၁၂ တိတ်
ပလိာ် ကခဏ် ဟူကဏ် ဂုခဏ် တံ
လေ် ဟူကဏ် တုဂ်ကဏ် တံလေ်။
- ကံခခဏ် မခဏ်သံ ဟူကဏ် မိတ် တိုင်
မိုခဏ် ခေၣ်မခဏ်မိခဏ် ဖွဲ'လိပ်လုင်။
[ယဝ်။
- မေ်ယိုင်ကွခဏ်ခေ' ဂဏ်လွတ်တင်ယေ်
ကခဏ်လုဂ်လံ'ခခဏ် ဂွဲတုဂ်လုလုင်
မခဏ်တက်လိုခဏ်တက်ကိခဏ်။
- ဂ်ကခဏ်ခေ' ခေ်သေ်။
- တြး ခံခခဏ်' ထင်ထိုင် ထင်ယီ တုဂ်
ဂုခဏ်ယိုင်ခခဏ်ဂ်ၣ်ကွခဏ်ထိုင်
ယီခေ' ပေၣ်လုပိ ဂုခဏ်ယိုင် ခခဏ်
တခဏ်တေ်တံ'ယဝ်။
- ကံမိးကခဏ်ကခဏ်မုဂ်ကဏ်ဂုခဏ်တံ'ထင်
သၤယဝ်။
- ကဏ်မိုဂ်မခဏ်ဂေ်သွံယဝ်။
- ကခဏ်တေ်ဂေ်တုဂ်မခဏ်။
- ကခဏ်မိဂ်ဂေ်ကဏ်တုဂ်ကဏ်။
- ခခဏ်တတ်ခခဏ်ဂ်ၣ်ထိုင်မခဏ်လံ'ဂေ်
ခံထိုက်။
- ကံဂုခဏ်ထိုင်တိကခဏ်ကခဏ်လိရင်
တြးလုတ်ခေ'။
- တြးခံခခဏ်'လံ'ခံတင်ဂ်ၣ်ဂ်ၣ်လှဲမံ'။
- ခခဏ်ဂၢ်လုဂ်လိရင်ကဏ် ဂွဲမိခဏ်မိလု
သေ်။
- က ဖြိတ်တံ ဂ်တံ'ခခဏ်' ချေၣ် ယံ ဝံ
တံ ထွင် သုင် တ ဟူခဏ် ပုဂ် လုဂ်
ကသက်သေ်လေ်။
- ကခဏ်ကခဏ် ကဏ်တံ' ပုဂ် မိလုခခဏ်
လိတ်သိုင် ခုခဏ်လုင် မခဏ်တြးကဏ်
လိရင်သုင်လုဂ်ပခဏ်ဂ်ၣ်တံ'လိရင်
ချက်ခခဏ် မေ်ကွခဏ်လင်ကဏ်က
ယူခံယီဝ်တိလုလုတ်တေ်။

217. The Chief Judge delivered judgment.
218. The facts pointed irresistibly to the conclusion that appellant caused the death of Po Min.
219. The medical evidence showed he intended to cause death.
220. The murder was a deliberate one.
221. There were no extenuating circumstances other than appellants youth.
222. The Judgment of the Lower Court is confirmed and the appeal is dismissed.
223. The death of the man was not due to any assault.
224. He waylaid me on the road and struck me from behind.
225. I recognised by the moon-light Po Hla with whom I had quarrelled.
226. On striking me a second blow my forehead was cut.
227. On receiving a second blow deceased lost consciousness.
228. The accused was convicted of murder.
229. Punishment was accordingly inflicted.
230. The accused quarrelled with another man.
231. One abused the other and...
- ခုခင်ထိုင် ထုတ်တော် လိရင်ချက်ချ
တော်မူပခင်။
- ထွင် ဘုခင် ကခင် ကပ်ကယူခံခေ'
ယခင်က'ပုင် မိရ်ကပ်တ' လေ
ခွဲ သက်သေ ကွက်ဝါ ထင် သျး
သျးလိင်ယပ်။
- ယ'ထပ်ယျယျခခင်ကွက်ဝါမခင်
ထင်ရှိတ်ရှိတ'ယပ်။
- ကရ ယခင်ဘုခင်တ'ခေ' လိရ်လျး
လေပိခင်ကခင်ဝ'လှ်ရှိတ်ယပ်။
- လှ်ပိခင်ကသက်တြျးခံ ကခင်လိက်
ခေ'တေထ'ချေ ယွံပခင်ကခိး
ယပ်။
- ရှိပိခင်ခေင် ယ'ထုံထုံ လိရင်ခခခင်
ပိခင်ကတိယပ် ကယူခံ ခခခင်
ခေ'လူသေ။
- ဘုခင်ခေ'ခေ'ပိခင်ပေ့တ'မပ်လှ်။
- မခင်ခေ' တိတ်မိပိယူ ဘုခင်တင်
လေယူတင်ထင်ပေ့ခေ'လပ်ယပ်။
- ထွင်ပိခင်က'ထပ်ထ ဘုခင်ယံထိတ်
ကခင်ခေ' ဂွပ်ပိင် ကထွင်လိုခင်
လေလ'ရှး
- ထိပ်ပေ့တိင် ခံလိုခင် ခေ'ယပ် ခေ'
ထင်လှင်ဂွါလေ။
- မိပ်ပေ့ခံလိုခင်ခေ'ကခင်တ'ဂွါခေ'
ကခွဲတုင်ဘုခင်တ'လိုခိဂွါလေ။
- ခခခင်တြျးခံခေ' ကရကပ်ဘုခင်တ'
ထင်သျးယပ်။
- ကရကခိင်ဝ' ကပြိတ်တံသေယပ်။
- တြျးခံခေ' ထိတ်ကခင် တင် ဘုခင်
တင်တိ။
- ခေ'လျလေ ခေ'လျ ဝ'သေ လျဝါ
ကခင်ယပ် . . . .

232. He died on the way. ပ္တံထာ်ထိုင်တံ့ရွာတၢ်တၢ်ယၢ်။
233. The appeal is admitted. ပြဲအခွံအယူခံ။
234. The assistant is winding up the estate. လၢ်ဝုၤထွက်ခဲး' လွဲသၢ်သလၢ် အိၣ်ငိၣ်လၢ်ပွတ်အဃု။
235. The estate should under ordinary circumstances realise ten lacs. မိခၢ်အခၢ်ယူထိုင်ခၢ်ခၢ် မိတ်လၢ် ခုၣ်လိၣ် တေ မိၣ်လိ မိးလၢ်းယုယၢ်။
236. All the loans to people were without security. ဝဲခၢ် တၢ်သိၣ် ဂုၤတၢ်တၢ်ယု ဂုၤယီၤ ခၢ်ခၢ်အၢမံၤတၢ်အံၤမိး။
237. They are too undated and unsigned. ဝၢ်လွၢ်တၢ်အံၤမိးလၢ်မတ်တၢ်အံၤမိး။
238. I do not wish to give any share in the inheritance. ခဲလၢ်အံၤမိး' ပခၢ် အဃုလၢ်သၢ်သေ အိတ်။
239. Fitting punishment. တံထိုင်ယု။
240. A definite order was given. မိးအမိၣ်ကွဲးပျဲးမး-လတ်ဝံ့ကွဲးတံ့ယၢ်။
241. He made a full confession. မခၢ်ခဲး' လတ်ပေၣ် အွက်ခၢ် အဖြတ်တုၣ်တၢ်တၢ်သိၣ်ယၢ်။
242. Cattle theft is rife in Ava. ခၢ်ခၢ်ခၢ်အၢမံၤတၢ်တၢ်သိၣ်ယၢ်။
243. This is a maintenance case. အဃုခဲး' မိခၢ်အဃုယုခၢ်လၢ်မိတ်။
244. Can he sign his name? မခၢ်မေၣ်တီထိုင်မခၢ်ငိၣ်။
245. Let him make a mark. ဂိၣ်မခၢ်ငိၣ်တံ့အမတ်ခိၣ်ခၢ်။
246. The case is not finished. အဃုအံၤတုၣ်တီ။
247. In which the Chief Justice concurred. အခၢ် ပထမ ခုၣ်ခၢ်လုၣ် အထၢ်လၢ် သၢ်ယုခၢ်ခၢ်ယၢ်။
248. Alimony. လၢ်မိတ်အခၢ်လိၣ်လုၣ်ခၢ်။
249. There is no reason to doubt the correctness of the decision of the lower court. လွၢ်အကျၢ် လံၤတၢ်တၢ် လိၣ်ခၢ်ခၢ်ခိၣ်ခၢ် သိုင်မခၢ်လွဲထိုင်အံၤမိးတီလိယု။
250. The court is adjourned sine die. အံၤမိခၢ်လတ် ဝၢ်ခၢ်ခၢ် တေလၢ် ခိၣ်လုၣ်လိၣ်လုၣ်ယၢ်။

ORIGINAL ARTICLES

THE THERAPEUTIC VALUE OF THE INTRAVENOUS INJECTION OF
SODIUM BICARBONATE IN THE TREATMENT OF
ACUTE RHEUMATISM

W. H. WELLS

From the Department of Medicine, University of Chicago, Chicago, Ill.

The purpose of this study was to determine the therapeutic value of the intravenous injection of sodium bicarbonate in the treatment of acute rheumatism. The method employed was the intravenous injection of a 5 per cent solution of sodium bicarbonate in distilled water. The dosage was 10 to 20 cc. repeated every 4 to 6 hours. The results were observed in 10 patients with acute rheumatism. The following table shows the results of the treatment:

Patient	Time of Onset	Time of Admission	Time of Discharge	Remarks
1	10 days	10 days	10 days	Complete recovery
2	12 days	12 days	12 days	Complete recovery
3	14 days	14 days	14 days	Complete recovery
4	16 days	16 days	16 days	Complete recovery
5	18 days	18 days	18 days	Complete recovery
6	20 days	20 days	20 days	Complete recovery
7	22 days	22 days	22 days	Complete recovery
8	24 days	24 days	24 days	Complete recovery
9	26 days	26 days	26 days	Complete recovery
10	28 days	28 days	28 days	Complete recovery

The results of this study show that the intravenous injection of sodium bicarbonate is a valuable method of treating acute rheumatism. It is a simple and effective method which can be used in the treatment of all cases of acute rheumatism. The results of the treatment are shown in the table above. The patients were all discharged within 10 to 28 days of admission. The treatment was successful in all cases.

The following table shows the results of the treatment of 10 patients with acute rheumatism. The patients were all discharged within 10 to 28 days of admission. The treatment was successful in all cases.

Patient	Time of Onset	Time of Admission	Time of Discharge	Remarks
1	10 days	10 days	10 days	Complete recovery
2	12 days	12 days	12 days	Complete recovery
3	14 days	14 days	14 days	Complete recovery
4	16 days	16 days	16 days	Complete recovery
5	18 days	18 days	18 days	Complete recovery
6	20 days	20 days	20 days	Complete recovery
7	22 days	22 days	22 days	Complete recovery
8	24 days	24 days	24 days	Complete recovery
9	26 days	26 days	26 days	Complete recovery
10	28 days	28 days	28 days	Complete recovery

PART III.

EXERCISES ENGLISH INTO SHAN.

EXERCISE 1.

According to the account in the newspaper the assault on Mr. Coates and Mr. Smart was unprovoked. The Bengali, described as a tall stalwart man with grey hair, entered the compartment when the train was in motion at night and instantly assaulted Mr. Smart with a kukri. As the kukri fell Mr. Coates sprang off his bunk and grappled with the man from behind, but the assailant was a big built man with heavy shoulders, well developed arms, and a deep chest, and though Mr. Coates is also a powerfully built man he found the other a hard man to tackle. The Bengali still had possession of the kukri and these two were at grips when Mr. Smart with the blood running down his face got off his bunk and also fell on the Bengali. The three swayed about and then fell in a heap on the floor, Mr. Coates and Mr. Smart then sat on their assailant who shouted in his anger. Mr. Coates felt a pain in his shoulder and discovered that he had somehow received a blow from the kukri on the right shoulder. At Santhar where the train stopped Mr. Coates called the guard. The police were summoned and the Bengali was pinioned, but as only one constable could be found Messrs. Smart and Coates determined to make sure of their prisoner and so brought him on to Calcutta. Mr. Smart's injuries are so bad that he has been ordered complete rest. It is believed robbery was the object of the assault.

EXERCISE 1.

လွံခင်လိာ်ကခင်မတ်မ'ဝ'၁၂၁၅သတင်လၢခခေ၊ တင်ကခင်လင်ဂုတ်တင်
 လင်မတ်သခင်လ'ခံတင်ကခင်ထိုင်ခိုက်ခခေ၊ ဂွပ်ပိုင်မီးကမ္ပက်တိကခင်လေ၊ ကံလွံ၊
 ဂုခင်ကခင်သုင်၊ ကခင်ကိရ်ခိုင်၊ ခုခင်ရှင်လိထိုင်ကခင်ပိခင် ပင်၁၂၁၅ ခခေ၊ ခိုင်
 ခင်ခိုင်ခိုင်ရလၢ၊ ယံယင်၁၂၁၅သခင်မၢ၊ ခခေထွံရလၢ၊ လေ၊ ကံလိာ်ကခင်တင်မိတ်ယခင်
 လင်မတ်သခင်ကေ၊ မိုင်ကခင်မိတ်ခခေတုက်လင်ဂုတ်သခင် ယင်ကွက်သေတိ
 ယူမခင်လေယူတင်လင်တိ၊ ကခင်က'ခခေကေ၊ ၁၂၁၅၀၂၁ခခေသေ၁၂၁၅၁ခခေ
 ပိခင်ဂုခင်ခိုင်ခံလုင်၊ ရှင်မၢသုင်၊ ခိုင်ခိုင်မိုင်၊ ရှင်ကုက်ခခေလေပိက်သံလင်ဂုတ်
 သခင်ခခေ ပိခင်ဂုခင်ခိုင်ခံ ကခင်မီးရှိုင်သေ၁၂၁၅၊ မခင်လ'ထုပ်ဂုခင်ရှိုင်လ'တိ၊

အပ်မော့အပ် ပိခင်အပ်ယပ်အေ၊ အပ်အေ၊ ပပ်မာလီ အပ်ယပ်လံ'ဝ'ယူ
မိတ်လေ၊ မိုပ်အပ်ခပ်သွင်မော့ယပ်ယိပ်မာခပ်ယူအပ်၊ လပ်မတ်သခင်မော့ပ၊
တင်လိုတ်ယွ'တုဂ်၊ တီအေမခပ်ယူ၊ ခ'သေတီယူမခင်လေ၊ ဂွတ်မပ်မာလီအပ်
အေ၊ ခပ်သံမော့ယိုင်ဂွ၊ ယိုင်ခိုခင်လေ၊ မာခပ်လုံ၊ ဂွင်ယူမာ၊ ခိုပ်မိခပ်သိုပ်အေ၊
မာခပ် လပ်ဂုပ်သခင်တင် လပ်မတ်သခင်အေယူ မာ၊ ခိုပ်မော့အပ် လေမော့
အပ်ဂွင်သိုလို တင်တော့သအေ၊ လပ်ဂုပ်သခင် ဂွတင်လိပ်မာတီ ဂွင်မ၊ မခပ်
အပ်လေ လ'ထုပ်ဂွခပ်အပ်ဂွင်မ၊ မခပ် ယံ'ခွ၊ အပ်လံ'ခံတင်အပ် တိုပ်ထုဂ်
မိလိုတင်မိတ်အပ်မာ၊ အေ၊ မိုပ်အပ်ရထ၊ ယံ'သိုဂ်၊ တီသခင်လံ၊ အပ်လပ်
ဂုပ်ဂွင်မတ်ပပ်အေ၊ ယေလိုလံ'ခံတင် အပ်ဂွင်အပ်လေ ပပ်မာလီအပ်လံ'ခံ
တင်အပ်မတ်ပပ်မိဂ်မိတ်အေ၊ ဂွ'မာ၊ မိုပ်အပ်လံ'ထုပ်ဂွခပ်မာခင်တင်ယေ၊ အမု
ထံမော့လိပ်ဂွ'အပ်လေ မိုပ်အပ်လပ်မတ်တင်လပ်ဂုပ်သခင်ခွ'ဂွခပ်ဂုခပ်တုဂ်၊
ဂိုလိုအပ် အံ'အွဂ်ပ'လံ'လေ လင်အပ်မခပ်မ၊ မာတီမိင် မာလမတ်တံ၊ အေ၊
တင်လိပ်လပ်မတ်အပ် ပိခင်အပ်လိပ်အေလေမခပ်လံ'အပ်မိင်အပ်တပ်လံ'ယူ
အီအီထုံထုံအေ၊ အမုအပ်တိုဂ်တော့တော့လိပ်အပ်ပိခင်အမုအပ်ဂီဂွင်ဝ၊ အပ်
လံ'ယံ'မတ်အေ၊

EXERCISE 2.

Village life in India is rude and primitive like its ancient institutions, but is not without its charms. The cottages are huts of mud or clay thatched with straw, half hidden by clumps of bamboos, plantains or cocoanuts. The ryots are to be seen cultivating their fields, or tending their cows, goats or buffaloes. The women cook the family meals, sweep floors, husk rice, make cakes, or spin cotton, whilst swarms of naked children are making mud pies or playing old fashioned games. There are trees casting a refreshing shade under which village magnates smoke and gossip and religious mendicants pass to and fro: public tanks where villagers bathe and pray, and little picturesque temples where they make their offerings and worship the Gods. Every household has its individual life, at sunrise, every one is astir, at sunset the labours of the day are over, and there is busy conversation on all sides, about bullocks and cows, the crops, births, deaths, and marriages, ploughing and sowing, reaping and harvesting.

ခရစ်မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည်။ ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ
 အခါ၌ ခရစ်မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည် ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ
 မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည် ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ
 လက်ထက်၌ ခရစ်မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည် ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ
 ခရစ်မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည် ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ
 ခရစ်မဂ်္ဂလိကတော်ကြီးသည် ဝိသေသမင်းတို့နှင့်အောင်မြင်စွာဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤ

EXERCISE 4.

Return of The Sawbwa to his Capital.

His Highness the Sawbwa of Mone received an ovation while entering his Capital after an absence of seventeen months in Europe. The whole town was illuminated in his honour. People were most enthusiastic in according a hearty welcome to their ruler. Near the palace a large crowd assembled to present him with a loyal address. His Highness in reply, thanked them for the grand reception and congratulations. He had reason to be satisfied with his second visit to England, especially as he had had an opportunity of personally taking part in the Jubilee celebrations. He gratefully acknowledged the love and kindness shown to him by the Queen Empress. When the procession reached the Durbar Palace, His Highness alighted from the carriage, and after seeing his family and children, came to the Durbar Hall, to receive congratulations from the assembled officers and representatives of his subjects. Songs and poems specially composed for the occasion were recited. And the heir apparent made an appropriate speech, expressing delight at his Highness' safe return. His Highness thanked them for their good wishes and said he felt exceedingly pleased to see them again. During the journey from Mone to Rangoon, His Highness was hospitably received at the railway platforms at Thazi, Pegu and Toungoo by numerous friends and relations. Pyinmana station was splendidly decorated with flags. A deputation from Pegu presented an address there, for which His Highness expressed himself as highly gratified at this mark of loyalty.

EXERCISE 4.

လွင်အာန်ကပ်ဟိမိန်ကပ်မိုဝ်မးသိုန်ဂါတိပိင်မာန်ကပ်။

လပ်ဟိမိန်ကပ်မိင် မိုဝ်ခေ'ဝ်သေမာန်ကပ် သူမိုဝ်ယိထတ်လေရှိုင်သိဝ်လိတ်
လိုခ်ယပ်မိုဝ်အာန်ပြာန်ခိုခ်ခပ်မးခွပ်မိင်မာန်ကပ်လိုဝ်လ'ခံအာန်တင်အာန်ရှပ်
တွာန်ထုံသိုဝ်ခါမာန်ဂုခ်မိုဝ်မာန်ကပ်အော်။ တိဂ်ပိတိယူတင်သိင်တင်လုင်ရှင်မိုဝ်
ရှင်ယပ်ဂိတ်ခေတုးယူဂူလိုဝ်ဂူဗျပ်ဂါတိမာန်ကပ်လေ ခါမာန်ဂုခ်မိုဝ်ခပ်မော်
ပးတင်လွင်လေတခေမိတ်တုလေရှပ်တွာန်ကပ်ထုံခပ်အော်။ ဂုခ်တင်မိုဝ်လုထုံ
ဂုခ်ရှေ့ရှပ်ယပ်ပးတင်လိက်လိ ဂွံဝခ်သက်မာန်ကပ်မိုဝ်ခေခေ ခါသိတ်လျှေ
လူမာန်ကပ်လေ။ မာန်ကပ်မော်ပြာန်လတ်ခိုခ်လေဝါ။ တင်ကျေလူခေဂါတိသူ
တင်လုင်ဂွပ်ပိုဝ်ဂိတ်ဝတ်ရှပ်တွာန်ထုံသိုဝ်လေ။ မာန်ကပ်ကျိက်လျှေလွင်အာန်လ'
သူလေထိုင်ပွက် တုတိယဂါတိမိုဝ်ယိထတ်ခေခေဂိတ်သင်လေဝါ။ တုဂ်မာန်ကပ်
ထုတ်အချိုင်လ'သူခပ်ပးခွပ်ပွ'လုင်အာန်လိမုခ်လိဗျေ'ခေခေယပ်။ မာန်ကပ်
မော်တင်ကျေလူလက်ခံအာန် တင်ရှပ်မိတ်တု ကျေလူအာန်ကပ်မုခ်ယုံ ခေခေ
ရှေ့ခံခေပျးခေခေလေ။ မိုဝ်အာန်ခါဂုခ်မာန်တင်သိင်တင်မာန်ကပ်ယိပ်ထိုင်
ဂါတိရှေ့မာန်ကပ်ခေခေ။ မာန်ကပ်ယူခိုဝ်ရထုးလုင်လေ။ မိုဝ်အာန်မာန်ကပ်
ထုတ်ရှင်လုက်ခေမာန်ယပ်မးဂါတိသုံပွ'လုင်ခေခေလေ။ မာန်ကပ်ရှပ်တွာန်
အာန်ခေခေအရသိမာန်ကပ် တင်ခါမာန်ဂုခ်မိုဝ်တင်လ'ရှပ်တွာန် ထုံသိုဝ်မာန်
ကပ်လေခပ်ဂိတ်မော်ဂုခ်သိင်ဝခ်ဂွံအုခ်ပုခ်ပွ'ခေ'အော်။ လပ်ဟိမိုဝ်မော်ကပ်
လတ်မာန်ကပ်လွင်အာန်ထုံသိုဝ်ခေ သွပ်ပိုဝ်မာန်ကပ်ခိုခ်ပြာန်မိုဝ်မးအံးမိးထေ
ရခေတင်ခ'တင်ပိခ်သေထိုင်သေပိုဝ်မာန်ကပ်မော်တင်ကျေလူဂါတိခပ် သွပ်ပိုဝ်
ခပ်ခေခေသက်လိခေလေ မာန်ကပ်လ'ထုတ်ရှင်ခိုခ်ခပ်ခေခေထုံသိုဝ်ယုံခေလတ်
ဝါခေ'င်အော်။ မိုဝ်အာန်မာန်ကပ်ယူပိင်မိုဝ်ခေ'သူမိုဝ်ယပ်ဂုခ်ခေခေ။ ပိခွင်
မော်သေမာန်ကပ်အာန်ယူဂါတိပိင်သုသိပဂုခ်တွင်အူလခေခေရှပ်အာန်ဂိတ်ဝတ်
ခံမိန်မာန်ကပ်ဂါတိပူတုလေရထုးထေ'ခေခေ။ ဂါတိပူတုပိတ်မာန်ခေခေမော်
ပက်တွင်ဝ'အာန်အာန်ရှင်လိခေဂါတိပိင်ပဂုခ်ခေခေမော်ဂုခ်ထိုင်ရှပ်တွင်သက်
လိက်ဂွံလိဂွံဝခ်လေ မာန်ကပ်မော် ပိင်လုထုံသိုဝ် သွပ်မိးသိတ်လျှေ လေတခေဂါတိ
မာန်ကပ်ခေခေအော်။

EXERCISE 5.

While they were explaining why they had come to one of the monks, the villagers left from the back place of the building and crossing the stream in the vicinity went into the fields. There-

upon the police followed and as the villagers were running away three were arrested and the police requested the others to stop to enable an inquiry to be made, but they refused to wait. As they proceeded they were joined by a large number of men from the jungles. At this stage the police asked the villagers accompanying them to stay back, which they did, while the former went on. As they got a short distance from Aleywa, they found the villagers had arranged themselves for an offensive action in line. Between the time the first batch left the monastery and when the crowd came together signals were given by them by blowing trumpets and whistles. They were all armed, some with dahs, some with sticks and others with bottles and clubs, and appeared from the outset to be ready to make an attack.

EXERCISE 5.

ခင်္ဂါတင်္ဂါအခါခပ်မှတ်ထိုင်ရှိုင်းလေမးတီမုခ်လပ်ပး၊ လေ သင်လင်လတ်
ပြောင်ယူအောင်ထိုင်။ ဂုဏ်ဝင်တင်လံ့အွက်ဂွါ၊ ဂါတီယံလင်ညှင်လေ ခံအံ့ရှင်
အာဇီဝိတီ ဂီအောင်သေယပ် အွက်ဂွါခင်္ဂါပုခ်လေ၊ ယံအောင်ပလိပ်လေခပ်
တင်လံ့မော့လွှဲဂွါလေ ဂုဏ်ဝင်တင်လံ့မော့ အွက်ပလိပ်သေတိလံ့မုခ်သံ
မော့ယပ်။ အင်ရှိုင်းတက်လံ့တွင်ထံထိုင်ပလိပ်လေလတ်ဂီတိုက်သပ်ယူသေမော့ခပ်
အံ့ဩလေ အွက်ဂွါသေယပ် လင်ဂွါထုပွင်ဂုဏ်လုဂ်ဂုဏ်အာဇီဝိခင်္ဂါထိုင်ခံ
ခင်္ဂါအောင်ယပ်လေ။ ဂွပ်ပိုင်ခင်္ဂါပလိပ်လေလတ်တီဂုဏ်ဝင်အာဇီဝိခင်္ဂါမး
ဂီယူထုလံ့လင်လေ ဂုဏ်ဝင်ထိုင်ခင်္ဂါ ဂီတိုက်လေခပ်အွက်ထံဂွါမော့။ မိုင်
အာဇီဝိခင်္ဂါလံ့ ဂါတီအလေဝါအောင်ထိုင် ခင်္ဂါရှင်လွင်အာဇီဝိဂုဏ်ဝင် ထိုင်
ခင်္ဂါလိမခင်္ဂါပွင်ဝံလက်ခင်္ဂါအာဇီဝိမးတိုက်လေ။ ပထမ မိုင်ယံအာဇီဝိဂုဏ်
ထုပွင်ထိုင်ခင်္ဂါ အွက်တီညှင်မုခ်လပ်ဂွါလေဂုဏ်ထိုင်အာဇီဝိ ထုတိုက်ခင်္ဂါတံယိပ်
မးထိုင်ခပ်ပပ်ခရုပင်အချက်ယပ်၊ ဂံယွင်ပးလေ၊ ဂံယွင်ပးခင်္ဂါတုဂ်၊ ဂံယွင်
ပးပလိပ်လေ တင်ခွင်ခင်္ဂါခိုင်လက်ခင်္ဂါတင်လံ့ဂူချင်လေ ခင်္ဂါခင်္ဂါပုခ်တံ
အာဇီဝိတိုက်အာဇီဝိ။

EXERCISE 6.

English into Shan, H. S. Examination, 4-11-07.

On Wednesday evening a convict undergoing a term of 10 years imprisonment in the penitentiary committed a serious assault on Captain Brown, the acting superintendent. The convict loitered about the superintendent's office and as soon as this officer came downstairs he attacked him with a knife, striking him three

သၢၤၤၤၤၤၤမၤမၤယူၤလိၤခၢၢ်တိုင်သွက်တိုင်ခၢၢ်မိးတုံလိာ်လုၤခၢၢ်ခၢၢ်လိၤ
သေခၢၢ်ခၢၢ်ပၢ်ခၢၢ်ယူၤခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်လိၤလွၤအၤအၤခၢၢ်ခၢၢ်မိးယူၤတီၤခၢၢ်
လိၤယူၤခၢၢ်ခၢၢ်လိၤလိၤခိၣ်ယၢၢ်။ လွၤတၢ်လိၤခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်လွၤတၢ်
အၤအၤတီၤတီၤလိၤလိၤ။

တၢ်ၤတၢ်ခၢၢ်လိၤခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်တၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်လိၤခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်လိၤခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်
ဗျူၤခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
ခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
ခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်

EXERCISE 7.

English into Shan, L. S. Examination, 4-6-00.

The parties are closely related, first accused, Nga Po So, being the brother-in-law and second accused, Ma Shwe Mi, being the elder sister of the complainant; the facts are these:—About 23 days ago the complainant missed two silk loongies of the value of Rs. 15/- which she had kept in her bed. She suspected the first accused but made no complaint to the police at the time. About 13 days afterwards she met 1st class constable, Maung Paw, and in giving him information of the loss of the property asked him to make inquiries. He made inquiries with the result that the missing silk loongies were traced to the possession of witnesses 4, Ma Thin, and 5, Ah Hain, a pawn-shop keeper, respectively. One of the loongies had been pawned to witness 4 Ma Thin by first accused's sister, Ma Thon, to whom it was given for the purpose by the first accused; and the other was pawned by the first accused to witness 5 Ah Hain.

EXERCISE 7.

တြးလုၤတၢ်တြးခံသွၣ်တၢ်သိုၣ်တၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
အၤအၤခၢၢ်
ခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
တြးလုၤ ၂ ဟိုၣ်အၤတၢ်တၢ်တၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
လိၤခၢၢ်
မၤမၤပၢ်ပၢ်တြးခံသေၣ်တၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
မၤမၤ ၁၃ ဝၢၣ်ယၢၢ်လၢၣ်လၢၣ်ပၢ်ပၢ်တၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်
ယၢၢ်လၢၣ်လၢၣ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်ခၢၢ်

လိုခင်သေလေဝွက်၊ အင်သို့ထွင်လဲ' ဂြိုတ်ခင်တုၤဝါး၊ သေ၊ မေၤခေ' မိခင်အခင်ဂံ' တုၤထွင်တုၤဂိၤနဲလေမိခင်လိုဝ်ခင်ခေခင်လေ၊ တဂ်လဲ' ဝဲ' အပြိတ်တံအခင်ခေ ဂြိုပ်ခင်တိမခင်သေလေ၊

EXERCISE 9.

Fracas in a Train.

A report of a murderous assault committed on two officials of the Railway by a Bengali has been received by the newspaper. The Bengali Durga Charn Sanyal, who is a practising pleader of Dinajpur and reported to be 65 years of age, was going to Rungpur, by train. At Parbattipur junction he changed by a mistake into the Darjeeling mail. Discovering his mistake he got down at the first stopping station and while explaining his situation to the station master the train started and as his luggage was on board he jumped into a first class compartment in which were two Europeans, Mr. Smart, Examiner of Accounts, State Railway, and Mr. Coates, Assistant Manager. These asked him why he trespassed. An altercation it is said followed. The Babu says the sahibs first assaulted him and in order to defend himself he seized a kukri and attacked both men. However that may be all three were found badly wounded at Sara Ghat with their clothes covered with blood. The Bengali was brought to Sealdah and again sent back to Parbattipur for trial. The matter has created great sensation. The two Europeans are the complainants.

EXERCISE 9.

ထိတ်ကန်ၤခွဲ' ရထူးထံ'။

လွင်ပင်ၤလိာလၤ၊ မေၤ၊ နှံ့အင်တံ' ခုခင်အထၤသိထံ' ယထူးသွင်မေၤလေ ဝိခင်သတင်ၤတိတ်တိသတင်လၤယၤ။ မိုင်တိခေ၊ နှုပးခေခင်ဂြိုတ်သေခေယူအခင် ဝါအသက်မခင်လဲ' ၆၅ ပင်ၤလိာလၤတၢၤတၢၤချၢခင်ယေခေ' မိၤနှုၤရထူးထံ' သေလေၤခွဲ' မိုင်လျၢခင်ပၤခေခင်ယၤ။ မခင်မေၤထိတ်တင်တိထုပၤထိတ်တိထုခေခင် ထွဲၤခိရထူးထံ' ဝုင်တၢၤဂိၤလိခေခင်ယၤ။ မခင်လွင်အခင်ထိတ်လေမိုင်အခင် နှုတ်ဂိတ်ယူတိပထမထွင်ရထူးထံ' ခေခင်မခင်ထင်ထင်သေလေ လွင်အခေခေခင် မိခင်ခေခင် လိုင်မိုင်သင်လင်ထံ' ဟွဲခေခင်ထွင်မိုင်ယူလေရထူးထံ' အွက်ၤလွဲလေ ခုခင်မခင်မေၤခိခေခင်ရထူးထံ' ခေခင်ယၤ။ မခင်ထင်ၤနှုတ်မိခင်ခိပထမတခင်အခင် မိခင်အခေထံ' ပတိဂ်သွင်မေၤခေခင် မေၤ၊ မိခင်ထံ' တင်ရထူးထံ' အခင်လိတ်

သေလရင်ခေခ မိတ်ကတုလမတ်လေတေ၊ မိခင်ဟံ'တွဲမခင်အခင်လိမခင် မိတ်
 ကတုလုတ်လေ၊ ယံခေခအယုသိခင်ဝါ၊ မခင်ဂိတ်သင်လေ၊ ဣလုခင်ပုခင်လှိုင်ခံ
 ခင်လေတွင်ထံယင်ဝါ၊ ယိတ်တိင်ကခင်လတ်ခေခလေ၊ ပုပူခေခ ငပ်ပထမခုခင်
 ဝေ့မခင်လေခေခအခင်တေရှေတုင်မခင်လင်ကံအခင်မိတ်ဟံခေခ ဝါဂိတ်တင်သွင်
 ကေယင်ဝါခေခ'မိခင်ဂိတ်သေအံဝါ၊ တိကပ်တြဲခေခ ခင်တင်သံကေလိဟံခေခ
 ခင်ခင်တင်လေ'ကေလိတ်ထခင်ပေ၊ မခင်မိတ်ယူခေခလေ'ထုဂ်ခင်ယင်၊ ပင်ကေလိ
 ကလေးခေခရှင်ဂွါမိင်သိတေးယင်သံတေလေ' အပ်ဂွါလိတ်ထံတိမိင်ပုလိတ် တိ
 ဟံခေခလွင်အညှင်ခေခ'လေ'ထုဂ်ခင်မိခင်အခင်အံဟံခေခယင်၊ ခုခင်အုယေ
 ပတိင်သွင်ကေခေခမိခင်တြဲလှိုင်ယင်၊

EXERCISE 10.

Melee at a Hpoongyi Feast.

Mr. Jordan has filed an appeal in the Chief Court against the convictions and sentences passed by the Special Powers Magistrate of Pegu on a charge of voluntarily causing grievous hurt to public servants and thereby deterring them from the execution of their duty. There were ten accused in all, one of whom was acquitted. Of the others Po Thin was sentenced to seven years' rigorous imprisonment and the remaining eight to five years' rigorous imprisonment. The facts of the case were that on 1st April people were fed in the shed of a monastery at Wingaba village in memory of the monk's father who had died recently. The principal villagers of Aleywa and the neighbouring villages were invited to the feast. Notwithstanding there having been a limited number of invitations issued a large number were present with the result that they could not be attended to properly. Po Byu, one of the number, took this as an insult and began to indulge in foul language and broke plates and pots and caused a disturbance. He with others crossed to the opposite side of the stream and began to misconduct themselves alongside the religious building which faces the stream. They then proceeded with offensive weapons, threatening death and destruction, and expressing a desire to possess three heads, including that of the headman, Maung Pauk, and setting fire to the village. The headman in consequence of this sent a message to the police at Pyuntaza about three miles away. Later he went himself to the police station.

EXERCISE 10.

လွင်ကာဆီယိတ်ကဆီဂါတိပွ'လင်ရခင်လွန်း။

ခဏ်ကမူလွင်ကာဆီဂါတိပွ'လင်ရခင်လွန်းသွ'လင်ကာထုပ်
ယတင်ထံ' ခင်ရှင်ခင်ဆီတိပိတ်ကဆီတင်ဂိတ်ခင်လေ မိတ်ထတုကျော်တင်ကဆီ
အယူခံတိလုံ လွတ်တော် ဂိတ်ရင်ချက်အပြတ်တံ ကဆီတြးသူဗြီးအထူအၤအေ
ကျော်လၢယဉ်ခင်ခိုင်ပကုပ်ချပခင်ယင်ခင်လုသေလေ။ ခဏ်တြးခံတင်သိင်မီးသိပ်
မော့ခေ'မော့၊ ပိခင်တြးတံ'ပွ'ပိတ်ယပ်။ ခဏ်ကမော့ခင် ကဆီဂါတိပွ'လင်
ခင်လေ'ဂိတ်ကဆီချ် ချဉ်လွင်လိတ်ပိတ်ယပ်။ ထိုင်ကာဆီဂိတ်ကျခင်ပိတ်မော့ခင်
လေ'မော့၊ ပိတ်ဂိတ်ကဆီချ် ချဉ်လွင်ယပ်။

အမူခေ'ခဏ်ခင်လုခင်ရှ်လွင်၅ ခံကာတွင်ပေ'ရခင်လင်ကာဆီတံ'ယပ်ကံပေ'ဂိတ်
ရှင်လင်ထံ'ဂိတ်သွ'ကုပ်လၢတီ သံ့ကျင်ခင်ဝင်ကပၤခင်ယပ်။ ကဆီလွင်ခင်ကာ
လေ'ဂါတင်ခင်ရှ်ထိုင်ခင်ပိတ်သံခင် ထိတ်ပင် ကဆီဂါတိပွ'လင် ကဆီခင်ခေ'ခေ'ခေ'
ရှင်မၤတီပွ'လေ'ခင်ကံခံမိတ်လံ'လိလိ။ ကဆီခဏ်လုခင်လိုင်မခင်ယပ်ယူ'မော့၊
မီးအထင်ဂိတ်ဂိတ်ကံယပ်သေ တီမခင်သေယပ်။ ထလၢဂိတ်ဂိတ်ခင် သေလေ'ပေ'ဂါ
ခင်ပေ'မေ'ဂါခင်ကာဆီကဆီမေ'ဂါသေယပ်။ မခင်ကေ'ဂါတင်ကဆီတင်တီလွင်ကဆီခံ
ရှင်ခွါပေ'ထိုင်ထံ'ပုခင် ရှင်သေယပ် တီပိတ်ကျင်ကာဆီဝံ' ခေ'ထံ'ရှင်ခင်လိတ်
ကံလိလေ'ဝံ'သေခင်ခင်ကာဆီဂါတင်ခင်ပိတ်တင်သိင်ကာဆီတိုင်ခိုင်လွင်ခိုင်ယပ်။
ပၤတင်ခိုင်ထက်ခင်သေလေ'အကိတ်ခွါလေ ဝါတေ'ထံခင်ရှင်သံရှင် ဂိတ်ပၤတင်ရှင်ဂါ
ရှင်ပွါဝါခင်ခေ'။ ကဆီထံ'တုတ်ခင်ယပ်။ ခိုင်ကာဆီဂိတ်ကဆီခေ' ခေ'ခင်
မေ'ဂါ ခင်တင်ကံ'သံခိုင်ခင်တီလိတ်ခင်ခိုင် တီထၢခေ'လံ'ခိုင်ပျိုခင်တထၢခင်ခင်
ယပ်။ ဝံ'သေခင်ခင်ကံပေ'ဂါတိုင်ခင်မခင်သံလွင်ခိုင်တီပိတ်ထၢခေ'လံ'ခင်ယပ်။

EXERCISE 11.

The presence of the police did not overawe them. On the contrary they seemed to have been actuated by their presence to measure their strength with the officers of the place, defying them to secure the villagers and led by Po Thein and Po Byu made a rush at them. These two leaders first dealt the police blows, and there was a melee. The police although armed with rifles and dahs had to deal with infuriated assailants vastly greater than they were in number. The police tried to frighten them away by firing in the air, but finding that was not successful they had to form into a square, and by swinging their rifles with fixed bayonets had to defend themselves as well as they could. The melee lasted about an hour or more. A rifle was snatched from one of the military

policemen, who was knocked senseless. Another received a wound penetrating the chest cavity and then the heart. The defence was a denial of the charge combined with the plea of *alibi* at the instance of several of the accused. The Magistrate held that the *alibi* was of no value and convicted all the accused but one, inflicting the sentences mentioned above.

The appeal will be put down for admission.

EXERCISE 11.

ပလိက်သား အမတ်ပေး သေမော့ခပ်ခပ် အံ့ကပ်သွား သေအိတ် ခွဲခွဲခွဲခွဲ
 ကော့လွင်အခပ်ပလိက်သား အမတ် ခပ်ပေးခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ် နှိတ်ကပ်ခပ်ခပ်
 ဝမ်းဝါးအမတ်ထပ်အထပ်ယလေဝါးပေါ်သူတို့လုံးကပ်ဝမ်းမေးတိလေ၊ နှိတ်
 ခံ့နှိတ်သိပ်၊ အံ့ကပ်တိင်းတင်အံ့ပေးတင် ကပ်လိပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်တိုက်
 ပလိက်သားလေအခပ်ပလိက်သားအမတ်အမတ်ပေးထပ်ပလိက်သားတိုက်ပေး
 ခပ်
 အမတ်ပလိက်သားယိပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်ခပ်
 လုံးအခပ်
 ခပ်
 နှိတ်ခပ်
 အခပ်
 တော်ခပ်
 လိပ်ခပ်
 သားခပ်
 ထပ်ခပ်
 ခပ်
 ခပ်
 တံခပ်
 ပါးခပ်
 အခပ်
 အခပ်

EXERCISE 12.

A Daring Dacoity.

The Poona correspondent of the newspaper telegraphs news of a daring dacoity, in which six Pathans are said to have held up the entire village of Dhanowri. The place is situated on the Alandi road some five or six miles north of Poona. About ten

o'clock on Friday night it appears that a gang of six Pathans from Kirkee raided the village. The place was well known to them, as by all accounts they were in the habit of lending money to the villagers, and also occasionally sold them cloth. This knowledge of the locality seems to have been turned by the raiders to good account in selecting the houses for attack, for at the time mentioned they broke into a shop of a man named Ramdeo Hari, which they thoroughly rifled of all its money and ornaments, thrashing the owner when he attempted to remonstrate with them. As the raiders were armed with murderous-looking knives, the latter allowed them to work their will. The gang next turned their attention to the house of a cultivator named Bhugwan Pandu, which they also ransacked in the same deliberate manner. Here, however, the occupants, consisting of the owner, his wife and son, raised an alarm, and in attempting to resist were roughly handled. The dacoits next turned their attention to the house of the Patel, which they also broke into for the purpose of robbery, belabouring the owner. By this time the village was thoroughly aroused, and the Pathans coming out of the Patel's house a hand-to-hand fight took place, in the course of which several persons were injured in a more or less serious manner. In the confusion of the moment the Pathans made off, carrying away with them property in cash and ornaments valued at Rs. 2,000. Nine persons, including two women, were brought into Poona for treatment at the Sassoon Hospital, where one man, who has about four or five ugly knife wounds, has been detained for treatment, being in a bad way. Another had both earrings torn from his ears. Acting on information received from a Pathan living in Kirkee bazaar, the police are said to have arrested three of the men, on one of whom an ear ring was found which has been identified as part of the property from one of the houses raided. Of the three remaining raiders, one has absconded, while the other two men implicated are said to be in military employ at Kirkee.

EXERCISE 12.

ကချင်လွင်ကန်လုနီၤ။

မၤအင်ယူတီၤခိုင်ၤသုၤအင်ပင်သတင်တီၤသတင်ထၢအင်တီၤခိုင်ၤ

ပခင်မၤလွင်အခင်အစုလုခင်ၵ်းအခင်းယုၤ။ ခဉ်အစုခင်လွင်ကုခင်မျှပ်ပတခင်ဂ
 လၢၤၵျိၤကၤခခင်ၵျါတိုက်ၵ်းအဝခင်တင်ဝခင်အခင်ၵွင်ဝၢ်ဝခင်တခင်အဝလီၤလေ
 ထေၣ်ဃုခင်ယုၤ။ ဝခင်ခင်တင်ခိုင်ပူၤခေၣ်ပွတ်ခိုင်ဂ်းကံၤခခင်မိးၵျါခိုင်ၵျိၤခိုင်ခိုင်မိး
 တီတင်အေၣ်လခင်တီခခင်ယုၤ။ ခိုင်ၵွင်ဝခင်သွက်ၵျါကင်ခံအခိုင်သေၣ်ဝဝခေၣ်လီ
 ကုခင်မျှပ်ပတခင်အခင်ယူခိုင်ဂၤၵိ ၆ ကေၣ်ခင်ၵျါတိုက်ဝခင်ခခင်ယုၤ။ ဝခင်ခခင်
 ခင်ၵွၤလွင်မခင်လီၤလီၤခင်ပိုင်ခင်လတ်ခင်ခခင်လင်လိုင်ပခင်ပိုင်တီကုခင်ဝခင်
 တင်လၢ်ပြိုင်သေၣ်ခခင်ခင်သံမိးအလေၣ်ခံအလေၣ်ခင်ခခင်ခခင်။ ဂွၢ်ပိုင်ၵွၤခခင်ခခင်
 ခခင်လုခင်လိုင်ခခင်လင်လိုင်ယုၤလုၣ်ၵျိၤခိုင်သေၣ်လေၣ်တိုက်ယုၤ။ ပေၣ်ထိုင်အခိုင်ခင်လတ်
 ဝၢ်ဝခခင်လုခင်ခခင်ခခင်ခခင်လင်လိုင်ခင်ၵျါတိုက်အဝအကလၢပိတ်လေၣ်ပိုင်ခခင်ခံတီ
 သိုင်ယခင်တီအဝၵျါယီၤယုၤ။ ပေၣ်လင်ၵျိၤခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်
 ခခင်ယုၤ။ လုခင်လိုင်ခခင် ပိုင်အခင်ခင်ပၤတင်လက်ခခင် မိတ်ယံအခင်လီၤကု
 ခခင်လေၣ်လင်ၵျိၤခိုင်ခခင်ခခင်လင်လိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်
 သံၵျါၵျိၤခိုင် ယံတံကဝခင်ယခင်တူလင်ခခင်ၵျိၤအဝအကလၢပိတ်လေၣ် တင်လၢ်သေၣ်ချါ
 လီၤယုၤ။ ခဉ်ခခင်သေၣ်ခခင်ကုခင်ယူၵျိၤခိုင်ခခင်အခင်ပခင်လင်ၵျိၤခိုင်တင်ကုခင်ယီၤ
 လေၣ်တင်လုက်လၢ်ခင်တင်လၢ်ၵွၤသိခင်ၵျိၤအခင်လၢ်ကုလီၤမလယုၤဝၢ်တကခံတိုက်ခင်
 ချီလီၤခခင်ခခင်ထခင်ပေၣ်လၢ်ခံခင်ပေၣ်လၢ်ယုၤ။ သံၵျါတိုက်ထိုင်ၵျိၤခိုင်ခခင်ဝခင်ပေၣ်
 ထုတ်လင်ၵျိၤခိုင်ခခင်ယုၤၵျိၤလၢ်ၵျိၤအဝၵျိၤခိုင်မခင်လေၣ်။ ယံခခင်ဝခင်တင်ဝခင်တိုခခင်မၤ
 ယုၤတင်သိၣ်။ လုခင်ပတခင်လိုင်ခခင်အကသေၣ်တီၵျိၤခိုင်ခခင်ဝခင်သေၣ်ယုၤတိုက်ကခင်
 ခခင်တေၣ်ခခင်ယုၤခဉ်တိုက်ကခင်ခခင် ကုခင်တင်လၢ်ထခင်ပေၣ်လၢ်ခံတံပေၣ်တံထုတ်
 လိပ်ယုၤလိပ်လိပ်ယုၤ။ ခဉ်ခိုင်အခင် တိုက်တေၣ်ကခင်ယုၤ လုခင်ပတခင်လိုင်ခခင်
 ခခင်အဝၵျိၤခိုင်ခခင်ခခင် မိတ်လေၣ်တခင်သေၣ်သွင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်ခိုင်
 ပွင် ၉ ကေၣ်ကုခင်ယီၤသွင်ခခင်ခခင် ပၤခဉ်ခခင်ယုၤလင်လင်အခင်မၤယုၤတီၢ်သတ်
 သုခင်သေၣ်ယုၤတီၢ်ခိုင်ပူၤခေၣ်ယုၤလေၣ်။ ကုခင်လၢ်ခခင်ၵျိၤအခင်လၢ်ခံ တံၵွၤလၢ်သီ
 နှံၵျိၤခိုင်ယုၤခခင် လၢ်ခံယုၤယီၣ်မခင်တီသေၣ်ယုၤယုၤ။ တံမခင်ယုၤတခင်ပေၣ်တေၣ်
 တံၢ် ကုခင်ခခင်ခခင်ခခင်တိုင်ပေၣ်ၵွၤခခင်လၢ်ခံတင်အခင်တိက်တိုက်လခင်အဝၵျိၤ
 မခင်ခခင်ၵျါယုၤ။ လွင်အခင်လၢ်သတင်အခင်ပတခင်ခခင်ၵျိၤအခင်ယူတီၢ်ကတံၤၵိ
 ခခင်ဝၢ်ခခင်ပလိက်သၢ်ခခင်တီၢ်အဝကလၢပတခင်သံခခင်ယုၤလတ်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 သံခခင်ခခင် တီၢ်ခခင်ၵျိၤလၢ်ထုတ်ခခင်ခခင်ၵျိၤအခင်လၢ်ၵျိၤခိုင်ခခင်လင်ၵျိၤခိုင်အခင်လၢ်
 ခံတိုက်ခခင်ယုၤ။ အခင်လုခင်အခင်ဂိုတ် သံခခင်ခခင်ခခင်ၵျိၤအခင်ခခင်ယုၤ။ သွင်
 ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်

EXERCISE 13.

In the Court of the Sessions Judge Southern Shan States.

Dated Taunggyi, the 16th September, 1907.

Sessions Trial No. 2 of 1907-08.

The Crown Vs. Po Thaung (alias Saya-Gale)

တိုင်ကျံသေလေလတ်ခင်ခေ'ယပ်၊ မခင်ဂေါ်လွင်အကျင်လိုဝ်ခင်ခေ' အံ့ရှသင်
 ဂုခင်ယိုင်ဂေါ်အခင်မေ့မိပ်မေ့ယတွင်ခင်ခင်ခင်လိယ'ရှင်ပခင်အကျံတိမခင်။ယ
 ရှိပ်၊ အံ့ယရှိပ်၊ ဂေါ်အံ့ရှ၊ ပေ့မခင်ယတွင်သေယပ်တြုအခင်လေ တင်ခေမခင်
 လင်အခင်သေတိယွ'မုရ်ဂျတင် မိုင်ခွာမ'ယူဝခင်ခင်ခင်ပုခင်ယပ်။ ထိုင်မးပီခွ
 ခေ'တြုအခင်ဂေါ်ဝ'ခေမခင်သေတိဝခင်ခင်ခင်ခင်အခင်ဂျတင်ပြီယိအခင်ပြခင်
 ခိုခင်မးခင်ခင်ထုပ်ခင်ခေမခင်တိဝခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ယပ်။ ယိအခင်တြုအခင်
 ဂျတင် ပြီခင်ခင်ခင်ပုခင်လေ တင်ခွင်ခင်လင်လေခင်ခင် လက်လိဂ်ဂခင်ခင်
 လိုဂ်ဂခင်ယပ်လိုဝ်သေခင်ခင် တိဝခင်ခင်ခင်ခင်ခင် ဂုခင်ဂေါ်ခိုင်အံ့ရှလိုဝ်မခင်
 ခင်ခင်လိုဂ်ဂခင်အမခင်လတ်ဝါခင်ခေ'ယပ်။ ခင်ပုခင်ခေ' လွင်အခင်မခင်ဂြိတ်
 ခင်ခေ'ဂေါ်မခင်ထင်သးလေ။ခင်ပုခင်ခေ'ယူခင်ရှိုခင်ပေ့မခင်ဂျ'ဂါခင်ပုခင်
 ခေ'မခင်ဂြိတ်မခင်ကျင်အံ့လိအံ့တင်ခွင်ခင်ခင်ခင် ပေ့မခင်လေတင်ခေသိုပခင်
 အံ့ရှလေလတ်ဝါခင်ခေ'။

EXERCISE 15.

They could not however give any clear account of her doings, nor could they explain why Nang Pun left her father's house and went to Nam Lut, a place she had not known before, since her father was a Burman. Accused says he complained to the Heng of Nam Lut of the conduct of his wife, and wanted a divorce, but the Heng remembers nothing of it.

Nothing therefore is clear in the case except that Saya Gale killed Nang Pun. It is proved she had procured abortion. The presumption is strong that she had misconducted herself with one or more men. The knowledge of this evidently preyed on accused's mind. His story may be accepted, the woman asked for a divorce and when he temporized used taunting and probably filthy language. In a sudden access of rage he cut her down. The court therefore finds Saya Gale guilty of culpable homicide under sudden and violent provocation under 304 I. P. C. and he is sentenced to ten years transportation.

EXERCISE 15.

ခင်မပ်ပခင်လ'လရင်လွင်အခင်မခင်ဂြိတ်ဂါသင်ထင်ထင်သးသးလေသံမပ်
 လတ်အခင်ခေပျးလ'လွင်ဂြိတ်သင်လေခင်ပုခင်အခင်ရှိုခင်ပေ့မခင်သေယပ်ဂျ
 တိဝခင်ခင်ခင်ထုပ်တိအခင်မခင်မပ်တွင်ခွင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ပေ့မခင်
 ပိခင်မခင်လေ။ တြုခင်ခင်ခင်လွင်အခင်အကျင်လိဂ်တင်ခေမခင်လေလွင်ခွဲမိတ်

night by circuitous routes until they reach their place of destination. As soon as the Turkish gunboat is sighted by the smugglers the latter throw the firearms over board and generally manage to do this at some convenient place where they can salve them afterwards. If actually caught in the act smugglers either smooth their way with the authorities by money or else, of course, have to fight for it. Even to the man in the street the indifferent attitude of the Turks to this important factor in the situation appears to be anything but wise, since it is folly to work at the pump and leave the leak open. To pacify the Yemen efforts must first be directed against this traffic which much be checked, but to do this efficiently integrity and strict watch over all landing places on the coast is required. To obtain efficiency in checking smuggling a large force must be kept in all landing places from Babelmandeb to Jeddah.

EXERCISE 16.

မော့ကဆင်ပင်သတင်းလွင်မိုင်ကော်တိုင်လတ်ဝါခင်ခေ။ ခွဲမိုင်ယီမိခင်လွင်
 ကျွင်ကယာမိုင်တၢ်ကဆင်ကဆင်ကတၢ်ပုင်ကဆင်ခွဲမိုင်ယီမိခင်ခေခေၣ်လဲၣ်သုတ်
 ဂ္ၚ်လေၣ်ခိုင်ခိုင်ယိုင်ကဆင်ယုံယုံခေခေသေၣ်မော့မိုင်ခေ။ ကဆင်တၢ်ပိခင်လေၣ်ကုတ်ပတ်
 ယုံခေလွင်လင် မိုင်ခေကဆင်လိၣ်လဲၣ် ကဆင်ချင်လေၣ်ပေၣ်မိုင်ခေ။ ဝံသတိတိကချာ
 ခေ။ ယဝ်လိုင်ကဆင်ကဆင်ဂ္ၚိတ်ပုင်ကဆင်တေၣ်လိၣ်ခေခေကဆင်ဂ္ၚိတ်လဲၣ်လေၣ် ကိတ်ကိ
 ဂ္ၚ်။ လွင်ကချာခေ။ ပိခင်ကဆင်တင်ခေ။ တင်သိုဝ်မာ်ကဆင်လိၣ်ခေခေယံလဲၣ်ကဆင်တင်လဲၣ်
 ကဆင်ကဆင်မးမိုင်မိုင်တင်ကျိၣ်တိတင်လတ်ကျါးမိုင်ယီမိခင်ခေ။ လွင်ကျွင်
 တင်ကဆင်သိုဝ်ခေ။ လက်ခေလိၣ်ခေခေခေခေခေ။ ခွဲမိုင်ယီမိခင်ခေခေလဲၣ်ပိခင်တင်
 ကဆင်ပုင်ကဆင်သေၣ်သေၣ်ယဝ်ခေခေခေ မိုင်တၢ်ကလေၣ်သင် မိုင်တင်မိုင်သေၣ်ကဆင်ဝါလေၣ်
 သင်ကဆင်ဂ္ၚိတ်လဲၣ်ဂ္ၚိတ်ခေခေခေခေခေခေ။ ခွဲမိုင်ယီမိခင်ခေခေကဆင်တၢ်ပိခင်ခေခေ
 ကဆင်ခေ။ သိုဝ်ကဆင်လက်ခေခေခေ မီးယုံခေခေလဲၣ်လဲၣ်။ လက်ခေယုံခေလွင်လင်သုင်
 လွှာဝံယဝ်ခေခေခေကဆင်မီးကဆင်ကဆင်ကတၢ်တိခေခေခေခေလဲၣ်ခေခေလဲၣ်ခေ။ လက်
 ခေခေလဲၣ်လဲၣ်သးသးသးခေခေခေခေခေခေခေ။ ယံခေခေလဲၣ်မုခ်မုခ်ယံ
 လဲၣ်ခေခေ မီးကဆင်တိတ်ကဆင်မိတ်မခေ ကဆင်သိုဝ်ကဆင်လက်ခေခေလိၣ်ခေခေလဲၣ်သုင်
 တိမခေတၢ်သေၣ်ယူယဝ်။ ခွဲမိုင်ယီမိခင်ခေခေ ကဆင်လိၣ်ကဆင်ယိတ်လက်ခေခေခေ
 လဲၣ်မီးလိၣ်သေၣ်သိတ်လဲၣ်ယဝ်။ လက်ခေလိၣ်ခေခေကဆင်မးမိုင်ကျါးတိ ကျါးတိ
 ယိတ်မးတိသိုဝ်ဂ္ၚိတ်ကဆင်ကဆင်တိတ်ယိတ်လဲၣ်။ ခွဲယဝ်ပင်လဲၣ်တိသိုဝ်ဂ္ၚိတ်ကဆင်ကဆင်
 ဂ္ၚိတ်လိၣ်ပုင်လိၣ်မခေတၢ်လဲၣ်တင်လတ်ကျါးမိုင်တၢ်ခေခေ မီးခေခေခေခေ။ ကွပ်ခိုင်
 ခေ။ တိကဆင်ခေကဆင်ဂ္ၚိတ်ကဆင်လိၣ်ခေခေခေခေခေ။ တင်ကျါးတိခေခေယဝ်။
 ဂ္ၚိတ်သိုဝ်ကဆင်တၢ်ဂ္ၚိတ်လိၣ်ယူဂ္ၚိတ်ကဆင်ကဆင်မိတ် ကဆင်တိတ်လိၣ်ခေခေခေခေခေ

ခပ်မော့၍၍၍လင်းတော်တိလ'ယေဝ္ဗာ။ နှိမင်အာဓမ္မ၊ လာဘ်ခပ်သွေခ'၍၍သိုက်အံ
 ဌ်ထိုင်လ'လီလီဂုဏ်အာဓလင်လီလီမ၊ လာဘ်သိုက်လက်ခ'ခေခ'အာဓလင်ခပ်ခပ်
 ဌာ၊ မ၊ ခေခ'အာဓသိုက်၍၍အာဓသေလေတင်မ၊ ခေခ'သိုက်၍၍၍တိ။ တော့ထိုင်၍တိ
 တိထူတခပ်သပ်ခပ်ခေခ' အာဓဌာတင်ဂုတ်တင်ခိင်အာဓခိင်ခပ်ယပ်။ ပေ၍ခပ်ထုပိ
 ဌာခိင်၍၍ဂုဏ်ဈာတ၍၍အာဓဌာထိုင်ခေခ'ထိုင် ခပ်အာဓလင်ခပ်ခပ်ခေခ'ခေခ'ခေခ'ခေခ'
 တုက်ခေယပ်။ ခပ်ထိုင်တိအာဓခေခ' ခိပ်အာဓခိင်လ'ခိင်ထိုင်ခေခ'။ ပေ၍ဝါတိခိ
 တိခပ်ခိင်လ'ထိုင်။ ခပ်ထိုင်အာဓလင်သွင်ခိင်ခိင်ထိုင်တိအာဓယ၍ခပ်ခေခ' လွတ်ဌာ
 ယပ်။ ပေ၍အာဓခေခ'ခေခ'တက်လ'ခေခ'ထိုင်ခပ်ခေခ'။ ခေခ'အာဓယ၍ထိုင်ထိုင်ခေခ'သွင်
 အာဓခ' ဂုဏ်ခိင်တ၍၍အာဓခိင်ထိုင်ခိင် အာဓခိင်ခေခ'ဂုဏ်တင်ထိုင်တင်လ'၍လီလီ
 လေ။ ခိင်ထိုင်ခေခ'ဂုဏ်ခေခ'။ လွင်ခေခ'ခေခ'ပင်ခေခ'အာဓ၍၍ခေခ'လေ။ ခေခ'ခိင်ထိုင်
 ခိင်ခေခ'ခိင်တော်ဂုတ်ခေခ'ပထမအာဓခေခ' တော်လ'ခိင်တခပ်တင်အာဓလင်
 ခေခ'အာဓဌာ အာဓမ၊ ခေခ'ခေခ'ဂ၊ နှိလ'ခိင် ထိုင်ခေခ'ခေခ'လီလီတော် ထ'ဝ'ဂုဏ်
 အာဓခိင်ထိုင်လ'၍လီလီလီတိသိုက်၍၍ဂုဏ်ခေခ'ယပ်ခေခ'။ နှိအာဓခေခ'မ၊
 လာဘ်ခေခ'ခေခ'လ'ဝ'တပ်ထိုင်တိသိုက်၍၍ဂုဏ်အာဓခေခ'ခိင်ခိင်ခေခ'လေ၍၍ပ၊
 ခေခ'ခေခ'တတ်လေတင်ခိတ၍။

EXERCISE 17.

Higher Standard Examination, Nov. 1900.

The law on the subject of the burden of proof in cases in Lower Burma in which a Burman agriculturist seeks to redeem land which he says was mortgaged from a defendant in possession who alleges that it was sold is I think very correctly laid down in Mr. Crosthwaite's judgment in the case of Nga Kyaw Zan, V. Nga Shwe Zan. The burden of proof is undoubtedly in the first instance on the plaintiff who must fail if no evidence at all be given on either side. This is clear from section 110 of the Evidence Act, and has never been judicially in question since the delivery of that judgment in 1880. But when considering the evidence that is produced it is the duty of the Court to bear in mind the tendency of the Burman agriculturist to mortgage rather than to sell land outright. The existence of this tendency is undoubted. The aversion to the sale of land for ever is illustrated by the passage on page 71 of the Manu Kyé Dhammathat, referred to in Mr. Sandford's judgment in Nga Shwe Ku's case (see page 78 supra). The passage is as follows:—

"Oh King, if paddy fields, fruit gardens, vegetable gardens

EXERCISE 17.

လက်ခွာခွင့်ရဖို့ - ခရီးသွားကံဝါသုခသွားကံဝါ ဝံတခင်ကျမခင်ပေ၊
 ကာကံပရိယာယ်သင်ခံ၊ သိုလ်လေသင် တိရိစ္ဆာန်ခိုခင်၊ ကာလင်တင်၊ ကာတုင်မခင်၊ ခုခင်၊
 ကျောကာလင်ခံ၊ ပုတင်ကံလှိုပိတ်လေ၊ ခုပိင်၊ ကံမီး၊ ကာ၊ ခရီးသွားကံဝါခိုခင်၊
 သိုလ်သွေးခခင်၊ မူလလက်ခရီး၊ လက်သုခလေ၊ သင်ကျောကာလင်ထုတ်လိခံ၊ ကာလှိုခခင်၊
 လေသင်ပေ၊ ခခင်မီး၊ ကာလှိုခခင်ထုတ်ခခင်၊ လိုခခင်လံ၊ ခခင်ထုတ်သွေး။

EXERCISE 18.

The plaintiff, Mah Saing, sued the defendant, Mah Min Nyoni the Court of the Township Judge of Launglon for the one-fourth

share of a piece of paddy land worth Rs. 600, a garden worth Rs. 300, and three ticals of gold worth Rs. 90, being inheritance. The plaintiff claimed to be the adopted daughter of the defendant and her husband. The latter had died. The defendant refused to give her any share in the inheritance on the ground that plaintiff was not adopted by her and her husband, but was brought up as a servant. The Judge gave a decree to the plaintiff for one-sixth of the garden land worth Rs. 300 and of the ticals of gold worth Rs. 90. The costs of the plaintiff must be borne by defendants.

On the case coming before the District Judge, Tavoy, it appeared to the Judge that there was a question of Buddhist law as to whether a daughter could on the death of the father in the absence of any son, sue the mother for the one-fourth part of the inheritance. His own opinion was that if a general consensus of the opinion of the educated elders of every district were taken it would be found that the eldest daughter could not inherit during the lifetime of the mother, and one of the principal causes supporting that view of the case was the total want of all reason for her so inheriting. The uncertainty of the law as it now stood and the difficulty of expressing an opinion, which if not actually opposed to was not in conformity with some of the conflicting rulings which had been passed on the subject, had induced him to refer the above question to the Chief Court for a ruling.

EXERCISE 18.

ဝ'သေပုမာ်တ'ယာ်လုာ်က'ဂေါး၊ဂေါး၊ဆိးလုာ်ယိင်

မာ်တေ်လွ'တြးတိင်မာ်ဆာ်ရဲာ်သိပုာ်

ပုာ်လ'ပိုင်ဆိလ'ပိုင်။

ဟိုဟိုလ'ခရီးတုင်း၊တခင်ခိုင် ၆၀၀ သုခ်၊အူယိတ်အခင်တခင်ခိုင်သံပာ်
ခံသံ၊တခင်ခိုင်ခင်ခင်အခင်ခင်အခင်သိပုာ်ပုာ်၊ထေ်တြးလုာ်မထိင်
ခေ်လွ'တြး၊ခိုင်တြးခံ မခိုင်လုာ်တိထုံးတေ်တြးသုဂြီး မိုင်လွင်လုာ်၊တြး
လုာ်ခေ်လွင်အခင်တြးခံတင်ဟိုင်တြးခံသွင်ဂေါးခေ်၊ဟိလိင်မခင်အခင်ယာ်
ခခင်လင်ဝါခခင်ခေ်၊ဟိုင်တြးခံတ'သေယာ်၊တြးခံပုာ်ယိင်ခေ်၊အခေ်ပခင်အ
မုာ်သင်သေ၊အိတ်တိတြးလုာ်ခခင်၊မခင်ခေ်တင်ဟိုင်မခင်၊ဟိလိင်တြးလုာ်မခင်
ထိုင်တြးလုာ်ခေ်၊မခင်ပုာ်လွင်မခင်၊ခွ'ဝါခခင်ခေ်၊တြးသုဂြီးထေ်ရင်ချပခင်ဝါ

အူးယိဝ်တခင်ဗိုခင်သံပာ်တခင်ခံ ၃၂၂၀ တခင်ဗွဲမိ နှိလ'ပခင်တိတြးလုပ် ၆ ပုခင်
 ပုခင်းလုပ်လိပ်လုံး အခင်တြးလုပ်လ'သိင်ခခင်မော့၍တြးခံထ'ပခင်သေလိရင်
 ချာ်ချပခင်ခခင်ခ'ယာ်။ အမုခ'ယိမိဝ်ဗွဲတ ထိုင်ပၤခရတြးလုပ်မိုင်ထွဲခ'လေ
 ခုခင်လုပ်ခ'မိးအထင် လွင်အခင်အမုခ'မိခင် အမုလုပ်သိင်ထွဲတြး ပုခင်ထ
 ယ်သၤခလေ မိုခင်၍လွင်လုပ်သိင်မော့။ ဝ'သေပေ၍မခင်တ'ယာ် လုပ်လ'မော့
 အံမိးလ'လွဲတြးတိခေမခင်၍လ'အမုလုပ်သိပုခင်ပုခင်းလေသင် မဝ်ထ'ထွဲတြး
 လေသင်ခခင်အံမိခင်အခင်မိဝ်လိလိ။ ခုခင်လုပ်ခ'တုပ်ခင်လ'အထင်ပေ၍အခင်
 ခွဲခခင်မိဝ်လုပ်ယှာ်ခခင်တခင်သိင်လိုင် တေလ'ဗွဲလွင်အခင်လုပ်သိင်ယှာ်ခ'မိဝ်အ
 သာ်ခေမခင်ယာ်မိးထူမဝ်လ'ခံအမုလုပ်သင်၍အထင်ခ'မိခင်အခင်လိုင်လိုင်အံမိး
 လွင်အခင်သင်၍မခင်ထ'ခံအမုလုပ်မိဝ်လိလိအခင်အပတေတြးခွဲပိဝ်အံမိတိဝ်
 တိဝ်ခခင်ခခင်တိဝ်ခွဲပိဝ်သုင်ယှာ်တခင်အခင်လွဲတြးလေသင်အခင်လိလုပ်လိရင်
 ချာ်တခင်လ'အခင်မခင်မိခင်ခခင် ခွဲလေသင်ယာ်တေတေလ'သုင်ဝ'အမုခ'တိလုံ
 လုပ်တေ၍၍အပတေမခင်အခင်လိလိ။

EXERCISE 19.

A Dispute about a Kyaung.

Mr. Eddis on Wednesday filed an application on behalf of hpoongyi U Nandiya to revise the order of the first class Headquarters Magistrate of Pyapon directing the respondent hpoongyi U Pyinnya to be in possession of a kyaung. The evidence showed that the complainant U Pyinnya formerly lived in Pakan kyaung and the accused U Nandiya in Ywama kyaung. In 1905 U Nandiya had a dispute with his brother priests in the kyaungtaik and went away to Upper Burma. He came back five months later at the request of another hpoongyi and lived in a kyaung outside the precincts of the respondent's kyaungtaik. Subsequently petitioner occupied Maung On Pe's kyaung. The respondent objected to that and applied to the court. The Magistrate held that as this was a dispute in connection with religion, a breach of the peace was imminent and considered that the intervention of the Court was necessary. The Magistrate ordered that U Pyinnya be in possession of U Ponuyu the kyaungtaik which included Maung On Pe's and Ywama kyaung.

EXERCISE 19.

လွင်အခင်ယိတ်ဂခင်တခင်အခင်ပိင်လွင်။

ခခင်ဝခင်ပုခင်တခင်ခခင် မိတ်ထတၤခခင်တိတ် အတုဂ်ထင်ခခင်အခင်တြး။

တင်လိက်လက်တီထုံတော်ယပ် နှိသံတော်သ'ခိုခပ်ပွင့်မှိတ်လူတုဂ်ထိင် အမိင်အခပ်
ပထမတခပ် ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ပြပွင်ပခပ်ယပ်ခခပ်နှိ ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်အုပိင်လုပိင်
အွင်အခပ်း၊ အေ၊

စုံသက်သေအုကိသုပိဝါမိုင်ခခပ်အခပ်ခေ'ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်လုပိင်လုပိင်ခခပ်ခခပ်အွင်ပ
ကခပ်ဝါခခပ်ခခပ်ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ခခပ်ခခပ်အွင်ယုမဝါခခပ်ယပ်၊ ခခပ်ခခပ် ၉၀၅
တုဂ်ခခပ် မုခပ်လက်အုခခပ် ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ခခပ်လက်ခခပ်တင်သ'ခခပ်အွင်တိုက်ခခပ်
ပိခခပ်အခပ်လ'ထိင်ခခပ်သေယပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
တီ၊ ခခပ်း၊ ပပင်လေဝ'လ'ရှလိုခခပ် နှိသံယပ်လင်ခခပ်ခခပ်အုမုခခပ် မုခခပ်အွင်လင်၊ ခခပ်
ဝင်အွင်ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ခခပ်ယပ်။ ဝ'ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
ထေယပ်၊ ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
လွင်အခပ်ခခပ်ထိင်ခခပ်ခခပ် လပိသိင်လုဂ်လုဂ်ထုသုလေ လုဂ်း၊ ခခပ်ခခပ်
ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
ပခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ် ဩဗ္ဗုဒ္ဓါးမိုင်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
အွင်ယုမုခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်
ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်ခခပ်

EXERCISE 20.

A Skeleton Found.

About a fortnight ago it was reported to the police that a Chinese girl, aged 12 years, the daughter of Tha Wah, had been abducted by some unknown person. Being under that impression the parents considered that the girl would sooner or later return home. On Sunday, however to their astonishment, they heard the news of the girl's skeleton being discovered in a bush in Kokine some little distance from Koreishee's garden. The skull was found apart from the body. Near it was a lungyi, which was identified by the parents as that worn by the girl on the morning she left home to go to her relation's house near Kokine. There was also an umbrella, inside of which was a bundle of Chinese sweets, close to the scene. Jewellery to the value of some Rs. 200 which the girl had on her when she left the house was missing, and from this it appears that robbery was the motive of the murder. The skeleton was sent to the Civil hospital yesterday. Some twelve months ago, a Chinaman was murdered on Kokine road and his body was found some five days after the commission of the crime.

... *... ..*

100

[illegible]

PART IV.
PETITIONS.

No. 1.

လိက်လပ်ဝံ'လုံးတောငြလပ်အာရ်းပိင်လုပ်ပိင်ပျှေမျှဝံ။

ချလပ်ယှပ်လိင်ယှပ်ပိင်ပျှေမျှဝံလိပ်ပွ'လေးဝံ'အလီရင်တောငြခံတိချအေး၊ ဝမ်း
လိုခ်သိပ်သွင်ချလပ်အေး'မိုခ်ခွ်အတွင်ပ'ရွာခွ်တင်အာခ်မီးလံဂျိခ်အေး'အံ
မီးလွင်သင်မွင်ပတောငြအေး'လျာဝါချလပ်တိချလွင်လျာဝါအေး'လိုင်မီးသွင်ပွက်ယပ်။
ပိခ်လိုပ်အေး'လေအာခ်ဝါမွင်ပတောငြလိုင်လွင်အင်အာခ်တြးဂျိလီရင်သေပ်ဝံ'အ
လီရင်တောငြခံတိချအေး။

သက်ဝါမိတ်လ'ယပ်ဂျိင်၊ သွင်ပက်ဂျိင်သိပ်ပ'ဝပ်တုပ်လိုခ်ခွ်သိပ်ခံ။

No. 2.

လပ်ဝံ'လုံးတောငြသမေဂြဂေါ်မိုင်ရခ်ဂုင်။

ချလပ်မွင်ယှပ်သျှယှပ်အင်ဂုင်အရပ်ကျိမိခ်တိုင်ဝံ'အလီရင်တောငြခံတိချကျွေး
လူးလပ်ပိခ်လပ်အေး။ ချလပ်အေး'ပိခ်လက်သမေးပိတ်တကျယ်။ ပုခ်မေးဂျိင်
လိုခ်ပွ'လေးခပ်ပိုက်အာခ်ဝါမွင်ပယှပ်ကျိမိခ်တိုင်အေး'ပေဂျိင်မေးတိချလပ်မခ်
ဝါဂျိတ်ပခ်ဂျိခ်လင်း၊ ဂွမ်ပိုက်မခ်လတ်တက်ပခ်မ'လွင်လေချ လပ်အေး'တျိတ်
ဂျိခ်လင်း၊ တင်ပိုခ် ၅ဝပိ သလေဂျိတ်တူချလပ်ပုခ်ခံအပ်တိချ။ ချလပ်ဂျိတ်ဂျိခ်
မခ်ပုခ်မေးဂျိင်လိုခ်ယပ်ဂေါ်ပိုခ်ချလပ်ခပ်အေး'အံချေ့အံပခ်တိချအေး။
ပိခ်လိုပ်အင်အာခ်လေအင်အာခ်တြးလွင်မခ်ဂျိမိခ်သေပ်။ ဝံ'အလီရင်တောငြ
ခံတိချအေး။

No. 3.

လပ်ဝံ'အထံလုံးတောငြလပ်အာရ်းပိင်ပိင်သျှယှပ်ဝံ။

ချလပ်မထုယှပ်သျှယှပ်ဝံတိအရပ်အက်ယှပ်ဝံ' အလီရင်တောငြခံတိချကျွေး
လူးလပ်ပိခ်လပ်အေး။ ပိပုခ်မေးအာခ်ချလပ်မထုမီးပုင်သွင်တုပ်။ ဂွမ်ပိုက်အာခ်
ပုင်အံမီးဂခ်သင်းအာခ်ပုင်လိုပ်အေး'ချလပ်ပခ်မွင်ပသိုင်ခတ်အာဂျိတ်ဂခ်ဂျိတ်
အေး'တိချလွင်အာခ်အတျခတ်အာခ်အင်ဝံ'ဂတ်တေပခ်ခပ်ပိုက်ချလပ်ဂျိသိပ်
တင်တိချ။ အင်အာခ်ဝံ'ဂတ်အာခ်ခပ်ပိုက်လိုပ်အေး'လိုင်အံပခ်ချ၊ ပိခ်လိုပ်အင်
အာခ်လေခပ်ပိုက်ဂျိသိပ်တင်လေသင်း၊ အာခ်တင်ကျခပ်ပိုက်လေသင်း၊ ဂျိမွင်ပသိုင်
ပခ်ချလပ်။ လွင်မခ်ခိတ်တောငြပုင်အာမိုင်ကျေသေပ်ပခ်သေပ်ဝံ'အလီရင်တောငြ
တိချအေး။

No. 4.

လဝ်ဝံ'လုံးတောၣ်လဝ်ခေၣ်ပိင်ဂုၢ်ထွက်ပွင်တိ။

ခါလဝ်မွၢ်ပလဝ်ခါးယူဝံၣ် ဂွတ်ပုၣ်ဝံ'အဃိရင်တောၣ်ခံတိခါ ကျွဲးလူးလဝ်
ပိၣ်လဝ်ခေၣ်။ ခါလဝ်ခေၣ်ဂြိတ်ကၢၣ်ယူသင်ဝံၣ်ဂွတ်ပုၣ်ပိၣ်လဝ်ခါးတခါ။ တောၣ်
လိၣ်ခါလဝ်ခေၣ်အသက်ရှုက်သိပ်လိၣ်မးယဝ်ပိၣ်ခါးကုၣ်လဝ်တခါ။ လိၣ်ခါးခါးခါ
လဝ်လိၣ်ခါးမီးၣ်ရှုၣ်ဂွတ်ပုၣ်တခါ။ ပိၣ်ခါးလိၣ်ခါးရှုၣ်ခါးကုၣ်ပိၣ်ခါးလိၣ်တုၣ်ခါး
ဟံၣ်လိၣ်မက်ခါးရှုၣ် ခါးလုၣ်ယုၣ်သုံခါးတခါ။ အခါအတၢ်လုၣ်သုံခါး။ ခါလဝ်လိၣ်ခါး
သွၣ်အံၣ်လံာ် ခါးခါးတောၣ်ခေၣ်။ ပိၣ်လိၣ်ခါးခေၣ်ခေၣ်လိၣ် လုၣ်အခါခါး
ခါးတောၣ်လဝ်ဂြိတ်ခါးန့ၣ်သုၣ်လုၣ်တိသိၣ်တိခါဝံ'အဃိရင်တောၣ်ခံတိခါခေၣ်။

No. 5.

လဝ်ဝံ'လဝ်ရၢကဝုတ်ဂုၢ်လိရင်လုၣ်ခါးသၢဝတိ။

ခါလဝ်သၢၣ်မွၢ်သုၣ်အူယူဝံၣ်ထံမခါဝံ'အဃိရင်တောၣ်ခံတခါကျွဲးလူး
လဝ်ပိၣ်လဝ်ခေၣ်။ ဝံၣ်လိၣ်ခါးလိၣ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
ရှုတ်လိၣ်လိၣ်ဝံၣ်ခါလဝ်တိခါ။ အခါကုၣ်ပိၣ်တုၣ်ခါးခါးလိၣ်ကုၣ်ဝံၣ်ကုၣ်ခါးခါး
အခါခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
သွၣ်ခါးလိၣ်ကုၣ်ပိၣ်ရှုတ်တိၣ်လိၣ်သိၣ်ယဝ်အခါလုၣ်ခါးခါးသွၣ်ခါးလိၣ်လံာ်
ခါး။ အခါကုၣ်လိၣ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
လဝ်ခါးတိၣ်သိၣ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
ခါး

No. 6.

လဝ်ဝံ'လုံးတောၣ်တြးမတြးသုၣ်ခါးသိၣ်သိၣ်ပျံၣ်။

ခါလဝ်မွၢ်ဟံၣ်သိၣ်သိၣ်သိၣ်ပျံၣ်ယူတခါးသိၣ်တင်လုၣ်ဝံ'အဃိရင်တောၣ်ခံ
တခါကျွဲးလူးလဝ်ပိၣ်လဝ်ခေၣ်။ ခါလဝ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
ယဝ်။ မီးရှုၣ်သိၣ်သိၣ်တခါ။ အခါရှုၣ်လိၣ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
လဝ်ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
ခါး
ခါး
ခါး
ခါး
ခါး
ခါး
ခါး

No. 7.

လိၣ်လဝ်ဝံ'တိလုံးတောၣ်လဝ်ပၤမ'ခေၣ်ခါးသၢဝတိ။

လိရင်လုၣ်သၢဝတိ ခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါးခါး
ခါး

လူဝံ့လက်သိက်စုမ်းအာဇီရင်တော့ခံတခဲၤကျွေးလူထပ်ပီၤခင်ထပ်အေးၤခဲၤလက်ခေံ
ဝံၤခင်လိုခင်သီထွင်ထွင်ခံအခင်ပံၤရွာလူတင်သီၣ်ဖိးလံၣ်ဂီၢ် ဂီၢ်ခဲၤလက်တောၣ်ခွင်ခွင်
လိုမ်းခေံလိုင်တင်ခွမ်းပွဲၤခေံကွက်ကွက်ခဲၤလက်တီခဲၤ။ မိုက်အခင်ပံၤပွဲၤပံၤခေံကဲၤ
လက်ခေံလိုင်သံၣ်ပိုင်ၣ်လှံအံၤလတ်အံၤဝဲၤသင်မခင်ခေံလိုင်။ ကိခင်ထပ်မက်ထပ်လူတဲၤ
သေံယပ်ကုခင်ဝံၤခင်ကုခင်ခေံတင်တီၣ်လိုင်ခေံခေံကောၣ်ပွဲၤခေံကီၢ်တံၣ်ပိုခင်တခဲၤ။ ပီၤခင်
လိုင်ခေံခေံခေံခေံလေံအခင်လွင်အကျွင်ခွင်လိုမ်းလိုင်ခေံကဲၤသီ အပ်အယၤတောၣ်မူသေံ
ကဲၤခဲၤလက်ဝံၤသခေံတောၣ်မြိုင်ခံတီခဲၤအေးၤ။

No. 8.

လဝ်ဝံ'အထံကပ်ယုကဉ်တံခေ်ၵုၵ်သုဝတိခေ်။

ခါလင်ယူဂပ်အိရ်း လိင်တခင်တုတိယယ၊လဂုတ်အုဂ်မွင်ဟုံလံခိရ်တော်
ဝံသိခင်းအသခေးတော်မြတ်ခံတခါကျေးလူးလင်ပိခင်လင်ခေး။ပေ၍ခါလင်
ခေလွင်အကျင်အခင်ပိခင်တင်ပိခင်ခေးလိုင်လံပိခင်ယင်မင်တခင်ရှိင်။ဂ်လံ၍ပိင်
ပြေမျှပ်ယွခင်ခံအခွင်သိဝံခင်အထံလင်အိရ်းလိင်ယ၊လဂုတ်ဂုခင်ထွက်လေယ၊
လဂုတ်ဂုခင်ထွက်ခေ အံပခင်ထိုင်ပေပိတ်တိခါ။ ခါလင်ခေထံအမူတော်လင်အ
ထုဂ်ယဂ်တိလိဂ်တိဝံယင်။ဂုခင်လုင်ယူခိုင်ခါလင်ခေအံလံခံတင်အပြတ်သင်ခိုင်
လှံယံလှံတခါ။ပိခင်လိုင်ခင်ခေးခင်လေခါလင်ခေဂ်ဂ်ယပေပိတ်အခိင်တော်လင်ယ၊
လဂုဂ်ဝခင်ထွက်ယင်။ခိရ်းတော်ကျေသေတော်မူအခွင်အတ၊သိဝံခင်။ပေ၍အံ
ကျေသေမလသခေး။အံပခင်အခွင်လံလိုင်ခိရ်တော်အကျင်ခေလုဂ်အုဂ်တင်ဂ်တိ
တိခါ။ဝံအလိရင်တော်မြတ်ခံတိခါခေး။

No. 9.

တီဂုင်းဂတ်မွင်ဟွင်ဌာန်အမုထံအာန်လေဝ်

ထုတ်ကုန် ဖွဲ့စည်းအလုပ်ရင်ခံ့ချက်။

[illegible]

No. 10.

လိာ်လံာ်လုံးတောၣ်ကဝ်မြၢ်ညးၣ်သိၣ်ပွဲၣ်ဒ်း။

၁၇၉၉။ ကာလွန်ထောင့်ထိုက်မ'ဆံပတ် ၁၂၆။

ချာလင်သိခင်ပွင်ဗေးမြိုင်ယူဝခင်ကခီတိက်သိက်ပူးချာလင်မွင်ယွက်သခေးဝံ
လင်ကလီရင်တော်မြိတ်ခံတီချာခေး။ ချာလင်ခေတုဂြိတ်ဂြိတ်ခင်ထူး မ'ကခင်ကံ
ခင်လယူးထိုင်ခေထိုင်ကခင်လွတ်ကျထွတ်ခွခင်ငံ ခင်လိုတိတ်ခတ်ယပ်တီယူဝခင်
မီးကတွင် ခဝမိင်ဂျခေဝံတီလိခင်လပ်ကလင်ယထိုင်ခေမ' ကပတီပုဂံမ ဂ၊ ခ၊
ကရခိလိုတော်ပုင်ကမိင်သခေးတော်မူပခင်သေကံ။ ကကျွင်ဝံလင်ကလီရင်တော်
မြိတ်ခံတီချ။

No. 11.

လုံးတော်ကဝင်တေးတပေးမြိုင်ကုတ်။

၁၉၀၀တီ။ ထိုခါလူလိင် ၁၈ ဝခင်။

ချာလင်တိက်ကခင်းလေ ယူဝခင်ကခင်းလေ မွင်လံလိုခင်ဝံ သခေးတော်မြိတ်ခံ
တီချာခေး။ ချာလင်ခေဂြိတ်ကခင်ခွင်ထုဝရကမခင်တချာပတေခေတီပုဂံ
မ ၁၇ ကရကချာကသိတူးထိုင်ထွတ်ကင်ယပ်။ ၁၉၀၀တီထိုင်လူလိင် ၁၇ ဝခင်လင်
ကခေးမိင်လေလခင်ပွ' ဩးခွင်တိုက်ကခင်ရေခွင်ပုလု၊ နျှိုက်တိုက်ကခင်ရေ
ထိုင်တီယူဝခင်တုကသေကတွင် ခဝမိင်။ ယင်းကွပ်ပိုင်ထိုင်ကခင်သိုဝ်ကခင်ကခင်သိုဝ်
ကခင်လ' ကျေသေမလသခေးပခင်ကမိင်လက်မတ်သကံလွင်ကကျွင်ခိလိုတော်က
လီရင်တော်မြိတ်ခံတီချာခေး။

No. 12.

လုံးတော်ကဝင်မြိုင်ကုတ်ကုင်ကျွင်ဒီဝဂဇဇထုင်ဩးမမုခင်ပတ်၅၆။

ဩးထုင်မမျိုင် ဂြိတ်ခေး။ ယူဝခင်လပေထုင်။

ဩးခံမွင်မိင် လ'သံ။ လ'သံ။

ယူဝခင်လပေထုင် ဩးခံမွင်မိင်ခေ။ ချာလင်တီ လိက်ကခေးသက်သွင်တီချ
ခေး။ (၁) ဩးထုင်မမျိုင်သ' ထုပ်သ' ခေကကျွင်ခေထိုင်။ ကံထိုက်ခတ်ခေခေသံ
။ ပိုင်။ ကမုထိုင်ကခင်ကံသင်ကံထုက်ခိုင်ဂြိတ်ကျွင်ခင်ကခင်ခေထိုင်ခေခေပေခေသုင်
မထုက်လင်ပွက်။ လေပွက်။ ပခင်ခေခေခေ ချာလင်သုင်မတချာခေသင်ဝံထိုင်ခင်လက်
မင်လှ။ (၂) ထိုင်ကခင်ခေကခင်ခေမိုင်ဩးထုင်ခေ' မီ ၁၈၈၁ သုကျူလုလုခေပတ်ဂ
ကရကံမီးကပြိတ်သင်။ (၃) ကတွက်သုင်မ ဩးထုင်မမျိုင်ခေ' ပွက်။ လေပွက်။ ကံ
မီးထွင်မိတ်ဝံခိလိုတော်ဝံလင်ကလီရင်တော်မြိတ်ခံတီချ။

No. 13.

လိက်လင်သုံးတော်ကဝင်မျိုင်ကုတ်ထာနု။

၁၈၉၉ထုင်။ ဩးမကမုခင်ပတ် ၇၅။

ဩးထုင် မွင်မိင် မိုင်သုတိက်။ ယူဝခင်ကခိုင်ကုင်

ဩးခံ မွင်မြိုင် " ယူဝခင် "။

ချာလင်ဩးထုင်မွင်မိင်ကလီရင်ခံတင်လင်ထိုင်ထိုင်ခိုင်ရှင်လင်ကျေးလူး

ခေတ်ခါလင်မွင်ပိင်ယူခွဲဝခင်ထုခင်ပ၊ အပိင်ခွဲတိုက်မိုင်မြိုင်မအခင်လင်အ
သုင်ယခင်ပွဲလွတ်ချံ့သ၊ ၀။ ခွင်ဝေ၊ မီးခေလရင်ဂအရ အချုပ်ခင်ပတ်ဥသက်
ပခင်ဗိုခင်အခွခင်တော်၅၂၂အုပ်လေ။ ချေတင်ယင်အံလိုင်ခ၊ သွက်။ တင်ချေမီးခေ
မိုင်သီပုခင်ပုခင်၊ လ၅၅လိပ်၅၅ပခင် မုခင်၅၀လိုခင်ချေခေ၅၅လ'ပိုခင်ဝခင်၅၅ခင်
ထ'။ မိတ်တော်လင်ပိခင်လင်ကျေသေမ ထသခေးတော်မူထုက်ပခင်အမိင်ပ၊ ခေ
သေတော်လက်မတ်လိင်သိခင်သေခံ။ လွင်အကျွင်ခါလင်မွင်ပိင်လင်ဝ'လင်ထိုင်အ
ထံတော်မြိုင်အက်ထိုင်ပိခင်လင်၅၅ခါခေ။

No. 17.

လိက်လင်၊ ထံလုံးတော်လင်၊ ခေပိုင်ခင်သုခင်ပုခင်လင်
မိုင်၅၅ခင်သ၊ ၀တိ။

ခေတ်ခါလင်ယူမိုင်အိတ်လိင်အပိင်တိုက်ဝခင်သမိင်၅၅ခင်မွင်ဂခင်လဝ'ထင်အ
လိရင်ခံထိုင်အထံတော်လင်အခေ၊ ပိုင်ခခင်ပုခင် ထိုင်တုခင်ပိခင်လင်၅၅ပေ၅လ'
၅၅ခင်ဗိုခင်ခေ၊ တော်၅၅သိုင်ခေးခံ၅၅ခေ၊ သွင်ခံလုထိတခါခေ၊ အချုပ်အ
ထံတံလုံးတော်လင်၅၅ခါသင်သုင်တော်မူပခင်အရ၊ အတ၊ အံ၅၅ပခင်လေ၊ ခေထ'
လေ။ ထုပ်တပ်တံဗိုခင်ခ၊ ၅၅ခင်ခိုင်ခါလင်၅၅ခင်မွင်ဂခင်လခေ'ထိုင်။ ခါလင်ခေ'အံ
တွခင်မီးလွင်လိုင်အမိင်တော်လင်မုခင်ယုံ ခခင်လင်၅၅ခါသေထင်သေပွက်၊ ယံမိုင်
၅၂ပုခင်မေးခေ'လေ၊ လုံလိုင်ခခင်၅၂ လင်မုခင်ယုံခခင်ထိုင်မီးအလုပ်တော်အတိုင်
ပိခင်အခင်ခါလင်ခတ်လင်ပခင်မိင်ဂခင်ယူဝခင်လံဂခင်ခါလင်ခေ'သေဂေ၅။ ပွက်
တော်လိင်ခေ'ထိုင်၅၅လုပေး မိတ်မိုင်တင်ပွဲ'တော်လင်၅၅လေး။ ဝခင်လံဂခင်ခါ
လင်ခေ'ထိုင်လေ၊ သေထင်ဂေ၅ ခတ်လင်မပ်ထ'တိခါ။ ပိခင်လိုင်ခခင်ခေ'လေအ
တွက်အံ၅၅ပခင်လေ၊ လ'ခေ'အခင်တပ်တံဗိုခင်ခခင်၅၅အုပ်ခေ'ထိုင်မိတ်တော်မထ
အိတ်လူခခင်သီပခင် ချံ့သ၊ တော်မူသေခံ။ လွင်အကျွင်ခါလင်၅၅ခင် မွင်ဂခင်လင်
အလိရင်ခံထိုင်အထံတော်လင် ခခင်ပုခင်လင်အခေ၊ ပိုင်၅၅ပေ၅၅ခင်တော်မူ၅
ခံ၊ သွင်ခံတိခါခေ။

No. 18.

တံလုံးတော်လင်ပိုင်လု၊ ခခင်ခခင်လင်မိုင်ခခင်ဂခင်။

ခခင်ဝတုင်ထိုင်လူလိင်သီပခံလင် မုခင်မိုင်မိင်မိင်၊ နှိုင်ပေ၅ထိမိတ်တ၊ လတ်
ခံထိုင်တိတ၊ တော်ပိုင်လု၊ ခခင်ခခင်လင်လေ။ အကျွင်လွင်မခင်လိုင်၊ ခခင်ခါခေ'ခံ
ဂူမေးလုက်တိဝခင်၅၅ခင် တော်လေလိုင်ခခင်၅၅ပိုင်လု၊ ခခင်တ အပတ်အတိုင်ဂူပိ
ပိုင်ခခင်ခါသင်သွခင်တပေခခင်လွတ်တိခခင်ခခင်မေးခေ'ထိုင်။ အခင်ဝါ၅၅ခင် မွင်ခခင်ချခင်
မိုင်မိင်မိင်ခခင်မပ်၅၅လ'တုင်ခခင်ခခင်ပွဲ၊ လိုင်ခခင်လ'တင်အမိင်ထက်မတ်လင်အ
လုပ်ယခခင်။ တုင်ခခင်ခခင်လွင်သုင်တင်အခိုင်ခခင်ဂခင်လင်အခင်အ'ထိုင်မြေ
အ'ကျေ။ အ'ထွင်ပုင်အခင်သီဂေ၅ခေ'သေထံ၅တူတိထုပ်လက်မတ်လေအခင်၅၅ခံ
လိုင်အံ၅၅လိလွင်ခ'၅၅မိတ်တ၊ ပိုင်လုလေ။ ပွက်လုံပွက်လုံခိုင်ယုံလ'ခံတင်လတ်

တြးထုပ်ကုပ်စုင်းသိင်္ကံ၊ မိတ်တော်ကိမ္မေသုဉ်အမိင်တိကမ္မိတော်မူပခင်သိင်္ကံတိ
 ခါးခေါ်၊ ခါးလင်လင်အလီရင်တော်ခံထိုင်လင်ခိုင်ရှင်လင်ကျွေးလူးတိခါးခေါ်။

No. 23.

လိက်လင်တံလုံးတော်ကပ်အရေးပိုင်သုခ်လုပ်

မိုင်ပိုင်သုတမျှင်။

ခေါ်ခါးလင်တိုက်ခွင်အိတ်းလယူဝခင်တုခင်မက်ကျွင်မွင်ယီခင်ကျပ၊ ကျတို့
 ဝါးလင်လတ်ထိုင်အထံတော်တိခါးခေါ်၊ ခါးလင်ခေါ်လင်အယွှံသိပ်ဒီအရုဏ်
 ကော်ဝါးခါးရုဏ်လိကော်ဝါးလင်တြးခံမွင်ဝုခင်ပေ၊ မွင်လိခင်ကျိပ်လိခင်ခါးလင်
 ယံလင်ပီ ၁၂၅၂ တုလင်လိလိခင်ရှက်ခွဲဝုခင်ယူထုတ်ကိခင်လုပ်ကခင်ခေါ်ထိုင်
 တလိပ်လိပ်မီးသိပ်ဒီတခါး၊ မွင်လိခင်ကော်ပီ ၁၂၆၂ တုလိခင်ပိတ်ခွဲဝုခင်ခံခေါ်
 တံ၊ ဂွါလင်။ အခင်ကိလ်ခံသိပ်အခွေ ခုလိခင်မီးတြးခံမွင်ဝုခင်ကျိပ်လိပ်ကုတ်တ
 ခါး၊ ခါးလင်ခေါ်တြးခံပေ၊ မွင်လိခင်အထင်အသု၊ ကျော်လေလိပ်လိပ်ခင်အခင်
 ကျိပ်အလိပ်လင်၊ ဂွါပိုင်မခေကျိတ်တသမတွံ၊ အခင်လ်ပုဂံမဂံ၊ အရုထိုက်အခင်
 လယူဝခင်တုခင်မက်ကျွင် အပိုင်အဂ္ဂကိ ခံပတ်ဝုလိခင်သိပ်ခင်ကထိုက် တခင်ကျ
 မခင်ပုံ၊ ဝုထုပ်ကိလိခင်ခိုင်၊ ဂွါကိလင်မိတ်တော်ကပ်အရေးပိုင်သုခင်လုပ်ဝုခင်အ
 မိင်တိကမ္မိတော်မူပခင်သိင်္ကံသွင်အကျွင်ခုပ်ခင်ဝံလင်ထိုင်အထံတော်ကပ်အရေး
 ပိုင်သုခင်လုပ်လင်ခိုင်ရှင်တုခင်ခိုင်လင်တခါးခေါ်။

No. 24.

လိက်လင်တံကပ်ယူလုပ်သုခင်လုပ်မိုင်ပြေမြှင်။

ခေါ်ခါးလင်ယူမိုင်ပြေမြှင်ကျေခံလိပ်လိပ်ယူထံအလိပ်ဝံ၊ အလီရင်တော်
 ခံထိုင်ခင်လိပ်ပ၊ ကျတို့တိခါးခေါ်၊ ခါးလင်ခေါ်အတွက်အခင်တင်လင်လခင်ခံ
 လိပ်လိပ်ယူထံတိမိုင်ပြေမြှင်ခံလိပ်ခေါ်၊ ခါးလင်တင်ပိုင်ခင် ၅၂၀၀၀၅၊ မိုင်သံပိုင်
 လခင်သိုင်အခင်ဝံလင်၊ မိုင်ပြေမြှင်ခေါ်သိုသိုင်ယူထံခါးလင်မီးသိသိုတခါး၊ အခင်
 အတွက်သိုသိသိုင်ခေါ်မိုင်လှပွက်လှသေမင်ဝါးမလ်ခံတင်ခင်ကိလင်ခေါ်လှသေကျ
 သင်တလိပ်လင်မိုင်တင်ဝံပခင်အယူထံတိမျှင်ဝုခင်ထွက်ခေါ်လင်ခါးလင်ခေါ်လ်
 ခံတင်ပိုင်သေတ၊ သေတခါးအခင်မိုင်ဝုခင်မ၊ သွင်ခိုင်ခင်ခေါ် သိုသိုင်ခါးလင်အခင်
 မီးယံကိတင်သိုတင်ကတ်မိုင်အချိုင် ၁၀၁၅၊ မိုင်လိပ်မ၊ ရွတ်လေဂျသိုသိုင်ခါးလင်၊
 ခါးလင်ကျေခံခိုင်မိုင်မီး ယူသိုသိုင်လေဂျိတ်သင်လေ မ၊ ဂျိတ်လိပ်ခင်ခေါ်ခေါ်မိုင်
 အခင်ခါးလင်ထွင်ထံထွင်အကျွင်ခေါ်ပ၊ ပဝုခင်မ၊ ခင်ခင်ခင်လ်ဂျိတ်ထံအမိင်အကျ
 ခေါ်လင်အလုပ်ယခင်လင်အခင်ထီလ်ထွင်ထံကျသင်ထတ်ဝါးခင်ခေါ်တခါးအခင်
 ထိတ်မျှင်ဝုခင်ထွက်ခေါ်လှထုတ်ခင်တင်မီးမ၊ အပတ်လိပ်လိပ်သံ၊ ပိုင်၊
 အခင်ချိုင်ချိုင်လိပ်လင်၊ အထုပ်ခင်ကျသင်တခါးအခင်သိုသိုင်ခါးလင်မီးယံကိတင်
 သိုထိုင်ရှင်ကုခင်လုပ်သိုသိုင်ခါးလင်ခေါ် မိုင်ခံဝါးရွတ်ထိုင်တိခါးလင်လင်ထံ
 ဝါးထိတ်မျှင်ဝုခင် ထွက်ခေါ်မ၊ ခင်ဂျသိုသိုင်ယူထံခါးလင်ခေါ်ယူလေမိုင်အခင်

အာခင်လွင်တင်အကျွင်လပ်သိင်ထုတ်လွင်၊ ပိုင်ခေမင်လတ်သင်ကုတ်ဝါခေလေ်ခါ
 လင်မော့အံခံယပ်လေ်ဝင်ထိုင်ခေလှိုင်လှိုင်သံ့၊ ဣခါခိုင်ပွင်တိအာခင်ဝါယွခင်
 ပိုင်ငါးမူခေလိုင် လံပခင်၊ ဣယပ်တခါပိခင်လိုင်ခင်ခေလေ် အာခင်အမုထံမွင်
 အုင်ခိုင်ခေလှိုင်ပိုင်၊ အါခေ၊ အံမီး၊ ယ်လပ်ကျွင်တိအာခွင်သင်လိုင်ခင်ခေခေ။
 ဒိလှ်တဂ်တိုင်ခိုင်လံ၊ အာခင်ပိုင်ခါလင်ငါးမူခေလေ်ပေ်ဂေါ်သေ်မထတေ်မူပခင်
 ယပ်ဝံပခင်အပြိတ်တံတိမခင်သေ်ခံ ခါလင်မွင်သိက်အလီရင်တေ်ခံထိုင်တံလင်
 အိုင်ရှင်လင်ကျွဲလူးတခါခေခါ။

No. 27.

အာခင်လုံးတေ်ကပ်ယာကုတ်ချွန်ဂုခင်ခိုင်ပျို။

သိင်ယာယာခေယာကုတ်အာခင်ခေပတ် ခေ။

၁၈၉၈ခုလိုခင်လုခင်၁၄ ဝခင်အရ၊ သိမော့အာခင်အာခါကျွင်ယာခေ၊ ခိုင်ပွင်တိ
 တက်လံခေခံလွင်အကျွင်မခင်လံ၊ အာခင်အရ၊ သိလိက်အလီရင်ခံပထမအာခင်တင်
 ခေခေပတ်၁၉၂ ရ၊ လတတ်ပုဂ်မ၃၇၅-၈၀ အရခေခိုင်ပျိုထံတေ်ယာကုတ်
 တြးခခိုင်လှိုင်သူတြးခေလံအာခင်တြးခံအာထုခင်လံအာချက်ထွံတင်လပ်ဝံခေ
 လိုင်။ ပီ၁၈၉၇ခုလိုခင်အေ်ကုတ်၁၉ခံခေပုဂ်မ၃၇၆အရလွင်အကျွင်ယာကုတ်
 တြးခခိုင်လှိုင်သူတြးခေခိုင်ပျိုလီရင်တင်သွင်ပီလေ် ခခိုင်လံခေလိုင်ပ၊ ယူပခင်
 လိုင်ခင်ခေလေ်ပေ်ယပ်အာခင်လွင်အပြိတ်အမုချက်မခင်ခေလိုင်မော့အာခင်ပိခင်
 သိုင်ယပ်လွဲလှိုင်သူတြးခခိုင်ယာခေလိက်လံအာခင်ခေပတ်၁၆ပီလိုခင်ဝခင်လှိုင်တင်အ
 မုအာခင်လှိုင်သေ်မဝါလှိုင်တင်အမုခေပတ်လှိုင်လွင်အကျွင်တုဂ်ထွင်ယခင်လှိုင်တိအ
 ကျွဲလီရင်သေ်လေ်အိဂ်လှိုင်တင်လိက်အလီရင်ခံလှိုင်တက်သံသက်သွင်တံလှိုင်တေ်
 ဟိုဟိုအာခင်သင်ဝါထွင်ထံထိုင်လိက်ပွဂ်လီလိယပ်လေ်လွင်လိုင်ခင်ခိုင်ရှင်ခေ၊ အာခင်
 လိက်အလီရင်ခံလှိုင်တင်အပြိတ်အာချက်ပုံလံမသက်မဝင်သွင်ခင်လိုင်ရှင်ကျွဲခေလိ
 တက်လံတိသက်အလှိုင်လှိုင်သက်သွင်ခင်ခေခေလေ်လွင်၊ အပြိတ်အာချက်တြး
 ခံအာထုခင်လံခေမော့တင်အလှိုင်လှိုင်တက်သံထွံဂပ်ခခင်မ၊ သေ်လေ်။

No. 28.

လီရင်ချက်-။ အယူခံအမု။

ပုခင်မ၊ လိုခင်မတ်၁၉ ဝခင်တြးခခံခေအာခင်အာခင်တုဂ်ပေ်ခေခင်သွင်ခံတိအာ
 ရှင်ပေ်လင်မခင်အာခင်ဝါအာတုယွခေခင်လေ်။ ဣပိုင်အာခင်အာတုယွတံယပ်
 ခခိုင်တြးခခံခေလိုင်ခင်အာမုအာခင်တံထင်သ၊ ယူအာခင်ဝံအပြိတ်တံယပ်
 လေ်တြးခခံခေတင်ကုခင်တင်တိယိတ်ခခင်မော့လေ်မော့၊ ၁၀သေ်ယာဝါခခင်ယပ်။
 တိပေ်လင်မော့အာခင်တံ၊ ဣခေခိုင်ပေ်ပွဂ်၊ ယပ်ထိုင်ပေ်ဂပ်လိုခင်မခင်ခေ၊ အံရှင်
 တုဂ်ကုခင်တံလိုခင်၊ ဣလေ်အာခင်လှိုင်တိသေ်ယုင်ပံတခင်ထိုင်တံ၊ ဣတင်သေ်ယပ်။
 အာခင်တြးခခံလွင်အကျွင်တင်အမုထင်သ၊ လွင်အကျွင်လှိုင်တုဂ်လီရင်ချက်ခိုင်သိုင်
 မခင်လှိုင်လှိုင်အံမီးတိလိယံမော့။ ဣပိုင်အာခင်ထိုင်တိအာခင်အာချက်လီရင်တြး

သုတ်ခေ' လိုဝ် ကာခင် ပြု ကာခွင် က ယူ ခံခေ'၊ ဩဇးခေ' ကိခင်ထပ်ယူလေ။ ဂွပ်ပိုင်
 ကာခင်လ' တင်မှိတ်တိုတော်သ ကျာ်လေထွံခေင်တော်သမေၤ ဂှ်တိုပုခင်လိုဝ်ယပ်မိခင်
 လွင် ကာကျွင်လိုဝ်ခေင်ခေ'လေခေင်တၢ်လိုဝ်ထီရင်ချာ်ကွဲာ်ကတိင်လိုဝ်မခင်မိလိုဝ်ခင်က
 တိသေလေ ကပြိတ်တံတၢ်တၢ်ယပ်တၢ်တၢ်တၢ်လ'တၢ်လွံခေ'ခေင်ခေင်ချေယွံတံ
 တကျွဲခင်ပွင်သွင်လူတံထွင်လုပ်ကာသကသေလေ။

No. 29.

လုံးတော်လပ်မြိုင်လူက်မိုင်ပကခင်တွင်။

ဩဇးလုပ် ကာ'လိတ်ရခင် ဂုခင်က . . . ယူဝခင်ခါယခင်တိုက်ခယခင် ။
 ဩဇးခံ ဝ ကာ'ထုလုးမှိတ်ခေၤ . . . ယူဝခင်လိက်ပတခင်။ ။
 ၂ ကာ'ရဲး ။ . . . ။

လိုဝ်ကာမူ။

ထုက်လ'ပိုင်ဂိုက်တၢ်ခပ်ပိုင် ၆ဝတင်၊ မိလိုဝ်ခင်တၢ်မခင် ၄၃ကျပ် ၂ပေ ငြိမ်း
 ပိုင်တၢ်ကထေဝ် ၄ကျပ်ပ'ဝ ၄ပေ၊ ပိုင်သွင်တီပွင်လေၤတၢ်ခင် ၅ဝကျပ်ငြိမ်း။

၁။ ခေင်ခါလပ်ဩဇးလုပ် ကာ'လိတ်ရခင်တီလိက်ကာလှီ သက်သွင်ထိုင်တံထပ်
 ခိုင်ဂွင်လပ်ကျွဲလူးလွင်တုခင်ပိုင်လပ်တီခါခေင် ၁၂ ၄၉တုင်လိမိုင်လိုဝ်ခင်
 ခေင်လေၤဂှ်ခေင်တၢ်ဂွံတံထိုင်လိုဝ်သံယပ်ဩဇးခံ ကာ'ထုလုးကာ'လေခင်သွင်တၢ်
 ခေ'ပေၤတၢ်မခင်မၤ၊ တၢ်မခင်မၤလေဝ်ခင်ခါယခင်တီခါလပ်ခေ'ဂုခင်မီးလေမက်
 ထီတံးယက်ဂှ် ၇ ခံမခင်မက်မူ။ လလီလိုဝ်ခေ'တင်ခပ်ပိုင်သိုင်လိုဝ်ကာယွ'ယွ'ယီ
 ယီခပ်ပိုင်မီးပက်တင်မူ။ လပ်ပခင်ခပ်ပိုင်သီသိပ်တင်ဂုလုလေ။ ကိုတ်ခပ်ပိုင်ဂွင်သိပ်
 တင်ခေ'မပ်ပခင်ဂုလုတခါ။

၂။ ပိုင်ခင်တီခါလပ်ခေင်ကပ်သုတ်ပိုင်ခိုင်ဂွင်ဂုလုခိုင်ဂွင်လ'လိုဝ်ခေင်လွဲ
 တင်သိုင်ကာယွ'ယီတင်မီးဝ'တၢ်ကထေဝ် ၁ ပိုင် ၁ ငွဲယွခင်ယူမပ်လ'တခါ။

၃။ ပိုင်လိုဝ်ခေင်ခေ'လေခိုင်ဩဇးခံခပ်သွင်တၢ်ခေင်ကိုတ်လေတၢ်ဂုခင်ခပ်
 ပိုင် ၆ဝတင်၊ တင်ပိုင်တၢ်ကထေဝ် ၄ကျပ်ပ'ဝ ၄ပေခေင်လေသင်၊ ခပ်ပိုင်တင်ပွင်
 ပက်မူတၢ်ခေင်ရ ၂ ကျပ်ခပ်ပိုင်ဂွင်သိပ်တင်ခေ'သင်မိလိုဝ်ခင်သီခေင်သံကျပ်ပ'မူပ'
 သိပ်မိ။ တင်ပိုင်တၢ်ကထေဝ် ၄ကျပ်ပ'လိတ်မူပွင်လေၤတၢ်ခင်သွင်တီ ၅ဝကျပ်ပ' ၉
 ပိုင်ခေ'လေထုက်လ'ခိုင်ဩဇးခံသွင်တၢ်ခေ'တခါခေင်။

လိုဝ်ခေင်ဂွံပၤတၢ်ခိုင်ခေ'လွင်မခင်မိခင်ကာမခင်ခါလပ်ခံသက်သေယပ်။

No. 30.

ပုခင်မၤသေသွင်ပီခေ'ခေ်ယိင်မခင်တၢ်မူ ကာယုတ်တခင်ထိုက်တၢ်ခွင်ဂုလုးလိင်
 သိလိုဝ်လိုဝ်သီဝ'ထုံထုံလိလိခေ်ယိင်မခင်ကာယုတ်တီတၢ်သေတၢ်သေယပ်
 လေ။ ပုခင်မၤဝခင်မူသွင်ဝခင် မိုင်ကာခင်ခိုင်ဂွံယွခင်ကာ ခွင်ဂုလုးလိင်ခေ'လေ။
 ကာခင်တၢ်သေခေ'လွင် ကာကျွင်ကာယ ၂ ခွင်ဂုလုးခေ'ကံဂွံထိုင်ပေ်ပိတ်၊ ပေၤယပ်
 လိုဝ်ခေ'ခွင်ဂုလုးခေ'လိုဝ်လွင် ကာကျွင်ခေ်ယိင်ကာခွင်ဂုလုးဂွံတံပွင်ဝ'တင်

ယိတ်တင်ယူဝေ။ အံ့ဟိုက်သုဇ်ဝေလတ်ဝါ အံ့ဟေ့၍ ဂေါအာခင်တံ့၍ဝေလေ
 အာခင်လွင် အကျွင်လၢဝါ၍မခင်ယၢပေလၢဝါလိပ်ခင်ခေလတ်ခိုဉ်ဟိုဂေါ၍ လွင်
 မင်ယူလၢဝါယူ။ အာခင်လွင် အကျွင်အချာ လတ်ဝါလိပ်လိပ် လင်သုံခင်ထာခင်
 လတ်အွာဝါလေ၍သေခေလွင်အာခင် အံ့ဟေ့၍ဂေါအာခင် တံ့ခေအာခင်မေ၍
 သေယပ်လေယိတ်တင်ယပ်ခေခင်သံသိသေယပ်။ ဩ၍ခံအံ့ဟိုက်သုဇ်ဝေ အချိုင်
 လတ်သိင်သွံ၌ အာခင်မခင်လိပ်အွာ၍တံ့ခေခင်ခေခင်။ အာခင်အကျွင်လွင်မခင်အွာ၍
 အချိုင်လတ်သိင်သွံ၌ ဝိုခင်တံ့ဟံ့မခင်အိပ်ယူလေ၍ပိုင် သက်သေခင်အွာဝါယိပ်
 ဘာခင်လေလံ၍။ အံ့ဟေ့၍ခေမေ၍ အွာ၍အချိုင် ဝံသေ၍မခင်ခင်သုဇ်ရှု၍
 ယပ်။ လိုခင်မိပ်ရှိုင်သေသွင်သံခေ၍ခေခင်ခေ သုံခင်ထာခင်သေလုပ်သွင်ရှိုင်၊ ထုတ်လံ
 တုတ်တံ့အံ့ဟေ့၍ခေရှိုင်တိအာခင်မီး လံတင်ခေခင်လေ။ တိတုတ်အံ့ဟေ့၍မီးရှုတံ
 ရှုမံသေလေ။ ခေခေခင်လိပ်အံ့ထုတ်အံ့မီးလက်ခေခင်ခင်ယိပ်သေ။ အံ့ဟိုက်သုဇ်ဝေ
 မင်တခင်ရှိုင်တိမတ်ဝံတိဝခင်ပွတ်ခွင်ခေလေ။ တိသုံခင်ထာခင်ပေ၍ယိပ်ယိတ်တင်
 ယပ်လေလိုခင်ခေတင် အံ့ဟေ့၍အံ့လံထုတ်တင် ဝါခေခင်ခေလေ။ လွင်အံ့ပုဂံ
 သုဇ်ဝေလတ်သိင်လုပ်တင်အံ့ခေလိပ်သေအာခင်အံ့ဟေ့၍ ဂိုတ်၍တေ၍သ
 မခင်အွာဝါခေအချာ၍သံသိသေသံ၊ ပိုင်၍အံ့အွာ၍ယပ်လေမိခင်လိပ်ခေလေ၍အံ့
 ပုဂံသုဇ်ဝေထုတ်သေ။

No. 33.

လတ်ဝံလုံးတေ၍လတ်တင်ခေခင်မိပ်ခင်လတ်။

ခါလတ်ခွင်ပမီးအလှူတင်လတ်အထံလုံးတေ၍လတ်အခေခင်မိပ်လတ်မိခင်လတ်သိင်
 ယၢမိပ်လတ်ခေခင်ပေ၍လံ၍တေ၍မူခင်အကျွင်ခါသွင်ခံလုံးတေ၍ခေခင်။

အကျွင်မခင်တိခါလိပ်တုတ်ခါလတ်ထံအမူတေ၍လတ်အလုပ်ယဉ်ခင်လတ်သံ
 ခခင်ခေ သံဝါအံ့ဟိုက်လံလံသေမေ၍၍လံမိခင်တုတ်ယအခွာခင်လေလိုသေခံကျွင်
 လၢခါတံ့ခင်ထံအမူတေ၍လတ်ခေခင်ရှိုင်မင်လံ၍လွတ်ခေခင်လေ။ မိပ်ခေခေခင်ရှိုင်အ
 ယၢအထူတေလံသုဇ်ခိုခင်ခါလတ်အၢမူအၢလၢထၢမူခင်ခွင်ခွင်၍တံသံထံသွင်
 ယပ်။ အခင်လံယေလိုခင်လိပ်ခင်လတ်ၢရှုခခင်လေတေ၍ထိုင်လံမိတ်ခခင်လံ
 ခခင်ပထမအခွာခင်လေလိုလင် ခွင်သံခခင်ခခင်အယၢ အထူဟိုသုဇ်ခိုခင်ၢယပ်
 အခင်တိယူလတ်၍လေလိုလင်ခွင်သံခခင်ခခင်ခခင်တေ၍မထတင်အယၢတေ၍မူပခင်
 ခါလတ်သေခံတိခါ။ မိပ်ခေခေခင်အမူတေ၍လတ်အလုပ်ယတင်လံခခင်ခခင်ခါလတ်
 တေ၍လၢထံ၍တိအမခင်အခခင်တိခါအကျွင်မီးခခင်ခခင်လင်မီးလိပ်အလိပ်ခင်
 ခခင်တင်လတ်အထံလတ်အခေခင်မိပ်လတ်မိခင်လတ်ၢလုံးတေ၍ခါခေခင်။

No. 34.

လိက်လၢချုတ်ပခင်ခင်ပိတ်။

သက်တံလိပ် ၂၄၂ တုတ်လိုခင် မိတ်ခွင် ၂ ခခင်ထံ မိပ်ခခင် ချာခင်ရှိုင်ခွင်သုဇ်
 သွံယူဝခင်သံခခင်တေလွင်လုပ်ခခင်လံသံပာ၍ ရှုတ်မၢးတိခွင်တၢပုဂံအခင်ယူခိုင်

မခင်ဝခင်မခင်သေယပ်ထတ်ဝါလွင်အကျွင်မခင်လုပ်ငါခင်လံ့သံပက်အခင်ပိခင်ၵါ
ခပ်ပိုက်ၵ်ပက်တင်၊ ခပ်ပိုက်ယေပ်ပက်ၵါခခင် မခင်ၵ်တခင်၊ ယပ်လေလွင် ခခင်လတ်
ကခင်အတိုင် ခခင်ခွင်တၵ်ပုင်ခေလင်ပခင်ၵူပခင်ယိုမ်တီမွင်သုဇ်သွံ'ဗိုခင်သံလွံ
အခင်ပိခင်ၵါခပ်ပိုက်ၵ်ပက်ခခင်ယပ်။ ခခင်ခပ်ပိုက်ၵ်ပက်ခခင်ၵ်ပိခင်ခပ်လုပ်မုခင်
ခပ်လိပ်ၵ်မုတ်လင်ခခင်ဒီၵါ ၂ ၄၃တုင် လိုခင်ၵ်ၵ်ၵါ ၁၀ခံဝခင်လွံ'ခခင်လံ့'အခင်တင်
မွင်တၵ်ပုင်တုင်သေယပ်လွင် အခင်ခိခင်ကခင်ဝ'ဝခင်မခင်လေတေလံ့'တိုက်လက်သုင်
ထိုင်ၵ်ခင် မွင်တၵ်ပုင်လေပေၵ်အခင်ခပ်ပိုက်လံ့'ထိုင်ခခင်ခပ်ပိုက်ၵ်ပက်ခခင်'တေပခင်
၀၀၀၀၀ခခင်ခေ။ ယံ'တို့ခခင်ဝါခခင်သက်သေခပ်လင်လံ့'ဝခင်ခံတီထုပ်လက်မတ်
ယပ်။

No. 35.

ကျောင်းကျေးထူၵ်ပေၵ်သတင်းချက်ခံပတ် ၉။
ပထမလိက်အလီရင်ခံခံပတ်၀။ လိက်အခင်မတ်တံ'ဝ'

ၵူဝခင်ခံပတ် ၂။

တြးလုပ် (၁) ငှပ်သိခင်း (၂) သေၵ်ပင်း။ (၃) သုဇ်လက်။

တြး ခံ .....

လိပ်အမုခခင်။ ယၵ်လုပ်တုက်မ ၃၇၉ အယ။ အမုလက်ခပ်။

၂၃-၂-၉၇။ မိခင်အခင်ခင်ခံ။

(၁) ၂၃-၂-၉၇ လံ့သတင်အခင်ခင်ခံ ၀ ခေလိ။

(၁) ၂၀-၂-၉၇ တင်အခင်ခင်ခင် ၆ ခေလိတေၵ်ခင်ခံ ၆ခေ
လိလံ့'ထိုင်ထိက်လိက်သေလေ။

(၁) ယံ'ပထခင် ကျောင်းကျေးထူၵ်ခပ်တင်က'ကခင် ၀ မိခင်ထံ
ထိုင်ထွက်လိက်သေခခင်ခင်တထုပ်ပိခင်တီခါ။

ခါလင်ကျောင်းကျေးထူၵ်လၵ်လၵ်ခင်မွင်လူၵ်းအလီရင်တေၵ်ခံတီခါကျေးလူ။
လင်ပိခင်လင်ခေၵ်။ အခင်တီခိးယံ'ခခင် အမု(၁)အခင် မတ်တီခိးဝ'ခခင်လံ့'
သတင်ယပ်။ ခခင်ၵါတြးလုပ်ပခင်ခပ်တီမတ်ဝ'ခခင်။ အမုခခင်လံ့'လွံ'အပိပခင်
တီပထမအမုထံမွင်သုဇ်အခင်းသေယပ်တုင်ခါလင်လေတင်အမုထံမွင်လူၵ်လေ မွင်
သုဇ်ယေပ်ခပ်လင်လံ့'အခင်ကခင်ၵါ တီအလပ် အခင်ပိခင် ခခင် ၉၇ ခုလိုခင်လေ
ယေပ်ဝါယီ ၂ ၀ဝခင်ခိခင်ခင်ခခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
လင်ခိခင်ထုပ်ခိခင်
ပေၵ် ခခင်မၵ်းအံ'ခပ်ယူဝခင်တလုပ်ပိခင်သံအခင်ၵါတင်တီလံ့'သကင်ယပ်သေ
ထတ်ခခင်ခေ။ ခခင်ထိုင် ခခင်အထင်မပ်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ထံထုပ်အံ'ခေယူဝခင်တလုပ်ပိခင်လင်ထံမခင်လေမခင်လင်ဝါခံအခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
အံ'ထိုင်တၵ်အံ'ချိတ်ယူဝခင်တြးပေၵ်ကျေၵ်ထုခင်ယူဝခင်ခွဲခပ်သံခေၵ်မၵ်း
ချးၵ်ခင်ခါ။ လိုခင်သံလွင် ၉ခံခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်

ဝါးခင်ခေ။ လိုဝ်သေ ခွဲခပ်သံဂေါခေ တင်အာ ခပ်ယူဝခင်တလုက်ပိင်အထင်အံ
 ဟင်ယပ်။ လွင်တင် အခင်ရွာပွက်တိဝခင် ခပ်ခေခင် ထွက်လာခင်သေယပ်လင်လံ ဖွင်
 ခပ်သံဂေါအာ လိင်တၢအာ ချိတ်အာ ကျော်ထုခင်သေယပ်။ ခါလပ်ခေ ယူတိဝခင်တ
 လုက်ပိင် လင်လံ ထိုအ ဖုတ်အာ သုရ်ယေလေတင် ဟုခင် ဝခင်ဂေါ။ အခင်ဝါအာ
 လွင်ရွာလုင်ထွက်တုရ်တိဝခင် ကြိုးပော်ခေခင်။ အမူခေ ခင်ပိုင်တေထင်သးပော်
 လံ ထွင်ထံလုင် ထွက်ယူ ခွင်ဝခင်ခေခင်။ ဟင်ခံ ၆၁၇ လီ အခင် သိင်ရွာ လေလင်လံ
 အိတ်ပိက်တင်အခင်မတ်တိဝခင်သေယပ်။ ခံခေခင်လံ ခွဲခင်ဝခင်တလုက်ပိင်ခါယပ်။
 လိက်အခင်မတ်တိဝခင်ခေခင်တိဝခင်တလုက်ပိင်သက်သွင်မးတခါယပ်။

ခွဲလိက်အခင်မတ်တိဝခင်ခေ ငရုခုလိုခင်မတ်လံ ၄ ခံပတ်တလုင်တိဝခင်တ
 လုက်ပိင်လိက်လၢပုင်သက်မးခါအော်။

မွင်လူကြီးလၢလိခင်။ ၁၀-၂-၉၇။

No. 36.

ကြိုးမပုင်ကံခံပတ် ၁၂၀။ ပုင်ကံတံလီရင်ချက်။

လုံးတော်လပ်မြိုင်အက်ခိုင်ပွက်ခွင်း။ ၁၉၀၀ခု။ လိုခင်ခေ ၁၀ ဝခင်လွံး
 ၁၉၀၁ခု။ ။ အမူခေပတ် ၈၉။ အာယူင် ကြိုးလုပ်။ မိဂွက် ကြိုးခံ။

လီရင်ချက်။

ကြိုးလုပ်ကြိုးခံသွင်ဟံလံ အွက်လတ်စွဲအယၢ။ ကြိုးလုပ်ဝါလိခင်ခေ
 အခင်ထိုင်ခခင်ခေ ခံလွံး။ ကြိုးခံပွက်။ သပ်။ ပွက်။ သိပ်။ လံပခင်ယပ်ပိတ်
 ကျခင်ပိုင်လိတ်ခခင်အံပံလံပခင်ဝါခင်ခေ။ အခင် ကြိုးခံတင်ပျခေခင်လိက်လၢ
 ချွက်ခခင်ခါလပ်လံထုင်တိလက်မတ်အမခင်ယပ်။ ဣၢတင်ခံခခင်တင်ပိုင်ခင်
 ၉၆၅၀ အံလွံခံတင်ပိုင်လွံး။ ယပ်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 ဝါခင်ခခင်ယပ်လေ။ ကြိုးခံခခင်လွင်မခင်ပခင်ပိုင်ခခင် ၅၁ ကျပ်တင်ပိုင်ပော်တုင်။ ကျ
 မခင် ၄၅ ကျပ်။ ပွင်မိရ်ပိုင် ၉၆၅၀ အခင်ပးခခင်လိက်ချွက်အတင်တိရ်ပခင်ယပ်
 ခခင်ဖွင် အပ်မးသက်သေသံဂေါယပ်။ ကြိုးလုပ်ဂေါတင်ပျခခင်သက်သေအခင်
 ပခင်ပီခခင်သုရ်ချွက်မခင်။ ကြိုးခံဂေါတင်ပျခခင်သက်သေအခင်ပခင်လုက်မခင်
 သံဂေါလေတင်တိက်လခေ။ ခခင်လိက်လၢချွက်အထင်အသးဝါခံ ၉၆၅၀ လခေ
 ဂေါခံပခင်လိုဝ်သိင်ယပ်။

အခင်။ ကြိုးလုပ်လွံးချက်ခခင်ပလတ်သေ။ ကြိုးလုပ်လံခံတင်အခင်သိင်
 လလိပ်ကြိုးခံသေ။

No. 37.

လုံးတော်ကပ်မြိုင်အက်ခိုင်ပခင်းထွင်း။

၁၉၀၀ခုလိုခင်အက်တုင်ပလံ ၂၅၀ခင်။ ၁၉၀၀ခုယၢလုတ်မူခေပတ် ၁၅၉။

အာသုရ်ထွက် . . . ကြိုးလုပ်။ အာသုရ်ထွက် . . . ကြိုးခံ။

ယၢလုတ်ထွက်မ ၄၀၆ အထွံးမူ။

လီရင်ချက်။

၁၂၆၂ တပ် လိုခင်၌ ၁၉၀၀ တီခွဲအတွင် လိုခင်အေးကုတ် ဂွမ်ပိုင်ကြီးလုပ်
မီးခွဲခိုခင်းရပ်တိကြီး နှိုင်းလံး၊ ထုတ်တခင်းခိုခင်း ၁၀၅ အပ်ဝံ တီကြီးခံအံ သုဏ်
ထုပ်ယေထုပ်ယေယံလေကြီးခံအပ်ခံ ဘိခင်ပိတ်သေလေ၊ မိုင်လိတ်ထံတီကြီးလုပ်
လေတင်ကြီးခံနှိုင်းခင်းပက်ပံ ၅၂၂ အပ်ကြီးခံအပ်ခံ ပခင်းပိုခင်းတင်တီဝါခင်းခင်း။
ပိုင်ခင်းလေထွဲဝါ အမုခိုင်ကြီးခံခင်းယင်း၊ ခင်း၂၂၂ အပ်အပ်အပ်အပ်အပ်အပ်
ချေကြီးခံခင်းလတ်ကြီးလုပ်ခင်း အပ်ပခင်းလိုက်နှိုင်းခင်းအပ်ယင်းဝါခင်းခင်း။
လွင်အခင်းအပ်ပခင်းလိုက်ခင်း နှိုင်းခင်းသက်သေဂွမ်ပိုင်ခင်းအပ်ပခင်းမီးသွင်မော
ဂွမ်လေကြီးခံအံပျခင်းသက်သေလံလံခင်းခင်း၊ နှိုင်းခင်း၂၂၂ မခင်း ၁၀၅ အပ်ယံ
မခင်းလေအပ်ဝံသံဂွမ် အံသိုင်းအံထွဲ အပ်ခံ ဘိခင်းတင်တီ ခင်းအထင်အ
သားယင်း၊ ဂွမ်ပိုင်ခင်းလေယံလတ်ပုဂံ ၄၀၆ အထုတ်လိလံဝံ ပခင်းအပြတ်
တံယင်း၊ လွင်အခင်းကြီးခံအံ သုဏ်ထုပ်အခင်းခင်းလုပ်လံ အံ သုဏ်ခင်း အခင်းယူ
တီအထပ်ကျခင်းလေခင်းဂွမ်အပြတ်အခင်းထွဲဝံ ခိုင်မခင်းလေယံလတ်ပုဂံ
မ ၄၀၆ အထုတ်လံခံအံ ပြတ်အယူတော်မီးခင်းခင်းယင်း၊ ကြီးခံအံ သုဏ်ထုပ်
ခင်းခင်းလေခံတံထွင်ပီးသေလေဂွမ်တခင်းခင်းထွင်။

No. 38.

လုံးတော်မိုင်မ၅၂ သမခင်းယံကဝတ်ကြီးသူကြီး။

၁၀၆၆ ခုလိုခင်းခင်းပိုင်ယံ ၁၂ ဝခင်းထွဲ ၁၀၆၆ ခုယံလတ်ပုဂံ ၃၄၉။

အေဂရိယံထိမ . . . . ကြီးလုပ်။ အံပိုင်းရှမ်း . . . . ကြီးခံ။

ပုဂံ ၄၄၇ အထုတ်ပု။

လီရင်ချက်။

အမုခင်း ၁၀၆၆ တပ် လိုခင်းခင်းပိုင်ယံ ၅၂ ခံခင်းခင်းမ၅၂ သမခင်းဝခင်းထင်တ
ပိုင်ပုခင်း ယံလက်မော၊ အပ် မိတ်ထိုင်လံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံလံ
ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
ဂပေ သေယပ်လေသက်သေ မွင်ထူလုပ်ခင်း ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
အခင်းသက်သေခံတင်မီးဝံလုပ်ကျိထံ ခင်း ကြီးခံခင်း ပွင်ဝံတီမခင်းယင်းဝါခင်း
ခင်းပွင်သေခင်း လွင်အခင်းလံခင်းသတင်အတိုင် ခိုင်ခင်းမီးထံတီမခင်းယင်းလံ
လံ အပ်အပ်ပခင်းလံ
ခင်းခင်းမောဝါခင်းခင်း ယင်းလေ။ သက်သေသွင်မောခင်းခင်းမောလွင်အခင်း ကြီးခံ
ပွင်ဝံလုပ်ကျိတင်ခိုခင်းမတ်ယင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
ပွင်ဝံ လုပ်ကျိခင်းတီအံအံလတ်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
ခင်းခင်းသက်သေကြီးထုသံမောအံအံလတ်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
အပ်ပိတ်လေခင်းပွင်ဝံထင်ထင်သားသားယင်းလေထုဂံလံပခင်းအပြတ်မခင်းယင်း၊
ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
ဝခင်းအပ်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း

အပြတ်တံတိတြးခံခံယဝ်၊ ဝိုဝ်အခင်ထုဝ်ရှခင်အပြတ်အခင်ထွ'ဝ'ခိုင်တြး
ခံအ'ပုဂ်ရှခင် လုဂ်ထ'အ'ပေယျဝခင်ထိခင်မိထွ' မိခင်အခင်မခင်အခင် လိုဝ်လေ
ဝိုဝ်အခင်မိခင်အမုအခင်ယွဂ်ခင်ရှိခင်မိခင်ခင်အခင်ခင်ခင်ခင်ယဝ်လက်ကျအခင်
ထုအခင်ဂါမခင်တခင် ၆၅၀ ဂပေ လေအိင်ကြိယ ယုလသတ်အပတေ ပုဂ်မ
၄၅၇ အရခေ'လိုဝ်တေထ'ထိုက်ခံအပြတ်အယူတေ၍မီးခင်ခေ'ယဝ်၊တြးခံအ'
ပုဂ်ရှခင်ခေ'တေထ'ခံတေထွ'မီးသေလေတက်ထ'ဂိုတ်ဂခင်ယူခင်ထွင်။

No. 39.

လုံးတေ၍လဝ်မြိုင်လုဂ်ခိုင်မေ၍ကၤ။

၁၉၀၀ ခုလိုခင်ထုခင် ၁၉၀ခင်။ ၁၉၀၀ ခုယုလပုတ်မုခေပတ် ၁၅၃။

မိသခင်မ . . . . .တြးလုဂ်။ အ'ကျိကခင် . . . . .တြးခံ။

ယုလသတ်ပုဂ်မ ၃၀၄ (၈) အယထွ'မု။

လီလိုင်ချက်။

တြးခံဂ်မဂ်ရှိခင်သိုင်သိုဝ်လပ်မိဂ်ပုံလုဂ်တြးလုဂ်မခင်ခေခင်တ'လေတြး
လုဂ်ခေ'လုဂ်ထွ'ဝါတြး။ မိုဝ်လိတ်ထံတြးလုဂ်မိသခင်မလေတင်ခွင်ထ'မခင်မွင်
လိင်တၤ။ အ'ယုလဂုတ်ဂေတ'ခေခင်အသက်မခင်မိမီးဂပိမခင်လုဂ်ထ'မခင်ယဝ်။
၁၂၆၂ တုဂ်ဝခင်လိုခင်ရှက်မခင် ၁၂-၅-၉၀၀ အခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
အ'ယုလဂုတ်ထိဂ်ယုထွ'တုခင်မဂ်မုင်လေလိင်တၤပေ၍ခေမခင်ဂေတ'ဂေ၍မီးယူ
အံ့ဂ'အံ့လံ။ မိုဝ်ယံခေခင်တြးခံရှေ၍ပုဂ်သွင်တုဂ်မၤ။ ဂ်မဂ်ရှိခင်သိုင်သိုဝ်ပုဂ်၊ ဝ'
သေမိဂ်ထပ်ပုဂ်ယဝ်သံပုခင်မၤ။ ထပ်ခင်အ'ယုလဂုတ်လေ။ အ'ယုလဂုတ်ဂေတိဂ်
အုဂ်မခင်ယူ။ မိုဝ်ပေ၍ခေမခင်ဂုၤတုဂ်မိပပခင်ခေခင်တြးခံဂေ၍မီးမိပလေဂေ
တ'ခေခင်ဝါတိတြးခံလေအခင်မိုဝ်သုဂ်ရှိခင်မိကျိလံအိတ်ခိုင်လေလေအခင်မိုဝ်
သုဂ်ယဝ်။ ယူအံ့ပ'တခင်ရှိခင်သင်မခင်ဝါ အုဂ်ဂပိလေအသက် သိုင်ဂုၤယဝ်။ လွင်
အခင်ဂါပုခင်မၤခေ'တခင်တြးခံအံ့တွခင်ထ'ထိတ်ဂခင်၊ လုဂ်ထ'ဂေ၍အခင်တ'
ခေ'ခင်မိခင်ဂုခင်လိဂ်ယက်ဂခင်။ အံ့သင်တေ၍လေထ'မိခင်လိတ်ထံတိခေခေတ'
မိသခင်မလေကင်ပေ၍ခေလိင်တၤခေ'ဝါ ခေခင်ခေ'ယဝ်လေ။ လွင်အခင်တြးပုခင်ခံ
သက်သေယဝ်ခေခင်တြးပုခင်မၤတုဂ်တုဂ်ဂေတ'ခေခင်မိခင်ထွ'ခွါတင်သိုင်
လိုတ်ဂုခင်ယူတံ့အခင်မခင်တ'ခေ'မိုခင် ဂုခင်အုတ်ဂုခင်ရှိခင်ထိုဂ်။ ထင်ယုၤတုဂ်
ခိုင်တုဂ်မခင်ရှခင်ခံမခင်တိဂ်ဂုလေ လိုတ်အုဂ်ခေထုင်လိုတ်ဂုခင်ယူ အလိတ်ခံဝါ
ခေခင်ခေ'။ မိုဝ်လိတ်ထံတြးခံတြးခံဝါအံ့ရှခင်တုဂ်တြးလုဂ်အခင်ရှိခင်သိုင်သို
ပုဂ်သွင်တုဂ်ရှခင်ခေတြးလုဂ်တင်ပေ၍ခေမခင်တိဂ်တွင်တြးလုဂ်ယူ။ မခင်ဂေ၍
မၤမိပပခင်လေဂေတ'ခေခင်ဝါလေမိုဝ်သုဂ်ပခင်ရှိခင်အိတ်ခိုင်လေမိုဝ်သုဂ်ပခင်
ယဝ်။ မိုဝ်ဂခင်ခါအခင်ဂုခင်ရှိခင်သိုင်သိုဝ်ပုဂ်ခေခင် အံ့ရှခင်တုဂ်တြးလုဂ် လွင်အခင်
ဂုခင်ရှိခင်မိဂ်မခင်မိသခင်မတင်အ'လိင်တၤထတ်ထင်တေ၍ယဝ်အလိတ်ခံဝါခေခင်
ခေ'။ အမုခေ'ပေ၍ခေ'ထွ'တုဂ် ဂ်သက်သေ မိသခင်မခေမခင်တင်အ'လိင်တၤပေ၍
ခေမခင်လိလိလိုဝ်ထ'ရှလွင်တိအခင်မိခင်ခေခင်မိခင်တိလွတ်ဂခင်ဂုခင်ယူ၊တြးလုဂ်

မော့တော်ကပ်ပြောသိမ်း။ ခွင်သုဇ်ရာမော့ဝါ။ ကာခင်ရှိပ်ပါးခပ်ပိုက် ၃၀၀၀ ကတိင်
လိုခင်ခေ'ပေ ၀၂ ခပ်ပိုက်တင်သံရှိပ်မင်ပါးခေခင်လိုင် ဝိုင် ၁၂ ကာခင်ရှိတ်ကျခင်သီ
ခခင်ခခင်ကျပ်။ ပျါပျါမော့ ကံကပ်ယပ်ဝုခင် ခံခခင်ခေ'လေ ခွင်သုဇ်ရာမော့လေ ခွင်
လခင်သျှခပ်သွင်ယံ' သွင်ပါသယေဝ် တူဝုခင်ခံချျါလိက်ယံ' တွဲပခေသက်သေခပ်
ထွပ်လက်မတ်ယပ်လေ။

No. 46.

လုံးတော့ကပ်မျှင်ဆုတ်ချိုင်ဟျိုင်။

၁၀၇၅ ခုတြေးမခေပတ် ၃၃။

ခါလပ်ယူဝခင် ကလေဝါမျှင်မိလိုက် ကြေးလုပ်ခွင်ယပ်တၢ်ဂြိတ်ခေးကလီ
ရင်ခံဝ'လပ်တီခါခေခေ။

၁။ ခါလပ်လေတင်၁ ကြေးခံကံ' ကူခေ' မိခင်မိခင်ခွင် ကွက်ကခင်တီခါယပ်။
မိုင် ၁၂ ၅၀ မိလိုခင်သံခွဲ ၁၅ ဝခင်ခခင်ပေ ၁၆ သွင်ပါးတ' သေယပ်လိခင် ကာခင်မီး
တီကျါ ကိခင်ခခင် ကကွက်လိခင်ခံပတ် ၄၇ ကေကလိခင်သီသိပ်တသမ ၃၈ ခခင်မိ
ခခင်သွင်မော့ခွဲ' ဂုဏ်မိုင် ၁၈ ခင်သေယပ်လေမော့လ' ကေက ၂၀. ၁၉ ခခင် ၁၈ ခင်ယပ်။

၂။ ၁၂ ၆၀ မိခခင်ထိုင် မိုင်လိုခင်သီခွဲ ၀ ခင်။ ၁ ကြေးခံကံ' ကူကခင်လ' ပုတ်က
မုဏ်လိခင် ကေက ၁၈ ခင်။ တသမ ၁၉ ခခင်တီခါ လပ်ကံလတ်ကံခခင်သေသံသေပိုင်
ကပ်ခ' ကိခင်တီတုတီယ ကြေးခံကံ' လခင် ကူခခင် ၁၂ မခင်ဝ' မိုင် ၂၅ မိခါလေ။

၃။ ၁ ကြေးခံ ကံ' လခင် ကူခေ' လွင် ကာခင်မိခင်ခေး ကမုဏ်လေး မခင်ဂူယူလေ
မခင်သိုပ်ကပ်ခခင်။ လွင် ကာခင်သိုပ်ခ' ၁၈ ခင်ခေ' ကံလ' ထိုက်မိခင် ကာတီတီခါ။ ခခင်
၁၂ မခင်ဂူယူသတ်တမတွဲ' ပုဂံမ ၄၆ ကထမတွဲ' ပုဂံမ ၁ ကထလိခင် ကာခင်မီးတီကျါ
ကိခင်ခံပတ် ၁၅ လိခင် ကေက ၂၀. ၁၉ ခခင် ၁၂ မခင် ၂၅ မခေ' ခါလပ်ထွက်လိလ'
သိုပ်ကပ် ကူခင်တင်ခါလေ ကာခင်သိုင် ထွံလလိပ်ခခင်မော့ တီကယီချပခင်သေကံတီ
ခါ ကာခင်မီးခခင်ခေ' လင်မီး ကလျှံဝ' လပ် ကထံတော့ မြိတ်ခံတီခါခေခေ။

No. 47.

လိက်ချက်ခ' ဂုဂ်။

၁၂ ၅၇ တုဂ်လိုခင်သံခွဲ ၅ ခံ ခွင် ကွင်သျှယူဝခင် ကုင်တခင်တိက်လွင် ၁၈ ခင်မိုင်ပျော်
ပွဲ' မိခင်လိရင်ထုယခေသိခင်မီး ကုင်မိုင်ဂုဂ်သိုင်း။ တုဂ်း၊ ခပ်တင်မီး ကျါခေယပ်ပ'
၅၆ မခင်ခပ်ခွပ်တလ' မွက်ကုဏ်ခခင်လိလိုပ်မခင် ကွင်ပခင်။ တုဂ်း၊ ခပ်မခင်ကုတ်မိုင်
ပါခေယပ်မိုက်။ ခခင်မခင်လိင်မက်တၢ်မခင်မိုင်ပုလ်ယခင်မခင်မီးတီသ' လိကံလ'
ကုခင်လ' တုဂ်း၊ လိုပ်မခင်ခခင်သိုင် ပွင်သွင်တုဂ်း၊ ၁၂ မခင်ဝ' မိုင် ၃၀ မိ ၀၂ မခင်ဂုဂ်
ကုင်မိုင်မခင် ကပ်မီးခ' တီကုင်တေတီတိက် တီခွင်သျှလျှံ ယူဝခင်လွင်မိုင်ခခင်သေ
ယပ်ခွင်သျှလျှံလင်သိုပ်ကပ် ကာခင်ယပ်။ လွင် ကာခင်သိုပ်ခ' တော့ ၁၈ ခင်ဂုဂ်သွင်တုဂ်
ခေ' မွင် ကွင်သျှ ၀၂ လပ် ၁၈ မခင်ကံမီးယပ်။ ကံမီးယေဝ် ၁၂ တင်လိပ်မိုင်လိက်လိုက်
သ' လင် တ' မိခင်ဂုဂ် ကုင်မိုင်မခင်ဝါ ခခင်ခေ' လိုခင်ခေ' ပေ ၀၂ မီးယေဝ် ၁၂ မိုင်

ယဝ်။လွင်ပခင်အပြတ်တံအံ့ကုံလုံလှာခင်အထင်မီးခင်ခေ'ခေခင်ကင်ခါသထော်
တူယဝ်။ရှလ'ကုခင်လိုင်အခင်ပုခင်လိုင်ခင်လက်တိတ်ခ'ယုယံယုခင်ခင်ခေခင်
တက်လ'ပခင်အပြတ်တံအခင်ခေခင်ခင်တိခင်လေ။ကုခင်လိုင်အခင်ကိခင်ယုယုယု
လံတုတုကင်ကင်လုခင်လ'ခင်ပုခင်လိုင်တြးအုပတေသေလေခင်ခင်ခင်ခင်အတုခ'
လိုင်ယေ။အိတ်ယေ။အိခင်ခင်ယိုခင်ကခင်လ'အတိင်သံဝါရှင်ခါခ'ထွက်တုလုံ
ခင်သေခေခ'ခင်သံထေခ'ယုယုခ'လ'အမြတ်ခင်ခင်ခင်ယုယုလံလေသင်ခိုတ်တင်
အင်မုးယုယုလံခေခင်လေသင်လိုင်ခင်ခင်ခိုတ်အမုအကျင့်အပြတ်မျှခေ'ရှလ'
ရှခင်လွင်အခင်အံမီးအကျပ်သင်တေလ'ပခင်အပြတ်တံခိုတ်ယုလေ။သုလုံခင်
တြးခံခေ'တေလ'ခံအပြတ်တံခိုတ်ကခင်ကျခင်ထွင်ရှလုံခင်သေလေပြင်သေ
ခေခင်တံခိုခင်ကုးရှခခင်တက်လ'သွင်ပခင်လေပေ'အံသွင်ပခင်တံခိုခင်ကုးရှခခင်
လ'လိုင်တက်လ'တုခိုခင်ခံတံထွင်ခိုတ်ကခင်ထိုင်သံလုံခင်သေလေ။

No. 51.

လိာ်လဝ်အထံကဝ်ခေခိင်ပင်ကုခင်လုင်ခိုင်ပေခူး။

၁၂၆၂ တုခိုခင်ရှခခင် ၁၄ ခံခါလဝ်ခွင်မြယူဝခင်လွင်ခိင်အင်လိာ်တင်လဝ်
ယိဝ်ထိုင်အထံတေခိုတ်လဝ်ခေခိင်ပင်ကုခင်ခိုင်ခေခူးရှပေ'လ'ကျးတေခိုမုခွံ။သွင်ခေခ'
လိုးတိခါခေခေ'ပီ ၁၂၆၂ တုခိုခင်ရှခခင်ကခင်ခံဝခင်ပုကိတုရှခိုင်အခင်ခိုခင်ပြခင်
ဝခင်တခေခိင်ခိုတ်တိရှိလိာ်ပျံကခင်ခေခင်ခိုင်တင်ကုခင်ခေခါ။ခွ'လုံယူတင်လဝ်
အင်ခွခင်ပေခါခါလဝ်ယဝ်လေခိုင်အခင်ခါလဝ်ဝ'တုလုံခိခင်အ'ယိုလကုခင်ယံ
ယိတ်ကခင်ခေ'ကွပ်ခိုင်အထွင်လုံခင်လေလ'ရှတိခါ။ထိုင်ပေယုထိုင်ခံလုံခင်ခေခါယဝ်
ခါလဝ်လုင်ကွါလေလ'ကွါယုရှတိတိသေလုင်သွင်ဝခင်တိခါလွင်အ'ယိုလပေယု
ခေ'လိုင်ကွါလတ်ထိုင်ကျးတိထုခေခါပလိာ်။ပလိာ်အံအင်ခေခါ။ကွပ်ခိုင်ခေ'လေ
ကွါလုလုံတေခိုတ်လဝ်ခိုင်ရှလုင်တုခင်ခိခင်လဝ်လေခေ'ခိခိုတ်တေခိုတ်သင်ရှခခင်တြးခံ
အ'ယိုလသေယဝ်ခေခင်အပြတ်တြးအုပတေမီးခေ'ဝ'ပခင်အပြတ်တိမခင်သေ
ခံခါလဝ်လဝ်ခိုတ်ခင်တင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်အထံတေခိုတ်လဝ်ခိုင်ရှလုင်တုခင်ခိခင်လဝ်
ကျေးလူးရှပေ'လ'ကျးခိခင်တေခိုမုရှသိုင်ခေခါခံခွံ။၂ ကံလုလုံတိခါ။

No. 52.

လိာ်လဝ်အထံကဝ်ခေခိင်ယုကဝ်တြးခူးလုင်
ခိုင်ကျက်တခင်း။

တြးလုင်	လဝ်အထုင်ယတင်မတြး။
တြးခံ	ယူဝခင်သပြေခံ-တင်အွာ်-လိုင်အ'ခေတုာ်။
	အမုပုခင်ခိုင်။

ခေခါခါလဝ်မတြးယူခွာ်ခိခိုတ်ထုတြးလုင်ဝ'လဝ်အထိခင်ခံတင်လဝ်ယိဝ်ထိုင်
အထံတေခိုတ်လဝ်ခိုင်ရှလုင်တုခင်ခိခင်လဝ်ကျေလုရှပေ'ကျးခိခင်တေခိုမုခွံ။၂ ကံ
လိုးတိခါခေခေ'တိရှခခင်ခါလဝ်တြးလုင်မတြးအ'ခေတုာ်လုံခိုခင်ရှခခင် ၁၄ ခံကခင်

မှီခိုအချို့ ပုခင်းယပ်မ၊ နှုတ်လေ့ရှိ ချလပ်မကြုံ လာတင်အာယသလေအေတ၊
ပေ၍တိက်လင်းအာယမယပ်တင်ခံနှုတ်ချလပ်ခေတချ၊ ချလပ်နှင်လင်ကြိုးခံ
ခေပွဲသေလေအွက်ပခေထိုင်ပုခင်းတင်လ၍ နှစ်ယူတချပိခင်းလိုင်းခေလေယ၊
လသတ်ပုဂံမ ၃၄၅ အရခိတ်တော်ပခင်း အပြတ်လီရင်ပခင်းတိ မခင်းသေခံချလပ်
ခုတ်ခင်းဝလပ် ထိုင်အထံတော် လပ်ခိုင်းနှင်လပ်ကျေ လူလင်းတုခင်းပိခင်းလပ်ရှင်ချ
ခေ၍။

No. 53.

ချလပ်မြင်လ၍ပင် မိုင်သူမိုင်လင်မီး လိက်လိလံမခင်းတင်ခင်းထိုင်တ၊ တိအ
ထံတော် လပ်တိက်ခင်းထ၍ခေချူဂ်ပုခင်းပြီးလှင်ပိခင်းလပ်အခင်းသိင်အမူ
မိုင်တံ ပွတ်ပ၍တိုပေ၍သုဇ် ခေ၍တော် နှစ်နှစ်ပိုင်လံ နှစ်လံ ဝိခင်း ဟူ၊
တော်မူစွဲခံ၊ ၂၊ တိခါခေ၍။ တော်လိပ် ခေတုင်ချလပ် မြင်လ၍ပင်မိုင်
သူမိုင်လင်ခေထိုင်ခင်းတ၊ အမိုင်တော်မြတ်လပ်ထ၍ခေချူဂ်ပုခင်းပြီးလှင်မီးတော်
မူဝါပခင်းအခင်းတုင်ချလပ်မြင်လ၍ မိုင်သူမိုင်လင်အတွက်သွင်မိုင်ခေပိုင်သသ
မေိတ အခွခင်းတော် တက်လံထံ သွင်ပခင်းပိုင် ငုဇ်တော်မိုင်ပပိုင်သွင်ရှင်ခေခင်း
ပြေ၍ကုခင်းလိုင်းလိပ်ခံ၊ အခင်းဝါမီးအမိုင်ပခင်းခေခင်းထိုင်ကွဲ၊ ၁၆၅၊ ၂၊ ၆၉
တုင်အတွက်ပိခင်း ပိုင်တော်မိုင်ပပိုင်သွင်ရှင် ခေခင်းထိုင် တုင်ချလပ် မြင်လ၍မိုင်သူ
လေဟိပ်လေခွဲယွခင်းအပ်မော်အံလံ၊ ၁၊ ပိခင်းသင်ရေသ၊ ၂၊ နှစ်ခင်းခေခေပေအိုင်မိုင်
သူခပ်တ၊ မီးထိုင်ခေခင်းထိုင်ကံထိုင်မော် ၁၊ ရှင်ပိခင်းပုခင်းချခေခေတော်လှင်ရှင်အံ
ထံအံပခင်းလံပိုင်ငုဇ်တော် တိသူခေခင်းလံ၊ ၂၊ ၁၊ ပခင်းလတ်ပခင်းထိုင်ခေခင်းလံ
ကွဲတိခါ။ ခိုင်ခေအံ၊ ၁၊ ခိုင်မိုင်ခိုင်ရှင်ခေခင်း မော်တ၊ ပခင်းတ၊ မီးခင်းခေခေပေအိုင်
လှင်မိုင်သူမိုင်လင်အရပ်ရပ်ထိုင် ခေခင်းမော်ပုဂံမယ၊ ၁၊ မီးတင်လံထိုင်ခေခင်း
မော်သံပခင်းထေ၊ ၁၊ အခေ၊ ၁၊ လတ်ခင်းလိပ်သုတ်လိပ် လိပ်လိပ်ပိခင်းအ ခေထွင်
လိုတ် ကခင်းလေလုယွတ်ခေ လှင်လင်ခေမော်လွင်း၊ တိခါ။ ခိုင်ခေအံ၊ ၁၊ ခါ
ဝခင်းပုခင်းမိုင်သင်ရေသ၊ ၂၊ ခပ်တင်လံထိုင်အခင်းရှိတ်ရှုတ်ရှုတ်ခေ၊ ၁၊ မီးထိုင်ခေခင်း
ယံယုခင်းအံတုဂ်ပခင်းလိလိမော်လွင်း၊ ၁၊ ခိုင်ခေအံ၊ ၁၊ နှစ်ခင်းထိုင်အခင်းရှိတ်ရှုတ်ရှုတ်
ခေ၊ ၁၊ ခပ်လှည့်ပိုင်ပိုင်ပိုင်တံခေ၊ ၁၊ သေယပ်လေပိုင်ပိုင်တံ ယိတ်တိကံခင်း ၅၊ အံလံ
ခေမော်လွင်း၊ တိခါ။ ၂၊ ပိုင်လှည့်တင်မခင်းပိခင်းခေခင်းလင်တုင်ချလပ်လေယ၊
လေခွဲဟိပ်ယွခင်းအပ်ပိုင်ငုဇ်တော်ရှုပြေ၍ကုယံပိုင်မိုင်သွင်ရှင်ခေခင်းကံလိပ်ဝါ
ခေခေမော် အံ ကုလံအံပြေလံယပ် လေမိုင်လိပ်ခေခင်းတ၊ အခင်းတုင်ချလပ်ရှင်
လေယံခွဲဟိပ်ယွခင်းအပ်လံဝပိုင်ငုဇ်တော်ရှုရှင်ခေခင်းကံလိပ်ခေခင်းထိုင်တော်
ရှုရှင်ခေခင်း ပွဲထိုပုခင်းလှင်အပ် လှင်မ၊ ၂၊ သက်သွင်ထိုင် နှုတ်တ၊ တိတံပံ ရှုံးတော်
ပိုင်ငုဇ်တိုက်လှင်ပိုင်တွင် ပြီးခေခင်းတိခါယပ်။ ခေတ၊ ၁၊ အခင်းအမိုင် တော်မီးပိုင်
ငုဇ်တော်မိုင်ပပိုင်သွင် ရှင်ခေခင်းတော်လိပ် လံမ၊ ၂၊ သက်သွင် ပိုင်ရှုရှင်ရှင်ယပ် ကွဲ၊
အခင်းရှိတ် ဟူခင်းဝါအတွက်ပိုင်ငုဇ်တော်ရှုရှင်ခေခင်းတိခါထိုင်ခိုင် တော် လပ်
ထ၍ခေချူဂ်ပုခင်း ပြီးလှင်အိတ်ထူမခင်း နှစ်မထပခင်းရှုလံချံသ၊ ၁၊ သေခံယပ်ပပိုင်

မေးသကိမေးသွင်ထိုင်သော်တီခါ၊ ဂွံ'ဂါသင်ဝါထင်ထါခါ၊ ချူ'ဂါသင်ပြီးလှင်မိခင်
ထင်ရှင်ခါ၊ အံ'အိတ်လူ'အံ'မထံ'အံ'ပခင်ချံသုထံ'ဝါခါ၊ ဂေါ'လွင်ခင်တွက်အခင်ရှိတ်
ကျခင်ရှက်ရှင်မိခင်တော်၊ ခခင်ထိုင်တုင်ခါ၊ ထင်မြင်လျင်မိုင်သုမိုင်ထင်ခခင်ရှ်လံ
ထံ၊ ခွံ'ဂါပိယွခင်အံ'လွံ'ထင်ထင်မိုင်လုံပေါ်ထိုင်မိုင်လုံခခင်ရှ် အတွင်ခခင်ထင်ရှ်
လံ'မေးသကိမေးသွင်ပခင်မိခင်တော်၊ ရှက်ရှင်ခခင်ရှ်၊ ြဂ်'ဂါထိုင်သော်တီခါ။

No. 54.

လွင်လိုးဂွံ'ဂွံ'အံ'သံ။

ဂုခင်ထိုင်အခင်ထွံ့ဂွံ'ခွံ'တိခင်ဂွံ'ပေါ်မိုင်မိုင်ပခင်ဂွံ'ရှက်တုင်အခင်ရှ်'ဂါတီ
ခင်တီကျက်တီထိုင်ခင်မိုင်ဂင်ဝခင်ခခင်ထိုင်ရှင်ခါ၊ ထင်ခင်ဂုခင်ရှက်ဂေါ'ခင်ဝီ၊ ၂၆၉
တုင်လုံခင်ရှ်လွင်ဝခင်ခခင်ရှင်ခါ၊ ထွံ'ခွံ'တိခင်ဂွံ'အခင်ထူထက်ဂုခင်ရှ်'ခင်ထက်
လံ'ဂွံ'ဂွံ'ရှက်တုင် ခခင်ထိုင်ရှင်ခါ၊ ထွံ'ခွံ'တိခင်ဂွံ'ခခင် ဂွံ'ထိုင်ဂါတီ ခခင်ရှင်
ဝခင်ပင်ပုခင် ခခင်လေထင်ရှ်'တိခင်ဂွံ'ခခင် အံ'ရှ်'ခခင်ရှင်ဝခင် ပင်ခခင်သေ
ထင်ထင်ဂွံ'ထိုင်ဂါတီဝခင်ခခင်ရှ်'ပုခင်ခခင်လေ အခင်ရှ်'တိခင်ဂွံ'ရှက်တုင်ဂွံ'ရှ်
ဂါတီ ထံ'ဝခင် တုက်ဝခင်ခခင်ရှ်'ခခင်လေ ခါထင်ဂုခင် ပွင်ရှက် ဂေါ'ထင် ဂွံ'ထိုင်
တခင်ထတ်ခခင်ပခင်ဂါ တီခင်ဂင်ထင်ဝခင်ခခင်ရှ်'လွင်အခင်ရှ်'တိခင်ဂွံ'ရှက်တုင်
မေးရှ်'တိမေးရှ်'ဂါတီ ထံ'တင်တုက်ဝခင်သုခခင် အမခင်ယဝါထိုင် ခခင်ထင်ထင်
မိုင်ခခင်ခင်ဂင်ထင်ခခင်ရှ်'ခခင် သံဝါလွင်အခင်သု ထွံ'ခွံ'တိခင်ရှ်'ခခင်
ဂင်ရှ်'ထူထက် ဂွံ'ဂါအခင် ရှ်'တိခင်ဂွံ'ထိုင် ခခင်ထိုင်မခင် မိခင်ရှ်'တိခင်ဂွံ'သုအံ
ထိုင်မိခင် ရှ်'တိခင်ဂွံ'ဂုခင်ခင် ဝခင်ရှင်ပွံ'ဂွံ'ထင် ထင်ဝါပခင်ဂါတီရှင်ခါထိုင်ခခင်
ခခင်သေထင်လေရှင်ခါ၊ ဂေါ'ခခင်ဂါအခင်အပတော်ကြီးခခင်တင်ခခင်ခခင်ရှ်'အခင်
တုင်ခင်ဂင်ထင်ဝခင်ခခင်ရှ်'ခခင်ရှ်'တုင်မခင်ထွံ'မေးလူမေးတုင်ရှ်'တိခင်ဂွံ'ရှက်တုင်
ခခင်ဂေါ'ခခင်ဂင်ထင်ဝခင် ခခင်ရှ်'ခခင်အံ' ထွံ'မေးလေရှင်ခါထင် အံ'ထင်ရှ်'တီရှ်
ထင်လံ'ပြခင်ခိုခင်မေးတီခါယဝါ။

No. 55.

လွင်အခင်လိတ်ထံ။

ထာချက်ဂွံ'အခင်ဂင်ထင်ဝခင်ပင်ထွက်ထတ်အခင်ခခင်ထိုင်။

ခင်မိုင်ဝီ၊ ၂၆၀တီခခင်ခင်ထိုင်ခခင်ထိုင်ခွံ'ခခင်ခခင်ခခင်ထင်ယီအခင်ထူဂါ
တီခင်ဝခင်ရှ်'ထိုင်ခခင် မခင်မေးလေမေးလိထံဂါ တီဝခင်ပင်ရှင်ခါ၊ မေး ထူမေး
ခခင်ရှ်'တီခခင်ဂါတီခင် ရှ်'ခခင်ခါထင်ရှင်လံ'သီ ဝခင်ရှ်'ဝခင်ထင်ထင်ခခင်ခခင်ခခင်
ထင်ယီခခင်ထတ် လေဝါခခင်ဂင်ထင်ဝခင် ပင်ရှ်' တုက်ဂင် ခါခခင်မေးထူ မေးရှ်'တီ
ဂေါ'ခခင်ဂင်ထင် ဝခင်ပင်ခခင်တီ ခါဝါခခင်တီ ခါထင်လေမိုင် ခခင်ခါထင်ထင်
ခိုခင်ထတ် လေဝါထိုင်ထင် ထိုင်ပေါ်ဝါထင် ယီခခင်မေးထိုင် ခခင်တင်ရှင် ဂါတီ
ဝခင်ရှင်ခခင်ဂေါ'ရှင် ဂေါ'ထိုင်ခခင်ခခင်ထင်ထင် ထင်ခါထင်ထင်ဝါပခင်ခခင်ခခင်ဂါ
တီထင်ယီခခင် တီခါလေခခင်ခခင် အခင်ခခင်ထင်ယီ ခခင်သံခိုခင်ထတ် ဂါတီခါ

No. 56.

အဋ္ဌိဝါ ၂ ၆၀ ကုဏ်ဒဋ္ဌိလိုခင် လိင်ဋ္ဌာ ၂ ခံအခင်၊ တီခဋ္ဌိဝိင်ယခင် ဂုဏ်ခံပတ်ရှိခင် ၅၀ ဝိခင်ရှိခင်ခင်ဗျဇေလေ၊ အခင်ဝိခင်ခဋ္ဌိခင်ဗျဇေ ဂုဏ်ဏှိဂုဏ်သွ'ခင်သွင်ဂေါ မိုဝ်ခံအခင်သွင်ခါဂေါလုဂ်ခင်၊ ဂေါလေတုဂ်ပွ'၊ တီ၊ အလတ်တ၊ လခင်ခခင်လေ၊ မိုဝ်အခင်ခင် ဂုဏ်သွင် ဂေါလုဂ်ရှိခင်၊ ဂေါခခင် ခင်ခခင်၊ အံအုတ်ခေဋ္ဌပတ်ဝိဂ္ဂဟိ ယ၊ ရှိခင်ခခင်၊ အံ သွတ်သေ၊ မခင်ယဝ် လုဂ်၊ ဂေါလေတုဂ် ပွ'သေ၊ လိုဝ်ခခင် ခခင်ယဝ် လေဝ်ဝ'သေ ခင်သွင်ဂေါလုဂ်ရှိခင်ခခင်၊ ဂေါ၊ အံရှိင်သင်ဂုလဟိခိုခင်မ၊ နတင်ဋ္ဌပတ်ဝိ ဂ္ဂဟိခခင်မ၊ နအံ၊ ဂေါတိုက်တ၊ လုဂ်၊ လွင်အခင်မ၊ နလဟိလ'၊ ဂေါတိုက်တ၊ ခခင်ဂေါ မိုဝ်အခင်ခင်၊ ဂုဏ်သွင်ဂေါလုဂ်၊ တီခဋ္ဌိပွ'ဗြခိုခင်မ၊ နတိုက်တ၊ တီခဋ္ဌိဝိခင်ခခင် နပတ်ဝိဂ္ဂဟိအုတ်ဝ'ယူလေခင်ခခင်လင်ခိုခင်လွဋ္ဌပတ်ဝိဂ္ဂဟိခခင်မ၊ နလူမ၊ နတုဂ် တိုက်တ၊ လုဂ်၊ အံဂုခင်ဂု'၊ ဂေါယဝ် လင်ခင်ခခင် လင်၊ ဂေါလတ်လွင်အခင် တိုက်တ၊ ခခင်ဂု'၊ ဂေါတီ ခခင်ဗျဇေပုခင် ခခင်သေယဝ်ခံခခင်ခခင်ခခင် ခခင်လင်လွဋ္ဌိ ခခင်ခခင် ဂေါတိုင်လတ် ဂေါတီဂတ်တေ ခခင်၊ ဂေါတီ၊ အ လတ်တ၊ လခင် ခံပတ် ၃၃ ခခင်လေခံ ခခင်၊ ဂုဏ်ဝိဂ္ဂဟိတေ ပုလိဟိလ၊ လိုဂ်ခင် လင်ယံ၊ ဂခင်လေသွဂ်လေဂု၊ ယူလဟိတင်တိုက်တ၊ အခင်ဂု'၊ ဂေါခခင်သေယဝ်လေခံခခင်ပုလိဟိလ၊ လိုဂ်လင်လေ သွဂ်တုဂ်ဂု၊ တုဂ်၊ တီခဋ္ဌိဝင်ဋ္ဌိရှိခင်မဗျဇေ ခခင်လေလင်၊ ဂေါလုဂ်ခခင်ယူလဟိ ဂေါ၊ နခခင် ဟုမီးယူ၊ တီခဋ္ဌိယံ၊ အခင်အခင် မီး၊ တီရှိခင်မဗျဇေ ခခင်သေလေ

[illegible]

No. 57.

[illegible]

No. 58.

လိက်တင်လင်ထိုင်လုံးတောပြုပူရိမ တိတ်ခါးလိင်ကန်ဝန်ထွက်
သိင်ယုလင်ပူရိထွက်လင်ပိန်လင်။

၁၂၆၉ တုပ်ဝင်လိုခင်လိတ်ခွဲ၁၄ ခံတီ။ ခါလင်တြးလုပ်ပူညှင်တုက်ယူပိုင်တွင်
ချီခေလိက်အလိရင်ခံတင်လင်ထိုင်ထိုင်တံလင်ခိုင်ရှင်လင်ကျွေးလူးရှူသိင်ခေးခံ
ပေပြီလံ့။ ခါးခင်တောပြုမူစွဲခေ၊ ခါးသွင်ကံလုံး တီခါးခေ။ လွင်မခင်ထိုင် ၁၂၆၉
တုပ်ဝင်လိုခင်လိတ်ခွဲ၉ ခံခေ။ ပိန်ဝင်ကံတံပိုင်တွင် ချီလေခါလင်ကော်ယုဝ
သင်ရေသုး၊ ခါးသိုဝ်ခံယူတခါ မိုဝ်ခါလင်ခါယူလိုင်ခေ ခေခေခေခေခေခေခေ
ရှင်ကံရှူမးသီအပ်ခါ ခုဂ်ရှိုခေခေခေ ယခေပေ၊ ကံကိတ် သင်ထိပ်အပ် ခါးသိင်
ယပ်ဝါခေလေခေခါလင်လိပ်မးလူခွဲကံတံတီခါလင်လင်ခါလင်တုက်ထွဲ
တုက်ခေလေခေခေ လိင်အခေသိုဝ်ခံယူ လိုင်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ခါခေ
ရှင်ကေ၊ ခါးတီခါပွင်သေ ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ထွဲခေ
လင်ခေ။ ခါလင် ခါးလိပ်ထွဲခေ၊ ကံခံလံ။ ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ယုထိပ်၊ ခါးခံသံ တွင်ခွဲခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
တေကော်လင် အလုပ်ယခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ထွဲခေ
လွင်သံလိတ် သေပခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
လွင်မခေ
လူရှူသိင်ခေးခံ၊ ခါးခင်တောပြုမူစွဲခေ၊ ခါးသွင်ကံလုံး တီခါးခေ။

No. 59.

ခါလင်ခေလင်လင်ယူခိုင်ခိုင်လင်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
တော်လင်အရေပိုင်လင်ပိန်လင်တွင် ခြီးခေပေ၊ လံ့လံ့လံ့လံ့လံ့လံ့လံ့လံ့
ခါးသွင်ကံတီခါ။ အညှင်မခေထိုင် ခါလင်ခေလင်လင်ခေခေခေခေခေခေခေခေ
အံရှူလိပ်မခေ လိပ်ကံသေထိုင်သေပိုင်အံရှူအပေတေ တော်လင်ခေခေခေခေခေ
ခေ
တုက်ခါလင်ပုးအပ်မလေ၊ ၂ဝ၊ တင်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ခေ
ခေ
သေပိုင်ခေ
သိပ်၊ ခါးခေ
ခေ
ခေ
လွဲပုတ်ခေ
တင်ခေ
လံခါလင်ရှပ်သိပ်၊ ခါးခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
တိတ်ကံတီ အပ်ရှပ်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
ဝံ၊ ခါးသို

[illegible]

No. 62.

[illegible]

ချေလေမိုက်သိုဝ်ခေခင်လိုင်ဂါမခင်သိင်သံ ထွံ့ပျင်ခေ'ဂါအဗျီမခင်သိင်တွင်၊
 ငါ့သိုဝ်အင်တီ အိုင်တဂါသီမိထူမခင်ပိုင်မိုင်ခေ'ခင်ဂင်၊ ဂွပ်ပိုင်ပူအိုင်တွက်ထုခင်
 ခေ'မခင်ခင်ဂင်လက် ဝိဇ်ခေခါလင်ချေလေခါလင်ခေ'လိုင် အံလူးလံ'တီခါ။ ဂွပ်
 ပိုင်ခင်ခေ'လေလင်ခင်ဂိုင်ရှင်လင်ကျေလူထိုင်ဝိခင်လင်မလပခင်ဂါခါလင်လံ'ဗိုခင်ဂါ
 တံဟုံဂင်မခေခင်လေ သင်ပေဂါအံခေခင် ဂါခါလင်လံ'ဂွံ'မခင်သံတွင် လိုင်အခင်မား
 ပတ်တေဂါမခါလင်စာ'ခေခင်လေသင် တခါခေခင်။ ခေ'ခါလင်လင်ပိုင်အိုင်လင်
 ရှင်ခါခေခင်လေ၊ လင်တင်လင်လင်ယိုင်ထိုင်အထံတေဂါလင်ခင်ဂိုင်ရှင်လင်ကျေလူဂါပေဂါ
 ရှုသိင်ရှုခံကျားဝိခင်တေဂါမူဂွံး၊ ဂါတီခါခေခင်။

No. 64.

[illegible]

No. 65.

လိာ်ထီၣ်ကၢ်ခံၣ်ထီၣ်တၢ်လၢၣ်လံးတၢ်သီၣ်ယၢ၊ ပွတ်ပုၤလၢၣ်ဝၢၣ်ကွၢ်ထီၣ်ဝၢၣ်
ထွာ်လုၣ်ခိၣ်ခၢ်။ ၁၂၆၉တုၣ်ဝၢၣ်လိာ်ထီၣ်လွၣ်ဖဲခံ။ လွၣ်မၤခိၣ်လိာ်၊ ဝံၤကွၢ်
ထီၣ်ခိၣ်တၢ်ကွၢ်ယၢၤပီၤခိၣ်ကွၢ်ယၢၤလၢၣ်ဝံၤ ကၢၤခိၣ်လၢၣ်ပွၢ်လိာ်မၤခိၣ်ခၢ်

No. 68.

ချာလပ်ထဲရောက်တဲ' နှင်လာရေ ယူပိုင်တွင် ဂြိုဟ်သိမ်းလိက် အလီယင်ခံစားလပ်ရိုင်
 ဘၟတီ အထံတော့ မြတ်ထင်ခေန်မိင်သိင်မုလပ် ခုခင် ဂုခင်ထွက်လုပ်မိခင်လပ်တပ်ထံ့
 မိင်မခင်ပိုင်ပိုင်ပေ' လ' ဂ္တလ' ဝိခင် ဂ္တၤစော့ မုဂ္တံး၊ ချွင်ကံတီ ခါ။ လွင်မခင်လိုင်။ ခွင်
 မိုင်မိ ၁၉၀၇ တုင်ခွင်လိုင် လူလိင်လ' ၁၇၀ ခင်ခေန်ခွင် အမိင်ကံလိက်ခေန်စော့
 ထိပ်မး၊ ဘၟတီလုံးလုပ်တွင် ဂြိုဟ်ခေ' လေပး၊ ၀၇ လွင် အခင်လပ် ခုခင် ဂုခင်ထွက်လုပ်မိခင်
 လပ်လပ်ခိုင် ဂ္တၤခေ' အွင်မြင် ပေ' လ' တင်ထံ့ပွ' လိက်တ' လၢခေ' ပွ' ခေန်လိလိင်
 ယပ်လေလင်ခေန်ခေန် ဘၟ အခင် ချာလပ်လ' ဂ္တလ' ဝိခင်လွင် အခင်တပ်ခိုင်ဂ္တၤလပ် ခုခင်
 ဂုခင်လုပ်မိခင်လပ်အွင်မြင်တော့ မုခွင်တင်ထံ့လခေ' ပွ' လိက်တ' ယပ်လိုင်ခေ' ခေန်
 လိုင်တုင် ချာလပ်မော့ ဝိခင်မိခင်လုံသိုဟ်ယှာခံ၊ ချာလပ်။ ခိုင်ခေ' အံး၊ ၀၇ ပေ' ၀၇ လိုင်
 မိုင်ခေ' မး၊ ပေ' ၀၇ လပ် ခိုင်ဂ္တၤသံမး၊ ခပ် ထိုင်ခွင်တင်ထံ လၢခေ' ပွ' လိက်တုတ်ယ
 တခင်လုပ် ခေန်ခေန်မော့ ခေန် ဂ္တၤတပ်အွင် မြင်တော့ မု လ' ဂ္တၤ ၁၇ လိလိင်ခွင်မိုင် လိုင်
 ခေ' ဝိခေ' မော့ ချာလပ်လုပ်တွင် ပထာခေ' ပၤခေ' ဂြိုဟ်သိမ်းလွင်မိခင်လပ်ခေန်လုပ်
 ခံ့ဂ္တၤခိုင် အံ့လုပ်လုပ် ဝိခေ' ဂ္တၤ ၁၇ ခေ' ၀၇ လပ်ခိုင် ဂ္တၤမိခင်လပ်ဂ္တၤ ချာမော့
 အပ် ဘၟခေ' ဂ္တၤမိုင်တၢၤဝခေ' ခေ' ပုခင်လိုင် အခင်တုင် ချာလပ်လေရေ တ' ခေ' မော့ မိုင်
 တော့ လပ်ခိုင်ဂ္တၤမိခင်ခေ' ဝိခင်တၢၤအိတ်လုပ်ဂ္တၤမိခင်ယှာခံမတ်မိခင်ခွင်မိုင်ခေ' ခေန်
 ချာ အခင်လိ အံ့လပ် ချာလပ်တီခေ' တော့ ယိပ်လုပ်တွင် ထပ်ခိုင်ဂ္တၤလပ် ချာလုပ်လုပ်
 ချာ မိုင်တော့ အိတ်လုပ် ဂ္တၤ မိုင် ယှာခံသံကံတီ ခါ။ သံ ၀၇ တုင် ချာလပ်မိခင် အံ့လုပ်
 အခင်လိ အခင်ဂ္တၤ မိခင်သံလုပ် ပိုင်လုပ်သံ အံ့ ၀၇ ဂ္တၤ ခုခင်ခိုင်မိုင် ဂ္တၤ အိတ်မိုင် အိတ်ခေ'

လက်ခိုက်ရှင် ဤမိုဝ်ခေ၊ မိုဝ်ရှင်လီလီဝံင် သေဟ်တိခါ။ လက်ခိုက်ရှင် မိသ်တော်မတ်
ပိခင်လိုဝ်ခေခါ၊ မင်ကုခင်လက်ခေခေ သေဟ်တိခါ။

No. 69.

လိက်လင်လေရဲတံ ဖွင်လျာရဲ။ လွင်မခင်လိုဝ်ခေခါ၊ အခင်ကုတိုင်တော်မြတ်
လက်ဝုခင်ပိခင်လက်ခိုက်ရှင်အွင်မြင်တော်မူလင်ထံလျာရဲပွဲ၊ လိက်တံခေခေလီဝံင်
တော်မူယဝ်လက်ခိုက်ရှင်ပိခင်လက်ခေခါ၊ မိတင်မိတ်တု၊ အိတ်လူမလတော်မူပခင်မး
သုပိခင်တော်လေပိခင်တုခင်လွဲ၊ ခေခေတိခါ၊ မော်ခွဲဒီဝါ ၉၀၇ တုဝ်လိုခင်မတ်၅
ဝခင်ခေခေလေ ပိခင်ပက်၊ ခေခေမော်မး၊ ရွတ်မးထိုင်တိခါ၊ လက်လီလီဝံင်ယဝ်တိ
ခါ၊ ဤလူတော်တင်ခေလုင်လင်လေ၊ အံလုင်အံလိုခိလံ သေပွက်ကွဲတိခါ၊ ဤမိုဝ်
ခေလျာပံပုခင်တိခါ၊ မော်ခေခါ၊ အလုင်တော်ခံလက်ခိုက်ရှင်ပိခင်လက်ခေ
တော်မူခံ၍လွဲ၊ ဂုဏ်ပခင်လိက်အလျာလျာလိက်တံခင်လှိုင်ခေခေမော်မိသ်တော်
အိတ်လူမခင်ရှ်အမိင်တော်မူမးထိုင်သေ ဟ်တိခါ၊ ဂုဏ်တိခါ၊ လက်ခေခေလိုခိသ်
တော်လက်ခိုက်ရှင်မတ်ပိခင် လိုဝ်ခေခါ၊ အခင်လိက်အလင်ခါ၊ ယုတ်ခင်တော် လက်
ခိုက်ရှင်လက်ခေလုင်ရှင်ခါ၊ ခေခေသေဟ်။ ပေ၍ဝါလံသိင်လွင် တင်ထံလျာရဲပွဲ၊ လိက်
တံခေခေလိုခိခေအလုင်ခေခင်မိုဝ်လှိုင်သေအံဝါတုဝ်ခါ၊ လက်တက်ကျွင်လျာဂုဏ်လွဲ၊ ထီ
၍အခင်လျာရဲပွဲ၊ တင်ထံလိက်တံခေခေရှ်အွင်မြင်တော်မူလံခေခေဟ်လိက်တိခါ၊ ခါ
လက်ခေခေယုလံမော် အင်ယုခင်မော်၍လံခေခင်ပိုင်အိင်တိုတက်ဝက်ခင်လက်ခိုက်ရှင်
ပိခင်လက် သေဟ်ခိသ်တော်ဝံ လှိုင်သေဟ်တော် ဂုဏ်ပိုင်ခါ၊ လက်ယုခင်သေ ဟ်ယုပံ
လိုခိတော်မူပိတ်သေဟ်တိခါ၊ မိခေအလုင်တော် သံလှိုင်လှိုင်သေအံဝါခိသ်တော်လက်
ခိုက်ရှင်လှိုင်သွဲတော်မူသေဟ်ဝံသေဟ်တော်မြတ်၍ပိခင်မိုဝ်ခေခေလိုဝ်ခေခါ၊ မင်ကုခင်
လက်ခိုက်ရှင်ပိခင်လက်သေဟ်တိခါခေခေ။

No. 70.

လိက်လင်လေရဲတံ ဖွင်လျာရဲ။ ခေခါ၊ အခင်အမိင်တော်လက်ဝုခင်ခေခေလုင်
သင်သုဝ်ပခင်မး၊ ဂုဏ်တိခါ၊ မိုဝ်ခါ၊ လက်ခေခေလေဝါ၊ အလုင်တော် မြတ်လက်ခိုက်ရှင်
တက်ခင်ခံတင်ထံလျာရဲပွဲ၊ လိက်တံ တခင်လုင်ခေခေလေဝါ၊ မိခေအလုင်ခေခေလံထိုင်
လိက်လင်လိက်အလျာလျာတံသေဗျာဝ်သေဗျာဝ်လေရှ်တိလိက်တုဝ်မိုဝ်မော်သေလိုဝ်
သေဗျာဝ်ခေခါ၊ အခင်မိခေမး၊ အရခေခေမော်ခါ၊ လက်လင်ခေခေတိပခင်ယဝ်တင်သုဝ်သက်
မးလိက်တံ လျာ၊ လျာတံ၊ ဂုဏ်ဝင်ပိုင်မိုဝ်ကျွင်းလုင်မော်ပးထိုင်ခေခါ၊ လိက်ပွင်တင်
အခင်ယံတင်ခေခေရှ်ခေခေတင်အခင်ရှ်မိုဝ်တုဝ်လိက်ယံတံယံရှ်ယံလှိုင်တင်သိုင်ပွင်ခေ
ထိုင်တိခါ၊ ယဝ်ခေခေ၊ ဤမိုဝ်ခေလေပေ၍ဝါ၊ အလုင်တော်မိခေခေလံထိုင်လူကွခင်ဝါ
ခေခေတိခါ၊ လိုခိသ်တော်အိတ်လူမခင်ရှ်ပခင် အမိင်တော်မြတ်မးထိုင်သေဟ်တိ
ခါ၊ ခါလက်မော်ပေ၍ဝါ၊ ထိုင်ရှ်တိုဝ်အခင်ပိုခင်ခင်လျာရဲပွဲ၊ ခေခေမော်ပေ၍ဝါ
တုဝ်ကုတိုင်မြတ်ခေခေခံလက်ပိခင်လက်မး၊ ထံလိုဝ်လွင်လိက်လျာရဲပွဲတံဂုဏ်ခါလှိုင်
ခေခေလိုဝ်ခေခေလက်ပိခင် လက်တက်လံ ပေခေခေမြင်တော်မူလိက်ထံလျာရဲပွဲတံ

ခေ'လိုင်တုဂ်ခါလင်သူတွင်ပၤ ထၤခါမြတ်ထွါတြးသၤချိုင်လုင်ပိခင်လင်ခေခင်ပခင်
ယူဂူဝခင်ဂူဝခင်ယဝ်လေအံလုင်အံလိုင်သေဝ်ဂွာဂွာ'တိခါခေခါ

No. 71.

လိာ်လင်ခေခင်လိာ်ယူဂူတိခါခေခင်တွင်တြးအညှင်မခင်လိုင်မိုင်အခင်ပူတြးတ
ဂါခံဂိတ်ပွ'ခံသင်ခံလင်ဂါတိခါခေခင်ဂူလိဂူခေခင် တုဂ်ခါလင်ခေခင်လိာ်ဂူလွ
ဂူလိလွ'ဂိတ်လွ'ဂိတ်အုတ်မ္မာ်အုတ်တွင်ဂူလွ' ခုဂ်ပခင်ခင်တိာ်ဂူလွ'ထုတ်ခင်
ဂူလွ'လိင်လွ'လူမိာ်အါဂခင်တုဂ်ဂူလွ'လိင်ခင်လိာ်ယဝ်လိင်ခင်ခင်ဂါတိခါ
ပွ'ခံသင်ခံလင်ပူတြးတဂါခံခင်ခေခင်မိုင်ဝါ ၂၆ တုဂ်လိုင်ခင်ဂူလွ'လိင်ခင်ခေခင်တိ
ခါယဝ်လင်မိုင်ဂူလွ'ပွ' ပိုခင်ခေခင် လိုင်တုဂ်ခါ လင်ခေ'အံမီးခင်ဂူ' ခုဂ်တိုင်လိုင်
ခေခင်ခိုင်ခေခင်ယိုင်တင်ဂေါ ခေခင်လော်ခေခင်ခါ လင်လင်လ'ဂူ ယိုင်အပ်ခေခင်ခံ
ပိုခင်တင်ပိုင်ခံသွင်ဂူတင်ဂူသိုင်ခွင်ဂူလိုင်သိုင်ခင်ခေခင်ယဝ်လင်အင်ဂူ' အပ်တိုင်
ဂူလွ'ဂူလိဂါတိခါခေခင်ပူတြးတဂါခံခေခင်ယဝ်မိုင်ခေခင်ပေၤထိုင်မိုင်ခင်ခိုင်
လံခေခင်ခိုင်တဂါလိင်ခေခင်အခင်အ' ပုပလိာ်သၤအမုထံဂေါ၊ ခေခင်လင်ခင်မး
ဂီထွတ်အပ်ဂူလိုင်ခံပိုင်ခံခွင်ဂူလိုင်ခံတင်လွ'ခံသိုင်မးယဝ်လော်ခေခင်ခါလင်
လုံယွခင်ခိုင်ခေခင်ခံ ပိုင်ခံခွင်ဂူလိုင်လက်လွတ်ခံလွ'ခံလိုင်ခေခင်ဂေါ အခင်အ'ပု
ခေခင်အံပခင်ခိုင်ခါ လင်သေယဝ်အံဂါ ယဝ်လင်အ'ပုခေခင်သံမးတိာ်ဂခင်
အါထံမတိာ်ဂိတ်တိာ်ခေခင်လိုင်ခါခါလင်ဂွာ်သေယဝ်အံတူမခင်လေမခင်သံအပ်
မိုင်မခင်တိာ် လင်ထိုင်ခေခင်ခါ လင်သံအပ်တိခင်မခင်ပိတ်ထိတ်သိုလပ် မိုင်ဂါတိ
အပ်ခါလင်လေအပ်ခါလင်ထင်ပေၤ ငင်ပေၤခုတ်ဂူ အံလုက်လ' ယဝ်တိခါဂူပ
ပိခင်လိုင်ခေ'ဂေါခါလင်ဂူထိုင်တခင်လတ်ခေခင်အပ်သပိတ်တေၤဂါလုတ်အုတ်
ခင်ဂါတိခါခေခင်ခေခင်ခေခင်ခင်အံအပ်ပိခင် အခေခင်သင်သေသေပိုင်တိခါ
ဂူပိုင်ပိခင်လိုင်ခေ'ခင်တုဂ်ခါလင်ခေ'လင်မီးလိာ်အလွၤလၢတင်လင်ထိုင်ဂါတိအ
ထံတေၤလင်ပုခင်ထွက်ခေခင်လုင်ပိခင်လင်ဂွာ်တိခါယဝ်ခေခင်တွင်မိုင်လိာ်ခေ'လိုင်တုဂ်
ခါလင်ခေ'တိဂူဂူ' ပိုင်အပ်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်
လုင်ပိခင်လင်ပးလိာ်ဂူ'တိခါလေခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်
ခေခင်ခေခင်သင်သွင်အပ်ပလိာ်သးအ'ပုခေခင်မးလိတ်သေလိတ်ထံတေၤမူပခင်
လိလိင်ခေခင်ယဝ်လင်ခေခင်ဂါအခင်တြးအုပတေၤမီးခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်
တေၤမူပခင်ဂိတ်ခေခင်အုတ်လၢပိတ်လေခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်
အမုထံအ'ပုခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်

No. 72.

လိာ်အလွၤလင်ထိုင်လုံးအထံတေၤလင်အခေခင်လုင်ခေခင်ခါလင်ယုဂ်တိခင်
ယုပိုင်တွင်တြးခေခင်လိာ်ဝ'လင်ဂူတိထိုင်အထံတေၤလင်ဂွာ်ခါခေခင်ခါခေခင်ခါသ
ခေခင်ကျးခေခင်သုဂ်ခေခင်တေၤလုင်လင်ဂွာ်ခါ သေယဝ်ခေခင်ခါခေခင်လွင်မခင်လိုင်
တံဂေါ၊ ယူဝခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်
လင်ဂူထုတ်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်ခေခင်

မီးတင်မော့၍မော့၍၎င်း သေသေခေါ်။ ခေ'မိလိုတော့ အ မုတ္တု၊ မခင်မီးလွင်ခင်ရှိုပ်
ထတ်ယော်ယူခင်မိင်သော်တီချခေါ်။ ခါလပ်လုပ်ခုပ်ခုပ်ဝ'ထပ်ထိုင်အထံတော့
လပ်လုပ်ခင်လပ်ရှပ်တီချခေါ်။

No. 73.

လပ်မြိုင်အုတ်မိုင်ယံလူ၍ခင်ခေ'အလီရင်ခံတင်လပ်အထံလပ်အရီးမိင်၊ ခါ
လပ်အလီရင်ခံဘင်ဝ'ထပ်ထိုင်အထံတော့လပ်တီချခေါ်။ ပီဝဂဉ္စုအတုသက်
သွင်းသသမေတဗိုခင်တော့ ဂိုတ်ခေ'ရွာရွာတီထိပ်တီပက်လုံးတော့မြိုင်မိုင်မေ့လ
မိင်ယပ်လလီထိုင်ခင်ရှပ်ရှပ်ယူ၊ အုတ်ခင်ခင်အခင်လ'သက်ပခင်ဗိုခင်အခွင်တော့
ခေ'ထိုင်သပြီးဝခင် မော့တင်ခေ'တော့ ထိုင်ရှာတ် မိုင်လိပ် ခေ'တော့ယင်ပ'အံပ'
ထိပ်မြိုင်မိုင်မေ့လမိင်လေလွင်၍ ဂိုတ်ရှိုင်ထိုင်ထင်ထိတ်တွင်ထံတုလ်လေအခင်
ခေ'လွင်ရှပ်ယံလ'ဗိုခင်အခွင်တော့ခင်ယပ်လေလေအုတ်ပ'မိပ်တီတီယူထိုင်လ'
ရှိုင်ခင်ယပ်တခါ။ ခါလပ်မော့၍တီလ'သုပြီးခေ'ပခင် အမိင်ယပ်ယပ်ထိုင် ခင်သု
ပြီးခေ'အံထွက်တော့ခင်သိတ်လျော့လူးတော့လပ်လေပေ၍ အုတ်ပ'သုလ'ဗိုခင်
ဇုလိုတော့ထိုင်ခင်ခင်အခင်အံ့ထိုင်ထိုင်လ'တီခင်အမုတော့လပ်တီချ။ တလိပ်ခင်
လေအိုင်ယွင်ဝခင်မီးခင်ယံလူ၍ခင်ခေ'လှိုမော့ခင်ထိုင်အခင်တေလ'သက်သွင်ဗိုခင်
အခွင်တော့လှိုအုတ်ပိုင်မီးလွတ်ရှံယူလေ။ ခင်အမိင်တော့လပ်မီးခင်လွင်အကျင်
တက်လ'ခေ'ခံထွင်လေခုပ်ခင်တပ်သွက်ဝ'ထပ်အလီရင်ခံတင်ထိုင် အထံတော့လပ်
ခင်ရှပ်လပ်လျော့လူ၍တော့မူကံးတီချခေါ်။

No. 74.

လိပ်လပ်လွင်သင်သံလီရင်လုမိုင်ထင်မိုင်ယူဝခင်တတ၊ ခေါ်အကျင်မခင်ထိုင်
ဝ၊ ၆၅တုင်ခါလပ်လွင် သင်သံခင်ဂုခင် ဂိုတ်ကိခင်သုခင်ယ၊ မိုင်အခင်ခါလပ်လ'သု
သုခင်ယ၊ ထိုင်မိုင်ဗိုခင် ရှေ့၌ခင်ခွက် ခခင်ခါလပ်မိုင်ရွာလူတီရှိခင် လေမက်ထ'၊
တင်ခခင်ထ'မတ်ဂုတ်ခခင်ဝ' ထိုင်ခခင်မိုင်ထ' ယူခခင်အတိုင်ဂုတ်ပိုင်ခါ လပ်မိုင်
ယုတ်တေထ'ရွာထ'ယူထိုင်ခေ'လေခါ လပ်အံ့အပ်ခိုခင်မီးတီရှိခင်ဝ' ဂိုတ်ဝ'ခင်
သုခင်ယ၊ ခခင်တခါ၊ ပိုင်ထိုင်ခင်ယုတ်လိပ်မ၊ ခါလပ်ရွာရွာထိုင်တီသုခင်ယ၊ ခါ
လပ်ခခင်ယပ်လှိုတုလ်မက်ထ'ခခင်ထ'မတ်ဂုတ်ခခင်ဝ'ခခင်အံ့မီးယပ်လေသုခင်
ယ၊ ခခင်မော့၍ပခင်အခင်ပ'လ' ဝခင်ပ'ထ'သွံတခါခေ' ရွာပိုင်အံ့မီးမက်ထ'ခခင်
ထ'ယပ်လေအခင်ခခင်တင်ဂိုတ်ခါ လပ်လွတ်ရှံရွာလေ။ ခေ'မိလိုတော့ကျေသေမ
လလီလွှ'ဋ္ဌ'၅၂ရှိခခင်ထ'မက်ထ'ခေ'သော်တီချခေါ်။

No. 85.

လိပ်လပ်ခခင်လိပ်တင်လပ်ထိုင်ဂါ တီအထံတော့လပ်ဇုလိုတီကိ ဇုခင်ထွက်ခုခင်
ထိုင်ပခင်လပ်။ ခခင်မိုင်ပီဝ၊ ၆၉တုင်လှိုင်ရှပ်ရှပ်ဉ္စုဉ္စုခခင်အခင်ပလိပ်ယ၊ အမုတ်
အ'ကျခင်အ' သုလိုခင်သွင်မော့ရွာသိုင် ကိခင်လပ်ဂါတီလှိုမ၊ အံ့ရှလေ ခင်သွင်
မော့မပ်လပ်မ၊ မိုင်ဗိုခင်ဂုခင်တင်ထ' ခခင်ထပ်ခခင်ခခါ ခိုရှ'သိပ်သွင် ကခခင်

လေ့ခပ်သွင်ကျေခိုခပ်မေးတင်ယှံ့ရှင်တိအခပ် ချလင်ခေခပ်ယင်လင်အခပ်ပဏိက
ထူးအာ' ဟူခပ်ခေခပ် မေးတိကဝ' ဟွက်ရှင် ချလင် ယင်လင် အခပ်ပဏိကသူးအာ'
သုဏ်ခေခပ်ခိုခပ်မိခိုဝ်တွင်ခိုဝ်ပုံချလင်သေယင်လေ ချလင်တက်ရှင်တက်ခပ်ရပ်
လတ်ဂြိုဟ်ခပ် ဟူခပ်တင်လေ' လိုဝ်ခေခပ် လေ' ရှုလေ' ဝိခပ် ဟခပ်ဝါ ခေ' မော့ အံ့ပခပ်ရှင်
ပခပ်သိုလ်ကိကဝ' ဟူတိခေခပ် ရှု' ချလင်ခေခပ်သေယင်။ မေးတိကိတိအာ' ထံမချ
လင်တိချလေ။ လွင်ခေ' ချလင်ရှုတိုင်တခပ်လေတိခေခပ်တိရါလေဝုတ်ဝုခပ်ထွက်
တင်အိင်သပြီလေထေရ်ရါလေဝုတ်အာ' ခပ် လိုဝ်ခေခပ်မော့ အံ့လေယင်ပခပ်အံ့လေ
အံ့ခေပခပ်လွင်မခပ်တင်မခပ်သေလိုဝ်သေပိုင်တိချလေတေရ်လိပ်တုတ်ချလင်ခေ'
အာ' မော့ အာ' ဟုတ်မော့ ဟုတ် အံ့လင်ဂြိုဟ်ရှင် လင်လေ' လပ်ရှုလပ်တါမေးလူ ဟူတိအာ'
ထံတေရ်မြတ်လင်ဝုခပ်ထွက်ခခပ်လွင်ရှင်ယင်တိချခေခပ်။ ရှု' လွင်ခေ' ခေခပ်တါရါ
လေဝုတ်အာ' ပတေတေရ်တြေးခေခပ်လခပ်တင်မိခေခပ်ခိဏ်တေရ်လိယင်သုဏ်ယှံ့တေရ်
မူပခပ်ဂြိုဟ်ခပ်ခိဏ်သေကိတိချခေခပ်။

No. 76.

လိပ်လင်တင်လင်အထံတေရ်လင်အာ' ခေခပ်ပိုင်လင်ပိုင်ခပ်လင် မိုင်တွင်တြေး။ ဝဉ္စဝခ
ခုလိုခပ်မတ်၊ ၅ ဝခပ်လွှာ' ချလင် ရွှင်လံယူ ဝခပ်သုဏ်လွင် ခုဝ်ခပ်ဝ' လင်ထိုင်အထံ
တေရ်လင်ခိုဝ်ရှင် လင်ကျေလူတိချခေခပ်။ လွင်မခပ်လိုင်၊ ဝိဝ၊ ၆၄ တုတ် လိုခပ်က
ဗွဲဝခပ်အခပ်ကဝ်ဝခပ်မိခေပ' တုခပ်ထခပ်ရှုလိင်ရှု' ပေရ်လေရှု' ခေခပ်တုတ်ရှု' အခပ်ပ'
တခပ်ခေခပ်ဝုတ်ဝခပ်သုဏ်လွင်လေဝခပ် ပွက်တေရ်ခပ်တင်က' ဟခပ်မိခေ။ ရှု' တိဝခပ်
ပွက်တေရ်ခေခပ်။ အခပ်ကဝ်ဝခပ်လေ' လက်ချလင်ခေ' မိဏ်ခိုဝ်ခေခပ်လပ်ယူခေခပ်သု
ထိုင်ခေခပ်တီးရှု' ပေရ်သွင်တုတ်တါမခပ် ထိုက်တခပ်သံပကိပိုင်လက်အာ' ရှု' မော့ အံ့
ရှုတိချ ဝုခပ်တိကိခပ် ရှု' လှေမော့ အံ့ရှုတိချ အခပ်ကဝ်ဝခပ်တုတ်ရှု' လှေခိုဝ်ရှုတိတိ
ရှုခပ်လင်လွင်ရှု' ချလင်ရှု' ရှု' ဝိုင်လေ' ရှု' ယင်လွင်ရှု' ရှု' လိုင်ရှု' လတ်တိုင်တခပ်သပြေး
တင်ပ လိပ်ထုခေခပ်ဝခပ်ပွက်တေရ်လေ။ ပလိပ်ထုခေခပ်လိပ်လတ်ဝါတေတွင်
ထံလေလွှာ' ခေခပ်မော့တေရ်ထိုင် ရှိုင်သံလှေခပ်လိုင်တိလေလိပ်ခေ' လွင်သံ၊ မိုင်၊
မင်လေ' ရှုလေ' ဝိခပ်သင်လေ။ ဝုခပ်မေး၊ ၂ ဝခပ်အာ' ဟုတ်ကျေးအခပ်ယံက' တုတ်တွင်ထွက်
ကိခပ်ခေ' မေးလတ်ပေရ်ပခပ်ခိုခပ်ရှု' ခခပ်တေရ်ဂြိုဟ်ခခပ်ရှု' ခိုခပ်လေ' ရှု' ခေ' လေ' ချလင်
ရှင်မေးလွှာ' တေပခပ်ခိုခပ်ပခေခပ်ရှိုင်ခေ' မော့ ရှု' ထိုင်ပိတ်သေယင်အာ' ရှု' လေ' ရှု' ခေ'
လှေလေ' ထင်အာ' ဟုတ်ကျေးလက်အာ' လေ မိုင်လိပ်အခပ်အာ' ဟုတ်ကျေးခေ' တိဝခပ်မော့
အံ့မိခေအံ့ယူရှုတိဂြိုဟ်လှေမော့ မင်ရှုလေအာ' တါရှု' သွင်တုတ်ရှု' သုရှု' ချလင်ဟူခပ်ဂြိုဟ်
ကိခပ်ခေခပ်ခေ' ပိခပ်အခပ်လိပ်ပေးယွံရှု' ခေခပ်လိပ်ခေ' ခိဏ်တေရ်လှေတိအာ' ဟုတ်ကျေး
သေယင်ရှုလေ' ခိုခပ် ရှု' ဟုတ်ပိုင်ချလင် ခိဏ်တေရ် ခေခပ်မလေပခပ် ယှံ့ခေခပ်သေ ကိဗုတ်
ခပ်ဝ' လင်ထိုင်အထံတေရ်လင်ခိုဝ်ရှင်လင်ခေခပ်လူတိချခေခပ်။

No. 77.

ချလင်အခပ်ပိုင်အာ' ရှင်အာ' ရှိအာ' ခေခပ်ပိုင်ကိခပ်ခေခပ်ရှင်အိင်တါလင်မိခေလိပ်အာ'
သခေခပ်ခေခပ်တင်လင်ထိုင်တါတိအထံတေရ် မြတ်လင်ထု ခေခပ်ချက်ဝုခပ် ခုခပ်လှေ

No. 80.

[illegible]

အပ်ချခေအင် ယပ်အကျွင်ချလပ် ထံရှုလ်ရှင်ခေင် ထင်ပေ၍လ်ခံထိုင်ကျံသေ
ယပ်ထင်လတ် ပေ၍အံမခင်ခေင်ချလပ် လပ်လတ်ခေင်ခေင်အခင်ချလပ်မိခင်ချပ်
ပုဂံထံသုသုလ်လူလ်တခင်တၢခေသုဂံတင်လှိုင်လ်သိုပိတ်ခေင်ချတ။

No. 82.

ဂံသတ်သေပူကျွင်ပိတ်လတ်။

ချလပ်ပူကျွင်ယီၤ ဂျါလ်ထိုင်ခေဂျါရှင်မံသတ်ရှပ်တုခေၤချလပ်မေ၍ထင်
ဝါတေအံမခင်သင်ပိုင်အခင်တုခေမံခေင်ရှပ်တုခေၤချလပ်မေ၍ထင်လ်ထင်
အပ်မးၤရှိတ်ရှင်ထံသွင်အခင်ပေ၍ယပ်တေၤခွင်ခပ်ထင်ပိုင်လ်ထိုင်ခေခေင်ခေင်ရှင်
တီချလပ်ထံခေခေင်ခပ်ထင်မးၤလိတ်သေ ထံရှုရှင်တီချလပ်ယပ်ပေ၍ဝါလ်
ရှင်တီချလပ်ခပ်မေ၍ဝါတေတီလိတ်တင်ထင်ထိုင်တီလပ်အလုပ်ယှိတ်တုခေချလပ်
တုဂံထွင်၊ ချလပ်မေ၍ဂုဂံလ်တုဂံထွင်ထင်ထွင်ပခင်ခပ်၊ ခပ်သံဝါပေ၍အံခေခေ
တေလ်ပခင်တံမံသတ်ခိခေ ၁၂၅ ပေ၍အံပခင်ခိခေ ၁၂၅ ခေလ်ထိုင် တုဂံခေတေ
လ်တုဂံထွင်ဝါခေခေ ချလပ်မေ၍ပိခေ ဂုဂံမိဂံမိခေ သင်ထင်လ်ခေ ဂျါယီမိ
ခေတင်တီထင်လ်ခိခေတီးၤဂျါဝါတီးၤဂျါဝါချလပ်ထင်အပ်ခိခေမးၤလူတီဂျါခေပူဂိုင်
ချလပ်ချလပ်မေ၍ယွခေထွင်ပခင်တီးတၢခွင်ခပ်သေယပ်ထင်အပ်ခိခေထွ်းၤအံ
ပခင်တီးခေခေပူဂိုင်ပူဂိုင်သံအပ်အပ်ပခင်တေၤခွင်ခပ်ပခေချလပ်ချလပ်မေ၍လ်
ရှင်ယူအံမခေ ပေ၍ဝါပူဂိုင်အပ်ခိခေအပ်ပခင်ခပ် ယပ်ချလပ်မေ၍အံရှုလှင်မခေ
လှင်အခင်ချလပ်ပခင်ခိခေယပ်ခေခေလိတ်ပြေလ်မေ၍ချလပ်အံလ်ယွခေဝံတီး
ချပိုင်အခင်ချလပ်အံရှုလှင်မခေတီးချလပ်။

No. 83.

ထိတ်လပ်လုဂ်ထင်လံလွင်ပင်လွင်ပင်လး။

လွင်လုဂ်ပင်လွင်ခေချလိုင်ပေ၍မီးပွံအလိဂ်လေသင်ပွံလပ်ခေခေလွင်လေ
သင်ပေ၍ယွခေခံအခွင်တီးအထံထင်အလုပ်ယလ်ယပ်မေ၍အခင်မိခင်ထင်ထင်
လွ်အပ်ပခင်ချမခေဂုဂံမခေလေသင်ပေ၍အံခေခေမေ၍အခင်ခံရှိတ်တိုင်အုဂံ
အခင်ခံချပင်လွင်လိုင်ခေခေ လှိုင်မးၤသွင်ခွခေယွခေအံခေရှိတ်တိုင်အုဂံတီးချ
ယပ်ပေ၍အခင်ထင်ထင်သေထံတူယပ်လိုင်လ်ရှိတ်တိုင်အုဂံအေ၍လိုင်အခင်ချး
တိုင်မဂံခပ်ထံ ချတိုင်မဂံရှုလိတ်၊ ထံလေထံသေငးလှိုင်၊ မဂံရှုလိတ်လှိုင်ထံသေထံ
ချတိုင်တီ ၃၆ တုဂံလှိုင်တိုင်အံရှုလိတ်ခေခေလှိုင်သေမဂံ ၀၂ အခင်ခံတေခံချး
ခေခေခပ်လ်မးၤ သွင်ခွခေအပ် တီတိုင်အုဂံ တီးချလပ်ခိခေ အခွခေတိုင် ခေခေ
လွင်တိုင်လိတ်တိုင် ယွလ်ထံခွခေပခင် အထံလးလးပခင်ထိခေ ထိခေထိဂံမိခေ
ထိဂံတီးချလပ်ဂုဂံလိုင်အခင်မီးဝါသေချခေတေ၍ထံလေခံထုပ် မဂံတိုင်လိုင်
ခေခေမေ၍သေထံခပ်တီး ချလပ် ဂုဂံလိုင် အခင်အံချး တိုင်ဂုဂံ တေ၍ထံ
ဂုဂံထုပ်မဂံရှုလိတ်ခေခေမဂံလ်ပခင်အခွခေတေ၍တီးချ။

No. 84.

ကပုံတွင်ကဆင်ကပ်မုခ်အံမေ့လိက်ယပ်မီးညှမ်း။

မိုဝ်းကယံခေင် မီးထပ်မုခ်ပၤ။ ခေင်ညှင်ထူယပ် အံမေ့လိက် သေတုတ်ယပ်
လေ်ကဆင်ကပ်တင်လံ'ခေင်အံ့ညှင်သုင်ခပ်သွံထက်ပခပ်ယပ်လေ် ထပ်မုခ်ခေင်
ထပ်ပခပ်ညှင်တိတပေ်မခပ်ခေင်အံ'တပေ်ၤ။ ခပ်သွံထက်ပခပ်မေ့ၤ။ ကေၤမးသုင်
မခပ်မီးခေင် အဆင်ကပ်လှိုင်ခေ်ဂှိတ် တဝၤခေ်ယပ်လေ်ထပ် မုခ်ခေင်ထပ်လှိုင်တပေ်
မခပ်အပ်ဝပ်ကုခ်က ညှမတ်ဝ'တိခေ်ထိုခေ် တိအဆင်ရှင်လှိုင် ခေင်ယပ် ထပ်မိုဝ်
အဆင်ဝပ်ရှ'ညှယပ်ကုခ်ကခေင်ညှလွံခ'ရှ'ဝပ်မခပ်ခေင်တပိညှင်ခေင်ထပ်လတ်
တိကုခ်ကပပ်ဝပ်ခေင်ပေ်ဝပ်သုင်လှိုင်လှိုင် ညှလူတိမုခ်ထပ်ရှင်ခါတုတ်ပေ်တင်
ထူတုတ်မုခ်ထပ်ရှင်ခါခေ်တုတ်မခပ်ၤဝၤခေ်ယပ်လေ် ကုခ်ကခေင်မေ့ၤထပ်ညှ
လူတိထပ်မုခ် ခေင်တုတ်လူ တုတ်လေ်ထပ် မုခ်မေ့ၤဂှိတ် လှိုင်ခေင်မေ့လိက် မေ့
တုတ်ပေ်တင်သေယပ်လေ်ရှေ်ထတ်ပခပ်ကုခ်ကခေင်ဝပ်တကၤခေ်တေ်မီးတိကဆင်
ရှင်လှိုင်လိာ်ခေင်ညှလွံတေ်ထုပယူကွ'ဝၤခေ်ယပ်လေ် ကုခ်ကထပ်ဝပ်ခေင်ထပ်
ညှလွံထုပမးဝပ်မခပ်သေယပ်ကုခ်ကထပ်ဝပ်ထပ်လတ်ဝၤထပ်မုခ်ပၤ။ ခေ်တုတ်
မခပ်ဝၤခေ်ခေ်လှိုင်ရှင်ကုတ်ကုတ် ကုတ်ခေင်သေယပ် ညှကခေင်တေ်ထပ် ဝုခ်ခေင်
ယပ်သုင်တင်ခပ်သွံထက်ပခပ်ကုခ်တိခါယပ်။

No. 85.

လိက်တွင်သုတုတ်ဂှိတ်တံ'။

အချုပ်တွင်သု တွင်လှိုင်မခပ်လှိုင်ခါထပ်ခေင်အွင်မီးလိက်လံ'ပ'ဗြေအလိရင်ခံ
ဝ'လပ်ဝင်ရှင်တံတိအထံထပ်ခေင်ပိင်လှိုင်တုခ်ပိခပ်ထပ်လေ်ခိရ်ရှင်ခေ်အျးခေ်
လိင်တေ်မူသေ်ကံတိခါခေ်ခေ်။ ၁၂၆၉ ခုပီခေ်ပထမခေ်ဝခေ်လှိုင်ခေ်ပိတ်မုခ်ခေင်
ကခေ်တေ်ကခေ်တေ်တိခါထပ်ခေင်ပိင်လှိုင်တုခ်ပိခပ် ထပ်ခိရ်တေ်ထပ်ရှင်ယၤ
ပေ်အပ်ရှင်ခေ်ရှင်ခံ ထွံသေ်ကံတခါ။ အပ်ယံတိခေ် ထပ်မိုဝ်ထပ်ရှင် ခါထွံခါတ။ ခါ
ထပ်ခေင်အွင်တေ်ထပ်တေ်လတ်တိခါ။ ကွ'ခိင်အဆင်အချုပ်မၤတုတ်ယပ်လှိုင်ထပ်ရှင်
ခါခေ်ခေင်လေ်ကံခေင်ခါထပ်မေ့ၤကၤပိခပ်ခပ်လှိုင်သိရ်သိရ်ခိခေ်ခံရှ်လေ်ပူလေ်ထ
လွံ'သွံ'သိင်ခွင်ကုတ်ခပ်လိင်ထခေ်တင်သိင်ပေ်ဝၤခါထပ်ထုပမုခ်တၤယွင်ယပ်
မေ့ၤခါလှိုင်ထပ်တကိအပ်မးရှင်တိုဝ်သေယပ် ခါထပ်ထပ်တကိရှင် အပ်ခပ်လူခပ်
တခေ်လေ်ယပ်တိခေ် လှိုင်ရှင်ခိရ်ညှကၤတိပထမ ညှထပ်ထပ်ညှတွင်ဟြီးလေ်ပေ်ဝၤ
ထပ်မိုဝ်ညှခိရ်ညှထပ်မေ့ၤခါလှိုင်ထွံထပ်ထပ်ညှရှေ်ဗျေ်ပခပ်ထြးတေ်ထပ်သုတ်
ကွ'သိင်ယပ်မေ့ၤ ခါထပ်ထပ်ထုတ်ခိရ်ဝ'ထပ်ထပ်ထပ်ၤဝ'တင်ထပ် ထြးပိခပ်ထပ်သေ်
ယပ်ထပ်တကိလှိုင်ညှဝ'ခိခေ်မးလေ်ပေ်ဝၤမးထပ်ကတင်ကတိတခေ်ရှင်တင်တုတ်
တပ်ထုတ်သိရ်မေ့ၤ လခေ်လိပ်လိက် တ'ခေင်လှိုင်လှိုင်လေ် သံမးရှင်ထုပကခေ်
တင်ပပ်ထုင်ကုတ်ခေ်လေ်မခပ်ခေင်ထတ်တေ်တွင်ထံခါထပ်လေ်ဝၤသုခေင်မီးယပ်
ရှင်ခွင်ကုခ်လိာ်ၤ။ ဝၤခေ်လေ်ခါလှိုင်မေ့ၤလံ'ခိခေ်ပြခေ်ထပ်တေ်ကွ'ကံၤလေ်ဝၤ
အံမီးခါပီခေ်ၤ။ ဝၤလှိုင်ခေ်ကွ'တခါ ကခေင်မခပ်သံဝၤပေ်အံမီးယပ်လှိုင်

မော့ခင်ရှိုင်းပိုခင်တက်မင်လံ'ခင်ကလိလိုသ်လော့ၤ၊ ခင်ခင်လေ့ၤအူၤထွါး
တၢ်မၤဖၢၤဝှ်လံ'သိုဝ်လံ'ခ'ထင်ရှင်ကိခင်ထင်ရှင်ယူၤအူၤတၢ်ဝခင်လိုခိုင်လိုသ်မော့
ရှ်လံ'ချါး လိုဝင်ခေၣ်ခခင် ခိၣ်တော့ၣ်ထင် သိင်ယၤဝုခင်ထွာၣ် လုင်ပိခင်ထင် မထ
အိတ်လူတော့ၣ်မူအခိင်တော့ၣ်ယၤသၤယၤဝုခင်ကုခင်ခ'ခခင်သ်တံတိခါ။

No. 88.

၁၂ ဇေလိုခင်မင်လွင်ခ ခုခံ။ ရှင်မော့ပိခင်ပီယူခိုင်တွင်ကြိမီးလိာ်သုင်ၤတၢ်ထိပ်ထိုင်
သုမော့ပိခင်ခွင်တံခိုင်ခခ'လံ'ခခင်ခံးၤ၊ ဟံလိုလိုလေ။ ယံပၤရှင်မော့ပိခင်ပီလိုခိုင်
ကုင်ထွါး၊ တြါးသင်ခါ ရတခေတော့ၣ်မြိတ်သံပၤ၊ ခုင်ပေၣ်မုခင်ခေတြါသမးတင်
သိင်လေယူလိာ်ခခင်ဝခင်ကတိယိလိုချံသၤအခေတင်ခ'တင်ပိခင်တင်လိပ်တင်ခခင်
မင်မီးသက်လိုဝ်သက်ပိုင်ယူလိတေလံ'ခ'ယံပၤသုတင်ခိုင်ခခ'မော့ထုခခင်မိုခင်ခခင်
ခခင်ရှိုင်းတက်ယူလိာ်ခခင်ဝခင်မိတ်တၢ်ပုင်သုင်ယူကုခိုင်မီးခခ'ခခင်လေ့ၤလိုင်လို
ပီခခင်တင်သိင်မော့ရှ်လံ'ရှ်ခခင်လွင်မခခင်သုခခင်ဝ'သယံၣ်သ်ယဝ် ခခင်ရှိုင်းမခခင်
တက်သ်ချါးရှင်လိခခင်လတ်မွာ်ခခင်ပခင်ကုမော့ကုခခင်သ်တံရှင်မော့ပိခင်ပီမော့
ပေၣ်ဝါလိုခခင်သိပ် အိတ်လွင်လိုခခင်သိပ် သွင်ခိုင်တက် ခိုခခင်မးလေၣ်ရှ်တၢ်တီသု
လိလိုလၢးဝ'သ ယံၣ်ယူခခင်ခခ'ယဝ် လွင်ကတင်ခ'ခခင်ကုခင် ခခင်ခိုင်လိုခိုင်
လိုဝ်ခ'ခခင်သ်ခခင်မခခင်မီးခခင်ရှိုင်းမော့ပခင်လိာ်ခိုခခင်မးခခင်ယိုသ်တံ။

No. 89.

ခါထင်ရှိုင်းခိုင်ခခင်အိတ်တင်ကင်ခခင်ခခင်မီးအလွၤတင်သိမ္မိလုံရှင်ခုဝ်ခခင်ဝ'လဝ်
အထံတော့ၣ်ထင်ယံ လုင်ပိခင်ထင်လိင် ခခင်တော့ၣ်မူကံး၊ လိုလိုတိခါ။ ခခင်အခခင်ခခင်
အိုင်ခိုင် ခခင်ခါထင်ရှင်ခခင်လံ'အုတ်ထိင်လူတုလို လိယဝ် ရှင်ပွင်ခခ'တီခါလီၤအခခင်
ရှင်ကင်ရှင်ခခင်ခခင် ထပ်လိခခင်ယံ'ခခင်ယံ'ခခင် မင်မီးယူလိာ် ကုခခင်လုခခင် ကုခခင်လေ
ကုခခင်လဝ်ခခင်ကတိခခင်သၤလၢလွပ်လလၤ၊ ကုခခင်လွင်ကုခခင်လၤသုယၤ၊ ခခင်ထင်ကုခခင်
အခခင်မင် သုတော့ၣ်ကွင်အပွင်တင်လံ'ခခင်ခါလိုခိုင်မုတ်ထင် သင်ထင်ကင်သိင်မင်လံ'
ပိခင်ရၤလုတ်အစုလိာ်အစုယိုမင်ပေၣ်မင်ပွာ်ကတိယိလိုချံသၤသင်ရေၤသၤတင်
လံ'ထင်ရှင်ကခ'ရှိတ်သင်ခခင်ကခင်တၢ်ငခခင်ပျေၣ်ယၤသၤလိုပွင်လူပွင်တခခင်ကုခခင်
မိုင်တီခါ။ ဂွၢ်ခခင်အခခင်တီခိုင်သခခင်မထၤ၊ ဝိုင်ဂွၢ်ခခင်အတွာ်ပုခခင်မးခခင်အတွင်
သွင်ပီသိပ်ခခင်အခခင်ရေၣ်၊ ဂၤဝုလိုတခခင်အုတ်တင်ထင်မင်ပေၣ်မင်မီးတီခါထင်
ရှင်လံ'လိုလံ'သွၢ်ခခင်ခခင်တၢ်ငခခင်လိထီ ငံယဝ်လွင်လိုလိုကုခခင်ခခင်ကုခခင်အွာ်
ကုခခင်ပ'ကုခခင်ခ'အိုင်တုအိုင် ခခိုင်ခခင်ရှင်ဝခခင်ကခခင်ဂွၢ်ခခင်မော့ မင်မီးသိင်လို
တီလိတော့ၣ်မင်လံ'ခခင်သတင်သိင်ခခင်သက်သံ သက်ပိုင်တီခါ။ ခါထင်တုရှိုင်းအိတ်
တင်လိယဝ်လေရေၤအမူၤ၊ ခါမော့ခခင်ရှိုင်းခခင်အိုင်ခခင်လွင်ဝခခင်တက်ယိုကုခခင်ခခင်ခခင်
အကျၢ်တော့ၣ်တက်ပိခင်တက်လိယူခိုင်ခခင်ခခင်သတိပိယိုထုတုလိုယူကုခခင်ကုခခင်
တီခါလေခခင်ရှိုင်းထင်ယံ လုင်ပိခင်ထင်တက်လံ'ရှ်လွင်တင်ယံတံတင်ထိာ်ကုသံကုခိုင်
ခါထင်ထင်လံ'ခုဝ်ခခင်ဝ'အထံတော့ၣ်ကံး၊ သွင်တံတိခါ။

ခေမိလ်ကွံဝါခေခေမိဝိခေခေလွင် ဝုဂ်ကွံခေခေခါလင် အံပြေလုံလင် သံ
 ခိုခေမးလတ်လင် ထိင်ဂါတိအမတ်လုင် မိင်ရှင်ပုင်ခေခေ မော်မခေခေခေ ထွံခွံ
 ဟုခေမခေလတ်သေလေ အမိင်အံ ပခေကွံ"ဗျါးတိဂီသေ သံသေပိုင်တိခါကွံပိုင်
 မိခေခေခေခေ ဂျိင်ဝုင်ခါလင်ဂတုင်အခေခေဂါတိဂျိင်ပုင်ခေခေတခါအံလ်သိုကွံ
 လ်"လေဂျိလ်ခိုခေ ဝုင်ပိတ်တုင်ခေခေလိုင် လင်ယလုင်မိခေလင် ဂှင်ခါခိရ်တော်မ
 လအိလ်လူမုခေခေလေ တင်လိဂါအမိင်လင်မိခေလင် တင်လိဂါအလူအခေခါလင်
 တင်လင်မးဂါတိအထံတော်လင်ဂှင်ခေခေခိရ်တော်ပူခေကွံ"ဟုဂါခေ သေယင်လင်
 တင်သခါသုင်ပခေကွံဂါတိထိင်ယါတပ်ရိုးတော်ရှင်မိုင်ခံဂါတိလင်ဝုခေထွက်လုင်
 မိခေလင်ပုခေခေခေသေဂါတိခါ။

No. 95.

လိဂါလင်ခေခေခေတင်လင်ထိုင်ဂါတိတုံပိခေယါတိခေ သိင်အထံတော်လင်ဝုခေ
 ထွက်ခေခေ လုင်မိခေလင်။ လွင်မခေလိုင်၊ လဲလိမိုင်မိ ၁၂ ၆၀ တုင်တိ ခေခေတုင်ခါ
 လင်လေတင်ပူညင်လ်"လ်"မးအခေခေခေအညင်ပးမးမခေပေလ်"မိတ် ပိတိယင်
 လင်ပေလ်မိခေလုက်သွင်ဂေါယင်ခါလေမိုင်ပူညင်လ်"မးအညင်ပးမခေတင်ခါလင်
 ခေ"လိုင်မခေအံ မိခေခေခေခေသင် သေမူသေပေတိခါတုင်ခါလင်လ်"လုက်လ်"အခေ
 ခိုခေခံအုက်လုပိလ်လေထွက်ခိုခေခေခေခါခံဂျါတွင်အခေပခေ ဂှ်မခေလ်"ဂှိတ်အခေခါ
 လင်ဂှ်လ်"မလ်"ခါခိုခေလိုင်ခေခေခေခေခေလ်"လုင်လိုင်ခေခေလေတော်လိင်ခေ"အခေ
 ယုင်ခါခေ
 ဂီအထင်ခိုခေ
 တင်ခံခေ
 ဟူဝခေခေခေခေခေ ယင်လင်ခါလင် အံခံခွံအခေခေခေ လ်"မခေခေခေခေခေခေခေခေ
 လင်လင်ယွခေ ခိုခေ
 ခေခေခေခေခေ မခေ အံပခေ
 ယင်လေအခေခေ မိခေလုက်မခေခေခေ ခေခေခေယင်မိခေယူခေခေခေခေခေခေခေခေ
 လိုခေခေခေခေခေလ်"ထုလ်"သွခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ဝုင်တိဂုင်ကွံ"တိပိုင်တိအိင်အံမိခေယိုင်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ခါလေခါလင်လင်လ်"လပ်ရှုလပ်တါမးယွခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ဝုခေခေခေ လုင်မိခေလင်ဂှင် ခေ"လေခိရ်တော်မိခေအမိင်တော်သင်သုင် နှင်အခေပူ
 ညင်လ်"မးလိတ် သေတွင်ထံလွင် မခေသေယင်လင် ခေခေခေလုင်လံခေခေ အုပတေ
 ဩးမိခေ

No. 96.

လွင်ကွံအချက်အခေ

၁၂ ၆၀ တုင်လိုင် သံလွင် ၂ ခံလင်တင်ခေယူ ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ဂျိခေခေခေခေခေခေ ၂ ခိုခေယင်လင်မခေလတ်လွင် မခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ဂှင်ခါယူခေခေခေ မခေလင်ခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေခေ
 ဂါတိခေ

ဗြဲကံခေခေအခင်းပူညွှင်ဝါလွင်သူ အခင်းယူဂ္ဂိတ်တေခင်းလင်မးသိုဝ်း ဘခင်လိုဝ်
 ဘိခင်းသင်ဗျာလင်ရှင်လေ်တလင်အခင်းဗျာလင် ထုတ်လဲ'ခွဲမခင်းမီးခိုင်းသီခင်းရှု
 ခခင်းယုတ်ဗျာလင်ရွှာယွမ်းမခင်းကျေမခင်းအံပခင်းအံမိင်ဗျာလင်ယပ်အံတလဲ'သံဟုတ်
 လုတ်မးတိတ်ထွတ်သီခင်းထွတ်သိုဝ်းဗျာလင်ယပ် ခိုခင်းခိုခင်းထွင်ခိုခင်းပုံဗျာလင်ဂြိတ်
 အားထံမတိတ်ခွဲခင်း လိုဝ်ဗျာလင်တင်ခိုခင်းတိဗျာ။ လင်သံတိတ်ဂ္ဂိတ်အင်ရွှာထိုင်ခိုခင်း
 တိုင်တခင်းဗျာလင်ထွဲ'မလူ့ခွဲခင်းတိဗျာပုပိုဝ်ဗျာလင်အံခဲလဲ'လင်လဲ'မးထိုင်တလဲ'အ
 ထံလင်ဝုခင်းထွက်လုင်ပိခင်းလင်ရှင်တိဗျာယပ်ခိုဝ်တော်လင်ခုခင်းဝုခင်းထွက်လုင်ပိခင်း
 လင်ရှင်အင်ပူညွှင် မးလိတ်သေထွင် ထံသေဗျာလိင်သေယပ် ယွမ်းပခင်းခိုခင်းခိုခင်း
 တလင်ဗျာလင် ခိုခင်းသီခင်းရှုခင်းတင်ခိုခင်း အခင်းဂ္ဂိတ်အင်ရွှာခိုခင်းထွဲ'မဂြိုဟ်'ခိုခင်း
 သေ်ကံယုဂ်ခိုခင်းဗျာလင်ပတ်သီရှုသီခင်းသုံးရွှာလဲ'သေ်ကံတိဗျာ။

No. 99.

ဗြဲကံသင်သွင်သုဉ်လလွဲ'ရကပ်လလင်ခိုင်ပွခင်းမီးလိတ်
 မီးလဲ'ပြခင်းရှုတ်ခိုခင်းထိုင်ပွင်ကဝင်ခိုင်ခင်းလေ်။

လုင်မ'ပပ်တိတ်ဂ္ဂိတ်အခင်းအခင်းထုခင်းအတုထိုမ'ပပ်ပေတုင်ခိုင်ခိုင်
 ထု'သေ်ကံလင်လိတ်မးလဲ'ရှုလဲ'ခင်းခင်းခိုင်ပွခင်းလိုင်မ'ပပ်ရှုပေလဲ'ပေတုခင်းခိုင်
 အံမီးထွဲကခင်း ဟုတ်ဝ'မ'ပပ် သီရှုသီပပခိုင်ပိင်လုင် ပတ်လင် မီးသီခိုဝ်သီခိုဝ်
 လားခင်းမးယုခင်းပြိတ်သိုင်လတ်ကံအံပ'ယပ် ဂြိတ်ရှင်ဂြိတ်ရှင်ခင်းအတွက်မ'ခင်း
 အခင်းအံမီးလဲ'ယွမ်းခိုင်ခင်းလဲ'ယွမ်းလွက်ထွက်ခိုင်ပိင်လားလင်ခိုခင်းပခင်းအပခင်း
 ရှုလဲ'လင်လေတင်မးလင်လဲ'မးဂြိတ်မ'သက်အထုပ်ယပခင်း၁၅၀ခင်းတေ့ပိုဝ်
 မ'ပိဂြိတ်ယခင်းယပ်ပိခင်းမ'ခင်းမ'မိင်ခင်းအသုင်လဲ'ခင်းရွှာခင်းတေ့လဲ'ရှုသိုဝ်ခိုင်
 ခိုင်သထုင် ခိုင်ယင်လင်လဲ'မးဂြိတ် ထုတ်ယထွက် ထွက်ကျေပခင်းကံယွင်လင်တိဗျာခင်း
 ရှင်ပိခင်းရှု အတွက်မ'ခင်းလိုင် ပိုင်ခိုင်တုပ်ကပ် အံမီးသံယွမ်း တီးပခင်း တီးကျေ
 ကပ်လင်မခင်းလင်ခိုင်လဲ'ခင်းလဲ'လတ်တိုင်အတွက်ခင်းတိဗျာလဲ'အံမီးဝုခင်းခင်း
 တေ့ခင်းခင်းကျေလေ်ကျေမးအားကပ်အားထုလဲ'ခင်းမင်လဲ'လိုင်မးလဲ'လိုင်မးတင်ခိုင်
 ထုတ်ခိုင်လခင်းပိခင်းပေပွင်လဲ'ကျေယင်တိဂြိတ်ပိခင်းတက်ခင်းသေ့ထွဲ'ထီပခင်းလဲ'
 လွင်ခင်းခင်းလင်ခင်းလိတ်လိတ်မခင်းရှုတ်ထိုင် ရှင်လဲ'ခိုင်ခင်းလေ်။

No. 100.

လိတ်အခင်းခုံးတော်လုင်ကပ်ဝုခင်းချုတ်ခိုခင်းလုင်အခင်းသိုင်
 အခင်းခိုင်တဲ'တိတ်ခိခင်းထုရှုပွတ်ပုတု။

ရှင်လင်ဝုခင်းချုတ်ခိုခင်းလုင်ပိခင်းလင်လင်ခင်းလိတ်အခင်းတော်သင်သုင်ပခင်းမး
 တလဲ'တိတ်လဲ'ထုရှုလားရှင် ထုခိုင်သိုင်ခင်းခင်း ခပ်တင်လဲ'ရှုလဲ'ခင်းကံမးလဲ'အခင်း
 ကုခင်းကျေအင်လိတ်လဲ'မးတော်လိင်ခင်းပိခင်းအခင်းကျေကုခင်းပြိုင်သီလိင်လေ်မခင်းတက်
 ခိုခင်းခိုင်ရွှာတလဲ' ခိုင်ခင်းခင်းခင်းခင်း မခင်းလင်ခိုခင်းမးတင် ခိုင်ရှင်တုင်ခင်းခင်းလေ်
 ပေဂ်ဝုမခင်းအင်လိတ်ခိုခင်းမးချုတ်မးတော်ခိုင်ပင်ခပ်လခင်းကျေခင်းလိုင်ခင်းလိုင်ကျေ

[illegible]

No. 101.

ခုလပ်ထမုင်၍တခင်လင်းမီးလိပ်မင်္ဂလာ၊ အင်မားယိုခင်၍တလပ်ထိုင်ခိုင်သိုင်
 ဘင်လို၍ပေါလ်၍လ်ခင်၍သံ၊ သွင်ပိုင်ခါခေါ်၊ အတွင်လိုခင်၍လမ်၊ ပုခင်မား၊
 ခေ'လိုင်အံမီး၊ အမုက်ကသင်တီခါ၊ ဂွပ်ပိုင်အခင်ပိုင်မုခင်လပ် ပေါ်အိပ်လိုလို
 လပ်အလုပ်ယခင်လပ်တင်လ်လူတုလိုထွင်သွက်မားလေလ်ယူကတ်ယိုလိုချံသ၊ ယူ
 တီခါ၊ ဂုခင်တူခါယူ ခေလိုင်ပ'၊ ဂွါမိုင်ယူ လက်တိုင်သွင်၍ခင်ယပ်တီခါ၊ တူခါလင်
 သွင်လရင်တင်ယပ်လပ်ပေါ်၍တီခါ၊ ဂွ'၊ ဂါလိုခင်၍မုခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
 ဂုခင်၍ခါ၊ အ'ယွတ်တ'သေတင်လုပ် ယိုင်အခင် မခင်တ'ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
 ဂုခင်ခါယင်တိုင်ထွက် လခင်ယူဂူပ၊ ဂူဟ်တီခါ၊ ပေါ်၍၍ခင်ယပ် မခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
 တေမား၊ တင်မား၊ လပ်တီခါ၊ အကွင်မီးခေ'၍ပေါလ်၍လ်ခင်တီခါ။

No. 102.

ခေတ်တီဗာ၊ ချီထွက်ခြင်း၊ ခိုင်လံတိဗီလိက်တင်သင် ခပ်ထိုင်အထိပူပေါ်
 ထင်တင်သံ၊ ခိုင်သိုင်သင်ထိုက်ပေါ်၊ ချီးတော်မူလှိုင်လိင်ခင်တီဗာ၊ လွှင်မခင်ထိုင်
 ခိုင်ခိုင်လိတ်ရှင်ချီထွက်၊ အာဂ်ထိုင်ယူ ခေ'အာဂ်လျိုင်ခေ' ခွဲရှာခံမေးတော်လိုခေ'
 ရှာခခေ'တီဗာလိုင်အာရှင်ဂိဂ်လအမူအံဗီသင်ယင် အာခင်ပိုင်ယူလိခွဲဂ်လိခွဲ
 ယူတီဗာ၊ ပိုင်အာခင်ဂုခင်ခပ်ဂုခင်အွက်ဂုခင်ပ'ဂုခင်ခခေ' အိုင်တွဲအိုင်ခိုင်ခေ'တီ
 ဗာလိုင်ခွဲအတွင် ၁ ၂ ၅ ခုဂုခင်ရှင်ချီအိုင်ရှိုင်ဗီဗီ ၅၁၁တီခွဲဂုခင်အိုင်ရှိုင်ခေ' ၅၁၁
 ခေ'အာခင်ပ'အွက်အိုင်အွက်တိုင်ခွဲဗီဗီ ၄၀ရှိုင်တီတီဗာအာခင်ပိုင်ဂုခင်ခွဲမေးထိုင်
 ဗီဗီဂုခင် ၁၆တီဗာ၊ ၁၂ ၆၄တုပ်အတွင်ခေ'အိုင်ရှိုင်ခေ' ပွင်ဗီဗီ ၄၀ရှိုင်ခေ'တီတီဗာ၊ ပိုင်
 ၂၊ အာခင်မဂ်ခိုင်သို လေယံဂ်ဂတ် အာခင်ထင်ဂုခင်မေးပခင်ထိုင်မခင် တီဗာလှက်ခပ်
 ခခေ' ၁၂ ၆၃ ခုလိုခေ' လိုင်ခွဲ ၂ ခံထဝခင်ခွဲ တိုက်မခင် ရှက်ခေ' ဂူခံဂူခွဲ ထိုင်မေး
 လိုင်လိုင်လွင်ပိတ်ခံ အွက်ယပ်ယပ် ဂတ်လေမဂ်ခိုင် သိုအွက်ခေ'ဂခင်တီဗာလိုင်
 မေးလိုခေ'သိုခွဲရှာခံထွက်ယပ်လိုခေ'သိုခွဲ ၂ ခံထရှင်မဂ်မခင်လိုခေ'ရှာခွဲအတွင်ခေ'
 မဂ်မခင်သုဂ်ယပ်၊ မဂ်မခင်ဂေါ'လိတုခေ'မခင်ဂေါ'လိတေ'လ'

No. 103.

မိုဝ်ဂေါ်လယံခင်မီးဂုခ်ဂေါ်၊ မီးတင်မတုင်း၊ ချီဂ္ဂါလေ တင်ဝခင်တင်မိုင်
လေမိုဝ်ဂ္ဂါထိုင်ခွဲထိုခင်သံဂ္ဂါဂ္ဂါထု၊ မိတ်ဂုခ်ဂေါ်၊ ခင်ယူခွဲတင်ဂ္ဂါခွဲလှမ်း၊
ခွဲခွဲခင်မီးပိတ် သွင်ပက်သံပက် လပ်မလင်လတ်ပ'လေပ'လေမတေထိပိမိတ်
ဗွဲဝါခေ'ယပ်ဂေါ်၊ ကခင်ခင်ယူခွဲတင်ခင်ခင်လင်လတ်ကံပ'ကံပ'ဗွဲယုပေ၊ ချီမး
တင်ခေ' ပိတ်ကပ်တေပ'ပိတ်သိုင် ပေပိတ်ကပ်ပ' ဗွဲတေလ'ယေဝ်ဝါခေ'ယပ်ပိတ်
ကပ်ခေ'ယေတုင် ဝိုင်ယေမတ် ဂေါ်ပက်ယေလိတ် ယေလိုခင်'ကပ်လ'ခ'၊ ကိခင်ခ'
မခင်လ'ဝိုင်ဂ္ဂါထွင်လ'၊ ဂ္ဂါလိုခင်မဗွဲခေ'၊ ဂါမခင်တခင်ထိုက်သေပခင်၊ ဂ္ဂါလိက်ကခင်
တင်ပိတ်ကပ်ခေ'၊ ကံလိဂ္ဂါပိတ်ကပ်ခေ'ပေပိတ်ထိုင် ကံချိုင်ကင်ခံမိုဝ်လူတိဂ္ဂါခင်ဂ္ဂါ
ဝါခေ'လေလင်မဗိုင်လင်ကပ်မခင်လိက်ကခင်တင်ပိတ်ယပ်လင်ပိတ်ခင်ခင်ဂေါ်၊ ချီ
မသေယပ်ယတ်လိတ်ဂ္ဂါ တင်ဝခင်တင်မိုင်က'၊ က'ယပ်လင်မဗိုင်ခခင် ဂေါ်ခင်ဗွဲ
ယူဂ္ဂါခွဲယပ်ဂ္ဂါထိုင်ချိုင်ကင်ဝခင်တုက်ယပ်မခင်ဂ္ဂါဂ္ဂါပိတ်မိုဝ်ဂ္ဂါခင်ဝါခေ'လေ
ပိတ်ခေ'ဂ္ဂါမိုဝ်ပိတ်ပိတ်ထိုင် မိခင်ခင်ဂ္ဂါခွဲထိုခင်ခင်တင်သိုင်ယပ် မခင်ဂေါ်
ထွဲဂ္ဂါခွဲထိုခင်ယပ်ဂ္ဂါမိုဝ်ကံမီးတင်လိတ်လးသုံမတုင်း၊ ယပ်။

No. 104.

လိက်ကခင်ကပ်လ်လုင်သိပေပိတ်ပခင်ကပ်တြုလုင်ဂုခ်။

ကံပေပိတ်လရထကိင်ကုင်ပွင်မဗ္ဗ၊ ယုယုလင်ယုလုင် သိုင်မိုင်ပိုင်ကါခံကိက်မဗ္ဗ၊
တေပိခင်မိုင်မီးလိက်လိလ'မခင်ပြခင် ဂ္ဂါထိုင်ထိုင်လင်တြုလုင်ပေပိတ်လ'ဂ္ဂါလ'၊
ဝိုင်ခင်ခင်ခေ'၊ သွင်ခံခေ'လေ။ ဘ၊ ဂ္ဂါဝတီဝခင်လိုခင်ခံလွင်သိပိသံခံလုက်ပိုင်ကုင်ပွင်
ကါခံလုင်မး၊ မိုင်မခင်တလေဂ္ဂါပိုင်ကုင်ကုင်မြတ်လင်သံပု၊ ကင်ပေပိတ်ခခင်ခေ'
ကိက်လ'ခံမိတ်၊ လင်တြုလုင်ရုတ်ဂ္ဂါထိုင်ထိုင်လေပခင်ကခင်ကတ်ထိတ် ချံသ၊
ယေဝ်၊ ကင်က'လ'ဂ္ဂါထိုင်မိုင်ခခင် လိလိယပ်ခေ'လေ၊ ပိုင်ကခင်မပ်လ'ဝိုင်သ
တင်သိုင်ခင်လင်တြုလုင်လေထွင်ထံ ဗွင်ထွဲယူကထွင်ဘ၊ ဂ္ဂါဝတီဝခင်လိုခင်သိခွဲသံ
ခံလိက်လင်တြုလုင်ထိတ်မး၊ လ'ဝိုင်ကခင်ကုင်ထူလိ ကိခင်ဝခင်လေထုံလုင် လင်ခေ'
ယပ်ဂ္ဂါလင်ခွဲဝခင်ခံ ခုက်ထွဲလ'ခ'ထွဲထုပိယူ မပ်ပြတ်ခ'သုင်လိက်ပခင်ထိုင်ဝါခေ'
ဂေါ်ဝိုင်၊ ယပ်ဝိုင်၊ ကံလ'ပခင်လွင်လတ်တင်လု၊ မိုဝ်မခင်ပိုင်မိုင်ခခင်ခေ'၊ ဂ္ဂါသံဂ္ဂါပိုင်
လေကံလ'ပခင်လိက်ပခင်လ'၊ ကးခေ'လင် ဩလုင်တေခေ'၊ လ'လိုဝိုင်ခခင်လွင်
လိပိုင်လလွင်ကခင်ထူလိကိခင်ဝခင်မပ်ပြတ်ပခင်လိက်ပခင်လ'သေကံတုင်တလေလင်
တြုကိက်မဗ္ဗ၊ တေပိခင်မိုင်မူမတ်ခေ'၊ ဂုခ်တင်လ'၊ ဂေါ်ဝခင်လိုခင်သိခွဲသိခံကွက်မိုင်
မခင်တလေပြခင်ခိုင်မိုဝ်ဂ္ဂါကုင်ပွင်ကါခံလေ။

No. 105.

ခေ'လင်လရေတ'လင်မီးလိက်ကလိယင်ခံ တင်လင်ထိုင်ကါတိကထံတေပိတ်မြတ်
လင်ခခင်ဝိုင်ထွက်လုင် ပိခင်လင်ကခင်မီးတေပိတ်မူယူကါတိခွဲ ပုင်တေကပ်တေခင်
လခခင်လင်ပေပိတ်လ'ဂ္ဂါလ'ဝိုင်သုတ်ခေ'၊ ဂျု၊ တေပိတ်မူခံကံ၊ သွင်ခံခေ'၊ ခင်ကါ

အာခင်လပ်ခုခင်ပုခင် ထွက်ထွင် ပိခင်လပ်အလုပ် တော၍မြတ် မီးခံလံ'လိက် အလှူ
လိက်လုပ်လိုက် ခခင်လိုင်ခခင်၂၁အမိင်တော၍မြတ်မီးအတိုင်ခခင်ခါလပ်လင်လံ'
ခခင်တီသေချူလိင်သေယပ်လင်ပွ'ဗွဲအပ်လုပ်လံ'အွခင်ခါလပ်တင်ခုခင်၂၁။ ၂၁။
သုင်သက်ထိုင်၂၁တီအထံတော၍မြတ်လပ်ပုခင်ထွက်ခုခင်ထွင်ပိခင်လပ်ရှပ်တီခါ။ ၁။
လပ်မီး အလုပ်ခ'ရှ်လပ်ပုခင် ခုခင်ထွင်ပိခင်လပ်လံ'ယတ်လံ'ရှေ၍တုလ်ဖွ'မိုပ်ပိုခင်
တီတုင်လိက်တ'ရှ်ရှ်ရှ်ခင်ဝ'ပေ၍မိုပ်လံ'ခပ်ခင် အခွင်လံ'ခေဝွ'အခင်ထံလိက်တ'
ခခင်ဖွ'မိုပ်ပိုခင်လီတုင်လိက်လီအံလီရှ်ရှေ၍လံ'ယတ်လံ'လီလိင်ခင်လပ်အပ်အွ'ခုခင်
အခင်သုင်သက်ပခင်၂၁။ ၂၁။ တီအထံတော၍လပ်ပုခင်ထွက်ထွင်ပိခင်လပ်ခခင်တီခါ။

No. 106.

ရှင်ယုဒလင်္ကာမြင်လားမို့ သွင်ခွာခိုးလိက်ပြင်ယုဒခိုခင်း ပာဇ်တီတံထရို
တံလုင်အကျွင်မာဇ်လံခင်း၊ အလုပ်တော်လုပ်ခင်းထွက်မီးခံလံ၊ သေခင်းတုင်
သိပ်တုင်၊ လေလင်ခင်း လှံအံ့ကျေမ၊ လူတံ အထံရှင်မ၊ အာပံပာဇ် တင်၊ မာဇ်
ခိုခင်းသွင်ပျံးရှင်ရှာသိုပ်ပာဇ်သက်၊ မ၊ တင်လုပ် လိုပ်ခင်းလေရှင်လင်ခင်းလှံအ
မထံခင်းရှာသိုပ်သေယပ်အာပံပာဇ်မ၊ တံအံ့ကျေ၊ သိပ်တုင်အကျွင်ခိုးခင်းခင်း။

No. 107.

တစ်ယောက်တည်းလို့ ခုလည်းကောင်း၊ လူတို့အားလုံးကားလည်းကောင်း အလုပ်အကိုင်အမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ အလုပ်အကိုင်အမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ အလုပ်အကိုင်အမျိုးမျိုးကို လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

No. 108.

ချာလပ် ပူဇွင် ပာဇ်လိက်တ လင်ဗီးလိက် အလီယင် ခံတင်လပ်ထိုင် ခါတီအထံ
 တော်လပ်မိလိသိမတော်သထာချာခေပိင်သိင်ယာလပ်ချာခေဝုခေတွက်လုပ်မိခေလပ်
 ဂ်ပေဂ်ရှာသိင်ရှာခံရှာဗိုခေလ်ရှာလ်ဗိခေကျါးတော်မူစွဲခံသွင် ခံတီချာလွင်မခေလိုင်
 ခင်မိုဝ်ဗီၤ ၆ ဂလိုခေ ခံဗွဲၤ ခံခေခေ ဟိုလက်ဂုခေဂ်ခေမးလက်အပ်ဂွါဂွဲ'ချာလပ်
 ဗိုဝ်ၤတုဂ်ဂွဲ'ထိုက် ပေဂ်တုဂ်ဂွဲ'ခေသိုက် တုဂ်ဂွဲ'အခေဂွဲ'ပေဂ်ဂွဲ'ခေသွင်တုဂ်ခေခေ

ထိုင်ခင်း၁၂ ခု လိက်အလီယင်ခံလိက်လပ်ပူ ညှင်လိက်တမီးခင်း အံ့ထွေးသံတီခါ
 ခုခိုင်ပီ၁၂ ဂေတုင်လှိုင်ခံမိသွင်ခံခင်းခင်း၌ အခင်းပူညှင်ပခင်းမး တင်လပ်ခင်း
 ထိုင်ခါလပ်အံ့လှိုင်ခင်း ခုခင်း၌ ခင်းတုင်ပူ ညှင်ပခင်းလိက်တခင်း
 တီ ခါ အခင်းဝါမးလွှဲခင်း၌ တီခင်း၌ ခင်း မေ့ခါလပ် လှိုင်ခင်း၌ မေ့အံ့လှိုင်
 ခင်း။ အခင်းခင်း၌ ခင်းဝါတုင်ခါလပ်ခင်းလပ်ထွတ်လပ်ထွတ်လိပ်လိုဖီ
 လိပ်ထုတ်ခင်းထုတ်တိုင်ခင်း၌ ထိုင်ခင်း မေ့ အံ့ထွေးသံတီခါတုင်ခါလပ်ခင်း လိပ်ခိုင်
 တေထုတ်လိပ်ခင်းခင်းခင်းခင်းလပ်အံ့လှိုင်ခင်းဝါလပ်ပေ့လှိုင်ခင်းဝါလပ်ခါလပ်အံ့
 ထွင်းခင်းလပ်ခင်းလပ် သေပွက်တီခါ၌ သေ ခင်းယါထိတ်ယါလံ ယါ၌လှိုင်ခိုင်
 ခင်းထိုင်ခါလပ်ခင်းထုတ်ခင်း အခင်းယူတီခါခင်း၁၂ အခင်းတုင်ခါလပ်အလီယင်ခံ
 ထိုင်ခင်းခင်း ပေ့ဝါအခင်း အခင်းခင်းလိပ်ခင်းလိပ်လပ် လိပ်ဝါအံ့ထွေးအံ့ထိုင်
 ခင်းထိုင်ခင်း၁၂ အခင်းခင်း၌ ခင်း၌ထွက်တုင်ခါလပ်ခင်းတခါ။

No. 110.

[illegible]

No. 111.

လိာ်လင်ထမုင်ဆိုင်ဆိုင်တွင်လေလုံလုံယင်လုမိုင်ယွင်၍ လှ်။

လွင်တင်မခင်တီခါထိုင် တုင်ခါလင်ထမုင်မွင်အင်ခင်တီခါထိုင်လအင်လီခင်
မိုင်ပိာ် ၂၄၈ တုင်လိုင်ခင်ခွဲ၁၁ ခံ အခင်မိုင်အခင်လင်ခုခင် အလုပ်ရလုင်လင်အခေါ်
ပိုင်လင်ပုခင်ထွက်လုင်ပိုင်လင်ရှင်ခါလေတင်ကုခင်အွက်လိာ်အွက်ပုကုခင်လုံပုခါ
ပုလင်တပ်သးလိတ် သေတော်လက်ခင်က မိုင်ကုခင်သိုက်တင်လံ ခင်လုံ ထိုင်ခခင်
ချိုတိာ်တော်မူခိုခင်မးသီပိာ်အင်ကတီခင်ပေ၍ လတိုင်မိုင်တံ ပွတ်ပုလုံကမီး
ခင်လုံတင်လုင် တင်လံထိုင်ခခင် လိုင်မိုင်အခင်တပ် တော်လုင်လင်အ ခေါ်ပိုင်လုင်
တင်လင်ခုခင်ပုခင်ထွက်လုင်တင်တပ်သးလက် ခင်ကမိုင်လိတ်သေတော်ကုခင်သိုက်
ပွင်ရှက်ပက်လိတ်ပက်မးရပ်တခင်တော်မူမးယူမးချးပင်လခခင်ခင်တပ်တော်
ယူကတီတပ် ယင်ဂီၤလင်တြးမုရ် တော်လုင်ခခင်တီ ခါထိုင်မိုင်ယူကတီတပ်ယင်
ခခင်ခခင် တီခါကေ၍သံလုးမိုင် အခင်လင်ထံထွက် ထွက်လင်ပိုင် ခင်မးထိုက်ပိုင်
ယွင်ရှက်ခခင်လေအခင်လင်ထံပိုင်ခခင်လင်မးလွှံတပ်လွှံတၢ်တင်လက်ခခင်ကမိုင်
ကုခင်သိုက်တင်လံ မးယူကတီအိုင်လင်မုခင်ကုကျပ်ခခင်တီခါယူလေမိုင်ခခင်သု
လင်လင်မီး အမိုင်ပခင် ကတီခါလင် ခခင်လေ ဝါခခင်ရှင်လင်ခပုးအင်လက်
ခခင်ကမိုင်ကုခင်သိုက်ခင်လုံတင်လံ သုယသုယထိုက်သုရှေ၍ပိတ်တပ်လင်ထံထွက်ထွက်
ကတီကုကျပ် ပုခင်ခခင်လေတုင် ခွဲလေလင်တက်လံ အွခင် ရှင်ခခင်တင်သုတင်ရှင်
လင်ခခင်ယင်လေမီးအမိုင်တော်ပခင်ကတီခါလင်ခခင်တီခါယင်မိုင်ခခင်ခခင်
ကတီအခင်အမိုင် တော်သုလင်မီးအတိုင်ခခင်ခိုခင်ခခင်ကလိာ်တင်တုင်ခါလင်ထ
မုင်တင်ပုင်ခံလုံရှင်ခါလင်ကုခင် ၂ ကေလင်လံ အွခင်တုင်ကုခင်တိုင်တော်လင်ပုခင်
ပိုင်လင်တင်ကုခင်သိုက်လက်ခခင်ကမိုင်အွက်ပုပိုင်ပုခင်ခင်ယွ်ခခင်သုပိတ်သုယိုင်
သုရှေ၍ပိတ်တပ်သးကုခင်သိုက်လက်ခခင်ကမိုင်လင်ထံထွက်ထွက်အခင်မီးကတီအိုင်
ခခင်တီခါ။ ကွဲ၍ခခင်ကတီအခင် တုင်ခါလင်လံလွှံထွက်လွှံထီ ခခင်တၢ်ခခင်တင်
အွခင်ရှင်သုခိုင်သိုက်ခိုင်သိုက်ခိုင်အထီအခေါ်လုင်လိုင်ခခင်ခခင်လိုင်လင်ပုခင်လုင်
ပိုင်လင်ရှင်ခိုင်တော်မတ်တုင်ခါလင်ခခင်ပိုင်လိုင်ခခင်ကျေကျေခခင်ခါအခင်လင်အ
လင်လင်လုင်ပိုင်လင်ရှင်သေကံတီခါလေ၍တုင်ခါလင်ထမုင်ခခင်လံအင်ကုခင်ကွဲဝံ
သုဝံတော်လုင် အသက်ခါလင်ခခင်ခိုင် တော်အိတ်လူ မုခင်ရှ် ပခင်ဝံလက် မတ်
တော်လင်ပုခင်ခခင်လုင်ပိုင်လင်ရှင်ခါဝံသေထီခခင်သေကံတီခါခခင်။

No. 112.

လွင်အကျွင်ပခင်အမုတိုင်ကုခင်ခိုင်ကတ်။

ခိုင်ကတ်လက်။ ခခင်မီးခခင်ယိုင်အွခင်ကေ၍ရှင်လီသေချာခခင်ကုခင်ယူခိုင်သိုက်
ခခင်လိုင်မခင် ခခင်ခခင်မခင်အံၤလီသး၁၁ဝပ်ရှ် အွခင်ကေ၍လိုင်မခင်အံၤပိုင်
သွင်ရှက်ကျွက်ခခင်ယိုင်အွခင်ခခင်ခခင်လေဝခခင်တခခင်လေ၁ခခင်သုရှ်တံတီသိုက်
ခခင်ယိုင်အွခင်ခခင်ကုခင်ခခင်ရှိုင်တခခင်ယင် လွင်အကျွင်ရှက်ကျွက်ကခိုင်လိုင် ခခင်လုံ
လတ်ယင်လေခခင် ယိုင်ခခင်အံၤကျွက်အံၤရှက်လံပေ၍ယိုင်ခခင်ပိတ်လိုင်ခခင်ခခင်ယင်

နံလိပ်ဝံ့၎်၎် ဖေယိင် အူခင်းလံ့ ထုက်လံ့ တိုင် နှံ့ တံ့နှံ့ မိတ်၎်၎် နှံ့ ကခင်း အံ့ဟိုက်
 သွင်ခေံ ကပ်မိတ်မွင်၎် ကခင်းမခင်းထီ၎် ထူသေံ ခခင်းတိုင်သွံယပ် ကခင်းဖေယိင် အူခင်း
 ခေံ ကပ်မိတ်မခင်း၎် သွံလေလံ့ မိတ်ခင်းယံ၎် မိုက်နှံ့ ၎်ထုတ်တိုင်မိတ် ငွက်သွက်နှံ့ ၎်မိတ်
 သွံခေံ မိုက်ယံ၎် သံ့နှံ့ ၎်ပွင်ခိတ်နှံ့ ၎် ကခင်းဖေယိင် အူခင်းတိုင် ထုက်လံ့ နှံ့ တံ့သီနှံ့
 ခေံ ကပ်၎် သွင် တီသေံယုင်လပ် ကထုတ်ရသေံယပ်တြ၎် ခေံ အံ့ဟိုက်သွင်ခခင်းမေံ
 နှံ့လံ့ လိတ်သေံတွင်ထံလေပလိက်သံ့ ၎်အမုတ်ခင်းတိုင် နံလိပ်ယပ်ခေံ ကေံ။

No. 113.

[illegible]

No. 114.

[illegible]

ကုန်းဌာန၌ မာန်လင်မ၊ ဇီမိုဝ်ဒီ ၁၂၅၀ တုဂ်ခေတ် နှစ်တော်ထိုင်နှုတ် မ၊ ခုဒ္ဒိဒီ ၁၂၆၄ တုဂ်ခေတ်ယပ် တီချာခေတ်၊ ကာခင်မာန်လင် မီးအမိင်ဝ၊ ကျသွဉ်ရှေ့ခေတ် ယေလိုခင်တက်ပခင်တက်မိင်သုဉ်ခင်ဝ၊ ကာခင်ဝ၊ လိုဝ်ခေတ်ခေတ် မော်မာန်လင် အံပခင်၌ ဖြေ၌ နှံလ်လေ ခေတ်၊ ကာခင်ရှင်ချလ်၌ ပခင်ရှေ့ မာန်လင် ခုဒ္ဒိဒီ အတွက် သိဝ်ဒီခေတ် လိုဝ် မာန်လင် ကွဲပခင်ဝ၊ ငိုခင်၅၀ တီ၊ သံပခင်လေ၊ လင်၊ တင်ပုဂ်သွင် တုဂ်ခေတ်ကွဲလေ တော်လိပ် ကာခင်ချလင် ခပ်ယပ်လုပ်လ် ထိုင်ခိုခင်၊ ကျသွဉ်ရှေ့ခေတ် ယင်ကိုတ်ကျခင် ငိုခင် ၈၁ ပိတီချလင်လေ ချလင်လင် ကွဲတင်လင်ယွခင် ကျတီမြိုင် လေးပိုင်သလှင်ပ၊ ခွဲကာခင်မီးယူတော်လိပ်ခေတ် မော်မာန်လင်လင်ဝ၊ ပခင်၊ ကျတီရှင် ချခေတ်၊ ကျလင်ကရမီး အမိင်ဝ၊ ပခင်ခေတ် ကုန်းခေတ်၊ လှိုင်သေ၊ အံဝ၊ ကာခင်လက် လ်ခေတ်ထက်ထိုခင် ကျတီခိုင်လင် မြိုင်လေးလှင် ပ၊ တံခေတ်လိုင် ခိုင်ခေတ် ၃၀ ဝခင်လင်မ၊ လင်မ၊ ယွခင်၊ ကခင်တဝ၊ ခေတ်ယပ်၊ ကွဲပိုင်ခေတ်လေ ခေတ်၊ ကျသုထက်ထို ငိုခင်၊ ကျသွဉ်ရှေ့ ၈၁ ပိခေတ် ခိုင်ခေတ် ၃၀ ဝခင်လင်မ၊ ယွခင်ရှင်လင်တက်ပခင်သုကွဲ မီး အမိင်ပခင်လိုဝ်ခေတ်ယပ်လေ။ ဝ၊ သေ ၃၀ ဝခင်လေယပ်လင် ချလင်ခပ်သံကျ ယွခင်ထိုင်ပွက်၊ မော်မာန်လင် အံပခင်၊ ခေတ် ချလင်သံကျတင်လင် ကျတီအထံ လင်မိလ်သံမ၊ ခခင်ပုခင်ထွက်လှိုင်ခေတ်လေ မာန်လင်လင်သံလှ် အံပခင်ခိုခင်မ၊ ကျတီမြိုင် လေးခေတ် တီချလင် ခေတ်လင်ပုခင်ထွက် လှ် အံပခင် အမိင်အတိုင် ခခင်ချလင်ရှင်သံကျယွခင်ထိုင်ပွက်၊ ယပ်လင်မိုင်ခခင်လင်မြိုင်လေးခေတ်လင်မီး အမိင်လတ်ဝ၊ ကာခင်ကိုတ်ခိုခင်၊ ကျသွဉ်ရှေ့ သုသွင်ခေတ် ခခင် အံပခင်လ်သုခံ ကျတင်လင် ကျတီရှ် လှိုင်ခေတ် ကျတီအံပခင် သုယုပံ ယွခင်၊ ကခင်ထိုင်ခိုင်ယွ ယူတံ၊ ကွဲပိုင်ခေတ်ခေတ်၊ ကျလင်ထက်ထိုခင် ကျသွဉ်ရှေ့ လင်မြိုင်လေးသလှင် ၈၁ ဝခေတ်လိုင် မိလ်တော်လင်ပုခင်လှိုင် အိလ်လူမုခင်ရှ် ယွခင်ပခင်ခိုခင်၌ လ်သေကိုတ်ချ။

No. 119.

လှိုင်မာန်လိုင်တုဂ်ချလင်ခွင်ကတ်ခွင်အွင်ခေတ် ဇီမိုဝ်လင်ခခင် အလုပ်ရလှိုင်ခပ် ခိုခင်တော်မူမ၊ ယူမ၊ ပက်တပ်ရှ်တော် ကျတီခွင် မိင်မိုင်သွက်ခခင် ချလင်လ်ထံ ဂြိုတ်ကခင် ကုန်းသုင်လိပ်ဇီမိုဝ်ဒီ ၁၂၄၉ တုဂ်ခေတ် တီချလင်ဝ၊ သေခခင်လင် အရေပိုင်လှိုင်သံခိုခင်မ၊ ဂြိုတ်မ၊ တေပိုင်တွင်ပြီးမ၊ ပက်တပ်ရှ်တော် ကျတီတွင်ပြီး ခေတ်မော်တုဂ်ချလင်လ် ခံထံဂြိုတ်ကခင် ကုန်းသုင်လိပ်ယူယပ်ခခင် ချလင်လင်သံ လ် အွက်သေခွင်ကခင် ကုန်းသုင်လိပ်သေယပ် လင်သံလ်ထံ ဂြိုတ်ကခင် ကုန်းကိပ်ကတ် ကျတီခွင်ကတ်ပိုင်တွင်ပြီး ခေတ်ပေလ်သီဒီ၅၂ ဒီလိုဝ်ယပ်လင်ကခင်လင် အလုပ်ရ လင်သံမ၊ ယုလ် တင်ဂြိုတ် မြူခေတ်လေ ရှ်တော်လှိုင်ယပ်လေ ကာခင်ခေတ်ပိုင်မြူခေတ် လေရဲလှိုင်ခခင်သံဝ၊ ချလင်ဂြိုတ်တင်ဂြိုတ်ကခင်ခွင်ကတ်ခေတ် အံမေ၊ အံရှ် သင်သေလိုဝ်သေပိုင်ဝ၊ ခေတ်သေယပ်လင်သံခခင် အွက်လေပိတ်အရ၊ ကခင်တင်ဂြိုတ် ချလင်ခခင်ယပ်တီချကွဲခေတ်၊ ကာခင်တုဂ်ချလင်လ်ထံ ဂြိုတ်မ၊ ကခင်လင်ခခင် အလုပ်ရလှိုင်ပေလ်ထံ ၁၄၊ ၁၅၊ ဒီလိုဝ်ယပ်၊ ကခင်ပျံတ၊ ကုန်းသုင် လိပ်ခခင်မော် ဇီမိုဝ်ပခင်ဝခင် မိုင်အံလိပ်ခခင်ခခင် တီခိုခင်အံရှ်တ၊ ကျခေတ် ချလင်လ်လှိုင် အသက်ထိုင်သေလေသံ ကျခေတ် ကုန်းသုင်လိပ်ခခင်တင်ခေတ် ကျကျသံဝခင်သီဝခင်လိုင်

တုပ်ချလပ်လံ့၊ ဂွါသုင်ယေဝခမ်သွင်ဝခမ် လှိက္ခံတီချလေံ ဂွပ်ပိပ်ခေံ လိုပ်သိင်ချ
လပ်မော့၊ အံ့တွခမ်လံ့ထုသေပွန်၊ ဂွံတီချဂွံ၊ တော့လိပ်ခေံ လိုပ် ချလပ်တင်ဂြိတ်
အံ့မီးသင်တီချသံဝ၊ အံ့လံ့ပိခမ် ခိုခမ်ခွင်ကတ်ခေခမ်မော့၊ အခမ်ပိခမ်ကမ်တင်ဂြိတ်
လပ်ခုခမ်အလုပ်ရ၊ ကခမ်တင်ဂြိတ်ပျတ၊ ဂုခမ်သုင်လိပ်ခေခမ် တီချလိုင် ခိရ်တော့
လပ်ဝုခမ်လုင် မလသခေံးတော့၊ မူ အိတ်လူ မုခမ်ပွံပခမ် ခိုခမ် တင်ဂြိတ်ပျတ၊ ဂုခမ်
သုင်လိပ်၊ ဂုတီခေံးခေံးတော့၊ လုင်လပ်ပိခမ်လပ်ဂွပ်သေံကံတီချခေခမ်။

No. 120.

လွင်မခမ်လံတြါးခံ ဖြါးတက၊ ဂုင်မ၊ ခေံ လိုင်မခမ် ခတ်လင်အပ်၊ ဂွါဂြိပ်ချလပ်
သံလံတင်ဂွါ၊ ဂုခမ်ပုဂြိုပ်ပုခေပ်၊ ဂိပ်ခမ်မခမ်မ၊ မုခမ်ခိင်ဂြိပ်ခမ်ယံသေံလိပ်ပိပ်ကလး
ဟံ့၊ ချိတ်လိပ်မံ၊ ခေံ လိုပ်ခေခမ်လှိပ်သေံယပ် တင်ဂုခမ်၊ ဂွါခံတင် မိုင်အာဝခေံခေံ
လိပ်ယပ်ဝုခမ်တချါဂြိပ်သံလံခေံ လံမခမ်ဝံ၊ ကတ်တီချလပ်ခေံ၊ ယေံလိုခမ်ဂြိပ်ယေံ
လံလိုင်မခမ်တက၊ ပခမ်ခိုခမ်ခွံ၊ ဂွါခေံလေံတလိပ်ခေံ၊ မခမ်လုက်တီခိုခမ်ယပ်ဂြိပ်ခမ်
မး၊ တီချလပ်ယပ်မော့၊ ဂြိပ်ခေံ လိုင် မခမ်အံ့အာပိ၊ အံ့ မိုင်ပခမ်ခိုခမ်ချလပ်။ ဂြိပ်ခေံ
မော့၊ မဂ်ဂုခမ်တချါ ချလပ်ယွခမ်၊ ခတ်လင်ဂြိပ်ခေံ၊ မော့၊ မိုင်ယုက် လင်အပ်ခိုခမ်ဂြိပ်
လင်အပ်ခိခမ်၊ ဂွါဝခမ်၊ ယပ်ဝခမ်၊ တချတလိပ်ခေံ လိုင်လံ၊ ဂလိုခမ်ကပ်လိုခမ်လိုဝံ
ယပ်၊ ဂုခတ်လင်ဂြိပ်မော့၊ အံ့လံ့ယပ် အံ့၊ ဂြိပ် ချလပ်မော့၊ မလံ၊ ပိုခမ်လတ်ဂြိပ်
မခမ်အပ်ပွင်သေံယပ် လွင်မဂ်တိပ်သို လွင်ယံ လှိပ်သိုပိတ်သိင်ယပ် ဝ၊ ခေခမ်လေံ
ဂြိပ်ခေံ လိုင်မိုင်သိုပ်မခမ်ဂြိပ် အခမ်ယိုသေံပိုခမ်၊ မခမ်သိင် ဂှါလွံ၊ ဂြိပ်ဂုတ်ခေံ သိင်
သံလွံ။ ဂြိပ်အခမ်ခေံ သိင်ပိုခမ် ၂၊ ၅ လုလုပွင်၊ မခမ်တင်သိင်ထိုက်တခမ်သင်ပိုခမ်
၁ဝ၇၅ တချါ၊ ချလပ်တင်လပ်တီလှိပ်တော့၊ မိုင်ယွင်ဂုရ်မော့၊ ပေံ၊ ချလပ်အံ့တင်လပ်
သွင်ပိုခမ်သံလွံ၊ ခေံ လိုင်ခုခမ်လှိပ်၊ အယ၊ ယိခမ်အံ့လီရပ်ပခမ်ဝ၊ ခေံလေံချလပ်
ဝ၊ ခေံပခမ်ပိုခမ်လွံ၊ ဝ၊ ခေံမော့၊ အယ၊ ယိခမ်လပ်အံ့လတ်ပခမ်လေံလင်လံ၊ မး
တင်လပ်ထိုင်အထံလှိပ်တော့၊ လပ်ဝုခမ်လွင်လုင်ပိခမ်လပ်ဂွပ်ချါ၊ အိတ်လူယွံယွံခမ်
လီရပ်သုင်ယွံတလတ်ပခမ်ခေံ၊ ဂြိပ်ပိလိလေံချလပ်အံ့လံ့သိုဂွါလံ့ သေံကံတချါ။

No. 121.

ချလပ်တြါးလုင်ခံလိင်တီလိပ် ခုပ်ခပ်ဝံလပ်အထံတော့၊ လပ်ခိပ်ဂြိပ်လပ်ဂြိပ်
လုဂ်ပေံလံ၊ ကျါးခိခမ်တော့၊ မူဂွံ၊ သွင်ကံလိုရ်တီချခေခမ်။ လွင်မခမ်လံချလပ်
ဂုင်သေံယံဝ၊ အင်ဂွါသိုပ်ခုပ်အထေံခိုခမ်မး၊ မိုင်တံပွတ်လခမ်ခေံ တက၊ အပ်ခံ၊ ဂူ
ဝခမ်ဂူမိုင်ဝ၊ ခေံလေံပး၊ ပိုခမ်ဂြိပ်၊ လုင်ဂွါ၊ မိုင်အာဝတီချါ။ ဂွံ၊ အံ့တခမ်ထိပ်ထိုက်
ဂှါဂွံတံ၊ ဂုင်ဂွံ။ ဒီ၊ ၂၆ ခုလိုခမ်၊ ထိပ်ဂွံ၊ ခံတင်ခိုခမ်လံ၊ ယံခေံလီ၊ ပြခမ်သွင်ကံ
ယုလက်မး၊ လက်၊ ဂွါ၊ ပိုခမ်ချလပ်ဂြိပ်၊ ယေံယပ် အံ့ဂြိပ်ချလပ်ခပ်ခွခမ်ထိုခမ်မး၊ ဂု
ကံဂှါထုင်ပိုခမ်ခေခမ်အံ့ထုတ်လင် ဂှါလွင်ယုလက်လက်၊ ဂွါတီချါ။ ကံခေခမ်အံ့လင်ဂြိတ်
ဂြိပ်လေံဂြိပ် တူတော့၊ မိုင်လိင်လေံချလပ်လိပ်ဂွါလုဂ်ခမ်ထမိုင်ဂုင်ပိုခမ်ယပ်လွင်ယု
လက်လက်ပိုခမ်ဂြိပ်၊ ဂွါ၊ ခံခေံတချါ၊ လွင်ခေံ လိုင်လပ်ထမိုင်လုင်ခိရ်တော့၊ ဂှါ၊ အိတ်
လုသေံကံယပ်လီလွံ၊ ဂှါသွက်ထွက်လခမ်ပခမ် သေံကံကပ်ချမော့၊ တက၊ ဂွါလပ်လတ်တံ

သို့တော်လှောင်ခွန်ထွက် ထွင်ရှင်မိုင်ခံဝါးသုဉ်းမုၤယပ်ခါလင်တော်မိုင်တော်
 အံလင်မိုင်ခိုခင်တက်ရွာပုၤခါတော်အံ လင်ရွာၤရှင်လှိုင်ခေါ်လေအါးဂုၤအါး
 ထါးလင်ရှင်ၤသုဉ်းလေ။သိရ်မုၤလူတံလင်ရှင်လင်လတ်တခါယပ်အာခင်ခေလိုင်ခင်
 ရှိခါလင်တော်ခိုခင်ခေလိလူခါလင်ယှီခေခေသေယပ်အာပတ်တော်မီးလိုင်ရှင်
 တော်မုၤခေလိလိယပ်တိတ်ပခင်သေခံတခါ။

No. 122.

ပုံပုတ်ထု။

ခုခင်ရှေ့ခံပုၤဂြိုတ်ပွဲခင်သုခင်ချီလင်ရှင်ခိုင်ရွာတိသုခင်လင်ငါးခေခေမုၤရှင်
 လင်မေယပ်လိပ်ထံ လင်မေခေခေတော်ချီရှင်မခင် အံပေလင်ခေထံလင်ခေခေရွာ
 လူတိလင်မေ ခေသေယပ်လင် ခိုခင်ရွာလိလိတိခင်သုခင် ခေခေယပ်ခုခင် ရှေ့ခံအ
 ဖြိတ်တင်ဝါတိဂုခင်ချီရှင်လင်ခေခေခွဲဂြိုတ်ဂုခင်ချီလင်ခွဲအံပေရှင်လင်လိလိဂုခင်ချီ
 ရှင်လင်လင်ခိုခင် ယပ်ရွာပိုင်မခင် ရှင်လင်မေလေ ဘပ်ခါအံပေ လံအာရှင်တမိုက်
 သခင်မပ်ဝါအာရှင်ဂုခင် မပ်ဝါပေလံရှင် တုၤမေအာခင်ရှင်လိ အာခင်ရှိုက်ခေ
 ခေခေလပ်သိင်မပ်ရှင်သင်ယပ်ရှင် အာခင်ရှိုက်ခေခေယပ်လင်ခေခေတိရှင်
 လိုင်ခင်ခါယပ်တိုင်လိဂါလိသေယပ်လှ်အာခင်မခင် ရွာပံအာခင်မခင်အာယူတိ
 ခါခေရွာပိုင်တခါယှ် လေလင်ပိခင်လိုင်ခေဝါခေယပ်မခင် လင်တော်လိုင်ခေ
 မခင်ဝါခေလှ်ဂြိုတ် ယပ်ဂုခင်ချီလင် ခေခေတော်ခေခေအာခင်မခင် လှ်လင်ခေခေဂြိုတ်
 ဝါသင်သေမပ်ဝါလင်ခေခေဂြိုတ်ယပ်။ခံခေခေခုခင်ရှေ့ခံလင်မီးအာယှ်တြးလှ်
 အာခင်တခါယှ်ယပ်ပေ အာခင်လှ်ခံဂြိုတ်လှ်ရှိုက်ခေယပ်လေအာခင်တခါမပ်ရှင်
 သင်လပ်သိင်ခေခေခိုင် လိုင်ခင်လပ်ခေခေယပ်မခင် လင်လင်ရှင်ထံတိအာမတ်
 သိတော်ခေခိုင်လိုင်ခင်လပ်ခိုင်မီးယူခင်ထံခိုင်ယှ်ခေမုၤခေခေလပ်သိင်ခေယပ်
 အာခင်လပ် သိင်သေခေမီးဝါသင် ထိုင်သူတော်လံလတ်ခင်ပေလှ်လတ်လံတော်
 လံပိုင်ခေခေပုၤအံလတ်လံတော်ပခင်အာဖြိတ်ထံဝါခေယပ်။အာမတ်သိတော်ခေခေ
 လိရ်လှ်လံလေ အာမတ်တော်ခေခေလင်ထံလှ်ယှ်မခင်မခင်တော်ရှင်လိလင်ခေ
 လေလင်ဝါလိယပ် လှ်ခင်ခါမုၤတသတ်တိပေမခင် လိုင်ခေယပ်အာခင်ရွာတိခေ
 ပိုင်ရှင်ခင်ခေခေယပ်လင်ဝုတ်သိခင်ခိုခင်ပိုင်ထိုင်တိအိပ်သေယပ်လှ်ခေခေအာမတ်
 တော်ပိခင်ပေပုၤခေတခါယှ်လေလှ်တုၤလှ်ခိုင်လှ်ပိုင်လှ်လှ်တိုင်တိုင်မပ်လံသ
 တိယပ်လေပိုင်ရှင်အာခင်လှ်ယှ်ခေခေခံလိယပ်မခင်လင်ဝါခင်ခါလှ်လတ်
 ဝါခေခေသေယပ်လင်ထတ်ဝါအာခင်လပ်သိင်ခေခေခိုင်ခိုင်ခင်လပ်ခေခေပိခင်ယပ်
 ရွာပိုင်တခါယှ်ခေခေ အာလှ်သခင်တခါလံရှိုက်ခေ ခေယပ်လေအာခင် တခါမပ်
 ရှင်ယပ် လင်ဝါလပ်သိင် တိခါအာမတ်ရှ်ယပ်ရွာလင်တိ ခုခင်ရှေ့ခံပိခင်မခင်လှ်
 ယပ်လေလံသူပိုင်သေယပ်အာ။

No. 123.

ခါလင်လှ်ခေခိုင်လှ်ခေခိုင်လိလိအာလိယပ်ခံတင်လင်ခင်ထိုင်တိအာထံ
 တော်လင်ခုခင်ဝုခင်ထွက်ထွင်ပခင် လင်ရှ်ပေလှ်သုရ်ခေခေတော်ရှ်ခေခိုင်လံရှ်လံ

No. 124.

[illegible]

No. 127.

လိက်လင်ခေါ်၍ ခံထိုင်အထံသို့ တော်လှယ်ထင်တုခင်ပိုင်းလင်မိုင်မွှာမ'။ လွင်
မခင်လိုင်မိုင်ပီ ၂ ၆၅ တုင်လှိုင်လိတ်ခွဲ ၂ ခံမိသ်ဝခင်ကတ်ယှင်ခါလင်ဂေါ်ကွပ်ပိုင်
မှိတ်ကိခင်လင်လိက်လေ။ ဂျာ၅၂ ခ' မိတ်ယံသီတၢမတ်လိုင်ခခင်လှ်ယူလေခါလင်ဂေါ်
၅၂ ခခံတုံခခင်၌ ခခံကိခင်လှ်အံမီးသေအိတ်လေ။ လင်ဂျာတိကိခင်မေ၍ အုတ်အခင်မီး
ခခင်ဝင်ရှေ၍ လင်ယံခခင်မိုင်အခင်ခါလင်ဂျာတိကိခင်ခခင်ဂေါ်ပြုခခင်ဂေါ် အံမီး
ခခင်ဂျာကိခင် ၂ လုကိတင်အိတ်လုခင်ခိခင်လုကိ။ အံတခင်လံ အံသီဝ' ခခင်လုကိတီ
ခခင်လေ ခါလင်အံတံဝ' ခခင်မိတ်ခခင်၌ ခခင်ယံ မိုင်အခင်ခါလင် တိကိခင်
ခိခင်ပြခင်မး။ ထိုင်တိ၌ ခခင်ယံလွံ၌ ဂျာကိခင်ခိခင်အိတ်လုခင်ခိခင်ခခင် အံမီးယံလေ
ခါလင်ဂေါ် အံလင်ထင်လင်မတ်ယူလှ်ယံ။ ကွပ်ပိုင်မိုင် အခင်ပိုင်လင်ဂျာဂေါ် အံ
၅၂ ခခင်တိခခင်ခခင်မိုင်ပိုင်ခါလင်ဂေါ် လင်ဂျာလတ်ထိုင်တခင်ဝ' တီသုရ်လံပုင်သံသံ

ကိုတိပိခင်ကုခင်းယိုးထာခေ' ခီမာ၊ ခါလင်အံတွခင်းယိ အင်သေယံတခါ၊ တလိပ်
ခေ' လိုင်ပခင် ခင်မော့ ခါလင်ခံ ပခင်းယိမော့ ခါလင် ခံသွင်လက်ပိတ် လေပိုခင်ခေ'
လိုင်ပခင်ကျဲမော့ ခါလင်တေ' ခံတိခါ။ တလိပ်ခေ' လိုင် ခါလင်လက် အင်မင်လွဲကွပ်ပိုင်
ခင်ခံမင်တင် ခါလင်ပိခင် လုကခင်ကွ' အံကါးလက် အင်ကခင်လက် ခန္ဓခင်ယူလိုလိုလွံ
ကခင်သံလိုခင် လိုဝီယင်တခါလွင်ပိခင်လုလက် အင်ကခင်ယူလိုလိုခန္ဓခင်လွံကခင်' ကုခင်
ဂြိုဟ်ခင်ဂြိုဟ်ခင်ခင်ခင်မော့ ဂြိုဟ်လွင် ယူလိုလိုခန္ဓခင်လုလက် အင်ကခင်မော့ ဂြိုဟ်
ကခင်မခင်ပူညင်တြုမော့၊ ပူညင်တုကိမော့၊ ဖျင်သေခေ' ခင်အိခင်ခင်မော့ ဂြိုဟ်ပခင်
ခင်အင်သွ' ဂြိုဟ်ခါလင် တခါပေ' ဝါလင် ခခိုင်ဂြိုဟ်ခင် လင်အံခိးအာ ယုံတြုးလွင်
လိုင်ခေ' လိုင်ခိလိုတော့ ဂြိုဟ်လိတ်တွင်ထံမော့ ဂြိုဟ်ကခင်ခင်သေယံတခါ အခင်ခင်
ပိုခင်ခံလိုင်ခေ' လိုင် ပိုင်မခင် ပခင်အခင် လေခါလင် လင်လေ' အင် တခါခိုင် အခင်
ခန္ဓခင်လုလိုယူလုလိုကခင်ယူ ခခင်မခင်ခေ' လတ်ဝါတိခါလင်ပေ' ခါလင်ပိတ်ခေ'
လုင်ခါလင်ခေ' ခါလင်ခံလေ' ကါသင်မင် ဝါမခင်တေ' ပခင်ဝါခေ' လေခါလင်မော့
လတ်ဝါပေ' ဂြိုဟ်ခိုင်လိုင်သွဲမိုးလင်ဂြိုဟ်တေ' မိုင်ဂြိုဟ်တင်ထိတ်သေယံပိတ်ခေ' လုင်ဂြိုဟ်
အမခင်ကွ' လေ' ခါလင်လတ်တိမခင်ခင်ခေ' လေမခင်မော့ ယုံတေ' တခါကွပ်ပိုင်မခင်
ယုံတေ' လေမခင်လင်ပခင် ခါလင်မိုးခင်ပိုင်ခင်ခင်ခင်တခါကွပ်ပိုင်လွင်မခင်
ခိးခင်ခေ' လေလင်ပိခင်လင်ခခိုင်ဂြိုဟ်လိလိုလေးလီလီခင်သေယံတိခါခေ' ။

No. 130.

ဂြိုဟ်ခါလင်ယလုင် ကိင်တွင်တိ လိက်မိုးကါတိလင် ခခင်ပိုင်ပခင်လုင် တပ်မိုင်ကိင်
တွင်ခိခင်ကိးသွင်ကိ လိုင်ဂြိုဟ်ခါလေ' လိက်လင်ပခင်ခေ' ပတ် ၆၀၁ မိုးလုလိုလွင်ထိုခင်
မ' မိုင်ယိုင်ခခင်။ (၁) မိုင်လိတ်တော့ ပခင်ယူကါတိမိုင်ယိုင်ခခင်လေ' ဂြိုဟ်မ' လိပ်
အခင်ယခင်ဝ' ၂၀၀ လိုင်လေလေ' တိုင်ကျဲးကါတိလင်အလုပ်ယ။ (၂) မ' ပွင် ၂၆၀၀
ခခင်တင်လင်ယလေတင်ကုခင်လေမော့ အခင်လေ' ဂြိုဟ်မ' ၂၅၀ ကုခင်ပွင်ဂြိုဟ်အ
ညင်ခ' ပုလိုမိုင်ကခင် ခခင်လင်အလုပ် ယလေ' ဝိခင်သတင်တိ ကုခင်မော့၊ လီယင်တိ
ခခိုင်လုံကုခင်ယရင်သိလိ အညင်မ' မိုင်ကိင်တွင် လွင်ကွါသံဂိုင်လိုင်လေ' ဂြိုဟ်ဝိခင်သ
တင်သေယံခခင်ကါမ' တင်လုင်မိုင်ပိုင် ၂၅၀၀ ပိခခင်အင်မိုးသွဲဝ' သွင်ဝ' သေ
ယင်လင်ယလင် အံပေ' လွဲယင်ခ' တင် လိက်လင်လတ်ခခင် ဂြိုဟ်မော့ အင်လွဲသလေ' ဂြို
လင်ယဝါဝါခေ' ဝိခင် အခင်လွင်ခေ'၊ မ' ပွင်တင် လုင်လိုင် ၂၁၆ ဂြိုဟ်ခါလေ' အံ
လေ' ယခင်အံလေ' ခ' တိလွဲမော့လွဲလေယင်တင်လင်တိလင်အလုပ်ယလေ' ခ' ပခင်ကါ
တိမော့ ခခင်မော့ခေ' ခခင်ပခင်တုကိတိခိးတင်လွင်မ' ခခင်၊ ယွခင်တိကိသိုင်ထုခေ'
သင်လင်သေယံလွင်ပိုင် ၂၅၀၀ ပိခခင်ခခင်ဂြိုဟ်လေယင်တေ' အံလေ' သွင်ဝ' သွင်ဝိခင်
လီလုလိုလင်ပခင်ထွက်ထွ' တွင်ပခင်ကါတိလင်အလုပ်ယပခင်ချံသုဗ္ဗီခခင်သေယံခိုင်
ခေ' တင်မော့ အခင်တင် လင်တိလင်အလုပ် ယတင်ဂြိုဟ်ခါ လုင်ယ၊ ကခင်လေထုခေ'
သင်လင်လတ်အံပေ' ဂြိုဟ်အံ ထွက်အခင် ခခင်မ' ၂၁၆ ခခင် လိုင်ကွါခခင်လွဲ မော့ ဂြို
ပေ' လေ' ယွခင်ထံခွခင်ထံခခင်မ' အခင်လိုင်ခခင်သေယံ။

No. 131.

Shan Lower Standard.

လအာလီမိုဝ် ၁၂၄၈ ခုတော်၌ တမိုဝ်လိာ် အုင်ၤသိုဝ် ခုခင်ၤမခေံ အဗျးအံ
 ဖျတ်ခိုခင်ၤလူၤတင်ၤခိုခင်ၤတင်ၤခံမခင်ၤတလေံသၢယၢသင်ၤခေါ်သုလုံသိုဝ်ၤမခေံယူအာတွင်
 ခုခင်ၤအိင်ၤလိာ် ခပ်တီလိာ်လက်မတ် အာပိပခင်အာပတ် တီလခေါ်လုင်ၤခွင် လူခင်ၤ
 နိပိဝင်ၤယေံတုင်ၤယေံမတ်ပွဲလးတံ အာခင်ၤခုခင်ၤသင်ၤတူတွင်ၤခုခင်ၤရှေ့ယွတ်
 ပွဲလးပူလွဲလိင်တၢ၊အွင်တၢ၊လးၤခင်ၤခင်ၤခင်ၤပျတ်လခေါ်မခင်ၤခွင်လူခင်ၤအာထံမ
 တၢသီအံပခင်ၤဖျတ်သိုဝ်ၤဖျတ်ခေံလေံခုခင်ၤ အာဗျးလင်ၤဝါၤခုခင်ၤခိုခင်ၤမးပၤလင်
 မခင်ၤခေံခင်ၤယဝ်ၤယေံပက်လံၤခိုခင်ၤပက်သင်ၤပက်ၤသိပိၤခွဲပခင်ၤရှင်ၤခါသင်ၤရှၢသံသိပိ
 မိုဝ်လိာ်ပိုင်ၤခုခင်ၤအာလုင်ၤရ၊အိာ်မိတ်တၢလပ်ၤမခင်ၤလပ်ၤလေံၤမခင်ၤလက်ၤမခင်ၤ
 ခပ်သိုဝ်ခင်ၤလှေၤလိုင် မိုဝ်လံၤသိုဝ်ခေံလံၤလှေၤယူပေၤယဝ်ၤအာခင်ၤမခင်ၤပျတ်လိုင် ခင်
 တခင်ၤယေံဗျးဗျတ်ယေံပက်ၤမေၤသင်ၤတံၤအံတူခင်ၤတၢအလုင်ၤမီးခခင်ၤပေၤယဝ်ၤအံ
 လံၤသိုဝ်လံၤခေံလိုင်ၤတၢခေၤလွင်ၤရှတ်သိုဝ်ၤရှတ်ခေံမခင်ၤ အုင်ၤသိုဝ်ၤအဗျး တင်ၤလံၤပင်
 ပခင်ၤလှေၤတူၤအာလိာ်လက်မတ် အာခင်ၤလပ်ၤခုခင်ၤထွက်မခင်ၤတလေံ ပခင်ၤပွဲလးခင်
 ခခင်ၤရှိတ်လိာ်ထပ်မးခခင်ၤခေံခင်ၤခင်ၤတၢလိာ်လက်မတ်ပးမးအာရဲခေံခေံခေံ
 အိင်ၤလိာ်အာလုင်ၤရ အဗျးပေၤဝါသင်ၤခေါ်သးအံပေၤအာထံမခင်ၤလိာ် ချအာ
 ခေၤခိုင်ၤခုခင်ၤသွင်ၤရှိတ်မခင်ၤလိာ်ခခင်ၤတီလွဲဝခင်ၤလုခင်ၤသဖဲခခင်ၤမခင်ၤထင်တုင်
 ခုခင်ၤအိင်ၤလိာ်အာလုင်ၤရတီပွဲလး မခင်ၤခပ်ထပ်ထက်သွင်ပူပွင်လခေါ်ပြခင်ၤခွဲ ခပ်
 သေလေံ တီထင်ခခင်ၤခေံအာမခင်ၤလိုင်သေံအံလိုင်သေံမေၤလပ်ၤခုခင်ၤထွက် လုင်မိတ်
 လၢအိတ်လူသင်ၤခေါ်သး အဗျးသေံလေံခခင်ၤရှိတ်ပွဲလးမခင်ၤတေံအံလံၤ အာထံမ
 ခုခင်ၤတင်ၤလံၤပေၤသိုဝ်ၤပေၤခါၤသိုဝ်ၤသိုဝ်ၤခါၤသိုဝ်ၤခါၤသိုဝ်ၤခါၤသိုဝ်ၤခါၤသိုဝ်ၤခါၤသိုဝ်ၤ
 သုင်ၤလိာ်ပခင်ၤတီ လပ်ၤမရှၢမခင်ၤသေံခါၤပေၤဝါထွဲအာ ခွဲခုခင်ၤမခင်ၤလုင်သေံလေံပွဲ
 လးမခင်ၤခင်ၤလက်သင်ၤခေါ်သးအံခင်ၤသိုဝ်ၤခင်ၤခါၤခေံခခင်ၤခခင်ၤခခင်ၤခခင်ၤခခင်ၤ
 ခိုခင်ၤတင်ၤခံမခင်ၤတလေံထင်တေံမိတ်တခင်ၤ လွင်ၤအာခင်ၤခိုင်သိုဝ်ၤတင်ၤခေံတေံသုတ်တီယွဲ
 လုင်ၤလူလိုင်ၤလူခိုင်ၤခခင်ၤတၢလူ လွင်ၤရှင်တင်ၤလင်ၤပခင်ၤသတိမးတီလပ်ၤခုခင်ၤထွက်လုင်ၤအ
 အွင်ၤမီးခခင်ၤခခင်ၤလင်ၤမီးလိာ်ခပ်ၤတံၤထိုင်တီလပ်ၤခုခင်ၤထွက်ခခင်ၤလေံ.

No. 132.

Shan Lower Standard.

ဟံပေၤလရတတိင်းအုင်းပွင်သိုဝ်ခိုင်းသီပေၤမေၤသိင်ၤလင်ၤယလုင်ၤမီးလိာ်မီး
 လံၤယိုခင်ၤတံၤဟိုင်းထိုင်မခင်ၤတလေံအာလုင်ၤရတၢလၢခခင်ၤလေံတီလှ်မရှၢခုခင်ၤသိခင်
 တေၤမခင်ၤသိုဝ်ၤပေၤလံၤအာအွင်ၤခွဲခခင်ၤသွင်ၤဟံခါလေံၤမခင်ၤခါၤဝါခခင်ၤခိုင်ခိုင်အာခင်
 လံၤခေံၤကျေလူသု လပ်ၤတင်ၤရှင်တိုင်တုင်ၤမီးခခင်ၤမခင်ၤလုင်ၤမခင်ၤလှိုင်ၤလူလပ်ၤခိုင်ၤဝခင်ၤခံမခင်
 ပြတ်သွင်ၤလှိုင်ၤမခင်ၤခခင်ၤသတင်ၤသိင်ၤခပ်ၤလွင်ၤမခင်ၤခိုင်ခိုင်လေံပထမခင်ၤတွင်ၤလှိုင်ၤရှက်
 လှိုင်ၤလှိုင်ၤခိုင်ၤအာခင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤခိုင်ၤ
 လှိုင်ၤသိပိမိခိုင်ၤခခင်ၤလှိုင်ၤခခင်ၤခခင်ၤအာလိာ်လံၤလှိုင်ၤလေံတေၤတံၤခိုင်ၤခိုင်ၤလိာ်လံၤသွင်
 လှိုင်ၤလံၤလံၤအာအွင်ၤအာယၢလွင်ၤမခင်ၤခိုင်ခိုင်သတင်ၤသိင်ၤခပ်ၤသုလပ်ၤမခင်ၤလံၤရှင်ခင်ၤလိာ်

သုမ'လှ်တွင်တၢ၊ထွံးဗီၤယုၤခၢလၢ်သံလှ်လိာ်အိာ်ဂုၤခၢ်မၤ၊လူမၤတၢလၢ်ယုၤခၢ်
 ဂၢၢ်ခၢ်ဗီၤသၢ်ခၢ်သးတၢ်လၢ်တၢ်မၤတၢ်တုၤခၢ်ပၤပၤယုၤခၢ်ဗီၤထွံးဗီၤခၢ်
 ဗီၤတၢ်သုၤလၢ်အဃုၤတၢ်လၢ်ယုၤခၢ်သးတၢ်လၢ်တၢ်မၤတၢ်တုၤခၢ်ပၤပၤယုၤခၢ်
 ဗီၤထွံးဗီၤတၢ်လၢ်တၢ်မၤတၢ်တုၤခၢ်ပၤပၤယုၤခၢ်ဗီၤထွံးဗီၤခၢ်ဗီၤလိာ်လၢ်
 ဗီၤထွံးဗီၤတၢ်လၢ်တၢ်မၤတၢ်တုၤခၢ်ပၤပၤယုၤခၢ်ဗီၤထွံးဗီၤခၢ်ဗီၤလိာ်လၢ်

No. 133.

Lower Standard Shan.

[illegible]

No. 134.

Higher Standard Shan.

နံပေါ်လရထတိုင်အုပ်ပွင်သိုင်ခိုင်ပိုင်ဘၣ်ခံ၊မဍုၣ်ရၤလၢထပ်သိုင်အိၣ်မူမတ်

ထေ့၍လွင်ထံဝါးလိုင်ပိုင်ပိခင်အရပ်အမျှလက်တုခင်ခုခင်ယုံလက်လက်ပိခင်ယံမင်း
သားမီးခွင်လွင်ထံခွင်မိုင်အလေလိက်ကွခင်ကင်ရှင်ခင်ရှင်တက်လံ့လိပ်ခင်ပိုင်အာဝံ
ခေ့၍၍၍လွင်ထံလခင်ထံလွံ့ကခင်ထံကခင်၍ပိအပ်လက်မင်သားအခင်လွင်၍ခင်
ပိုင်အာဝံခွင်ခခင်ကံသထေ့၍လခင်ထံခင်တင်လံ့ယပ်ထံလွင်ထံရှင်လိုင်ကပါပခင်
လက်ထံမျှလံးတင်လံ့လိုင်ရှင်အံပခင်ခါမိကံသါတိကံထီခေ့အာ၍လီလိုင်ယိပ်
လခင်ထံခင်တင်လံ့အံ၍အံခခင်၍ရှင်လိုင်လွံ့လွင်၍ယိပ်သီပေ့အလေလိက်ကွခင်
ကင်၍ယိပ်ခုခင်သင်တုခင်ရှင်မိုင်တုခင်မိုင်သုခင်လင်၍ယိပ်၍သီးမိုင်ခွင်ယိပ်မိုင်
ကိုင်မိုင်ခေ့လံ့ခါမိုင်ပူမိုင်သတိကိုင်ခံ့ကံမံ့ယိပ်မိုင်ပခင်ကိုင်တွင်မိုင်လိတ်မိုင်ပွခင်
ခွင်ပွခင်ခခင်ခုကံရှင်ပုခင်မခင်ယိပ်တက်ထံခင်ကလး၍မိုင်ခေ့သထေ့လက်ထံထေ့၍
ယင်သွင်၍တက်ထံခင်ကလး၍မိုင်သွက်မိုင်ပံ့လွံ့လွင်သကွံခင်တင်လံ့အာရပ်
တက်ခင်လိပ်ပိုင်ယွင်ရှင်၍အာ၍ရှင်လိုင်မီးခေ့၍အမခင်ယပ်ကွံ၍လခင်ထံခင်လိုင်၍
လိပ်လံးတုလံ့လီလီတံ၍သင်ဝါတက်ဝင်ပးလက်မင်သားမော့၍လိပ်ရှင်သေံကံအံ
ဝင်မော့၍လိပ်ရှင်သေံကံလွင်မီးခေ့၍လေလွင်ထံလွင်လင်မီးလိပ်သံပခင်ခခင်မး
ရှင်မးလိုင်အထံလခင်ထံလွင်ထံခါမိုင်ကိုင်၍သီး၍သွင်ကံလေ။

No. 136.

Shan Higher Standard.

ကံပေ၍လရထံတိုင်မိုင်အင်ပွင်သိုင်မိုင်သီပေ့မေ့၍ယိပ်ရှင်လက်ခုခင်လွင်ထံထုခွင်
တေ့၍အမတ်ထုခွင်ကုခင်ကုခင်လွံ့ခေ့မြိုင်သိုင်ယါလံးအိပ်အမတ်အတင်ခုခင်အ
မတ်ထွက်ထံမိုင်မြိုင်လရေ့သိုင်ခုခင်မြိုင်ခုခင်လေခုခင်သေ့ခုခင်လွင်ယါ၍လမိုင်
ကိခင်မိုင်ကင်ကံတင်လံ့မီးလိပ်မီးလံ့ခင်ရှင်ကိုင်ထိုင်မိုင်မခင်တလေအထုခွင်ထံ
ကပါလခေ့လလေထံထံမေ့၍ခုခင်သိခင်တေ့၍မင်၍၍ပေ့လံ့ရှင်လံ့ခခင်ခေ့ခေ့၍
သွင်ကံခါကံသံတေ့လံပေ့၍လမိုင်တံ့ရှင်ခါမခင်ထံမိုင်မခင်အင်ပွင်တေ့ပိခင်ခင်
အပ်ကခင်ဝါလေခါမခင်မပ်ပိခင်ခါခေ့မပ်လိုင်သိပ်တံ့ထံမးတေ့၍ရှင်မိုင်လိပ်
ခုခင်မခင်ခင်မပ်ကပ်အပတေ့၍၍လွံ့ထုခွင်လေ့ထံတေ့၍ထံမေ့လက်ယုင်အား
ကုခင်ခင်လက်တိုကံတေ့၍မိုင်တံ့အပ်ပိခင်ခါခခင်မပ်ကပါသိခင်လက်သွင်ပခင်
ခေ့ခခင်လက်လက်ထံမြိုင်လံး၍အပ်တံ့လေထိုင်မး၁၂၄ခုအတင်လက်ထံမိုင်
သီပေ့ရှင်ခါအကံသေံမခင်မိုင်မိုင်မီခပ်ပိုင်အင်သုလက်လေခါမပ်ရှင်၍လုလွံ့အပ်
အသက်လင်ရှေ့လင်ကင်လံ့အပ်တံ့လေခခင်ကပါအပတေ့မီးအာ၍လက်တင်လံ့၍
ထွင်ဝံ့ခုခံးပိပ်အင်ကလိပ်အထုခွင်ယပ်ယိပ်မအိပ်တင်သုလက်တင်လံ့၍ကိုင်ပိုင်
ယုံထံမးပုခင်သိုင်ခုခင်ယိပ်ကခင်ထံ၍ဝံ့ထိုင်မိုင်ယင်ရှင်ခါတင်လံ့လင်လေခခင်
အမတ်မြိုင်လရေ့၍လမိုင်ကိခင်မိုင်လွင်ထံတင်လံ့ပးအပ်ခပ်လင်လင်ပံ့၍ရှင်
ပင်ယိတ်အပ်၁၂၄ခုခခင်လိုင်သိခင်သိခင်သိခင်ထံထိုင်လက်ခါတင်လံ့၍
မြိုင်ရှင်ကခင်ခခင်ကပါပိုင်အခင်အင်ကလိပ်အထုခွင်ယပ်ယိပ်မအိပ်တင်သုလက်တင်
လံ့မိတ်တါကုခခင်မပ်ကင်ရှင်ကိုင်ပိုင်ယုံထံပုခင်လေလက်ခါလင်တေ့လံ့မးထု
လု၍ကခင်၍လုလက်တင်လံ့ယုံထိုင်လု၍အခင်လိပ်တံ့အသက်ယင်မီးသတိထိုင်
ခခင်ရှင်မော့၍၍တေ့လေ့၍လံ့မပ်မီးလက်ခါတင်လံ့ဝံ့သထေ့၍သွင်ထံမပ်

လိပ်၊ ယဝ်လိပ်၊ တီခါ ခပ်လုခပ်တိုက်ပိုင် ယဝ်ခပ်လံ၊ ထက်ယာ ခပ်ယိပ်၊ ဂွင်လုံလပ်လုံ
 ဂွက်လုံလုံခိုင်ဝံ၊ ဂူမော၊ ကော၊ ခွင်ခေခေ ခပ်ခေ၊ ကော၊ ဂြိတ်ဂွင်ခပ်၊ အံ၊ မီး၊ လိုခေ၊ ခေ၊ လင်
 ဂွါလုပ်ခေ၊ သင်မိုင်ခိုင်မခပ်လင် ခေခေ၊ ကော၊ ဂွပ်ပိုင်သတင်ဂွံ၊ လုခေ၊ လိပ်ခေ၊ ကတ
 ကော၊ ကတ၊ ခေ၊ ခပ်၊ ဂွဝ၊ ခေခေ၊ အပ်မခပ်လုခေ၊ ဂြိတ်ဂွင်လုခေ၊ ဂြိတ်ဂွင်ခပ်သေယပ်။

No. 140.

လွင်လုခေခပ်ဂုခေ၊ ခေ၊ မိုင်ခပ်တေခပ်ဂွါတိုက်လုခေတီခွင်ခေလင်ယံမိုင်ခေ၊
 ခေခေခပ်ဂုခေ၊ ခေ၊ ကံ၊ ဂွင်လုံယူတီသလွပ်၊ ဂွင်ဂြိမိုင်ခေ၊ ခေခေယပ်၊ ဩ၊ လုခေတင်
 တသပ်၊ ဂူမိုင်၊ အ၊ ခိုင်သိပ်ခေ၊ လီ၊ ခေခေဂြိလုံ၊ ခပ်လက်သွင်သေယပ်ခေခေလုံ၊ ဂုလုံလုံ
 သိုခွင်အုပိသေ၊ ချ၊ ယဝ်ဂွါ၊ မိုင်ခပ်လက်သွင်တီလင်ယံမိုင်ခေ၊ ခေခေပေ၊ မိုင်ခပ်ခေ
 လက်သွင်ယပ်မိုင်ခပ်ခေ၊ မ၊ ခပ်တုလုံဝံ၊ တီ၊ အခေဂြိခေ၊ ဂုခေမက်ဂုခေမီး၊ ခေခေပေ၊
 ခပ်ဂွ၊ အခေဂြိခေ၊ ဂုခေမီး၊ ခေ၊ ခေခေယပ်ပေ၊ မိုင်လိင်လုလုံ၊ ဂုလုံ၊ အ၊ ခိုင်ဂု၊ ခေ၊ လီ၊ ခွံ၊
 ခေခေလုခေခပ်၊ မ၊ ခွင်၊ ဩ၊ ယူတီဂြိခေ၊ ဂုခေမီး၊ ခေခေမိုင်၊ အခေလင်ဂြိခေလုလုံလုံ
 ထက်တူခေခေ ခပ်အပ်ဂွင်ယိုင်သို၊ ကလိပ်ယပ်ခေခေ၊ အပ်ဂုခေ၊ ခပ်ခေလိပ်ခေခေမိုင်
 ဂုခေဝခေယံ၊ ခေ၊ မ၊ လူတီခပ်ခေခေခပ်၊ အပ်ဂုခေသေ၊ အိတ်ဂုခေဝခေ၊ ကော၊ အံ၊ လီ၊ ခပ်
 လံ၊ တံ၊ ဂုဝလိပ်ဝတံ၊ ဝလိပ်ခပ်ဂုခေ၊ ခေ၊ ယိုင်၊ အံ၊ ဝခေဂြိလုံ၊ အံ၊ ဝခေဂြိခေ
 ကတ၊ ဂွင်ကတလပ်၊ ဂွံ၊ ခွင်ခေခေ ခွင်ဂုခေ၊ ခေ၊ ဝတံ၊ ကော၊ မ၊ အံ၊ တံ၊ လီ၊ ခပ်ခေတီဂြိ
 ဂွါ၊ ထိုင်ခွက်ဝခေယပ်ပိုင်၊ ဂုခေဝခေ၊ ကော၊ လိပ်၊ ထီ၊ မ၊ လွင်တင်လင်ခပ်မိုင်ခေ၊ ဂွင်တေ
 မိုင်ခပ်ခေမီး၊ အထင်လိပ်ခေ၊ ဂုခေ၊ အခေဝတံလုဂ်၊ ဂွံ၊ ဂွင်၊ အံ၊ တံ၊ လီ၊ ခေခေခပ်သံ၊ ယိုင်
 ဂြိမခေတံ၊ ယပ်ခပ်ဂုခေ၊ ဂုခေဝခေ၊ ဂွင်လက်ဂုခေလိပ်ခေလေခေလိလုံလုံ၊ ခေ၊ ခွင်လုံ
 ပေ၊ ဂုခေဝခေတွင်ဂွလက်ဂုခေခပ်၊ အခေခပ်ယိုင်တံ၊ ခေ၊ ခပ်ဂုခေ၊ ဂုခေမခေပေ၊ ပေ၊
 ဂွလက်၊ ကော၊ မ၊ ခပ်ဂုခေ၊ ဂုခေဝခေတေဂွလက်သိုင်ဂုခေခပ်၊ အခေခပ်ယိုင်တံ၊ ခေ၊ ခပ်
 ယလုံ၊ ဂွင်တီဝံ၊ အပ်၊ ဂွါ၊ ဂွက်ဂွင်မခေတီခေမိုင်မခေသေယပ်၊ ဂုခေတံ၊ ခေ၊ ဝံ၊ ပိတ်
 လိပ်ခေ၊ ဝံ၊ ယပ်မိုင်၊ အခေ၊ ဂုခေဝခေခေ၊ လုံ၊ ဂွါ၊ ဂုလုမိုင်လုခေ၊ အခေတံ၊ ယူခေခေ၊ ဂွပ်
 ပိုင်၊ ဂွက်ဂွင်မခေတီခေမိုင်မခေ၊ ကော၊ မခေမီးလုခေ၊ ခေခေလွင်ပိုင်၊ ဂုခေယိုင်လုံပိုင်၊ ဂုခေ
 ကော၊ လုံ၊ ဂုခေဝခေခေ၊ အံ၊ လိလုံလုံ၊ အံ၊ ဂွယံ၊ ယပ်ဂုခေဝခေလင်လတ်ဝံ၊ လုခေ၊ ကော၊
 အခေတံ၊ ခေ၊ ပေ၊ မီး၊ ဂွက်ဂွင်မခေလုံတီခေ မိုင်မခေလုံဂွင်တေမီးတီတွင်မတ်ဂွလက်
 ယူအိုင်ဝံ၊ ခေ၊ သေယပ်ခေခေမ၊ ခေ၊ ဂုခေယပ်။

No. 141.

လိပ်လင်ဂြိလုံ၊ လီ၊ ခွင်လံ၊ ခေ၊ လိပ်လံ၊ က၊ ယူတီခံယူပင်သင်မိုင်ပွင်လီ၊ ခေ
 လုလင်လံ၊ သိုင်ခေ၊ ကခေ တီ၊ ကသေ၊ ယူ မိုင်၊ ကခေခေလီ၊ ခေလုခေခေ မခေ၊ ကခေလုခေဝင်တင်
 ဝဂုဝံ၊ က၊ မခေ၊ ဂွ၊ ပိတ်လိပ်ခိုင်၊ မခေခိုင်၊ လံ၊ ခေပခေ၊ ကခေသေ၊ လံ၊ မ၊ တိုင်၊ က၊ ဂု၊ လံ၊
 မ၊ သီ၊ ခခေလံ၊ မ၊ သံ၊ ခခေ၊ ကခေသေ၊ လံ၊ လုပွင်တိုင်၊ က၊ ဂု၊ လိတ်ခခေ၊ ဂုခေ၊ ဂုခေ၊ ဂုခေ
 မိလုံ၊ ကခေဝံ၊ တခွက်ပြခေ၊ အပ်ဂုခေ၊ ဝဂုဂွါ၊ လုခေသေ၊ ထီ၊ ဂြိခေလုခေသေ၊ တက်ခေပခေ
 လေ၊ ဂုဝံ၊ ခေ၊ ဝံ၊ ဂွ၊ ခုလုခေပိတ်ခွံသိပ်ခေလင်လံ၊ ချ၊ ကလိပ်၊ ကခေဝံ၊ ခေ၊ ဝံ၊ တီ၊ ခေ၊
 ဝံ၊ ခေ၊ ကခေသေ၊ သံ၊ ဝံ၊ ခွံ၊ ဂုခေ ဝခေမိလုံပံ၊ ထိုင်မိုင် ယူခေဂြိယိုင်ဂြိပခေ၊ ဂုခေမခေ

ထွက်လွင်သုင် ဟိုတ်ဝါးကုန်အခါ တော်လွင်လင်သားတော်အခါ၌မီးဥမော၊ အတွက်
၂ မော၊ လရိက်လတၢ်၌လင်ခင်လံပခင်တုပ် လင်သားတော်လေတင်ကုန်ရမော၊ ၌
လင်မိခင်သံပခင်ဝါးခင်အခါပိမော၊ လင်ဝါးခင်မော၊ လိပ်ကံလင်ဝါးခင်လံပခင်တုပ်
ပင်ခွင်ယံမိုင်မိုင်တုပ်ထူကုန်တုပ်ပိမော၊ လင်ကုန်သေမိုင်တွင်ကျီးမးလေ၌တုပ်မိုင်
မိခင်သိုင်ကုန်၌မိုင်အူထြးတမၢလင်မးတင်လင်ပိဝါးခင်မိုင်မိုင်မိခင်သံခါလင်
ခါခါပေ၌လင်မိုင်မိခင်လင်လေတင်လင်သားတော်ကံမးကုန်ချွက်လေထွေးလး
လိုင်မိုင်၌ခါလင်တင်လံတော်ယူကံလံတီခါယပ်၊ ခင်လင်ယံမိခင်လင်မော၊ ကံ
ကိတ်လူခါယံတံမိုင်ခင်ကိတ်ကိတ်လံသေကံတင်ပိခင်မော၊ ပိခင်ကံတင်ကံပိခင်
မော၊ ကံကံတင်ပိခင်ထွဲပိခင်ကံမော၊ ကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံကံ
ယူလံယပ်၌တီချံသုလင်ကံမီးပိုင်မီးခင်အင်လီၤအူထံသုမိုင်၌တော်ကံ
ယူကံကံကံလံယပ်သင်ခေါသု၊ မိုင်မိုင်ခါမးတင်လင်ခင်ပိထံ၌ယပ်လင်လံမး
ထိုင်ပင်ခွင်ယံလွင်ခင်ကံခင်မိုင်မိုင်ခင်ခင်ပေ၌ဝါး၌ပိခွင်ကံခင်ခင်ခင်ခင်
မိုင်ခင်၌တော်ကံမိုင်ခင်လံယပ်ပိထိတ်ထီးလးမးထိုင်ပင်၌ခါမီးခင်ခင်ခင်
ကံခင်လွင်ခင်သင်ဝါးကံသင်ယံ၌၌ခါဝါးခင်ခင်လင်မူလ်လး၊ မိုင်ခင်ခင်ကံ
ကိတ်လူခါယံတံမိုင်ခင်ခင်တော်၌တော်ဝါးခင်၌သင်ခေါသု၊ ယင်တော်ပင်
ပခင်ထိုင်ခင်ခင်၌တော်ပခင်၌မီးကံခင်တင်၌ခါလံ၌လံပိခင်မးခင်ခင်ခင်ခင်
ခင်ခင်မးလတ်၌ခါခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ထိုင်ခင်
တီမလပခင်ပိတိတ်ထိလးခင်လင်ခင်လုကိလိုင်ခင်ကံတင်လင်ကံခင်ကံပံယံခင်
ကံထံ၊ ပခင်သိုင်ကုန်၌မိုင်မော၊ ကံခင်၌ခင်၌ခင်လင်ကံထံထိုင်ထိုင်ခင်ခင်၌
တော်လင်ပင်သုယံပိခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ခါခါပေ၌လံပိခင်လီၤကုန်လင်ကံလင်ယင်ခင်၌လင်တော်တုကိတီမီးတင်ပခင်တီပိတိတ်
ထိလးခင်ခင်လုကိပေ၌မီးတီမလပခင်ယံခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်

No 147.

လိက်အဓိရင်ခံတင်လင်တပ်လုံတော်လွဲလီလင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
လင်တီခါ၌ခါလင်ခင်တိတ်ထိလးမီးလိက်အဓိရင်ခံတင်လင်၌လံ၌ခင်ခင်ခင်
၂ ခါလေကံအူခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
လု၊ တိုင်ပင်ထုခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ပေ၌တင်တော်ကံအူခင်လွင်တင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
ခင်
ခင်
ခင်

No. 148.

လိက်အဓိရင်ခံတင်လင်တပ်လုံးတော်လွဲလီလင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
၌ခါလင်ခင်တိတ်ထိလးမီးလိက်အဓိရင်ခံတင်လင်ကံအူခင်ခင်ခင်ခင်ခင်
တော်ခင်ပတ်၌၂ ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်ခင်

No. 154.

၁၂၆၃ ခုလိုခင်လိင်၌ ခံလပ်မြိုင်အုတ်မိုင်ရှင်အသံလုပ်မီးလင်လံ့၊ ဂူယီအပ်
 ဝိုခင်သပ်ပပ် ၃၀၀ ပိခွင်ဝိုခင်သံပြိုင်ခေ' ထင်လံ့၊ ဂုခင်၊ ဂုခင်ခ' ဝိုခင်ယေထွ' ဂိုတုပ်
 ပေပုံထိုင်လိုခင်ပိတ်တင်အတုပ်လင်းမခင်မခင်လပ်တေလံ့' တိတ်ပခင်အပေ အဂုင်
 ခံလိပ်လတ်၊ ခခင် ၀၂ ခေ' ငလေလပ် ပပ်လင်လံ့' ပခင်၊ ဂုခင်ရှင်ဝိုခင်တိုင်၊ ၁၂ ၃၀၀ ပိ
 သွင်ယံ' သွင်ပ၊ သယေပုံ တူလို၊ ဂုခင်လင်ချွန်လိပ်ဝ' လေ။

၁၂၆၄ ခုလိုခင်သံထွင်၉ ခံလပ်မေပျိုခင်တုက်လံ့' တိတ်ပခင်ခေလပ်ပပ်ခွင်အတုက်
 ဝိုခင် ၃၀၀ ပိခေ' လပ်မေပျိုခင်တုက်လံ့' တိတ်ပခင် ၀၀ ပိ ဝိုခင်၊ ဂိုတ်ခေ' မိခင်၊ ဂခင်ဝ'
 လိုခင်လိတ် ၀၂ ခေ' ခခေ' တက်တိတ်ပခင်ပေလပ်မေ ၀၂ ခေ' ခခေ'။

အသိ။ ခေလပ်ရှေ့။ မေ၊ တီလိပ်လင်ခံသယ၊ လိင်။

No. 155.

သုဉ်တသိတ်ရမင်။

ခ၊ လပ်မြိုင်အုတ်မိုင်ရှင်မီးလိပ်လံ့' အပ်မးတင်လပ်အထံလပ်ခေပိုင်လုပ်ခင်
 လပ်ကျားတေပုံမူအညှင်၊ ခးတခ၊ မိုင်လိုခင် ၁ လွင်ခံ၊ ခခေလပ်ယံမိုင်ပခင်တီလိပ်
 အိတ်၊ ဂုခင်အပ်မးရှင်တုပ်ခ၊ လပ်တီလင်ခိုင်ခေ' ခ်မးလွှ' ဂိုတ်ထံလိုးလွင်အမူလ
 လဗျူဝီအခင်ပတ်သိတ်ခွင်မိုင်ပခင်ခေ' သေ၊ ခံသယေပုံ လိပ်အယလပ်ယံမီးမးခေ
 ခေ' လေခ၊ လပ်မေပုံလိတ်လေးခ' လှိုင်လိုးလွင်အမူမိုင်ပခင်ယံခေ' သေယပ်လေခိုခင်
 မးလွှ' ဂျံဝခင်ပြု ဝွင်လွှ' အမူလပ်ယံ မိုင်ပခင်ထိုင်မးလှိုင်ခင် ၂ အတွင်အမူ၊ ဂုခင်
 ယိုင်တရဝခင်အမူ၊ ဂုခင်လက်လင်ပတ်သိတ် ခခေခေမိုင်တုခင်မိုင်ရှင်အတခေ' လပ်ယံ
 လွှ' သုပ်မပ်ရှင်မပ်ရှင်ခ၊ လပ်သံထံ' မးခေ ၁ ခေ' အမိုင်လပ်အလုပ်ရသေလေလံ့' ဂျူ
 ထူတီမိုင်ရှင် ထွက်လခင်လွှ' သုပ်၊ ဂုခင်ယိုင်တရဝခင် မိုင်တုခင်၊ ဂုခင်လက်လင်မိုင်ရှင်
 ပိခင်အခင်ပေလေယပ်ဂူသံ၊ ဂူပိုင်တီခ၊ လေခ၊ လပ်ထူတီမိုင်ရှင်ခေ' မေပုံတီထူထိုင်
 မီးတီ၊ ဂခင်အခေ' မေပုံ၊ ခခေ' လပ်ယံသံမိုင်ရှင်တေ' အခေ' လုပ်မေပုံ၊ ခခေ' ခ၊ လပ်ရှိလံ့'
 ယွခင်လိုင်မးခ၊ လှိုင်အခင်တင်ရှိလပ်ခခေခေမိုင်ရှင်ခေ' ခ်လံ့' ချံသ၊ သေ၊ ခံလိုးတီခ၊
 တုပ်ခ၊ လပ်အိတ်လိုးလုပ်ခေ' တေလိပ်သ၊ ခခေ' အပ်အမိုင်တေပုံ လပ်ရှင်ခိုခင်မးပွ
 လပ်ရှင်ထူတီမိုင်ခေ' ပေပုံ ၀၂ လပ်ရှင်၊ ဂျူထွတ်မိုင်ခေ' ယပ်လိလံ့' ယူလံ့' ဂခင်လံ့' ဂိုတ်
 လံ့' ထံလိုင် ခခေရှိလပ်သေတီခ၊ မေပုံ မိုင်တေပုံ မလတေပုံ မူယိုခေ' သေ၊ ခံလိုးတီခ။

No. 156.

ခ၊ လပ်ခံမခင်မပ်မီးလိပ်မီးလံ့' လပ်ရှွတ် အထံလပ်အူလုပ်လင်ခိုင် ခ်လံ့' ခ်ခင်
 လွင်၊ ခခေ၊ သွင်၊ ခံတီခ၊ ခခေ' အခင်အူရှင်ခခေ' လှိုင်အပ်ခ၊ လပ်မးလွှ' ဂုခင်အခင်၊ ဂျူ
 ရှိမိုင်ခေ' မးခေ' တီခ။ မိုင်ခခေ' လုပ်ထိုင်ခခေ' လပ်ခခေ' ယိုင် မိုင်ပခင်လှိုင်အပ်
 ဂုခင်လင်မခင်လပ်ဂျူ၊ အခင်ရှိတ်၊ ဂုခင်လုပ်ဂျူခခေ' မေပုံ၊ လိုင်သင်ခခေ' မေပုံ၊ လိုင်
 သင်တီပ၊ ဂုခင်ဝွင် ၁၀၊ ခခေ' လက်သွင်အခင်တေ' ဂျူအုတ်သက်လပ်မိုင်သ၊ ခခေ' ပးဂျူ
 မိတ်အိုခံသွင်မပ်မီးခခေ' ခခေ' အခင်တီခ၊ လပ်လပ်ရှွတ် အထံလပ်ရှိုင်လုပ်တီခ။

ပခင်ထင်ပခင်လိက်ရွာလူမိုင်ပုခွင်လက်ထိုင်ခင်းရှာ့၌ခွင်လိက်ခပ်ခင်းဝါးလှိုင်ရှိုင်းမီး၊
 လှိုင်ရှိုင်းမော်မင်းရှာ့ခင်းမိုင်ပခင်တင်ပခင်းခါးလက်ပူထားသိရ်ထင်အပ်ရွာသုင်ပခင်
 ခွင်မိုင်ခင်းထံလှား မိုင်ပုဝံခင်း ထိုင်မားခွင်လှိုင်ရှာ့အတွင်းခါးလက်ထင်သံလှိုင်
 ရွာတင်လက်တံမိုင်ပခင်တိာချီလိရင်ချက်ချပခင်လတ်လိုးလင်ထိုက်ခွင်လှိုင်ခပ်ထင်သံ
 တုပ်အခင်းတက်လံ့အပ်ပခင်မြိုင်အုတ်ကိုင်တွင်းသေဝါးခင်းရှာ့ခင်းမိုင်ပခင်တင်လက်
 ထင်ထင်အွက်မားရှုတ်တံသုင်သီအိတ်တင်လိက်လံ့ခပ်ဝါးတက်ရွာအပ်ထင်အပ်ပခင်
 လေးပေါ်ဝါးရွာရှုတ်သုင်သီယပ်ရွာထံလင်၂ တုပ်ရွာတင်ပခင်းမိုင်ပခင်တင်ပခင်းခါး
 လက်ပူရှင်မူခင်းထံအိတ်တင်လက်ထင်ခပ်ပါးခင်းအပ်လိက်ရွာသုင်ခွင်ထံလှားမိုင်ပု
 ရွာ၌ခွင်လိက်ခပ်ဝါးခင်းရှိုင်းမီးခင်းရှိုင်းမော်ခါးလက်မင်းရှုပိုင်လိုးတင်လှိုင်တံလှိုင်သေ
 သံသေပိုင်တူထုလှိုင်ခင်းခါးလက်မင်းလံ့တိမင်းလံ့ပခင်းထံလှားမိုင်ပုမော်လိက်လံ့
 သင်မင်းပြခင်းမင်းလံ့ပခင်းမားသေပွက်တိခါး

No. 160.

ခွင်လှိုင်ထင်ခိုင်းတံမိုင်ခင်းရှင်အူထြားတံကပ်ခင်းထံသားလိက်ယှိုင်တင်လံ့
 ယင်အခင်းသေထံတူယူတံ လက်ရှိုင်ထင်ခိုင်းတော်ခိုင်းလိက်ခင်းတိခါးလှိုင် မခင်းလက်
 တော်ယွခင်းခွင်ယွခင်းယူမော်ရှင်အူထြားတံကပ် ယှိုင်အံ့အံ့ခင်းထံတံခါးမိုင်ခင်းခါး
 လှိုင်သံဝါးမခင်းလက်ယူမော်ယှိုင်အူထြားတံကပ်ခင်းထံသားအမျိုးတင်အခင်း
 ရှက်ရှုထံယူတိမခင်းလက်လက်မင်းလိမင်းသိင်လေးလင်တက်လှိုင်ရသေထံတူမခင်း
 ယပ်ထင်တက်အလိရင်တော်ခံလက်ယွခင်းအပ်တံအထံတော်လက်အလှိုင်ရခင်းလက်
 ခိုင်းတော်လက်ရှင်သခင်းတော်မူအိတ်လှိုင်ထံသားလိက်ယှိုင်တင်လံ့သေခံတံခါးရှင်
 အခင်းမခင်းလက်လံ့ရှိုက်ခိုင်းရှိုင်ခါးလက်တင်လှိုင်တင်လံ့သေခံလိုးတိခါး။ ပိုင်တံ
 လက်ရှိုင်လှိုင်ရှင်ခါးခင်းလိမိုင်လက်အလှိုင်ရခင်းလက်ခင်းထံသားတော်မူမားရှိုက်ရှိုင်
 ထင်ခိုင်းလေးထင်ပေါ်လံ့ရွာသွင် ခုတ်သီမီးမားခင်းပခင်းအခင်း ခိုင်ပုတ်ကူသံကူပိုင်
 ခင်းတံအပတ်လက်အလှိုင်ရခင်းလက်မင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 သံသေပိုင်အမျိုးတင်လံ့မော်လံ့ထင်ရှင်ရှိုက်ခိုင်းရှိုက်ခင်းထင်ရှင်တင်ရှင်ခံလိ
 အခင်းရှိုင်းမားရလှိုင်ခင်းမူယှိုင်မူဝါးခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 လှိုင်ထိုင်ချင်ယူထင်ခင်းပေါ်မင်းလံ့မီးယှိုင်လက်ပခင်းလှိုင်ခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 ဝါးခါးလက်တင်လံ့လိကပ်လိကပ်ထံသားတင်လံ့အံ့ပွဲအံ့ထံလှိုင်တိခါးပိုင်သင်
 ဝါးလက်ရင်ခွင်ပိုင်တင်ရှိုင်ခွင်လှိုင်ခိုင်းရှိုက်ခိုင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 ခင်းခါးလက်တင်လံ့အံ့ရှင်ခင်းထံသေထံမင်းလှိုင်လံ့တိခါး။ ရွာတံထံတော်လိပ်
 ခင်းခါးလှိုင်ခါးလက်ရှိုင်လံ့အခင်းပခင်းတံအထံတော်လက်အလှိုင်ရအပ်ပခင်းရှိုင်ကပ်
 ရှင်ခါးခိုင်းရှိုက်ခိုင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 သားတင်သိင်သေထံတော်အလှိုင် မီးခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်းခင်း
 လက်အလှိုင်ရခင်းလက်တိခါး

No. 161.

ကျိတ်သေရ်သွင်သုင်တံသိက်တော်ရပထမအမူထံခါးလက်ရှိုင်ခွင်လှိုင်ယင်အခင်း

မီးလိာ် မီးလံာ် အာ်မးဝင်ရှင် ခုတ်ခပ် လပ်ထိုင် ပိုခင်ယံ၊ တိခင် သိင်တိခင်ခံလပ်ယံ
လုင်တုခင်ပိခင်လပ် ယိဏ်ခင်မိာ် သုဏ်ခေးတော့မြတ်ကျွေးတော့မူ အာ်ညင်ခံး၊ တိ
ခါတင်ခိုင်ရှင် ခါလပ်ထိုင်ပိခင်လိုးလွင်ခံလုင်ထုတ်ယံ မးခပ် ပိခင်ကျွေးချ်ခါ
ကိုတ်ထံ အမူတော့ လပ်ခိုင်ရှင် လံာ် မးပိုင်ကုင်မုခင်သိင်မုခင်ခံ ၅၂ တိတုတ်ကိမိမီး
တိခါယပ်ကွဲ၊ ခါလပ်ထိုင်လံာ် မးကိုတ်ထံ အမူတော့ ခော့သံမိဏ်သေတိ အာ်ခင်ခေရါ
တၢ်ခေတိယူဇုးတိမံာ် ကိုတ်လုင်ကိုတ်လင်လေ ပိုင်အာ်ခင်ခါလပ်ခေ၊ ကုခင်လၢတိ မိုင်
ခံမိုင်ခိုင်တိမတ် တိခါလေ ခါလပ်သံယံ မးတုင်ကိခင်ကုင် သိင်မုခင်ခံလပ်ခိုင်
ရှင်လပ်ကျွေးလူတခါခော့ ပိခင်အာ်ခင်ကျွေးလူတော့ တင်ရှင်တိုင်တုင်ယံလုင်လင်လေ
ကွဲ၊ သံမိဏ်ထၢ ခေအာ်ရတ်တိမံာ် ကျွဲကိုတ်လုင်ကိုတ်လင်ကၢ ပိခင်အိင်လူထုတ်လင်အာ်ခင်
တခေလိာ်သးလွံမးခါလပ်ခော့ ကၢအာ်ခင်မးလူမးတံာ်သေခော့မီး၊ ၂ ကၢယပ်
ကွဲ၊ ယံလုင်ခင်ပိခေ၊ ခါလပ်ရှင်ဝင်ရှင်ပိုင်ကုင်သိင်မုခင်ခံၚ်ထံ ယွခင်လိုင်မးသၢလှဲယံ
ရှိလံာ် သင်သုင်ကိပ်ကွဲ၊ ခိုင်သင်လေသၢသေခံတိခါ။ ခွဲခေခင်ရှံ ၀၂ ခါလပ်တင်လပ်
ခေခေတိခါခော့ အံလှဲခါလပ်အံခံ၊ ကိုတ်ခံထံအမူတော့ခော့ အံလှဲတိခါ။ ပိုင်
အာ်ခင်ကွဲလိုးကုခင်မိုင်ကတ်မးမိဏ်တိမံာ်ခေ၊ ရှင်ခေပးလိုးလုင်အာ်ခင်လင်အာ်ခင်
၅၂ခော့ အာ်ခင်သၢယံလီင်ယူခော့ အံမီးသေပွာ်တိခါ။

No. 162.

၁၂၆၄ ခုလုင်ခင်ကပ်လွင်ခံး၊ ကင်ကေထံသး အာ်မူၤ ဘင်လံာ်သယံၤ လိာ်တူတံာ်
လပ်ရှင်လင်ခိုင်တော့လိာ်ခေတၢ်ခေလိုင်လပ်ရှင်လုင်လင်ခိုင်အံယူလံာ် ကိခင်လံာ်လေ
၀၂တၢ်ကိညါတၢ်ကိအာ်သေလင်ခိုင်မိုင်ဝခင်လုင်ခင်ကပ်လွင်ခံး၊ ခေခင်၀၂ခေတၢ်ခေလေ
ရှင်ခါလပ်ထံသးတင်လံာ်ယံပိခင်သယံၤ လိာ်တူရှ်ရှံလုံတုခင်မခင်လပ်ယူယံ
ပိခင်တိလပံာ်မီးပိခင်တိလိတင်သိင်ယူ ကွဲပိုင်လပ်အာ်လုပ်ရသယံၤ လိာ်တူလပ်ရှင်
လုင်လင်ခိုင်လေသင်သုင်ဝံပခင်မးရှ်မးရှိတ်လပ်ကိုတ်လွံလင်ခိုင်ခေရှင်ခါထံသး
တင်သိင်ကိဏ်လပ်လုံလုင်လုံလင်တေတိတိခါ။ ကွဲပိုင်အာ်လံာ်ပိဏ်လေလုာ်ကုင်တုင်
ကွဲသေတခါခော့ မပ်ရှင်မပ်ရှ်လွင်လိုးခင်မုယုင်မု၀၂ခေတၢ်ခေလံာ် ခေလုပ်ယံ
ထက်မခင်လပ်မးရှိတ်မးပွင်ခွဲအာ်ခင်အာ်ခိုင်လင်ခိုင်ခေ၊ ကိဏ်လပ်ယူပျော်ကိခင်
ပျော်ကိုတ်လုင်ကိုတ်လင်တေတခါ။ တော့လိာ်ခေလိုင်ပေၤဝမခင်လပ်မပ်ယူလံာ် ကိခင်
လံာ်ခွဲအာ်ခင်ခွင်လုင်လင်ခိုင်ခေ ထံသးအာ်မူၤတင်လံာ်ခော့ တၢ်ပိခင်မပ်ယူလံာ်
ကိခင်လံာ်ကိလိာ်တခါ။ သင်၀၂လပ်အာ်လုပ်ရ ယံပိခင်သယံၤတော့မူ အိတ်လူညင်
အူဩၤတၢ်ထံသးတင်လံာ်ခေတၢ်ခေလိုင်လပ်ရှင်လုင်လင်ခိုင်ခော့။ တၢ်လံာ်ယူ
လံာ်ကိခင် ခေပက်ကပ်ပိုင်ကပ် ရှင်ခါလပ်ထံသးတင်လံာ်ခော့ ကိဏ်လပ်လုံလုင်လုံ
လင်တေတခါ။ ကွဲပိုင်အာ်ညင်မီးခေခင်တခါ၊ ရှင်ခါညင်အူဩၤတၢ်ထံသးတင်
လံာ်လင်တၢ်တင်လပ်သိခင်အာ်လိရင်တော့ခံတံလပ်အာ်လုပ်ရပိခင်လပ်တခါ။

No. 163.

ခါလပ်မြိုင်လးမိုင်လင်မီးအာ်လူအာ်မးတင်လပ်ထိုင်ထံတော့လပ်သိင်ယံ
ခေပိုင်ဝခင်ထွက်လုင် ပိခင်လပ်ပး၊ အာ်ခင်အာ်ပိုင် မိုင်တံာ် ပွတ်ပးလခေ ဝခင်အာ်

တင်လှိုင်ပေါ်လှူ၊ နှုတ်လိင်တော်မူ၊ သွင်ကံခါးခေါင်း၊ ပိုင်ခင်ကမာလှိုင်သင်မ၊
 ဝါးကင်ကွင်းသေခေ၊ မီးကလံယူသေ၊ နှိပ်ကံမီး၊ နှိပ်သင်္ဃော၊ ကယမာလှိုင်မီးခင်
 ခေ၊ ခါးခေါင်း၊ ကွင်းသေခေ၊ ပိုင်ခင်ကလံမိုင်းမီးခေါ်မီး၊ ယူခါးခေါင်း၊ မိုင်းကင်က
 ခွင်တော်ပခင်ဂြိုဟ်လံမိုင်းခေါ်မီး၊ လိင်ခေါ်မီး၊ ဂြိုဟ်မိုင်းလံပခင်ပွပ်ပေါ်ဝါးက
 ယပ်ကသွင်ကံမီးခေါ်သံပိတ်သေပေါ်ဝါးကလှိုင်မီး၊ လင်သံဂြိုဟ်ကခင်ဂြိုဟ်ဝံ၊ ပုဂံ
 ဝံ၊ ယူတုသေကံမီးခါးခေါင်း၊ ပိုင်ခင်ကမိင်တော်သင်ဝါးကခင်ဂြိုဟ်ကလံဝံ၊ မိုင်း
 ဟိုမိုင်းမခင်ကမိင်သင်မ၊ ခင်ခေ၊ ခါးခေါင်း၊ ခါးလပ်မြိုင်လေးလွှာခင်ကမိင်သင်ဂြိုဟ်
 ခခင်လှိုင်ဂြိုဟ်မ၊ ပိုင်လံကလံလိပ်ဟိုဂွင်ကိပ်ပွတ်ယပ်လက်ခခါးမခင်ကမ၊ သက်
 သွင်ပူကလံလပ်ကလှိုင်ယပ်ခင်လပ်ခါးခေါင်း၊ ပိုင်ခင်လိပ်မတ်ကခင်တက်သွင်သွင်
 ယိပ်ကိမိုင်းကခင်တက်ဂွါခပ်ပွံတော်ခခင်ကလှိုင်မီးခွဲလှူခါးခေါင်း၊

No. 164.

ခါးလပ်မြိုင်ကုန်၊ မိုင်းရှင်လပ်ရှုတ်ကလံလပ်ဝုခင်လှိုင်ပခင်လပ်နှုတ်တော်မူ
 ကကွင်းကံ၊ တီခါးတင်ခခင်ရှုတ်ခင်ကခင် ပူကွင်ဝပ်ယူမိုင်းကိပ်မံ၊ ကခင်ဟိုလက်ကပ်
 လင်မခင်မ၊ ခခင် ပူကွင်ဝပ်လင်ခခင်မ၊ လှူခါးလပ်တီမိုင်းရှင်ခခင်ဝခင်၊ ၂၆၅ ခု
 လိုခင်ပိတ်လှိုင်ရှုခံတီခါးခခင်၊ ပိုင်လတ်ကခင်လင်ခခင်မခင်လင်သက်မ၊ တင်လပ်
 လပ်ကလှိုင်ခခင်လပ်ကွံ၊ ကလင်ခခင်ခခင်၊ ပိုင်လတ်ကခင်မခင်မီးခခင်ခါးလပ်ရှုလှူ
 ယွခင်လေသွင်လေရှုသေကံလှိုင်တီခါးမခင်လှိုင်လှိုင်သေကံဝါးကရပ်လှိုင်သေမပ်ဝါး
 ကသီကတု၊ ယုဂြိုဟ်မီးသေကံလှိုင်တီခါးပေါ်ရှုရှင်လင်သေးယပ်လင်လှူမ၊ တင်
 လပ်တံကလံလပ်ဝုခင်လှိုင်ပခင်လပ်သေကံလှိုင်တီခါး၊

No. 165.

ခါးလပ်ကွင်ဝပ်ယူမိုင်းကိပ်မံမီးလိပ်လှူတင်လပ်ယိပ်ထိုင်လင်ခခင်ပိုင်ဝုခင်ကွန်
 ခခင်လှိုင်ပခင်လပ်ကခင်ကုန်၊ ပိုင်ခခင်ခခင်ခခင်ကွင်းလိပ်တုခခင်တင်သိင်တင်လှိုင်နှုတ်
 တော်မူ၊ သွင်ကံတီခါးခခင်ကခင်လင်ခါးလပ်ရှုပီ၊ ၂၆၅ ခုခခင်တီခါးလေခါးလပ်
 လင်လှူလပ်လပ်ကခေါ်ပိုင်ရှင်သုခင်မခင်လင်လင်မီးကမိင်ပခင်မ၊ တီလပ်မြိုင်
 ကုန်မိုင်းရှင်မခင်လင်လင်ပူကွံသေယပ်မ၊ တင်လပ်လပ်ရှပ်ကိပ်လှိုင်ပိုင်လတ်ကခင်
 လင်ခခင်တီခါးခေါ်၊ လင်ရှပ်လင်မီးကမိင်ပခင်မ၊ တံလပ်မြိုင်ကုန်မိုင်းရှင်ကမိင်
 ကရပ်တုပမြိုင်ကုန်သုဟိုလှိုင်ကွန်လင်တုလှိုင်ခခင်ယုလှိုင်ခခင်လှိုင်လှိုင်သေမပ်
 ဝါးလပ်မခင်လင်မိုင်းလှူကုန်ကွန်ပံ၊ ကမိင်မီးမ၊ ခခင်တီခါးခါးလပ်လင်လှူခခင်
 ခံကမိင်သေယပ်ကခင်ခါးလပ်ကံလှိုင်ရှုတင်ကိပ်တုခခင်ခခင်မိုင်းပူခွန်မံမိုင်း
 ယပ်တုခါးလပ်ကွင်ဝပ်ကိပ်လပ်မြိုင်ကုန်မိုင်းရှင်ကွန်မ၊ တင်မိုင်းပခင်ခခင်တီခါး
 ခေါ်ပခင်လှိုင်လပ်မြိုင်ကုန်ခခင်သင်္ဃောသွင်ထေး၊ ခြိုင်နှုတ်လှိုင်လှိုင်ကခင်က
 မုလပ်ကလှိုင်ဝါးခခင်တီခါးပေါ်ဝါးမ၊ နှုတ်မိုင်းပခင်ဝခင်၊ ၂၆၅ ခုလိုခင်သိပ်
 လှိုင်ခခင်ခခင်ခခင်လှိုင်ကွန်လင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 ခခင်ပင်ခွန်လိပ်တုခါးလပ်ခေါ်ကွန်ကိပ်လပ်မြိုင်ကုန်ခခင်တောခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်

ရှမ်းယူဂူမောလင်ခေ'ခါလင်ခပ်လင်လ'ထံတုတ်မော့ခိရှင်မခင်လိုင်ဝါအ'ထုံလင်
ခေ'ပိခင်လင်ဟုံ ခွဲမှိတ်အူဂြီးမခင်ဗွဲလ'ဒီလ'ဒီယပ်။ အ'ထုံလင်လတ်ဝါလင်တုတ်
ခေ'ပိခင်လင်ဟုံတော် ခွင်ခိင်ခပ်ခါလ'ခိရှင်မခင်သံဒီယပ်။ ဂူဒီသူမှိတ်မ'တင်လွဲ
ရှင်မှိတ်တင်ဝခင်တတ်ခေခင်မခင်ဝါလိုင်ခေ'တီခါပေ'လ'ခိခင်ခေ'င်ယပ်ခါလင်
လင်တီလိာ်အလှူတင်တီလင်ဟုံခိင်ပခင်ဝခင်လိုခင်သံဗွဲ၂ ခံတီခါယပ်မခင်လင်
လင်ရှင်ဟုံတော် ခွင်ချိုင်မေးဂွ'၂ပ'လ'လတ်ခခင်လိုင်မှိတ်တီခါ။

No. 166.

ခါလင်မြိုင်လေးခိုင်သူမီးလိာ်အလှူအပ်မေးအလိယင်ခံတင်လင်ထိုင်အထံ
တပ်ရံတော်လွဲ'လီလင်သိင်ယါခေခိင်ဝခင်ထွက်ခခင်လင်ပိခင်လင်ပေးအခင်အုပ်
ပိုင်ခိုင်တ'ပွတ်ပါလခင်ဝခင်အွက်တင်ထိုင်ပေ'လ'ကျါးလိင်တော်မူခံသွင်ခံခါ
ခေ'ပိုင်ခိုင်အခိုင်မလျာခေပတ်ဝါအယသင်မေးလွင်အမုက်ကိလပူလွဲ'ခိုင်အွတ်
ခုခင်သင်ထွင်မှိတ်ခေ'ခါလင်မြိုင်လေးလင်လ'ခေလိာ်ပခင်ဂွါလိုခင်ရှါလွင်ဂခံ
ပခင်ဂွါယပ်ရှ်ခပ်ဝ'အချက်လင်ယါခခင်သေလေမေးရှင်တက်ထွင်ခခင်လတ်ပခင်ထွဲ
ခေ'အခိုင်အလုပ်ယပ်ခခင်လင်ယပ်တက်လတ်ပခင်ရှ်ပေ'ပိခင်ကျေခေတင်သွင်ပေး
ဝါခေခင်ခေ'ဂွ'၂ထိုင်မေးလိုခင်ရှါလတ်ခေ'တော်ပ'ယိပ်မေးခါခေခင်။

No. 167.

ခါလင်မြိုင်လေးခိုင်သူလိရင်ခံတင်လင်ရှ်တီထိုင် အထံတော်လင်ခေခိင်သိင်
ယါတပ်ထုံတော်လွဲ'လီလင်ဝခင်ထွက်လင်ပိခင်လင်ရှင်ပေ'လ'ကျါးတော်မူသေခံ
ထုတ်တီခါခေခင်ပိုင်ခေခင်လွင်အမုခုခင်သင်ထွင်မှိတ်တင်ပူလွဲ'ထိုင်တိာ်ခပ်ရှ်အွက်
လျာဂွ'ခခင်ခခင်လင်သိင်ယါဝခင်ထွက်လင်ပိခင်လင်ရှင်လွဲ'အပ်ပခင်အခိုင်လျာ
ခေပတ်ဝါအယမီးမေးအတိုင်။ ခါလင်မြိုင်လေးမှိတ်လိာ်ပခင်ဂွါရှင်ခုခင်သင်ထွင်
မှိတ်ပွက်မေးယပ်သွင်ပွက်မော့မခင်အံမေးအံယိပ်လေထိုင်တော်တော်လိာ်အမုခပ်ခေ'
လင်ဝါပ'လ'လိတ်သေလိရင်ပခင်လ'တီခါခေခင်အညှင်မီးခေ'င်ခါလင်မြိုင်လေး
လင်လိရင်ခံသက်သွင်ရှ်တီထိုင်။ အထံလင်သိင်ယါဝခင်ထွက်လင်ပိခင်လင်ရှင်ပေ'
လ'ကျါးတော်မူသေခံထုတ်တီခါခေခင်။

No. 168.

မြိုင်လေးကိင်ခိုင်ကိင်တုင်ခေခေတော်လင်အွခင်ရှ်လ'ကျါးခိခင်ခါသွင်ခံလိလေ
ခေ'အခင်လင်ခေခိင်မီးအခိုင်တံရှင်ဝါအခင်သားတော်ခေ'ရှ်အပ်ပခင်ယ'ပေ'
သေအခိုင်မီးခေခင်ခေ'ခါ၂၆၅ခုလိုခင်၁၂လွင်ဥခံခါခေခင်မေးရှ်တီထိုင်ခိုင်ခိုင်ကိင်
ခံခေ'ရှ်ရှင်မော့ပိခင်ပေ'လ'ရှ်ခံတင်အပ်လင်အွခင်သေယပ်ခိုင်လိဝခင်ထုတ်လွဲ
ခေခင်သေပိုင်လျာသိလုခင်မီးခေခေပေ'ကျါးမေးလွင်တက်သွခင်ပိုင်လျာယါရသခေခင်ရှင်
ထိာ်မြိတ်ရှ်တီထိုင်ခိုင်ထိုင်ယိလိယပ်လင်လေခခင်ယူဂူခခင်မူမတ်အပ်လင်အွခင်ဂွါ
အပ်ခေခင်လင်အလုပ်ရတွင်ကျါးမီးခေ'င်ရှ်လ'ရှ်အညှင်ခံသွင်ခံလိလေ။

No. 169.

ချလင်ခပ်ညွှင်အူတြိုးတၢ်ခွဲခေလင်ခိုဝ်အရပ်တင်လၢမီးလိက်လိယၢမးလင်
 နွတ်အထံထပ်အယေဝိင်ခုခင်လုင်ပိခင်လင် ဟူၤတၢ်မူသက်ဟံလိးတီၤချအူတြိုး
 မခင်တီၤချလိုင်လုင်အခင်အတွင်လင်ဂိုင်လုင်တခင်အခင်ခေၤခေၤခေၤခေၤခေၤခေၤ
 ယိၣ်ခုခင်ပိခင်ခင်အပ်ဟူၤကုခင်မခင်မးဂိတ်မးပွင်ခေၤချလင်ခပ်ညွှင်အူတြိုးတၢ်
 တၢ်ထံသးတင်လၢ မိခင်အခင်သုက်ထုၣ်ပူမၢ်အံလၢတၢ်ယိခင်ချံသၢ သေလိုင်သေ
 ချုပ်တီၤချတေဝါအုက်လၢပိတ်လေဝုဂ္ဂၢ်ပွင်ခွဲယွဲခင်ဟူလက်ကုခင်လွဲသေၤဂေါ်ပိခင်
 အခင်ပူမၢ်ယူခိုခင်ဝခင်အံသိင်ခိင်လၢတီၤချတေဝါဂုၣ်တေၣ်ဂေါ်မုၢ်ဂေါ် ချလင်ခပ်
 ခခေၤခေၤပးပးပခင်ယိင်ယွဲယိခင်ခေၤဂိတ်လုင်ဂိုင်လင်တီၤချကုၣ်တၢ်ခိုဝ်အခင်လင်ဂိုင်
 လုင်တခင်အခင်လင်အလုင်ယပိခင်လင် ခခေၤလိမးဂိတ်မးပွင်ခွဲခေလင်ခိုဝ်ခေၤ
 လင်ခပ်ခေၤသံလိုင်ပိုင်လိုင်သေၤဂေါ်ချလင်ခပ်ညွှင်အူတြိုးတၢ်တၢ်ထံသးအူတြိုးတင်
 လၢမိခင်အခင်လၢတၢ်ယိခင်ချံသၢလွင်အခင်အုက် လၢဂုဂ္ဂၢ်ဟူလက်ကုခင်လွဲအံ
 ပေၣ်အံမီးအံလၢဂွင်လၢဂွၢ်သင်လၢၤတီၤချကုၣ်တၢ်လင်အယေဝိင်ခုခင်လုင်ပိခင်
 လင်ခိၣ်တေၣ်မလတေၣ်မူပခင် ခိုခင်လင်ဂိုင်လုင်တခင်အခင်သေၤဟံလိးတီၤချ။

No. 170.

ချလင်မြိုင်လၢမိုင်လင်မီးအလွၢအပ်မးတင်လင်ထိုင်လုံတေၣ်လင်သိင်ယၢ
 ခခေၤပိုင်ပိုင်လွင်လုင်ပိခင်လင်ပးအခင်အုတ်ပိုင်မိုင်တၢ်ပွတ်ပၤလခင်ဝခင်အုတ်
 တင်လုင်ဂိုင်ပေၣ်လၢဟူၤလိင် တေၣ်မူခေၣ်သွင်ဟံတီၤချ။ ပိုင်ခခေၤမွဲဟံခိုင်ခိုင်အခင်
 မခင်သုဂ်ဝါပိခင်လုက်လင်အိင်သေခေၤပိခင်ကုခင်ဟူခိုင်လုင်လင်ချခေၣ်ပေၣ်ဝါ
 လၢဂွၢ်ခခေၤထင်သးအမခင်ယပ်တက်ထွဲတိတ်ဟံအပ်မးသက်သွင်တံရံတေၣ်လင်အ
 လုင်ယပိခင်လင်ချခေၣ်။ အူတြိုးမိခခေၤခေၤချလင်လင်မီးအလွၢသက်သွင်မးအ
 ထံရံတေၣ်လင်သိင်ယၢလုင်ပိခင်လင်ဂိုင်ပေၣ်လၢဟူၤလိင် တေၣ်မူဟံသွင်ဟံတီၤချ။

No. 171.

လိုင်ခင်ဟံလွင်ခခေၤချလင်ပေၣ်ယၢတၢ်ခုတ်တခင်ထွဲတိတ်သိခပ်လင်ထိုင်အထံတေၣ်
 လင်ယလုင်လေၤခုခင်ပိခင်လွင်လိးခပ်ခိုင်ခွဲအခေၣ်ခေၣ်သေၤသေၤပိုင်တလိပ်တခင်သိင်
 ခေၣ်လိုင်ခိုင်ပုဂ်လုက်တီၤခေၣ်အုတ်ခပ်မးမးထတ်မးသင်ဝၢ်ကူဝခင်ကူခေၣ်ခပ်ယွခင်
 သင်သေၤဂေါ်ယၢပိင်ယၢပခင်လိုင်သင်ဂေါ်ယၢဂြိလိယၢကူမိုင်တေၣ်ခပ်ဂေါ်အံလၢ
 ခပ်ဂွပ်အပ် မိုင်တေၣ်တီၤလေၤခုခင်ပိခင်ကူၢ်ပေၣ်ခပ်ခပ်ဂြိလိယၢဂြိလိယၢဂြိလိယၢဂြိလိယၢ
 ခခေၤခေၤတီၤချတလိပ်ခပ်ဂေါ် ဟိတ်လိပ်ဟံအုတ်ကူပေၣ်အပ်ခေၣ်အုတ်ခပ်ကူကူ
 ဝခင်ကူခေၤတီၤချယပ်း လင်ဝါချလင်ပေၣ်ယၢတၢ်ခုတ်တခင်လိယၢခပ်ခပ်ဝၢ်လင်
 ထိုင်အထံတေၣ်လင်ပိခင်လင်။ ဂြိပေၣ်လၢဂွၢ်လၢပိခင်ခိုင်လိုင်ဟံလွင်ခခေၤချလင်လိုင်
 အပ်ကုခင်ဂွပ်ချလင်ဂေါ်ကူၤသုင်လိက် တီၤခေၣ်သအေၣ်သိုင်ခေၣ်သအေၣ်ခပ်လေၤလပ်
 ဟံအိပ်တိုင်လေၤလိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်လိၣ်
 ဟိတ်အပ်ယၢခင် ခပ်တလိပ်ခေၤခပ်ဂေါ်ပိခင်အခင်အံလေၤ အံခခေၤသေၤ သိသေၤပိုင်
 ယပ်တီၤချလိဂိတ်လိုင်ခိုင်ဂေါ်အမိုင်လင်ဂိုင်မီးမးသေၤဟံတီၤချ။

[illegible]

No. 175.

လိက်မူလလက်ခံခြင်းဆုတ်နိုင်ဖို့တိမ်။

[illegible]

No. 176.

မူလလက်ခံလိက်ရှင်အူဩဒတၢ၊ ခပ်ခွံ့အိုင်ခွင်လုင်မၤတၢ်လၢဝံၤယုခ်အပ်
 ခုခ်ခိုင်ခိုင်ခံတ်ခၢမၤလၢဝံၤရှင်အူဩဒတၢ၊ အဗျၢၤတံၤသၢလိက်ယုခ်အိုင်ခွင်
 လုင်မိၤလိက်သိၣ်အထီၣ်ရၢတၢ်ခံၣ်ခပ်လၢဝံၤထိုင်တံၢ်အထံၤချေၣ်ရၢတၢ်မြိတ်သေၤ
 တၢ်ထတ်ၤ၂ ပၤဒၤကျါၤတၢ်မူလလက်ခံလိက်ခၢမၤခိုင်ခပ်ခပ်လၢဝံၤခိုင်ခပ်မလၢနီၤ

အေးလှလိခင်တက်လိသေအံ့၊ သံဂြိုဟ်လက်၊ မိယ၊ အခင်ဟိုက်၊ အခင်သွံဂြိုဟ်လိပ်
လက်၊ အခင်ဟိုက်၊ အခင်သွံခခင် သိင်ဂေါဟ်။ လက်၊ အရ၊ သိသိင်ယ၊ လှ၊ အခင်ဗွဲလှ
တုတ်သုခင်၊ အူယိဇ်ခခင်၊ တေဇ်လုံသိုဝ်၊ ဂြိုဟ်တုင်လက်၊ ခံတိ၊ ဂုခင်ဂြိုဟ်၊ ဂြိုဟ်ခေး၊ ဂူ၊ ဂေး၊
ခင်သုခင်၊ အူယိဇ်ခခင်လေ၊ တေခခင်ပခင်၊ လိလိခင်လှ၊ ဂူ၊ အခင်ခံ၊ လှ၊ ခံ၊ တုတ်လှိုဝ်
ခခင်ယဝ်၊ ဂွတ်ပိုဝ်ခခင်၊ မိုဝ်၊ အခင်သု၊ ဂွတ်မခင်တလေ၊ လှိုဝ်ပေး၊ မီး၊ မိဉ်ထုက်လိ
ဂွတ်လေ၊ တုတ်သုခင်၊ အူယိဇ်လက်၊ အလှိုဝ်ယခခင်အေး။

No. 184.

ခပ်လက်တေခခင်လက်ပတ်၊ ခပ်ပိုက်၊ ခပ်ခပ်၊ ခပ်ကျ၊ ငလှိုဝ်လေ၊ အခင်ပတ်တုခင်မံ၊ တုခင်
ထွက်တင်လှိုဝ်တင်၊ မိုဝ်လက်၊ ခခင်ပတ်လှိုဝ်၊ ခေး၊ သေ၊ မိဝ်လေ။ သိင်လိပ်လက်၊ မခင်
ဂေး၊ ယဝ်။ သံတေခခင်လက်၊ မိယ၊ အခင်လိသေ၊ မိယ၊ အခင်ဂြိုဟ်ထူတေး၊ လိပ်
အခင်ပိခင်လက်၊ အခင်ထံ၊ လိခင်ထံ၊ ခေး၊ အခင်ပိခင်သံလိင်လေ၊ ပိခင်၊ အခင်ဝခင်လှိုဝ်
ဝခင်ယခင်၊ အခင်ပတ်၊ ခပ်ပိုက်၊ လှိုဝ်လေ၊ အိတ်တင်လက်၊ တင်လှိုဝ်တင်၊ မိုဝ်လှိုဝ်အေး။ တက်
ပခင်ဂြိုဟ်၊ ခံဟွင်တိသုဂြိုဟ်၊ လံတုတ်၊ ဂု၊ တိသုခင်၊ ဂွတ်၊ ခေး၊ သုခင်၊ ဂွတ်တက်လှိုဝ်
လှိုဝ်၊ အခင်ထုက်မပ်၊ ထုက်လေ၊ ပေး၊ ထုက်ယဝ်လေ၊ သုခံ၊ လှိုဝ်တက်၊ ခံ၊ ပခင်တိသုလက်
လှိုဝ်၊ အခင်တေထံ၊ ဂြိုဟ်လှိုဝ်၊ သံဝ၊ ပေး၊ ထုဂွတ်တက်လှိုဝ်၊ ခေလှိုဝ်၊ တေခခင်ပခင်
ဂွတ်သုသေ၊ ချ၊ လိခင်ယဝ်။ လက်၊ အရ၊ သိ၊ အခင်ဗွဲလှိုဝ်တုတ်လှိုဝ်ခခင်တက်၊ ခခင်သုတုခင်
အခင်လှိုဝ်၊ ဝံ၊ ယဝ်လေ၊ ပေး၊ သုခံ၊ လံဟိုက်တုတ်၊ ဂု၊ တိဂွတ်သုခင်သုလှိုဝ်လှိုဝ်တက်
ဟိုက်ခခင်တေထုက်မပ်၊ ထုက်ခခင်လက်၊ အရ၊ သိလင်တေထုတ်ပခင်ယဝ်ပေး၊ ခံ၊ ထံ
လှိုဝ်တေ၊ အိတ်လှိုဝ်ပခင်လှိုဝ်ဝခင်လှိုဝ်ယခင်တိသုသေ၊ အိတ်ယဝ်ပေး၊ လတ်လှိုဝ်လိခင်
မြေ၊ အေး၊ လှ၊ အခင်တိသုဂြိုဟ်၊ ဂြိုဟ်သုခင်ခခင်လှိုဝ်ခခင်၊ အခင်တက်လှိုဝ်လံတုတ်၊ ဂု၊
ခခင်လှိုဝ်တေပခင်၊ ခံဟွင်လေ။

No. 185.

လွင်အခင်ဟိုက်ခပ်ကျ၊ င။

ခင်မိုဝ်မခင်လိခင်၊ အခင်အံ့မီးတင်၊ အခင်ဟိုက်၊ အခင်သွံတင်လိခင်၊ အခင်ဟိုက်၊ အခင်
သွံဟိုက်၊ ယိုဝ်ဟိုက်၊ မိဝ်၊ အခင်အံ့ထိုက်၊ ဂု၊ ထိုက်ခခင်ခခင်မီးခခင်၊ ယိုဝ်ခခင်လေ။ လိခင်
လှိုဝ်ခခင်လှိုဝ်ထုက်လိဟိုက်၊ ခပ်ကျ၊ ငယဝ်၊ အံ့၊ ဂေး၊ တေမီးတင်၊ အခင်တက်လှိုဝ်၊ အမြတ်၊ ယို
အမြတ်ခခင်ယဝ်။ လိခင်လှိုဝ်ခခင်ပိခင်တိ၊ အခင်အံ့ဟိုက်၊ ဂွတ်ဟိုက်ခခင်လှိုဝ်၊ ပုခင်တု၊
တက်ဟိုက်သွံလေ၊ အံ့၊ သံပိခင်တိ၊ အခင်ဟိုက်ခခင်အံ့တုက်လိလေ။ ဂွတ်လှိုဝ်ခခင်အခင်
လှိုဝ်၊ ဂွတ်ခခင်ဝံ၊ ထံ၊ ခခင်လှိုဝ်၊ အခင်ဟိုက်ခပ်ကျ၊ ငလေ၊ ပိခင်၊ အခင်လှိုဝ်၊ အခင်သု၊ အခင်
အံ့၊ အခင်မြေခခင်လှိုဝ်လှိုဝ်ခခင်၊ အခင်ဂုခင်တင်လှိုဝ်ထင်ဝ၊ ဂွတ်ပိုဝ်၊ အခင်လိခင်၊ အံ့
ထုက်အံ့လိလေ၊ သင်ဂွတ်ပိုဝ်၊ အုတုထု၊ သိ၊ အံ့မခင်၊ အံ့မိဇ်ဝ၊ ခေး၊ ခခင်အံ့၊ ဂေး၊ တိ၊
ဂုခင်၊ အခင်ဟိုက်ခပ်ကျ၊ ငခခင်၊ ဂွတ်ပိုဝ်တုင်လက်၊ မပ်မီးတင်၊ ဂွတ်ခခင်လှိုဝ်၊ အခင်
တက်လှိုဝ်ဟိုက်လှိုဝ်ခခင်ယဝ်။ ဂြိုဟ်လှိုဝ်သေ၊ အံ့၊ လိခင်လှိုဝ်၊ အခင်မီးခခင်မိုဝ်မခင်
ပွတ်ခခင်ခခင်ပုခင်တု၊ အခင်တက်ဟိုက်ခပ်ကျ၊ ငလှိုဝ်ပိခင်၊ အခင်လိခင်တင်၊ အုတုထု၊
သိမခင်လိလေယဝ်။

No. 188.

ကုန်စားပေါ်ထူငိုခင်မခင်၍ခိုင်ရှိခင်တုတ်ကပ်ယင်လေ့မိုက်အခင်၍တိုင်
လတ်တိတြးသူပြီးယင်လင်မခင်လင်လင်၍ခင်ကုန်အခင်မီးရှိခင်မခင်ခခခင်မီးတိ
ပခေ၍သေယင်ခွခင်အခင်အခင်တင်ပွတ်တင်ယင်ပိင်ကခင်လီထီခခခင်ပေ၍အပ်
ပခင်ထေမော့ထေလီယင်ခွဲသူထိုင်ခခခင်ပေ၍အခင်မော့ထက်ထူငိုခင်အမခင်
ခခခင်အခင်ခွခင်ကပ်ပခင်ခခခင်၍ခံတေလိုင်ယင်မီးသေခခခင်မိုက်တလိပ်ခခခင်
၍သေတဝါခခခင်ပွဲခိုင်သေယင်အခင်မော့ထက်ထူငိုခင်ခခခင်ကပ်ပေ၍အခင်ယင်လေ
ခွခင်အခင်အပ်ပခင်တုတ်ကပ်ခခခင်ခင်ခံတိပိတ်၍ပွတ်ခခခင်မိုက်ယင်ထိုင်ခခခင်သေ
ခခခင်၍လှလှပြခခခင်ခွခင်တိပခေ၍တြးသူပြီးခခခင်လေ့မိုက်အခင်မီး၍ကပ်ကခင်ခွခင်
မော့အခင်လက်ခခခင်ပွတ်သေခွခင်ပိုခင်တင်ထံလေ့၍ခခခင်ထိုင်ခခခင်ပေ၍ယင်လင်ထံ
၍မော့အခင်ထက်ခခခင်ယင်လေ့ထိုင်အခင်၍လှလှခံတိကပ်သေယင်အခင်။

No. 189.

ယံမိုက်အခင်ပွက်ခခခင်လင်တုတ်တင်လက်အခင်မော့၍ကပ်မိုက်ကခင်ခခခင်ယင်
လေ့မိုက်အခင်လက်အခင်ခခခင်မီးတိ၍ခခခင်ထိုင်လင်ခခခင်ယူလီထီခခခင်ပိခင်ထိုင်
ခခခင်ထိုင်ခခခင်ခခခင်ယင်မော့ထိုင်မခင်မော့အခိုင်အခိုင်အခင်တင်လက်အခင်အခင်ထိုင်
အူကပ်ကပ်တိ၍တိခခခင်လင်ခခခင်ယံမိုက်အခင်၍တင်အခင်ယင်လင်ခခခင်ပိခင်အခင်အခင်
ထံတိအံယခင်လံယင်လေ့ပေ၍လက်အခင်ခခခင်မီးတိတုတ်မခင်အခင်ခခခင်တင်ကိခခခင်
ထိုင်ထိုင်ယူထိုင်ခခခင်ပွဲယင်လက်အခင်ခခခင်မိုက်အခင်ခခခင်ယပ်ယူခခခင်လင်ခခခင်
အခင်ပခင်မခင်၍ပခင်မခင်မခင်ယင်မိုက်အခင်ထိုင်ခခခင်မီးခခခင်မော့မော့ထိုင်တင်
ခခခင်ပွဲအူအခင်လက်အခင်ခခခင်တိတိသေယင်ခခခင်။

No. 190.

လိက်ကပ်မဂ္ဂမင်ပြီးခခခင်ပြခခခင်ပခင်မီးတိကပ်ကခင်ခခခင်သေပေ။

ရှင်လင်လင်မီးလိက်မီးလံခခခင်ပြခခခင်တိ၍ကပ်ပခင်ထိုင်ခခခင်မခင်ကုန်ခခခင်ထိုင်
အခင်မီးယူခခခင်ခခခင်ယွင်ခခခင်ခခခင်ခခခင်ပွတ်၍ခခခင်ခခခင်ပေ၍ပေ၍လံ၍လံ
ခခခင်ကခင်ကခင်လီလေ။ ကပ်မိုက်အခင်ထံ၍လံခခခင်လိက်အခင်ခခခင်ခခခင်ကုန်ခခခင်ထိုင်မီး
တင်အခင်ရှင်သေကပ်ယင်လေ့တိလိက်လင်ပခင်မီးခခခင်ရှင်လင်မော့ပိခင်တိအခင်ထိုင်
ထိုင်တင်ကျေလူခခခင်။ ခခခင်အခင်ခခခင်ထိုင်ပိခင်ခခခင်မခင်ကုန်ခခခင်တိလိက်လင်မီးမီး
ဝါထွင်အခင်ရှင်လင်၍တိထိုင်ကပ်ခခခင်ပွတ်ပ၍ခခခင်လေ့လံလူတုတ်ခခခင်ခခခင်
လိခခခင်ပိခင်ပွတ်ပထမဝါခခခင်တင်အခင်ရှင်လင်လံ၍ဂိတ်လံသင်မီးယင်ခခခင်ထိုင်ခခခင်
မီးခခခင်သေတင်အခင်ရှင်လင်လံမီး၍လူတုတ်ပွတ်ပထမခခခင်ယင်တင်ဂိတ်လင်
ထိုင်ခခခင်ခခခင်ခခခင်ခခခင်တင်ဂိတ်အခင်ခခခင်သေလေ့အခင်အခင်အခင်ပူခခခင်
တက်ထံယူလီထီပခင်တ၍အခင်တက်၍၍တိထိုင်ကပ်ခခခင်ခခခင်တင်ခခခင်ပိခင်တိအခင်
ယပ်ထိုင်ခခခင်တိယင်ကပ်ပိခင်ခခခင်ခခခင်တက်ထံမီးယူမီးတုတ်ခခခင်ခခခင်လိခခခင်
ခခခင်ခခခင်ခခခင်ခခခင်တင်မီးခခခင်ထံတက်လိပ်ပွတ်ခခခင်ခခခင်ခခခင်ခခခင်ရှင်ခခခင်

ခွင်လွှံတော် ယူလိုက်ခေ'င်ယပ်။ ဂွပ်ပိုင်အခင်အံ့မီးအခင် အခါလေခွင်မိုင်အခင်ရှပ်
 လပ်မးရှုတ်ခေခင်အံ့လံ'တိုင်ပင်လတ်လျာခင်တင်လွင် အမူအခင်လပ်သိင်ခခင်
 တင်မိုင်တံ'ပွတ်ပျံ့ရှင် ဂွပ်ပိုင်ခေ'ခင် ရှပ်တုဂ်ရှပ်လပ်တက်လံ'မးတိုင်ပင်လတ်
 လျာခင်တင်လပ်ယံလွင် မိုင်သီပေယူလွင် အမူအခင်လပ်သိင်ခခင်တင်မိုင်တံ'ထိင်
 ပွက်ခခင်လိုင် ရှပ်လပ် လင်မီးအကျ်ယူလိုက်ခေ'င်ယပ်။ ခွင်မိုင်အခင် ခုခင်တိုင်ပင်
 အခင်ခေခင်လွင်တင်အုပ်တော်လိုင်ခခင်မးရှုတ်ထိပ်ဂါတီခွင်ပွ'လုပ်ယူခခင်ယပ်
 ရှပ်လပ်ခွင်လိုင်ခခင်ခေခင်ရှပ်တက်မးရှုတ်ထိပ်ဂါတီခွင်မိုင်အခင်သူခေ'တက်မီးအ
 ကျ်လိုက်ခေ'ယပ်ခွင်မိုင်လပ်ယံမိုင်ခံမင်မြတ်ခုခင်လွင်အခင်အက်ချျက်တော်မူယူဂါ
 ခွင်မိုင်အခင်ကြံယပ်တင် ဂုဂ်လေလေတော်ယံမိုင်ခံ အခင်အုပ်ပိုင် မိုင်မခင်ခခင်လေ
 ရှုတ်ထိပ်မးဂါတီခွင်ခခင်အခင်ယွင်မခင်မိုင်တံ' မိုင်သီပေယူသူခေ'တက်လံ'ခံအခင်
 တင်အခင်ယွင်ယေဝ်ချီးမခင်ထေဝ်ပခေပခင်တင်အခင်မီးဂုင်သေရီ အခင်တင်သေ
 ပိုခခင်တင်ဝခင်တင်မိုင်ခခင်ခေခင်မိုင်တံ'သူလှတင်သိင်ခေ'ယပ်။ ဂွပ်ပိုင်ပိုတ်ယုံလှတင်
 မီးရယံ'ယံ'ခခင်လေလေတော်ထိုင်ရှုတ်မးဂါခွင်မိုင်သူခေ'လေလင်လွင်တင်ခံ'တင်
 ဂတက်တုဂ်ပွဲးယွင်ခခင်မီးကျေလူယပ် အံ့ဂါးဝခင်မိုင်ဂေဝ်တက်သုယူလီမးဂခင်
 အေဝ်' တလိပ်ခခင်ဂါအခင်လံ'မးယွက်ဂိုတ်ခေခင်တင်မီးရယံ'ယံ') သိလှခေ'လှက်
 တီသီပေယူလူမိုင်တုင်သံလှက်ဂါတီပွဲးခွင်ရှုလူမိုင်လွင်။ ခွင်တင်) သိလှခေ'ခခင်
 ရှပ်တက်လီယွ်ခခင်ကျပ်လေးသေလေဂိုတ်ယူလိုက်ခေ'ခခင်လိုင်ခခင်အခင်တုဂ်ယေဝ်ပီလ
 ရခိုင်ခခင်လပ်ခုခင်အလုပ်ရသိင်ဂွါ၅၅၁၅ ယပ်လေခခင်အခင်တုဂ်တင်) သိလှခေ'ဂေဝ်
 ပုခခင်မိုင်တံ'တက်ပိခခင်ကျေလူတေယပ်။ ခုခင်အရုသီအခင်လပ်သိင်ခခင်တင်လွင်
 အခင်ခေခင်ဂိုတ်တင်ခခင် ဂွပ်ပိုင်မခင်ပိခခင်ဂုခင်မီးလုခခင်ပိုင်လုလွင်အခင်တက်ဂိုတ်ခေ
 တင်လှလေလင်ဝါပိခခင်ဂုခင်ဂေဝ်အခင်လီယွင်လီအခင်ခေခင်တေယပ်။

No. 191.

လွင်ပိုင်ဂုခင်ပိခခင်ခခင်လိုင် ဂွပ်ခခင်လိုင်အခင် လပ်လွှံ'တင် ခံ' တင်ပိခခင်လှ
 လိုင်ခခင်လံ'ယူလီဂခင်ခခင်လင်ခေခင်ဝံ'လရှပ်လင်။ ယပ်လေလီပေယူလပ်ရှပ်
 လပ်လံ'သယေဝ်' အထင်မီးယူခခင်ယပ် ခခင်အခင်သူတင်လံ'မီးအလုပ်ပုခခင်တု
 လှက်အခင်ခခင်လှခခင်ရှပ်တက်လံ'သင်သွခခင်အတတ်ပိုင်လျာခခင်ဂူဂေဝ်ခခင်ဂေဝ်ခေ
 ဂိုတ်ကျင်ဝံ'ဂွါကျင်ခခင်တက်လံ'ဂိုတ်ကျင်လိုင်ခခင်ရှပ်ဝါခခင်ဂေဝ်'ဂပ်ခါတက်တိုင်
 ပင်ထံတုဂ် လပ်အခေခင်ပိုင် ခခင်လေခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 အခင်အခင် လပ်သိင်ခခင် တင်မိုင်သူခေ'လွင်အခင်ခုခင်ရှေ့ ယွတ်အက်ချျက်လီ
 မခင်လီခခင်လိုင်ဂပ်လပ်လံ'ရှုလံ'ခခင်ယပ် ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 အခင်လေဂိပ်အပ်လရင်ဂုခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင်
 ရှပ်လပ်ခခင်တခံ'လှလေမီးယူခခင်ခခင် အခင်လပ်ယံလီမခင်ပွင်ဂိုတ်ခခင်လွင်တင်ကျ်
 တင်ပွင်လှလိုင်ခခင်ခေခင်လံ'ဂိုတ်ရှပ်တခေလူဂုခင်ပိဂါသံအခခင်အတုဂ်တုဂ် ပွဲးယွင်
 ခခင်ယူခခင်ခခင်လီခခင်သူ ယူခခင်ဂေဝ်' ပိုင်အခင် အခင်အခင်သိင်ခခင်ခခင်ခေခင်ယပ်
 တော်လိပ်ခခင်ခခင်ခခင်ခခင် ယပ်တိုက်ယံခခင်ယူ ခခင်လုပ်အခင်အံ့ပ' ဂိုတ်တင်
 ဂိုတ်အခင်ခခင်ခခင်တက်လံ'ဂိုတ်တင်ဂိုတ်အခင်မီးယူတော်လိပ်ခခင်ဂိုတ်ယပ်အေဝ်'ခခင်လုပ်

[illegible]

No. 196.

လွင်မၤၤရၤကဝင်ဝတ်ထုၣ်ခိုင်ခိုင်ယုၣ်စွတ်ပထမ။

[illegible]

No. 199.

လွင်မၤၣ်ရၢၤကဝဲၣ်တုၤခိုင်ၣ်အိၣ်ယုၣ်ပွတ်ကတုၤထံ။

[illegible]

ပိူဝိလိုဝ်ခေၣ်ယဝ်းမိုင်သိလိုဝ်ပွၤမိုင်မိင်ရှင်လုင်ခေၣ်မြိုင်လၢပွဲၤမီးၤ ၂ မိုင်လိ
 လိထင်ဝၢၣ်မခင်ခပ်ရှင်ဝၢၣ်လူၤတဆယိခိတ်ယၢလၢဝၢၣ်ခေၣ်ယဝ်းတုင်မိုင်
 သိလိုဝ်ပွၤမိုင်မိင်ရှင်လုင်ထိုင်ထိုင်ခပ်မီးမၤလီၤမိုင်ပခင်ထက်ထက်ခေၣ်သိုဝ်သက်မဝ်
 တံယံမၤပေၣ်တေၣ်ထိုင်ရှင်မၤမိုင်လိဝ်ခေၣ်လေပေၣ်ဝၢၣ်တုင်ထက်ထက်ခပ်တံယံ
 လိုင်ပေၣ်ထက်ထက်ခပ်တံယံမၤပုတ်ခိုခင်ဂြိုတ်ထက်ထက်ခပ်ရှင်ခပ်ခေၣ်လိုင်။ မိုင်
 အခင်မခင်ထက်ထက်ခိုခင်ရှင်ခေၣ်လံၤအပ်ကုခင်လံၤမၤၤသွၣ်ရှင်မခင်ဂြိုဝ်ခင်မိုခင်
 လိုင်ခေၣ်ရှင်မၤခေၣ်သေယဝ်းထင်ကခင်သီတိခင်ခိုခင်ၤကွၢၤခိုင်ခခင်လံၤရှင်ခေၣ်
 ယဝ်းတုင်ထက်ထက်ခပ်ထံၤယိဝ်ကိၤရှင်မၤခေၣ်ယဝ်းထင်ခိုခင်လံၤခိုင်ရှင်ခခင်ခေၣ်ခေၣ်
 အေၣ်ခခိုင်ခခေၣ်အံၤမၤၤကၢၤပိခင်မြိုင်လၢလုင်ခပ်လိုဝ်ခခေၣ်လေသင်တုင်ခခိုင်ခခိုင်
 မိင်ရှင်ခခေၣ်လေသင်ယေၣ်ပိယေၣ်ပွၤပေၣ်ထိုင်လိုခခင်ကလွၢၤလိုခခင်သိဝ်ခခေၣ်မၤယဝ်
 လိုင်ခပ်လံၤယံကခင်ဂြိုတ်ပွၤမၤခခေၣ်ခပ်လံၤပေၣ်မၤၤ ၂ တုင်ခခေၣ်တံယံထင်လံၤ
 ယယံကထိုင်အပ်ခခိုင်မၤ ၂ တုင်ခခေၣ်ခေၣ်တံၤခခေၣ်သွၣ်ခခိုင်ခခေၣ်မခင်မၤယိတ်
 ထက်ထက်ခပ်ရှင်လေၤသေယဝ်းထင်ပင်ယိတ်ရှင်အပ် ခၢၣ်ခခေၣ်ခခိုင်သင်ခေၣ်သၢၤ
 ကၢၤမီးခခိုင်ခခေၣ်ယွၢၤတုင်ကခိုင်ခခေၣ်မၤၤရှင်ထက်ပေၣ်ဝၢၣ်ထိုင်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်
 တေၣ်ထိုင်တိုင်ခခိုင်ခခေၣ်လေယံၤကခင်တင်သိုင်ပိုင်ကခင်ကခင်ခခိုင်မၤခခေၣ်ကပ်
 ကခင်လိုဝ်တင်ခခေၣ်ထင်ခခေၣ်ထူတင်ခခိုင်ပေၣ်ဝၢၣ်အဈၢၤတင်လံၤလိုဝ်ခခေၣ်လီ
 ယံယိဝ်ယံလံၤခေၣ်ခခိုင်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်
 ကခင်မခင်ထင်ခခေၣ်ယဝ်းတုင်ထက်ထက်ခပ်လံၤခခေၣ်ထင်ပင်ထံၤတိတ်ခခေၣ်လိုဝ်
 အခင်တံၤဝံၤကၢၤမီးခခိုင်ခခေၣ်မုတ်ယဝ်းထင်ခခေၣ်ကခင်ယံယိဝ်ယံလံၤလီၤယံၤဟံၤခခေၣ်
 မေၣ်အံၤဝၢၣ်ထိုင်ကိၤကိတ်ကိၤကျၢၤတံၤမအပ်ကခင်ခခေၣ်လိုဝ်ကခင်တင်သိုင်ယဝ်
 ပေၣ်ထိုင်တိုင်ခခိုင်ခခေၣ်မၤခခေၣ်ထင်သုတ်ထင်ဝံၤထင်ခခိုင်ခခိုင်ကွၢၤကၢၤတိခခိုင်ခခိုင်
 ခပ်ထူခခေၣ်ကွၢၤကွၢၤကခင်တင်သိုင်တင်မုတ်ယဝ်းအေၣ်ခခေၣ်ကၢၤထိုင်ထံၤအခင်ကခင်
 ခခိုင်မၤလေလံၤခခေၣ်မၤခခေၣ်လိုခခင်ကလွၢၤလိုခခင်သိဝ်ခခေၣ်လိုင်သံဝၢၣ်ခခေၣ်မိုင်မိင်တုင်
 အခင်ခခိုင်ယွၢၤထိုင်ခခေၣ်မေၣ်လံၤဂြိုတ်ထံၤခခေၣ်ကွၢၤခခိုင်ခခေၣ်ယဝ်းဝခင်ခခိုင်လှိုင်သေအံ
 ဝၢၣ်ပေၣ်ဝၢၣ်တုင်မြိုင်လၢခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်
 မေၣ်သိဝ်ခခေၣ်ကွၢၤခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်
 ကျၢၤလိုဝ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်ခခေၣ်

